

Digitized by Google

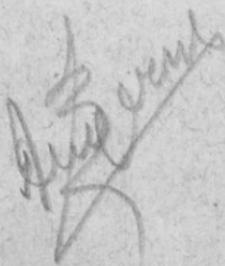
9-9-0-0 -

Εργαστήριο.
11-10-27.

1) Θερμοί συνηγόρια.

1221.0/281

Εργαστήριο

1923 ΘΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΚΑΙ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΚΤΗ

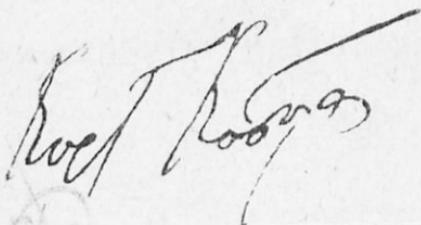
Θουκυδίδης
X-10-2K

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Εκδότης Ιωάννης Δ. Κελλαρος
Βιβλιοπωλείον της "ΕΣΤΙΑΣ.."

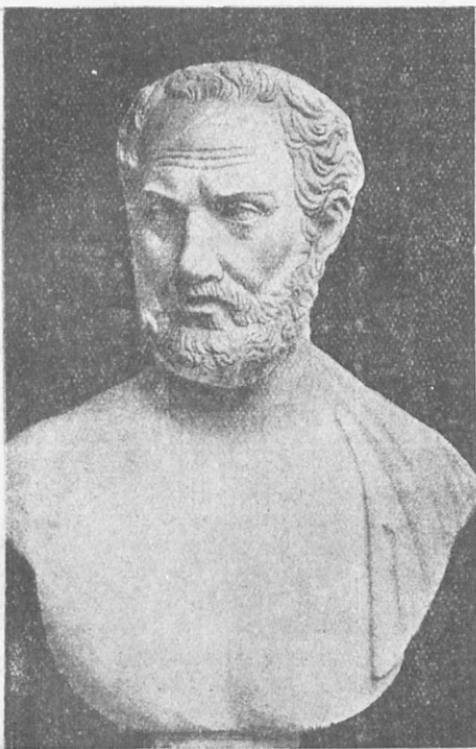
44 — ΕΝ ΟΔΩΙ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1923

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφὴν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

Ἐν Ἀθήναις, Τυπογραφείον «Ἐστία» — 14066

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

9-9-0-05

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

**1. Ὁ ἔνεκα τῆς Ἐπιδάμνου πόλεμος τῶν
Κερκυραίων καὶ Κορινθίων.**

(Κεφ. 24 - 55)

I. Μέχρι τῆς ἀποστολῆς πρέσβεων εἰς Ἀθήνας.

(Κεφ. 24 - 31)

A 24. Ἐπιδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἑσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον προσσικούσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρβαροι, Ἰλυρικὸν ἔθνος, ταύτην ἀπώκισαν μὲν Κερκυραῖοι, οὐκιστῆς δ' ἐγένετο Φαλίος Ἐρατοκλεῖδου, Κορίνθιος γένος, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, κατὰ δὲ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως ἤτακληθείς. ξυνώκισαν δὲ καὶ Κορινθίων τινὲς καὶ τοῦ ἄλλου Δωρικοῦ γένους, προελθόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο ἡ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος.

Στασιάσαντες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλά, ὡς λέγεται, ἀπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσσικῶν βαρβάρων ἐφθάρησαν καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς ἐστεργήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου δὲ δῆμος αὐτῶν ἔξεδιώξε τοὺς δυνατούς, οἱ δὲ ἐπειθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐλήγουντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατὰ τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὅντες Ἐπιδάμνιοι, ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν Κέρκυραν πρέσβεις ὡς μητρόπολιν οὖσαν δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τούς τε φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα δὲ τ

ικέται καθεζόμενοι ἐς τὸ "Ηραιον ἐδέσοντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὴν ἱκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ᾽ ἀπράκτους ἀπέπεμψαν.

25. Γνόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ Κερκύρας τιμωρίαν οὖσαν ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο θέσθαι τὸ παρὸν καὶ πέμψαντες ἐς Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπήροντο, εἰ παραδοῖεν Κορινθίοις τὴν πόλιν ὡς οἰκισταῖς καὶ τιμωρίαν τινὰ πειρῶντο ἀπ’ αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὁ δὲ αὐτοῖς ἀνεῖλε παραδοῦναι 2 καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. ἐλθόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον κατὰ τὸ μαντεῖον παρέδεσσαν τὴν ἀποικίαν, τόν τε οἰκιστὴν ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ Κορίνθου ὅντα καὶ τὸ χρηστήριον δηλοῦντες, ἐδέσοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειριένους, ἀλλ᾽ ἐπαμύνας.

3 * Κορίνθιοι δὲ κατὰ τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν, νομίζοντες οὐχ ἥσσον ἔαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων, ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων, ὅτι αὐτῶν παρηγμέλουν ὅντες ἀποικοι οὔτε γάρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομίζόμενα οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἵερῶν, ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, περιφρονοῦντες δὲ αὐτοὺς καὶ ἐν χρημάτων δυνάμει ὅντες κατ’ ἔκεινον τὸν χρόνον ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλουσιώτατοις καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι, ναυτικῷ δὲ καὶ πολὺ προέχειν ἔστιν δτε ἐπαιρόμενοι καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίκησιν τῆς Κερκύρας οἰλέος ἔχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς (ἢ καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικὸν καὶ ἥσαν οὐκ ἀδύνατοι· τριήρεις γάρ εἴκοσι καὶ ἐκτὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς, δτε ἥρχοντο πολεμεῖν).

26. Πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορίνθιοι ἐπειπτον ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἀσμενοι τὴν ὠφελίαν, οἰκήτορά τε τὸν βουλόμενον ιέναι κελεύοντες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ 2 Λευκαδίων καὶ ἔαυτῶν φρουρούς. ἐπορεύθησαν δὲ πεζῇ ἐς Ἀπολλωνίαν, Κορινθίων οὖσαν ἀποικίαν, δέει τῶν Κερκυραίων, μὴ κωλύωνται ὑπ’ αὐτῶν κατὰ θάλασσαν περαιούμενοι.

Κερκυραῖοι δὲ ἐπειδὴ γῆσθοντο τούς τε οἰκήτορας καὶ φρουροὺς γῆκοντας ἐς τὴν Ἐπιδαμνον τὴν τε ἀποικίαν Κορινθίοις δεδομένην, ἔχαλέπαινον· καὶ πλεύσαντες εὗθὺς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶ καὶ ὄστερον ἑτέρῳ στόλῳ τούς τε φεύγοντας ἐκέλευον κατ' ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτοὺς—ἡλθον γάρ ἐς τὴν Κέρκυραν οἱ τῶν Ἐπιδαμνίων φυγάδες τάφους τε ἐπιδεικνύντες καὶ ἔνγγένειαν, ἵνα προΐσχόμενοι ἐδέοντο σφᾶς κατάγειν—τούς τε φρουρούς, οὓς Κορίνθιοι ἐπεμψαν, καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν.

Οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι οὐδὲν αὐτῶν ὑπῆκουσαν, ἀλλὰ στρατεύουσιν ἐπ' αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι τεσσαράκοντα ναυσὶ μετὰ τῶν φυγάδων ώς κατάξοντες καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς προσλαβόντες ~~Χ~~προσκαθεζόμενοι δὲ τὴν πόλιν προεῖπον Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ἔνοντας ἀπαθεῖς ἀπιέναι, εἰ δὲ μή, ώς πολεμίοις χρήσεσθαι. ώς δ' οὐκ ἐπείθοντο, οἱ μὲν Κερκυραῖοι—ἔστι δ' ἴσθμὸς τὸ χωρίον—ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν.

27. Κορίνθιοι δ', ώς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἥλθον ἄγγελοι, ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατιὰν καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπιδαμνον ἐκήρυσσον ἐπὶ τῇ ἵσῃ καὶ διοίᾳ τὸν βουλόμενον λέναι· εἰ δέ τις τὸ παραυτίκα μὲν μὴ ἔθέλοι ἔντοπεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας μένειν. ἡσαν δὲ καὶ οἱ πλέοντες πολλοὶ καὶ οἱ τάργυριον καταβάλλοντες ἐδεήθησαν δὲ καὶ τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ἔντοπεῖμψαι, εἰ ἄρα κωλύοιτο ὑπὸ Κερκυραίων πλεῖν οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ὀκτὼ ναυσὶ ἔντοπεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων τέσσαροι. καὶ Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἱ παρέσχον πέντε, Ἐρμιονῆς δὲ μίαν καὶ Τροιζήνιοι δύο, Λευκάδιοι δὲ δέκα καὶ Ἀμπρακιῶται ὀκτώ. Θηραίσους δὲ χρήματα ἤτησαν καὶ Φλιασίους, Ἡλείους δὲ ναῦς τε κενὰς καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων νῆες παρεσκευάζοντα τριάκοντα καὶ τρισχίλιοι δπλῖται.

28. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρεσκευήν,

έλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικουνίων πρέσβεων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευσον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ φρουρούς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς
 2 Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται, δίκας γῆθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν, αἱς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν· δόποτέρων δ' ἀν δικασθῇ εἰναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν.
 3 γῆθελον δὲ καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαντείῳ ἐπιτρέψαι. πόλεμον δὲ οὐκ εἴων ποιεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ ἀναγκασθήσεοθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων φίλους ποιεῖσθαι, εὑς οὐ βούλονται,
 ἑτέρους τῶν νῦν ὅντων μᾶλλον, ὥφελίας ἔνεκα.
 4 **Οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς,** γὰν τάς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδάμνου ἀπαγάγωσι, βουλεύσεοθαι πρότερον δὲ οὐ καλῶς ἔχειν τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι, αὐτοὺς δὲ δικάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, γὰν καὶ ἐκείνοις τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ ἀπαγάγωσι, ποιήσειν ταῦτα· ἔτοιμοι δὲ εἶγαι καὶ ὥστε ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδάς δὲ ποιήσασθαι, ἔως ἂν ἡ δίκη γένηται.

29. Κορίνθιοι δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπειδὴ πλήρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆσες καὶ οἱ ἔυμαχοι παρῆσαν, πρόπεμφαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προεροῦντα Κερκυραῖοις, ἄραντες ἕβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε δισχιλίοις τε ὁπλίταις ἐπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπιδαμνὸν Κερκυραῖοις ἐναντίᾳ πολεμήσοντες· ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν νεῶν Ἀριστεὺς ὁ Πελλίχου καὶ Καλλικράτης ὁ Καλλίου καὶ Τιμάνωρ ὁ Τιμάνθους, τοῦ δὲ πεζοῦ Ἀρχέτιμός τε ὁ Εύρυτίμου καὶ Ἰσαρχίδας ὁ Ἰσάρχου.
 3 **Ἐπειδὴ** δὲ ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ τῆς Ἀνακτορίας γῆς, οὐ τὸ ἴερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, οἱ Κερκυραῖοι κήρυκά τε προέπεμφαν αὐτοῖς ἐν ἀκατίῳ ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς, καὶ τὰς ναῦς ἡματέπληγουν ζεύξαντές τε τὰς παλαιάς, ὥστε πλοῖμους εἶναι,
 4 καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κῆρυξ τε ἀπῆγγει-

λεν οὐδὲν εἰρηναῖον παρὰ τῶν Κορινθίων καὶ αἱ νῆσες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο οὖσαι δγδογκοντα — τεσσαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον ἐποιιόρκουν —, ἀνταναγαγόμενοι καὶ παραταξάμενοι ἐναυμάχησαν· καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παρὰ πολὺ καὶ 5 ναῦς πεντεκαΐδεκα διέφθειραν τῶν Κορινθίων. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ τοὺς τὴν Ἐπίδαμνον πολιορκοῦντας παραστήσασθαι δμολογίᾳ, ὥστε τοὺς μὲν ἐπήλυδας ἀποδόσθαι, Κορινθίους δὲ δῆσαντας ἔχειν, ἔως ἂν ἀλλο τι δόξῃ.

30. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ τῆς Κερκύρας ἀκρωτηρίψ τοὺς μὲν ἄλλους, οὓς ἔλαθον αἰχμαλώτους, ἀπέκτειναν, Κορινθίους δὲ δῆσαντες εἶχον. Ήστερον δέ, ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ 2 ξύμμαχοι ἡσσημένοι ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἀπάσης ἐκράτουν τῆς κατ' ἑκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι καὶ πλεύσαντες ἐξ Λευκάδα, τὴν Κορινθίων ἀποκίαν, τῆς γῆς ἔτεμον καὶ Κυλλήνην, τὸ Ἡλείων ἐπίνειον, ἐνέπργιαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον Κορινθίοις.

Τοῦ τε χρόνου τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐκρά- 3 τους τῆς θαλάσσης καὶ τοὺς τῶν Κορινθίων ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἔφθειρον, μέχρι οὐ Κορίνθιοι περιόντι τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ στρατιάν, ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρατοπεδεύσοντο ἐπὶ Ἀκτίψ καὶ παρὰ τὸ Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος, φυλακῆς ἔνεκα τῆς τε Λευκάδος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, δσαι σφίσι φίλιαι ήσαν. ἀντεστρατοπεδεύσοντο 4 δὲ καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ ναυσὶ τε καὶ πεζῷ. ἐπέπλεόν τε οὐδέτεροι ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι χειμῶνος ἥδη ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου ἐκάτεροι.

31. Τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν ναυμαχίαν καὶ τὸν οὔτερον οἱ Κορίνθιοι δργῇ φέροντες τὸν πρὸς Κερκυραίους πόλεμον ἐναυπηγοῦντο καὶ παρεσκευάζοντο τὰ κράτιστα νεῶν στόλον, ἐκ τε αὐτῆς Πελοποννήσου ἀγείροντες καὶ τῆς ἄλλης

2 Ἐλλάδος ἐρέτας, μισθῷ πείθοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν ἐφοβούντο, καὶ — ἡσαν γὰρ οὐδενὸς Ἐλλήνων ἔνσπονδοι οὐδὲ ἐσεγράψαντο ἑαυτοὺς οὔτε
 3 ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων —
 ἔθισεν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμάχους γενέσθαι καὶ ὠφελίαν τινὰ πειρᾶσθαι ἀπ' αὐτῶν εὑρίσκεσθαι. οἱ
 δὲ Κορίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα ἤλθον καὶ αὐτοὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων πρεσβευσόμενοι, διπας μὴ σφίσι πρὸς τῷ Κερκυραίων ναυτικῷ τὸ Αττικὸν προσγενόμενον ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον, γῇ βούλονται. καταστάσης δὲ ἐκκλησίας ἐς ἀντιλογίαν ἤλθον. καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε.

II. Δημηγορία τῶν Κερκυραίων πρέσβεων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 32 - 36)

32. «Δίκαιον, ὃ Ἀθηναῖοι, τοὺς μήτε εὐεργεσίας μεγάλης μήτε ξυμμαχίας προυφειλομένης ἥκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπικουρίας, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν, δεησομένους ἀναδιδάξαι πρῶτον, μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μή, διτὶ γε οὐκ ἐπιζήμια, ἔπειτα δὲ ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἔξουσιν· εἰ δὲ τούτων μηδὲν σαφὲς καταστήσουσι, μὴ δργίζεσθαι, γὴν ἀτυχῶσι. Κερκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως καὶ ταῦτα πιστεύοντες ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι ἀπέστειλαν ἡμᾶς.

33. »Τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸν ἐπιτήδευμα πρός τε ὑμᾶς ἐς τὴν χρείαν ἡμῖν ἀλογον καὶ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι 4 ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενός πω ἐν τῷ πρὸ τοῦ ἐκούσιοι γενόμενοι νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι ἥκομεν, καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον Κορινθίων ἐρῆμοι δι' αὐτὸν καθέσταμεν. καὶ περιέστηκεν γῇ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον

σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ ξυμμαχίᾳ τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀδουλία καὶ ἀσθένεια φαινομένη.

»Τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ κατὰ μόνας ⁵ ἀπεωσάμεθα Κορινθίους· ἐπειδὴ δὲ μεῖζον παρασκευὴν ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐφ' ἡμᾶς ὥρμηται καὶ ἡμεῖς ἀδύνατοι ὅρῳ μεν ὅντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνάμει περιγενέσθαι καὶ ἀμα μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἐσόμεθα ὑπ' αὐτοῖς, ἀνάγκη καὶ ὑμῶν καὶ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι, καὶ ξυγγνώμη, εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἀμαρτίᾳ τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντίᾳ τολμῶμεν.

33. Γενήσεται δὲ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἡ ξυντυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας, πρῶτον μὲν ὅτι ἀδικουμένοις καὶ οὐχ ἑτέρους βλάπτουσι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεοθε· ἔπειτα περὶ τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι ὧς ἂν μάλιστα μετ' ἀειμνήστου μαρτυρίου τὴν χάριν καταθήσεοθε· ναυτικόν τε κεκτήμεθα πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν πλεῖστον· καὶ σκέψασθε, τίς εὐπραξία σπανιωτέρα ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ, ἢν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὕτη πάρεστιν αὐτεπάγγελτος, ἀνευ κινδύνων καὶ δαπάνης διδοῦσα ἔχυτὴν καὶ προσέτι φέρουσα ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς ἀρετίν, οἷς δὲ ἐπαμυνεῖτε, χάριν, ὑμῖν δ' αὐτοῖς ισχύν· ἀλλὰ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ δλίγοις δὴ ἀμα πάντα ξυνέθη, καὶ δλίγοις ξυμμαχίας δεόμενοι ισίς ἐπικαλοῦνται ἀσφάλειαν καὶ κόσμον οὐχ ἡσσον διδόντες ἢ ληφθόμενοι παραγίγνονται.

Τὸν δὲ πόλεμον, δι' ὅνπερ χρήσιμοι ἀν εἰμεν, εἰ τις ³ ὑμῶν μὴ οἴεται ἔσεσθαι, γνώμης ἀμαρτάνει καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς· Λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμησίοντας καὶ τοὺς Κορινθίους, δυναμένους παρ' αὐτοῖς καὶ ὑμῖν ἐχθροὺς ὅντας, προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθει κατ' αὐτοὺς

μετ' ἀλλήλων στῶμεν μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἀμάρτωσιν, ἢ
⁴ κακῶσαι ήμᾶς ἡ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι. ήμέτερον
 δ' αὖ ἔργον προτερῆσαι, τῶν μὲν διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξι-
 μένων τὴν ξυμμαχίαν, καὶ προεπιθουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον
 ἢ ἀντεπιθουλεύειν.

34. »¹ Ήν δὲ λέγωσιν, ώς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους ἀποί-
 κους ὑμᾶς δέχεσθαι, μαθόντων, ώς πᾶσα ἀποικία εὖ μὲν
 πάσχουσα τιμῷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ ἀλλοτριοῦ-
 ται οὐ γάρ ἐπὶ τῷ δούλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ δμοῖοι τοῖς λειπο-
² μένοις εἰναι ἐκπέμπονται. ώς δὲ γῆδίκουν, σαφές ἔστι. προ-
 κληθέντες γάρ περὶ Ἐπιδάμνου ἐς χρίσιν πολέμῳ μᾶλλον
³ ἢ τῷ ἵσφ ἐβουλύθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῖν
 ἔστω τι τεκμήριον, ἢ πρὸς ήμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν,
 ὥστε ἀπάτῃ τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν δεομένοις τε ἐκ
 τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν. ὁ γάρ ἐλαχίστας τὰς μεταμε-
 λείας ἐκ τοῦ χαρῆσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων ἀσφαλέ-
 στατος ἀν διατελοίγη.

35. »¹ Λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λακεδαιμονίων σπονδάς δεχό-
² μενοι ήμᾶς μηδετέρων ὄντας ξυμμάχους. εἴρηται γάρ ἐν
 αὐταῖς, τῶν Ἐλληνίδων πόλεων ἡτις μηδαιμοῦ ξυμμαχεῖ,
³ ἔξειναι, παρ' ὅποτέρους ἀν ἀρέσκηται, ἐλθεῖν. καὶ δεινόν,
 εἰ τοῖσδε μὲν ἀπό τε τῶν ἐνσπόνδων ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς
 καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἀλληγε Ἐλλάδος καὶ οὐχ ἦκιστα ἀπὸ
 τῶν ὑμετέρων ὑπηρόων, ήμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης τε
 ξυμμαχίας εἰρῆσθαι καὶ ἀπὸ τῆς ἀλλοθέν ποθεν ὠφελίας,
 εἰτα ἐν ἀδικήματι θήσονται πεισθέντων ὑμῶν ἢ δεσμεθεῖ.

⁴ »Πολὺ δὲ ἐν πλείσιν αἰτίᾳ ήμετες μὴ πείσαντες ὑμᾶς ἔξομεν.
 ήμᾶς μὲν γάρ κινδυνεύοντας καὶ οὐχ ἐχθροὺς ὄντας ἀπώ-
 σεσθε, τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπιόν-
 των γενήσεσθε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν
 προσλαβεῖν περιόψεσθε. ἢν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κάκείνων

κωλύειν τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους ἢ καὶ ἡμῖν πέμπειν, καθ' ὅτι ἀν πεισθῆτε, ὥφελίαν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς δεξαμένους βοηθεῖν.

»Πολλὰ δέ, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ ὑπείπομεν, τὰ ἔυμφέροντα διποδείκνυμεν, καὶ μέγιστον, ὅτι οἱ τε αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἥσαν — ὅπερ σαφεστάτη πίστις —, καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἵκανοι τοὺς μεταστάντας βλάψαι. καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ ἡπειρώτιδος τῆς ἔυμμαχίας διδομένης οὐχ ὁμοίᾳ ἡ ἀλλοτρίωσις ἀλλὰ μάλιστα μέν, εἰ δύνασθε, μηδένα ἄλλον ἐᾶν κεκτήσθαι ναῦς, εἰ δὲ μή, οἵτις ἐχυρώτατος, τοῦτον φίλον ἔχειν.

36. »Καὶ ὅτι τάδε ἔυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, φοβεῖται δέ, μὴ δι' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνώτω τὸ μὲν δεδιδὸς αὐτοῦ ἴσχυν ἔχον τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον, τὸ δὲ θαρροῦν μὴ δεξιμένου ἀσθενὲς ὃν πρὸς ἴσχύοντας τοὺς ἔχθροὺς ἀδεέστερον ἐσόμενον, καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς Κερκύρας νῦν τὸ πλέον ἢ καὶ τῶν Ἀθηνῶν βουλευόμενος, καὶ οὐ τὰ κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα καὶ δοσον οὐ παρόντα πόλεμον τὸ αὐτίκα περισκοπῶν ἐνδοιάζῃ χωρίον προσλαβεῖν, δι μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκειοῦται τε καὶ πολεμοῦται. τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται, ὥστε μήτε ἐκείθεν ναυτικὸν ἐᾶσαι Πελοποννησίοις ἐπελθεῖν τό τε ἐνθένδε πρὸς τάκει παραπέμψαι, καὶ ἐς τάλλα ἔυμφορώτατόν ἔστι.

»Βραχυτάτῳ δ' ἀν κεφαλαίῳ, τοῖς τε ἔύμπασι καὶ καθ' ἔκαστον, τῷδ' ἀν μὴ προέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε· τρία μὲν τὰ λόγου ἀξια τοῖς "Ἐλλησι ναυτικά, τὸ παρ' ὑμῖν καὶ τὸ ἡμέτερον καὶ τὸ Κορινθίων· τούτων δ' εἰ περιόφεσθε τὰ δύο ἐς ταῦτὸν ἐλθεῖν καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλύψονται, Κερκυραῖοις τε καὶ Πελοποννησίοις ἅμα ναυμαχήσετε· δεξαμενοι δὲ ἡμᾶς ἔξετε πρὸς αὐτοὺς πλείσσι ναυσὶ ταῖς ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι».

*III. Δημηγορία τῶν Κορινθίων πρέσβεων
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.*

(Κεφ. 37 - 43)

37. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε·

«Ἀναγκαῖον Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ δέξασθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ' ὡς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικοῦμεν καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον λέναι, ἵνα τὴν ἀφ' ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον προσιδῆτε καὶ τὴν τῶνδε χρείαν μὴ ἀλογίστως ἀπώσησθε.

2 »Φασὶ δὲ ἔνυμμαχίαν διὰ τὸ σῶφρον οὐδενός πω δέξασθαι τὸ δὲ ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν ἔνυμμαχόν τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τὰδικήματα ἔχειν οὐδὲ μάρτυρα³ παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι· καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἀμά αὐτάρκη θέσιν κειμένη παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς ὃν βλάπτουσί τινα μᾶλλον ἢ κατὰ ἔνυθήκας γίγνεσθαι διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέοντας μάλιστα τοὺς ἄλλους ἀνάγκη καταίροντας⁴ δέχεσθαι· καὶ τούτῳ τὸ εὐπρεπές ἀσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ἔνυαδικήσωσιν ἑτέροις, προσθέληνται, ἀλλ' ὅπως κατὰ μόνας ἀδικῶσι, καὶ ὅπως, ἐνῷ μὲν ἀν κρατῶσι, βιάζωνται, οὐ δὲ ἀν λάθωσι, πλέον ἔχωσιν, ἢν δὲ πού τι προσλάθωσιν, ἀναισχυντῶσι, καίτοι εἰ ἦσαν ἄνδρες, ὥσπερ φασίν, ἀγαθοί, ὅσφι ἀληπτότεροι ἦσαν τοῖς πέλας, τόσῳ δὲ φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια δεικνύναι.

38. »Ἄλλ' οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους οὔτε ἐξ ἡμᾶς τοιούτε εἰσίν, ἀποικοι δὲ ὅντες ἀφεστᾶσί τε διὰ παντὸς καὶ νῦν πολεμοῦσι λέγοντες, ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῷ πάσχειν ἐκπεμφθεῖεν. ἡμεῖς δὲ οὐδὲ αὐτοὶ φαμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑθρί-

ζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι καὶ τὰ εἰνότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς, 3 καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στεργόμεθα· καὶ δῆλον, ὅτι, εἰ 4 τοῖς πλέοσιν ἀρέσκοντές ἔσμεν, τοῖσδ' ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκομεν οὐδὲ ἐπεστρατεύομεν ἐκπρεπῶς μὴ καὶ διαφερόντως τι ἀδικούμενοι. καλὸν δὲ τὸν, εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, 5 τοῖσδε μὲν εἴξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὅργῃ, ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τούτων μετριότηταν/ύπερει δὲ καὶ ἔξουσίᾳ πλούτου πολλὰ ἐς ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρτήκασι καὶ Ἐπίδαμνον ἡμετέραν οὖσαν κακουμένην μὲν οὐ προσεποιοῦντο, ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ ἐλόντες βίᾳ ἔχουσι.

39. »Καὶ φασὶ δὴ δίκη πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι· τὸν γε οὐ τὸν προύχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦ προκαλοῦμενον λέγειν τι δοκεῖν δεῖ, ἄλλὰ τὸν ἐς ίσον τὰ τε ἔργα ὅμοιώς καὶ τοὺς λόγους, πρὶν διαγωνίζεσθαι, καθιστάντα. οὗτοι 2 δὲ οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης παρέσχοντο· καὶ δεῦρο ἥκουσιν οὐ τάκει μόνον αὐτοὶ ἀμαρτόντες, ἄλλα καὶ ὑμᾶς νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἄλλα ξιναδικεῖν καὶ διαφόρους ὅντας ἡμῖν δέχεσθαι σφᾶς· οὓς 3 χρῆν, ὅτε ἀσφαλέστατοι ἦσαν, τότε προσιέναι καὶ μὴ ἐν φῷ ἡμεῖς μὲν ἡδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύουσι, μηδὲ ἐν φῷ νμεῖς, τῆς τε δυνάμεως αὐτῶν τότε οὐ μεταλαβόντες, τῆς ὀφελίας νῦν μεταδώσετε καὶ, τῶν ἀμαρτημάτων ἀπογενόμενοι, τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ίσον ἔξετε, πάλαι δὲ κοινώσαντας τὴν δύναμιν κοινὰ καὶ τὰ ἀποθαίνοντα ἔχειν.

40. »Ως μὲν οὖν αὐτοὶ τε μετὰ προσγκόντων ἐγκλημάτων ἐρχόμεθα καὶ οἵδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσὶ δεδήλωται. ὡς δὲ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε, μαθείν χρή· εἰ 2 γάρ εἰργται ἐν ταῖς σπονδαῖς ἔξειναι, παρ' ὅποτέρους τις τῶν ἀγράφων πόλεων βούλεται, ἐλθείν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἔτε-

ρων ισύσιν ἡ ἔυνθήκη ἐστίν, ἀλλ᾽ ὅστις, μὴ ἄλλου αὐτὸν ἀποστερῶν, ἀσφαλείας δεῖται καὶ ὅστις μὴ τοῖς δεξαμένοις (οὐ δεξιομένοις, εἰ σωφρονοῦσι), πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ποιήσει: ὃ νῦν ὑμεῖς, μὴ πειθόμενοι ἡμῖν, πάθοιτε ἄν. οὐ γὰρ τοῖσδε μόνον ἐπίκουροι ἄν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἀντὶ ἐνσπόνδων πολέμιοι. ἀνάγκη γάρ, εἰ ἵτε μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους.

4. »Καίτοι δίκαιοι γ' ἐστὲ μάλιστα μὲν ἐκποδῶν στῆναι ἀμφοτέροις, εἰ δὲ μή, τούναντίον ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ιέναι — Κορινθίοις μέν γε ἐνσπόνδοι ἐστε, Κερκυραίοις δὲ οὐδὲ δι' ἀνοκωχῆς πώποτ' ἐγένεσθε —, καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι, ὥστε τοὺς ἑτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς Σαμίων ἀποστάντων ψῆφον προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δίγα εὑφηφισμένων, εἰ χρὴ αὐτοῖς ἀμύνειν, φανερῶς δὲ ἀντείπομεν τοὺς προσήκοντας ἔυμμάχους αὐτὸν τινὰ κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόντι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἡ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε.

41. »Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν, ἵκανα κατὰ τοὺς Ἑλλήνων νόμους, παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε, ἦν οὐκ ἐγθροὶ ὅντες, ὥστε βλάπτειν, οὐδὲ αἱ φίλοι, ὥστ' ἐπιχρῆσθαι, ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆναι. νεῶν γὰρ μακρῶν σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν Αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλεμον παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε· καὶ ἡ εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους, τὸ δι' ἡμᾶς Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι, παρέσχεν ὑμῖν Αἰγινητῶν μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν, καὶ ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο, οἷς μάλιστα ἀνθρωποι ἐπ' ἐγθροὺς τοὺς σφετέρους ἤόντες τῶν πάντων ἀπερίοπτοί εἰσι: παρὰ τὸ νικᾶν φίλον τε γὰρ ἥγονται τὸν ὑπουργοῦντα, ἦν καὶ πρότερον ἐγθρὸς

γῇ, πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα, γὴν καὶ τύχῃ φίλος ὅντει ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χείρον τίθενται φιλονικίας ἔνεκα τῆς αὐτίκα.

42. »Ων ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβύτερου αὐτὰ μαθὼν ἀξιούτω τοῖς δμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι καὶ μὴ νομίσῃ δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα δέ, εἰ πολεμήσει, ἀλλα εἶναι. τό τε γάρ ξυμφέρον, ἐνῷ ἀντὶ τις ἐλάχιστα ἀμαρτάνῃ, μάλιστα ἔπειται, καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου, φί φοβοῦντες ὑμᾶς Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν, ἐνῷ ἀφανεῖ ἔτι κεῖται, καὶ οὐκ ἀξιον ἐπαρθέντας αὐτῷ φανερὰν ἔχθραν γῆδη καὶ οὐ μέλλουσαν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι, τῆς δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποφίας σῶφρον ὑφελεῖν μᾶλλον· ή γάρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα, κανὸν ἐλάσσων γῇ, δύναται μεῖζον ἔγκλημα λῦσαι. μηδὲ ὅτι ναυτικοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδόσαι, τούτῳ ἐφέλκεσθε· τὸ γάρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς δμοίους ἐχυρωτέρα δύναμις γῇ τῷ αὐτίκα φανερῷ ἐπαρθέντας διὰ κινδύνων τὸ πλέον ἔχειν.

43. »Ημεῖς δὲ περιπεπτωκότες οἵς ἐν τῇ Λακεδαιμονίᾳ αὐτοὶ προείπομεν, τοὺς σφετέρους ξυμμάχους αὐτὸν τινα κολάζειν, νῦν παρ' ὑμῶν τὸ αὐτὸν ἀξιοῦμεν κομίζεσθαι καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ ψήφῳ ωφεληθέντας τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δὲ ἵσον ἀνταπόδοτε γνόντες τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν καιρόν, ἐνῷ δὲ τε ὑπουργῷ φίλος μάλιστα καὶ δὲ ἀντιστάτης ἐχθρός. καὶ Κερκυραίους τούσδε μήτε ξυμμάχους δέχεσθε βίᾳ ἡμῶν μήτε ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικοῦσι. καὶ τάδε ποιοῦντες τὰ προσήγοντά τε δράσετε καὶ τὰ ἄριστα βουλεύσεσθε ὑμῖν αὐτοῖς».

IV. Τὰ περαιτέρω συμβάντα.

(Κεφ. 44 - 55)

44. Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εἴπον.

Αθηναῖοι δὲ ἀκούσαντες ἀμφοτέρων γενομένης καὶ διεέκκλησίας, τῇ μὲν προτέρᾳ οὐχ γῆσσον τῶν Κορινθίων ἀπε-

δέξαντο τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν Κερκυραῖοις ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν (εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευν σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ' ἀν αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί), ἐπιμαχίαν δὲ ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθείν, ἐάν τις ἐπὶ Κέρκυραν ἦη ἢ Ἀθῆνας ἢ τοὺς 2 τούτων ξυμμάχους. ἐδόκει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὡς ἔσεσθαι αὐτοῖς, καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι Κορινθίοις ναυτικὸν ἔχουσαν τοσοῦτον, ξυγκρούειν δὲ ὅτι μάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεστέροις οὖσιν, ἢν τι δέῃ, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ναυτικὸν ἔχουσιν ἐς 3 πόλεμον καθιστῶνται. ἀμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἢ νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι.

45. Τοιαύτη μὲν γνώμη οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Κερκυραῖους προσεδέξαντο καὶ τῶν Κορινθίων ἀπελθόντων οὐ πολὺ ὑστεροῦν δέκα ναῦς αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Λακεδαιμόνιός τε ὁ Κίμωνος καὶ Διότιμος ὁ Στρομβίζειχος καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἢν μὴ ἐπὶ Κέρκυραν πλέωσι καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων οὕτω δὲ κιωλύειν κατὰ δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἔνεκα τὰς σπονδάς. αἱ μὲν δὴ νῆσος ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Κέρκυραν.

46. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Κέρκυραν ναυσὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἦσαν δὲ Ἡλείων μὲν δέκα, Μεγαρέων δὲ δώδεκα καὶ Λευκαδίων δέκα, Ἀμπρακιωτῶν δὲ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ Ἀνακτορίων μία, 2 αὐτῶν δὲ Κορινθίων ἐνενήκοντα· στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων, Κορινθίων δὲ Ξενοκλείδης δὲ 3 Εὐθυκλέους πέμπτος αὐτός, ἐπειδὴ δὲ προσέμειξαν τῇ κατὰ Κέρκυραν ἡπείρῳ ἀπὸ Λευκάδος πλέοντες, δρμίζονται ἐς 4 Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος γῆς. ἔστι δὲ λιμήν, καὶ πόλις

νπέρ αὐτοῦ κεῖται ἀπὸ θαλάσσης ἐν τῇ Ἐλαιάτιδι τῆς Θεσπρωτίδος, Ἐφύρη. ἐξίσηι δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσίᾳ λίμνη ἐς θάλασσαν διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος Ἀχέρων ποταμὸς ρέων ἐσβάλλει ἐς αὐτὴν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει· ρεῖ δὲ καὶ Θύαμις ποταμὸς ὅριζων τὴν Θεσπρωτίδα καὶ Κεστρίνην, ὃν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ Χειμέριον. οἱ μὲν 5 οὖν Κορίνθιοι τῇς γῆπείρου ἐνταῦθα δρμίζονται τε καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο.

47. Οἱ δὲ Κερκυραῖοι, ὡς γῆσθοντα αὐτοὺς προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς, ὃν ἦρχε Μικιάδης καὶ Αἰσιμίδης καὶ Εὐρύθατος, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων, αἱ καλοῦνται Σύβοτα· καὶ αἱ Ἀττικαὶ δέκα παρῆσαν. ἐπὶ δὲ τῇ Λευκίμμῃ αὐτοῖς τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ πεζὸς ἦν καὶ 2 Ζακυνθίων χίλιοι ὀπλίται βεβογθηκότες. γῆσαν δὲ καὶ τοῖς 3 Κορινθίοις ἐν τῇ γῆπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρβάρων παραβεβοηθηκότες οἱ γὰρ ταύτη γῆπειρῶται ἀεὶ ποτε αὐτοῖς φίλοι εἰσίν.

48. Ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο τοῖς Κορινθίοις, λαβόντες τριῶν γῆμερῶν σιτία ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀπὸ τοῦ Χειμερίου νυκτὸς καὶ ἀμα ἔφ πλέοντες καθορῶσι τὰς τῶν Κερκυραίων ναῦς μετεώρους τε καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ 3 κατεῖδον ἀλλήλους, ἀντιπαρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας Κερκυραίων αἱ Ἀττικαὶ νῆες, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπειχόν τρία τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν, ὃν ἦρχε τῶν τριῶν στρατηγῶν ἐκάστου, εἰς. οὕτω μὲν Κερκυραῖοι ἐτάξαντο. Κορινθίοις δὲ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας αἱ Μεγαρίδες νῆες εἶχον 4 καὶ αἱ Ἀμπρακιώτιδες, κατὰ δὲ τὸ μέσον οἱ ἄλλοι ἔνυμαχοι ὡς ἔκαστοι, εὐώνυμον δὲ κέρας αὐτοὶ οἱ Κορίνθιοι ταῖς ἀριστα τῶν νεῶν πλεούσαις κατὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν τῶν Κερκυραίων εἶχον.

49. Ξυμμείξαντες δέ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἐκατέροις ἤρθη, ἐννυμάχουν πολλοὺς μὲν ὀπλίτας ἔχοντες ἀμφότεροι ἐπὶ

- τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς δὲ τοξότας τε καὶ ἀκοντιστάς,
 2 τῷ παλαιῷ τρόπῳ ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι. ἦν τε ἡ
 ναυμαχία καρτερά, τῇ μὲν τέχνῃ οὐχ ὅμοιως, πεζομαχίᾳ δὲ
 3 τὸ πλέον προσφερήσει σύσσα. ἐπειδὴ γὰρ προσθάλοιεν ἀλλήλοιες,
 οὐ ράδίως ἀπελύοντο ὑπό τε πλήθους καὶ σχλου τῶν νεῶν
 καὶ μᾶλλον τι πιστεύοντες τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὄπλι-
 ταις ἐξ τὴν νίκην, οἱ καταστάντες ἐμάχοντο ἡσυχαζούσων
 τῶν νεῶν διέκπλοι δὲ οὐκ ἤσαν, ἀλλὰ θυμῷ καὶ ρώμῃ τὸ
 πλέον ἐναυμάχουν ἦ ἐπιστήμη.
- 4 ^{Αἰ} [Πάνταχῇ μὲν οὖν πολὺς θόρυβος καὶ ταραχώδης ἦν ἡ
 ναυμαχία, ἐν ἣ αἱ Ἀττικαὶ νῆσοι παραγιγνόμεναι τοῖς Κερ-
 κυραίοις, εἰ πεζοῖοντο, φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις,
 μάχης δὲ οὐκ ἥρχον δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόρρησιν
 5 τῶν Ἀθηναίων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων
 ἐπόνει. οἱ γὰρ Κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς τρεψάμενοι
 καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐξ τὴν ἥπειρον μέχρι τοῦ στρα-
 τοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν καὶ ἐπεκβάντες ἐνέπρησάν τε τὰς
 6 σκηνὰς ἐρήμους καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ μὲν οὖν
 οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἤσθωντό τε καὶ οἱ Κερκυραῖοι
 ἐπεκράτουν.] ἦ δὲ αὐτοὶ ἤσαν οἱ Κορίνθιοι, ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ,
 πολὺ ἐνίκων, τοῖς Κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν ἀπὸ ἐλάσσο-
 νος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν.
- 7 Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὀρῶντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους
 μᾶλλον ἥδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεχό-
 μενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπεὶ δὲ ἡ τροπὴ ἐγίγνετο λαμ-
 πρῶς καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίνθιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἴχετο ἥδη
 καὶ διεκέκριτο οὐδὲν ἔτι, ἀλλὰ ξινέπεσεν ἐξ τοῦτο ἀνάγκης,
 ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις τοὺς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους.
50. Τῆς δὲ τροπῆς γενομένης οἱ Κορίνθιοι τὰ σκάφη μὲν
 οὐχ εἶλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν, ἀς καταδύσειαν, πρὸς δὲ
 τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο φονεύειν διεκπλέοντες μᾶλλον ἢ

ζωγρεῖν, τούς τε αὐτῶν φίλους, οὐκ αἰσθόμενοι ὅτι γῆσσηντο
οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρα, ἀγνοοῦντες ἔκτεινον. πολλῶν γὰρ νεῶν
οὐσῶν ἀμφοτέρων καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν,
ἐπειδὴ ξυνέμειξαν ἀλλήλοις, οὐ ράδίως τὴν διάγνωσιν ἐποι-
οῦντο, ὅποιοι ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο· ναυμαχία γὰρ αὕτη
“Ελλησι πρὸς” Ἐλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη δὴ τῶν πρὸ^τ
αὐτῆς γεγένηται.

Ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς Κερκυραίους οἱ Κορίνθιοι ἐς τὴν γῆν, πρὸς τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους
ἐτράποντο καὶ τῶν πλείστων ἐκράτησαν, ὥστε προσκομίσαι
πρὸς τὰ Σύβοτα, οἱ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβά-
ρων προσεθεθογήγκει· ἔστι δὲ τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτίδος
λιμὴν ἐρῆμος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες αὐθις ἀθροισθέντες ἐπέ-
πλεον τοῖς Κερκυραίοις, οἱ δὲ ταῖς πλούσιοις, καὶ ὅσαι γῆσαν
λοιπαί, μετὰ τῶν Ἀττικῶν νεῶν καὶ αὐτοὶ ἀντεπέπλεον δει-
σαντες, μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν πειρῶσιν ἀποθαίνειν. ἦδη δὲ ἦν
ὑψὲ καὶ ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς ὡς ἐς ἐπίπλουν, καὶ οἱ Κορίν-
θιοι ἔξαπίνης πρύμναν ἐκρούοντο κατιδόντες εἴκοσι ναῦς
Ἀθηναίων προσπλεούσας, ἃς ὑστερὸν τῶν δέκα βοηθοὺς ἔξέ-
πεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι δείσαντες, ὅπερ ἐγένετο, μὴ νικηθῶσιν
οἱ Κερκυραῖοι καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες δλίγαι ἀμύνειν ὡς.

51. Ταύτας οὖν προϊδόντες οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑποτοπήσαν-
τες ἀπ’ Ἀθηνῶν εἰναι, οὐχ ὅσας ἑώρων, ἀλλὰ πλείους, ὑπανε-
χώρουν. τοῖς δὲ Κερκυραίοις — ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς — οὐχ ἑωρῶντο καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους
πρύμναν κρουομένους, πρὶν τινες ιδόντες εἶπον, ὅτι νῆες ἐκεῖ-
ναι ἐπιπλέουσι. τότε δὲ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν — ξυνεσκόταζε
γὰρ ἦδη —, καὶ οἱ Κορίνθιοι ἀποτραπόμενοι τὴν διάλυσιν
ἐποιήσαντο. οὕτω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλλήλων, καὶ ἡ
ναυμαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. τοῖς δὲ Κερκυραίοις στρατοπε-
δευομένοις ἐπὶ τῇ Δευκίμηῃ αἱ εἴκοσι νῆες ἀπὸ τῶν Ἀθη-

γῶν αὐται, ὃν ἡρχε Πλαύκων τε ὁ Λεάγρου καὶ Ἀνδοκίδης
ὅ Δεωγόρου, διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων προσκομισθεῖσαι
κατέπλεον ἐξ τὸ στρατόπεδον οὐ πολλῷ ὑστερον ἡ ὥφθησαν
5 — οἱ δὲ Κερκυραῖοι, ἣν γὰρ νύξ, ἐφοβήθησαν, μὴ πολέ-
μιαι ὅσιν ἔπειτα δὲ ἔγνωσαν — καὶ ὠρμίσαντο.

52. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναγαγόμεναι αἱ τε Ἀττικαὶ τριάκοντα
νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλόύτοι ἦσαν ἐπέπλευσαν ἐπὶ
τὸν ἐν τοῖς Συβόταις λιμένα, ἐν φιοί οἱ Κορίνθιοι ὥρμουν, βουλό-
2 μενοι εἰδέναται, εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ τὰς μὲν ναῦς ἄραντες
ἀπὸ τῆς γῆς καὶ παραταξάμενοι μετεώρους ἡσύχαζον, ναυμα-
χίας οὐ διανοούμενοι ἄργειν ἐκόντες, δρῶντες προσγεγενημέ-
νας τε ναῦς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀκραιφνεῖς καὶ σφίσι πολλὰ τὰ
ἄπορα ἔνδεισθηκότα, αἰγμαλώτων τε περὶ φυλακῆς, οὓς ἐν
ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν τῶν νεῶν ἐν
3 χωρίῳ ἐρήμῳ· τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν, ὅπῃ
κομισθήσονται, δεδιότες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι νομίσαντες λελύσθαι
τὰς σπονδάς, διότι ἐξ χείρας ἥλθον, οὐκ ἔδωσι σφᾶς ἀποπλεῖν.

53. Ἐδοξεν οὖν αὐτοῖς ἄνδρας ἐξ κελήτιον ἐσβιβάσαντας
ἄνευ κηρυκείου προσπέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ πεῖραν ποιή-
2 σασθαι. πέμψαντές τε ἔλεγον τοιάδε· «Ἄδικεῖτε, ὡς ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, πολέμου ἄρχοντες καὶ σπονδὰς λύσαντες· ἡμῖν γὰρ
πολεμίους τοὺς ἡμετέρους τιμωρουμένοις ἐμποδὼν ἵστασθε
ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς
ἐπὶ Κέρκυραν ἡ ἄλλοσε, εἰ ποι βουλόμεθα, πλεῖν καὶ τὰς
σπονδὰς λύετε, ἡμᾶς τούσδε λαβόντες πρῶτον χρήσασθε ὡς
3 πολεμίοις». οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον· τῶν δὲ Κερκυραίων τὸ
μὲν στρατόπεδον, ὃσον ἐπήκουσεν, ἀνεβόγησεν εὐθὺς λαβεῖν τε
αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖναι, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο·
4 «Οὔτε ἄρχομεν πολέμου, ὡς ἄνδρες Πελοποννήσιοι, οὔτε τὰς
σπονδὰς λύομεν, Κερκυραῖοις δὲ τοισδε ἔνυμάχοις οὖσι βοη-
θοὶ ἥλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ

κωλύσαμεν· εἰ δὲ ἐπὶ Κέρκυραν πλευσεῖσθε ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τις χωρίων, οὐ περιοφόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν».

54. Τοιαῦτα τῶν Ἀθηναίων ἀποκριναμένων οἱ μὲν Κορίνθιοι τόν τε πλοῦν τὸν ἐπ' οἴκου παρεσκευάζοντο καὶ τροπαῖον ἔστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ γῆπείρῳ Συβότοις· οἱ δὲ Κέρκυραῖοι τά τε ναυάγια καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς ἔξενεγχθέντα ὑπὸ τοῦ ῥοῦ καὶ ἀνέμου, ὃς γενόμενος τῆς νυκτὸς διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῷ, καὶ τροπαῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ γῆπείρῳ Συβότοις ὡς νεκρηκότες.

Γνώμη δὲ ἔκάτεροι τοιάδε τὴν νίκην προσεποιήσαντο· οἱ Κορίνθιοι μὲν κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτός, ὥστε καὶ ναυάγια πλεῖστα καὶ νεκροὺς προσκομίσασθαι, καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλάσσους χιλίων ναῦς τε καταδύσαντες περὶ ἑδδομήκοντα ἔστησαν τροπαῖον· Κέρκυραῖοι δὲ τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες καὶ, ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια καὶ νεκροὺς, καὶ διτὶ αὐτοῖς τῇ τε προτεραίᾳ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι ἰδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς καὶ, ἐπειδὴ ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι, οὐκ ἀντεπέπλεον ἐκ τῶν Συβότων, διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔστησαν. οὕτω μὲν ἔκάτεροι νικᾶν γέγιουν.

55. Οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀποπλέοντες ἐπ' οἴκου Ἀνακτόριον, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, εἰλον ἀπάτῃ — ἦν δὲ κοινὸν Κέρκυραίων καὶ ἐκείνων — καὶ καταστήσαντες ἐν αὐτῷ Κορινθίους οἰκήτορας ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· καὶ τῶν Κέρκυραίων διτακοσίους μέν, οἵ ἦσαν δοῦλοι, ἀπέδοντο, πεντήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δῆσαντες ἐφύλασσον καὶ ἐν θεραπείᾳ εἰχον πολλῷ, διπλας αὐτοῖς τῇ Κέρκυραν ἀναγωρήσαντες προσποιήσειαν· ἐτύγχανον δὲ καὶ δυνάμεις αὐτῶν οἱ πλείους πρῶτοι ὅντες τῆς πόλεως, ἵ μὲν οὖν Κέρκυρα οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆσεις τῶν Ἀθηναίων ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς. αἰτία δὲ αὕτη

πρώτη ἐγένετο τοῦ πολέμου τοῖς Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν σπονδαῖς μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν.

Α. C.

2. Ἡ ἀποστασία ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν τῆς Ποτειδαίας καὶ ἡ ὑποστήριξις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Κορινθίων.

(Κεφ. 56 - 66)

56. Μετὰ ταῦτα δὲ εὐθὺς καὶ τάδε ἔννέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις διάφορα ἐς τὸ πολεμεῖν. τῶν γὰρ Κορινθίων πρασσόντων, ὅπως τιμωρήσονται αὐτούς, ὑποτοπήσαντες τὴν ἔχθραν αὐτῶν οἱ Ἀθηναίοι Ποτειδαιάτας, οἵ οἰκουσιν ἐπὶ τῷ ισθμῷ τῆς Παλλήνης, Κορινθίων ἀποίκους, ἐαυτῶν δὲ ἔνυμάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευνον τὸ ἐς Παλλήνην τείχος καθελεῖν καὶ ὅμηρους δοῦναι, τούς τε ἐπιδημουργοὺς ἐκπέμπειν καὶ τὸ λοιπὸν μὴ δέχεσθαι, οὓς κατὰ ἔτος ἔκαστον Κορίνθιοι ἐπεμπον, δείσαντες, μὴ ἀποστῶντις ὑπό τε Περδίκου πειθόμενοι καὶ Κορινθίων, τούς τε ἄλλους ἐπὶ Θράκης ἔναποστήσωσι ἔνυμάχους.

57. Ταῦτα δὲ πρὸς τοὺς Ποτειδαιάτας οἱ Ἀθηναίοι προπαρεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ ναυμαχίαν οἵ τε γὰρ Κορίνθιοι φανερῶς ἥδη διάφοροι ἦσαν, Περδίκης τε δὲ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνων βασιλεύς, ἐπεπολέμωτο ἔνυμαχος πρότερον καὶ φίλος ἡν. ἐπολεμώθη δέ, ὅτι Φιλίππῳ, τῷ ἐαυτοῦ ἀδελφῷ, καὶ Δέρδᾳ κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιουμένοις οἱ Ἀθηναίοι ἔνυμαχίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς τε ἐπρασσεν ἐς τὴν Δακεδαίμονα πέμπων, ὅπως πόλεμος γένηται αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς Κορινθίους προσεποιεῖτο τῆς Ποτειδαίας ἔνεκα ἀποστάσεως· προσέφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῦσι καὶ Βοτιαίοις ἔναποστήναι, νομίζων, εἰ ἔνυμαχα ταῦτα ἔχοι δμορα ὅντα χωρία, ἢδον ἂν τὸν πόλεμον μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι.

Ων οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι καὶ βουλόμενοι προκαταλαμ- 6
βάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις — ἔτυχον γὰρ τριάκοντα
ναῦς ἀποστέλλοντες καὶ χιλίους ὄπλιτας ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ
Ἀρχεστράτου τοῦ Δυκομήδους μετ' ἄλλων τεσσάρων στρατη-
γοῦντος — ἐπιστέλλουσι τοῖς ἀρχουσι τῶν νεῶν Ποτειδαιατῶν
τε δύμήρους λαθεῖν καὶ τὸ τεῖχος καθελεῖν, τῶν τε πλησίον
πόλεων φυλακὴν ἔχειν, ὅπως μὴ ἀποστήσονται.

58. Ποτειδαιαταὶ δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ' Ἀθηναίους
πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν,
ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαιμονία μετὰ Κορινθίων, ὅπως
ἔταιμασαντο τιμωρίαν, ἦν δέῃ, ἐπειδὴ ἔκ τε Ἀθηναίων ἐκ
πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν ηὔροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες
αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφᾶς ὅμοιώς ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη
τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἦν ἐπὶ Ποτειδαιαν
ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσθαλεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν
καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων
κοινῇ ἔνυομόσαντες.

Καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις 2
ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὁλυνθον μίαν
τε πόλιν ταύτην ἴσχυρὰν ποιήσασθαι· τοῖς τε ἐκλιποῦσι τού-
τοις τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς Μυγδονίας περὶ τὴν Βόλβην λίμνην
ἔδωκε νέμεσθαι, ἔως ἂν ὁ πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος γῇ καὶ
οἱ μὲν ἀνφικίσοντό τε καθαιροῦντες τὰς πόλεις καὶ ἐς πόλε-
μον παρεσκευάζοντο.

59. Αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀφικνοῦνται ἐς τὰ
ἐπὶ Θράκης καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Ποτειδαιαν καὶ τὰλλα
ἀφεστηκότα, νομίσαντες δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρός τε 2
Περδίκκαν πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει καὶ τὰ ἔνυαφεστῶτα
χωρία, τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότε-
ρον ἔξεπέμποντο, καὶ καταστάντες ἐπολέμουν μετὰ Φιλίππου
καὶ τῶν Δέρδου ἀδελφῶν ἄνωθεν στρατιῷ ἐσθεβληκότων.

60. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Κορίνθιοι τῆς Ποτειδαίας ἀφεστηκούσαις καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν περὶ Μακεδονίαν οὐσῶν δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ καὶ οἰκεῖον τὸν κίνδυνον ἥγοντες πέμπουσιν ἔχυτῶν τε ἐθελοντὰς καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μισθῷ πείσαντες ἔξακοσίους καὶ χιλίους τοὺς πάντας δηλίτας καὶ φιλοὺς τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Ἀριστεὺς ὁ Ἀδειμάντου, κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα οἱ πλεῖστοι ἐκ Κορίνθου στρατιώται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο· ἦν γὰρ τοῖς Ποτειδαιάταις ἀεὶ ποτε ἐπιτίθειος, καὶ ἀφικνοῦνται τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὅτερον ἐπὶ Θράκης ἡ Ποτειδαια ἀπέστη.

61. Ἡλθε δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις εὐθὺς ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσι, καὶ πέμπουσιν, ὡς γῆσθοντο καὶ τοὺς μετὰ Ἀριστέως ἐπιπαριόντας, δισχιλίους ἔχυτῶν ὄπλίτας καὶ τεσσαράκοντα ναῦς πρὸς τὰ ἀφεστῶτα καὶ Καλλίαν τὸν 2 Καλλιάδου πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν οἱ ἀφικόμενοι ἐς Μακεδονίαν πρῶτον καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους χιλίους Θέρμην ἅρτι γρηγότας καὶ Πύδναν πολιορκοῦντας.

3 Προσκαθεζόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν Πύδναν ἐπολιόρκησαν μέν, ἔπειτα δὲ ἔνυμβασιν ποιησάμενοι καὶ ἔνυμμαχίαν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν Περδίκκαν, ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ Ποτειδαια καὶ ὁ Ἀριστεὺς παρεληγυθώς, ἀπανίστανται ἐκ τῆς 4 Μακεδονίας καὶ ἀφικόμενοι, περαιωθέντες ἐκείθεν, ἐπὶ Στρέψιχν καὶ πειράσαντες πρῶτον τοῦ χωρίου καὶ οὐχ ἑλόντες ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς τὴν Ποτειδαιαν τρισχιλίους μὲν ὄπλίτας ἔχυτῶν, χωρὶς δὲ τῶν ἔνυμμάχων πολλοῖς, ἵππεῦσι δὲ ἔξακοσίοις Μακεδόνων τοῖς μετὰ Φιλίππου καὶ Παυσανίου· 5 ἅμα δὲ νῆσος παρέπλεον ἔθδομήκοντα. κατ' ὀλίγον δὲ προϊόντες τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς Γίγωνον καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο.

62. Ποτειδαιάται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστέως Πελοποννήσιοι προσδεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς Ολύνθου ἐν τῷ ισθμῷ καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπε-

ποίηντο. στρατηγὸν μὲν τοῦ πεζοῦ παντὸς οἱ ἔνυμμαχοι γέρηντο 2
 Ἀριστέα, τῆς δὲ ἵππου Περδίκκαν ἀπέστη γὰρ εὐθὺς πάλιν
 τῶν Ἀθηναίων καὶ ἔνυμμάχει τοῖς Ποτειδαιάταις Ἰόλαον
 ἀνθ' αὐτοῦ καταστήσας ἄρχοντα. ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως 3
 τὸ μὲν μεθ' ἐαυτοῦ στρατόπεδον ἔχοντι ἐν τῷ ισθμῷ ἐπιτηρεῖν
 τοὺς Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσι, Χαλκιδέας δὲ καὶ τοὺς ἔξω ισθμοῦ
 ἔνυμμάχους καὶ τὴν παρὰ Περδίκκου διακοσίαν ἵππον ἐν
 Ὁλύνθῳ μένειν καί, ὅταν Ἀθηναῖοι ἐπὶ σφᾶς χωρῶσι, κατὰ
 νάτου βοηθοῦντας ἐν μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους.

Καλλίας δ' αὖ, ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός, καὶ οἱ ἔνυμάρ- 4
 χοντες τοὺς μὲν Μακεδόνας ἴππεας καὶ τῶν ἔνυμμάχων ὀλί-
 γους ἐπὶ Ὁλύνθου ἀποπέμπουσιν, ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν
 ἐπιβογθεῖν, αὐτοὶ δ' ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον ἔχώρουν
 ἐπὶ τὴν Ποτειδαιαν, καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ισθμῷ ἐγένοντο καὶ 5
 εἰδον τοὺς ἐναντίους παρασκευαζομένους ὡς ἐς μάχην, ἀντι-
 καθίσταντο καὶ αὐτοί, καὶ σὺ πολὺ ὕστερον ἔνυμμισγον. καὶ 6
 αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ Ἀριστέως κέρας καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἤσαν
 Κορινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες ἔτρεψαν τὸ καθ' ἑα-
 τοὺς καὶ ἐπεξῆλθον διώκοντες ἐπὶ πολὺ τὸ δὲ ἄλλο στρατό-
 πεδον τῶν τε Ποτειδαιατῶν καὶ τῶν Πελοποννησίων ἤσσατο
 ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν.

63. Ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστεὺς ἀπὸ τῆς διώξεως, ὡς
 ὅρᾳ τὸ ἄλλο στράτευμα ἤσσημένον, ἡπόρησε μέν, ὅποτέρωσε
 διαικινδυνεύσῃ χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς Ὁλύνθου ἢ ἐς τὴν Ποτει-
 δαιαν· ἔδοξε δ' οὖν ἔνυμαγαγόντι τοὺς μεθ' ἐαυτοῦ ὡς ἐς ἐλάχι-
 στον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτειδαιαν, καὶ παρῆλθε
 παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσσης βαλλόμενός τε καὶ χαλε-
 πῶς, δλίγους μέν τινας ἀποβαλών, τοὺς δὲ πλείους σώσας.

Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς Ὁλύνθου τοῖς Ποτειδαιάταις βοηθοὶ — 2
 ἀπεικέ δὲ ἔξήκοντα μάλιστα σταδίους καὶ ἔστι καταφανές —,
 ὡς ἡ μάχη ἐγίγνετο καὶ τὰ σημεῖα γέρθη, βραχὺ μέν τι προῆλ-

θον ως βοηθήσοντες, καὶ οἱ Μακεδόνες ἵππης ἀντιπαρετάξαντο ως κωλύσοντες· ἐπειδὴ δὲ διὰ τάχους ἡ νίκη τῶν Ἀθηναίων ἐγίγνετο καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάσθη, πάλιν ἐπανεχώρουν ἐξ τὸ τεῖχος καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους· 3 ἵππης δ' οὐδετέροις παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην τροπαῖον ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Ποτειδαιάταις· ἀπέθανον δὲ Ποτειδαιατῶν μὲν καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων, Ἀθηναίων δὲ αὐτῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός.

64. Τὸ δὲ ἐκ τοῦ ισθμοῦ τεῖχος εὐθὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουν· τὸ δὲ ἐκ τὴν Παλλήνην ἀτείχιστον ἦν· οὐ γάρ ἴκανοι ἐνόμιζον εἶναι ἐν τῷ ισθμῷ φρουρεῖν καὶ ἐξ τὴν Παλλήνην διαβάντες τειχίζειν δεδιότες, μὴ σφίσιν οἱ Ποτειδαιᾶται καὶ οἱ ξύμμαχοι γιγνομένοις δίχα ἐπιθῶνται. 2 καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τὴν Παλλήνην ἀτείχιστον οὖσαν χρόνῳ ὕστερον πέμπουσιν ἔξακοσίους καὶ χιλίους δοπλίτας ἔσωτῶν καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρατηγόν· δις ἀφικόμενος ἐξ τὴν Παλλήνην καὶ ἐξ Ἀφύτιος δρυμώμενος προσῆγαγε τῇ Ποτειδαίᾳ τὸν στρατόν, κατὰ βραχὺ 3 προὶών καὶ κείρων ἄμα τὴν γῆν· ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῆγει ἐξ μάχην, ἀπετείχισε τὸ ἐκ τῆς Παλλήνης τεῖχος· καὶ σύτως ἥδη κατὰ κράτος ἡ Ποτειδαια ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο καὶ ἐκ θαλάσσης ναυσὶν ἄμα ἐφορμούσαις.

65. Ἄριστεὺς δὲ ἀποτειχίσθείσης αὐτῆς καὶ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων σωτηρίας, ἦν μή τι ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παρὰ λόγον γίγνηται, ξυνεθούλευε μὲν πλὴν πεντακοσίων ἄνεμον τηρήσας τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ σῖτος ἀντίσχῃ, καὶ αὐτὸς ἥθελε τῶν μενόντων εἶναι· ὡς δὲ οὐκ ἐπειθεὶς, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν ἔξει ὡς ἄριστα, ἐκπλουν ποιεῖται λαβόν τὴν φυλακὴν 2 τῶν Ἀθηναίων· καὶ παραμένων ἐν Χαλκιδεῦσι τὰ τε ἄλλα

ξυνεπολέμει καὶ Σερμυλῶν λοχήσας πρὸς τὴν πόλει πολλοὺς διέφθειρεν ἃς τε τὴν Πελοπόννησον ἐπρασσεν, ὅπῃ ὥφελία τις γενήσεται. μετὰ δὲ τῆς Ηπειδαίας τὴν ἀποτείχισιν Φορμίων 3 μὲν ἔχων τοὺς ἔξακοσίους καὶ χιλίους τὴν Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν ἐδίγευ καὶ ἔστιν ἡ καὶ πολίσματα εἰλεν.

66. Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίᾳ μὲν αὗται προσεγεγένητο ἃς ἀλλήλους, τοῖς μὲν Κορινθίοις, ὅτι τὴν Ηπειδαίαν ἔσυτῶν σύσαν ἀποκίαν καὶ ἀνδρας Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων ἐν αὐτῇ σύντας ἐπολιόρκουν, τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ἃς τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι ἔσυτῶν τε πόλιν ξυμμαχίδα καὶ φόρου ὑποτελῆ ἀπέστησαν καὶ ἐλθόντες σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ Ηπειδαιατῶν. οὐ μέντοι ὅ γε πόλεμός πω ξυνερρώγει, ἀλλ' ἔτι ἀνοικωχὴ ἦν· ιδίᾳ γὰρ ταῦτα οἱ Κορίνθιοι ἐπραξαν.

Β. ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΝ ΤΗΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ

(Κεφ. 67 - 87)

1. Αἱ ἐνέργειαι τῶν Κορινθίων πρὸς σύγκλησιν
ἐν Σπάρτῃ ἐκκλησίας καὶ δημηγορία αὐτῶν.

(Κεφ. 67 - 71)

67. Πολιορκουμένης δὲ τῆς Ηπειδαίας οὐχ ἡσύχαζεν ἀνδρῶν τε σφίσιν ἐνόντων καὶ ἄμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες· παρεκάλουν τε εὐθὺς ἃς τὴν Λακεδαίμονα τοὺς ξυμμάχους καὶ κατεβόων ἐλθόντες τῶν Ἀθηναίων, ὅτι σπονδάς τε λελυκότες εἰεν καὶ ἀδικοῦεν τὴν Πελοπόννησον. Αἰγινῆται τε ε

φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους,
κρύφα δέ, οὐχ ἥκιστα μετ' αὐτῶν ἐνῆγον τὸν πόλεμον λέγον-
τες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς.

3 Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι προσπαρακαλέσαντες τῶν ἔνυμάχων
καὶ εἰ τίς τι ἄλλο ἔφη ἥδικήσθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, ἔνδλογον
4 σφῶν αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰωθότα λέγειν ἐκέλευνον. καὶ
ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποιοῦντο ὡς ἔκαστοι καὶ
Μεγαρῆς δηλοῦντες μὲν καὶ ἔτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλι-
στα δὲ λιμένων τε εἰργεσθαι τῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ καὶ
5 τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς παρὰ τὰς σπονδάς. παρελθόντες δὲ
τελευταῖοι οἱ Κορίνθιοι καὶ τοὺς ἄλλους ἐάσαντες πρώτον
παροξύναι τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπεῖπον τοιάδε·

68. «Τὸ πιστὸν ὑμᾶς, ὃ Λακεδαιμόνιοι, τῆς καθ' ὑμᾶς
αὐτοὺς πολιτείας καὶ δημιλίας ἀπιστοτέρους, ἐς τοὺς ἄλλους
γῆν τι λέγωμεν, καθίστησι καὶ ἀπ' αὐτοῦ σωφροσύνην μὲν
ἔχετε, ἀμαθίᾳ δὲ πλέονι πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε.
2 πολλάκις γὰρ προαγορευόντων ἡμῶν, ἀλλά τοις ἐδιδάσκομεν ἐκάστοτε τὴν
μάθησιν ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λεγόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε, ὡς
ἔνεκα τῶν αὐτοῖς ἴδιᾳ διαφόρων λέγουσι καὶ δι' αὐτὸ οὐ
πρὶν πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ ἐσμέν, τοὺς ἔνυμάχους
τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα
εἰπεῖν, δοσῷ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν ὑπὸ μὲν Ἀθη-
ναίων ὑεριζόμενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι.

3 »Καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς που ὅντες ἥδικουν τὴν Ἑλλάδα,
διδασκαλίας ἂν ὡς οὐκ εἰδόσαι προσέδειν νῦν δὲ τί δεῖ μακργ-
γορεῖν, ὡν τοὺς μὲν δεδουλωμένους ὅρατε, τοῖς δὲ ἐπιβου-
λεύοντας αὐτούς, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς γημετέροις ἔνυμάχοις,
καὶ ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένους, εἰ ποτε πολεμήσου-
ται; οὐ γὰρ ἀν Κέρκυράν τε ὑπολαβόντες βίᾳ ἡμῶν εἴχον
καὶ Ποτεῖδαιαν ἐπολιόρκουν· ὡν τὸ μὲν ἐπικαιρότατον χωρίον

πρὸς τὰ ἐπὶ Θράκης ἀποχρῆσθαι, η̄ δὲ ναυτικὸν ἂν μέγιστον παρέσχε Πελοποννησίοις.

69. »Καὶ τῶνδε ύμεις αἴτιοι, τό τε πρῶτον ἔάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ Μηδικὰ κρατῦναι καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ στῆσαι τείχη ἐς τόδε ἀεὶ ἀποστεροῦντες οὐ μόνον τοὺς ὑπ’ ἐκείνων δεδουλωμένους ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους ἥδη ξυμάχους οὐ γάρ ὁ δουλωσάμενος, ἀλλ’ ὁ δυνάμενος μὲν παύσαι, περιορῶν δὲ ἀληθέστερον αὐτὸν δρᾶ, εἰπερ καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθερῶν τὴν Ἑλλάδα φέρεται.

»Μόλις δὲ νῦν γε ξυνήλθομεν καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ φανεροῖς. 2 χρῆν γάρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκοπεῖν, ἀλλὰ καθ’ ὅ τι ἀμυνόμεθα, οἵπερ δρῶντες, βεβουλευμένοι πρὸς οὐ διεγνωκότας ἥδη, καὶ οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται. καὶ ἐπιστάμεθα, οἵφ δῆδρ 3 οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὅτι κατ’ ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας. καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν ἥσσον θαρ-σοῦσι, γνόντες δὲ εἰδότας περιορῶν ισχυρῶς ἐγκείσονται.

»Ἡσυχάζετε γάρ μόνοι Ἑλλήνων, ὃ Δακεδαιμόνιοι, οὐ 4 τῇ δυνάμει τινά, ἀλλὰ τῇ μελλήσει ἀμυνόμενοι καὶ μόνοι οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν τῶν ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες. καίτοι ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὃν ἄρα δ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει. τόν τε γάρ Μῆδον αὐτοὶ ἵσμεν ἐκ 5 περάτων γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλθόντα, η̄ τὰ παρ’ ὑμῶν ἀξίως προαπαντῆσαι, καὶ νῦν τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἔκας, ὥσπερ ἐκεῖνον, ἀλλ’ ἐγγὺς ὅντας περιορᾶτε καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ ἀμύνεσθαι βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας καὶ ἐς τύχας πρὸς πολλῷ δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι καταστῆναι, ἐπιστάμενοι καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὐτῷ τὰ πλείω σφαλέντα καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ ἥμας ἥδη τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον η̄ τῇ ἀφ’ ὑμῶν τιμωρίᾳ περιγεγενημένους ἐπεὶ αἱ γε ὑμέτεραι ἐλπίδες ἥδη τινάς που καὶ ἀπαρασκεύουσι διὰ τὸ πιστεῦσαι ἔφθειραν. καὶ 6

μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρα τὸ πλέον ἢ αἰτίᾳ νομίσῃ τάδε λέγεσθαι: αἰτίᾳ μὲν γὰρ φίλων ἀνδρῶν ἐστιν ἀμαρτανόντων, κατηγορίᾳ δὲ ἔχθρῶν ἀδικησάντων.

70. »Καὶ ἄμα, εἰπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, ἀξιοις νομίζομεν εἶναι τοῖς πέλαξ ϕύγον ἐπενεγκεῖν, ἀλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεστώτων, περὶ ὧν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε, πρὸς οἶους ὑμῖν Ἀθηναίους ὅντας καὶ ὅσον ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας ὁ ἀγὼν ἔσται.

2 »Οἱ μέν γε νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι δξεῖς καὶ ἐπιτελέσσαι ἔργῳ, ὃ ἀν γνῶσιν ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σύζειν καὶ ἐπιγνῶναι μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τάναγκαῖα ἔξικεσθαι.
3 αὐθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐπὶ τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυ-
4 θήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἀσκονοὶ πρὸς ὑμᾶς μελλητὰς καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους οἰονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ ἀν τι κτᾶσθαι, ὑμεῖς δὲ τῷ ἐξελθεῖν καὶ τὰ ἔτοιμα ἀν βλά-
5 ψαι. κρατοῦντές τε τῶν ἔχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται καὶ νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν.

6 »Ἐτι δὲ τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶνται, τῇ γνώμῃ δὲ οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τι ὑπὲρ τὴν αὐτῆς· καὶ ἡ μὲν ἀν ἐπινοήσαντες μὴ ἐξέλθωσιν, οἰκεῖα στέρεσθαι ἥγοῦνται, ἡ δὲ ἀν ἐπελθόντες κτῆσωνται, δλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν πρᾶξαντες, ἦν δὲ ἄρα του καὶ πείρᾳ σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες ἀλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν· μόνοι γὰρ ἔχουσί τε δμοίως καὶ ἐπλήσουσιν, ἡ δὲ ἐπινοήσωσι, διὰ τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἀν γνῶσι. καὶ ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' ὅλου τοῦ αἰώνος μοχθοῦσι καὶ ἀπολαύσουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρχόντων διὰ τὸ δεῖ κτᾶσθαι καὶ μήτε ἑορτὴν ἄλλο τι ἥγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ

δέοντα πρᾶξαι ξυμφοράν τε οὐχ ἡσσον ἡσυχίαν ἀπράγμονα
ἢ ἀσχολίαν ἐπίπονον· ὥστε, εἴ τις αὐτοὺς ξυνελών φαίη πεφυ- 9
κέναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν μήτε τοὺς ἄλλους
ἀνθρώπους ἔσται, δρθῶς ἀν εἴποι.

71. »Ταῦτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκούσας πόλεως,
ῷ Λακεδαιμόνιοι, διαμέλλετε καὶ οἰεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ
τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖν, οἱ ἀν τῇ μὲν
παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι, τῇ δὲ γνόμῃ, ἢν ἀδικῶνται,
δῆλοι ὡσι μὴ ἐπιτρέψοντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τε τοὺς
ἄλλους καὶ αὐτὸi ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι τὸ ἵσον νέμετε.
μόλις δ' ἀν πόλει δμοίᾳ παροικοῦντες ἔτυγχάνετε τούτου· 2
νῦν δ', ὅπερ καὶ ἀρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιότροπα ὑμῶν τὰ
ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτούς ἔστιν. ἀνάγκη δὲ ὥσπερ τέχνης 3
ἀεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχαζούσῃ μὲν πόλει τὰ
ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα, πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἴεναι
πολλῆς καὶ ἐπιτεχνήσεως δεῖ. διόπερ καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων
ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπὶ πλέον ὑμῶν κεκαίνωται.

»Μέχρι μὲν σὺν τοῦδε ὠρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής· νῦν δὲ 4
τοῖς τε ἄλλοις καὶ Ποτειδαιάταις, ὥσπερ ὑπεδέξασθε, βοηθή-
σατε κατὰ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀττικήν, ἵνα μὴ ἀνδρας
τε φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθίστοις προσῆσθε καὶ ἡμᾶς
τοὺς ἄλλους ἀθυμίᾳ πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμαχίαν τρέψητε.
δρῆμεν δ' ἀν ἀδικον οὐδὲν οὔτε πρὸς θεῶν τῶν δρκίων οὔτε 5
πρὸς ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων· λύουσι γάρ σπονδὰς οὐχ
οἱ δι' ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ' οἱ μὴ βοηθοῦντες οἱς
ἀν ξυνομόσωσι. βουλομένων δὲ ὑμῶν προθύμων εἰναι μενοῦ-
μεν· οὔτε γάρ ὅσια ἀν ποιοῦμεν μεταβαλλόμενοι οὔτε ξυνγήθε- 6
στέρους ἀν ἄλλους εὑρούμεν. πρὸς τάδε βουλεύεσθε εὖ καὶ 7
τὴν Πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι ἢ οἱ
πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν».

2. Ἀπόφασις τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων
καὶ δημηγορία αὐτῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης.

(Κεφ. 72 - 78)

72. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἰπον. τῶν δὲ Ἀθηναίων ἔτυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον ἐν τῇ Λακεδαιμονίῳ περὶ ἄλλων παροῦσα, ὡς ἥσθοντο τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἰναι, τῶν μὲν ἐγκλημάτων πέρι μηδὲν ἀπολογησομένους, ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν, δηλῶσαι δὲ περὶ τοῦ παντός, ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ’ ἐν πλείονι σκεπτέον. καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐθούλοντο σημῆναι, δση εἶη δύναμιν, καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις ὡν ἥδεσαν καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγγησιν ὧν ἀπειροὶ ἦσαν, νομίζοντες μᾶλλον ἀν αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφασαν βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλήθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴ τι μὴ ἀποκωλύει. οἱ δὲ ἐκέλευσόν τε ἐπιέναι, καὶ παρελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιάδε·

73. «Ἡ μὲν πρέσβευσις ἡμῶν οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ πόλις ἐπεμψεν· αἰσθόμενοι δὲ καταθοὴν οὐκ δλίγην οὖσαν ἡμῶν παρηλθομεν, οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες — οὐ γὰρ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν οὔτε ἡμῶν οὔτε τούτων οἱ λόγοι ἀν γίγνοιντο —, ἀλλ’ ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων τοῖς ξυμμάχοις πειθόμενοι χείρον βουλεύσησθε, καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος δηλῶσαι, ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν, ἢ κεκτήμεθα, ἢ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστίν.

2 »Καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν, ὧν ἀκοσὶ μᾶλλον λόγων μάρτυρες ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων; τὰ δὲ Μηδικὰ

καὶ ὅσα αὐτοὶ ἔγνιστε, εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται ἀεὶ προθαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν. καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελίᾳ ἐκινδυνεύετο, ἵς τοῦ μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε, τοῦ δὲ λόγου μὴ παντός, εἴ τι ὠφελεῖ, στερισκώμεθα. ἡγθή-³ σεται δὲ οὐ παραιτήσεως μᾶλλον ἔνεκα ἢ μαρτυρίου καὶ δηλώσεως, πρὸς οἶαν ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις διγών καταστήσεται.

»Φαμὲν γὰρ Μαραθώνι τε μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρ-⁴ θάρῳ καὶ, ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ ἕκανεὶ ὅντες κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσθάντες ἐς τὰς ναῦς πανδημεὶ ἐν Σαλαμῖνι ἔνναυ-μαχῆσαι, ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Ηελοπόννησον πορθεῖν, ἀδυνάτων ἂν ὅντων πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλήλοις ἐπιθυμεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον αὐτὸς ἐποίησε· ἡ νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὄμοίας οὖσης τῆς δυνάμεως κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησε.

74. »Τοιούτου μέντοι ἔμβάντος τούτου καὶ σαφῶς δηλω-θέντος, ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ πράγματα ἐγέ-νετο, τρία τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸν παρεσχόμεθα, ἀριθμόν τε νεῶν πλεῖστον καὶ ἀνδρας στρατηγὸν ἔννετώτατον καὶ προθυμίαν ἀσκοντάτην· ναῦς μέν γε ἐς τὰς τετρακοσίας δλίγυφ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν, Θεμιστοκλέα δὲ ἀρχοντα, δὲς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο, ὅπερ σαφέ-στατα ἔσωσε τὰ πράγματα, καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε ἀνδρας ἔνον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων. προθυμίαν δὲ καὶ πολὺ τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, οἵ γε, ἐπειδὴ ἡμῖν κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐδούθει, τῶν ἀλλων ἥδη μέχρι ἡμῶν δού-λευόντων, ἡξιώσαμεν ἐκλιπόντες τὴν πόλιν καὶ τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες μηδὲ ὡς τὸ τῶν περιλοίπων ἔμμαχων κοινὸν προλιπεῖν μηδὲ σκεδασθέντες ἀχρεῖοι αὐτοῖς γενέσθαι, ἀλλ' ἐσθάντες ἐς τὰς ναῦς κινδυνεῦσαι καὶ μὴ δργισθῆναι, ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε.

3 »"Ωστε φαμὲν οὐχ ἡσσον αὐτοὶ ὠφελῆσαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν τούτου. ὑμεῖς μὲν γάρ ἀπό τε οἰκουμένων τῶν πόλεων καὶ ἐπὶ τῷ τὸ λοιπὸν νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδείσατε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ οὐχ ἡμῶν τὸ πλέον, ἐθοηθήσατε — ὅτε γοῦν ἦμεν ἔτι σῶοι, οὐ παρεγένεσθε —, ἡμεῖς δὲ ἀπό τε τῆς οὐκ οὕσης ἔτι δρμώμενοι καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὕσης κινδυνεύοντες
 4 ξυνεσώσαμεν ὑμᾶς τε τὸ μέρος καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ προσεχωρήσαμεν πρότερον τῷ Μήδῳ δείσαντες, ὥσπερ καὶ ἄλλοι, περὶ τῇ χώρᾳ, ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν ὕστερον ἐσθῆναι
 ἐς τὰς ναῦς ὡς διεφθαρμένοι, οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς ἴκανὰς ναυμαχεῖν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προεχώρησε τὰ πράγματα, ἢ ἐβούλετο.

75. »¹Αρ' ἄξιοι ἐσμεν, ὡς Λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας
 2 ἔνεκα τῆς τότε καὶ γνώμης ξυνέσεως ἀρχῆς γε ἡς ἔχομεν
 3 τοῖς Ἐλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακείσθαι; καὶ γάρ
 4 αὐτὴν τήνδ' ἐλάθομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ
 5 ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου,
 ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν ξυμμάχων καὶ αὐτῶν δειγθέντων
 3 ἡγεμόνας καταστῆναι. ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηγακάσθη-
 4 μεν τὸ πρῶτον προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ²
 5 δέους, ἔπειτα δὲ καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελίας. καὶ οὐκ
 6 ἀσφαλές ἔτι ἐδόκειεναι, τοῖς πολλοῖς ἀπηγθημένους καὶ τινῶν
 7 καὶ ἥδη ἀποστάντων κατεστραμμένων ὑμῶν τε ἡμῖν οὐκέτι
 8 ὅμοίως φύλων, ἀλλ' ὑπόπτων καὶ διαφόρων ὅντων ἀνέντας
 9 κινδυνεύειν — καὶ γάρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς ἐγί-
 10 γνοντο — πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ ξυμφέροντα τῶν μεγί-
 11 στων πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι.

76. »Ψημεῖς γοῦν, ὡς Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Ηελοπον-
 2 νήσῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι ἐξηγε-
 3 σθε· καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες διὰ παντὸς ἀπήγθησθε ἐν τῇ
 4 ἡγεμονίᾳ, ὥσπερ ἡμεῖς, εὐ ἵσμεν μὴ ἂν ἡσσον ὑμᾶς λυπη-

ροὺς γενομένους τοῖς ξυμμάχοις καὶ ἀναγκασθέντας ἂν ἡ ἄρχειν ἐγκρατῶς ἢ αὐτὸς κινδυνεύειν. οὕτως οὐδὲν ἡμεῖς 2 θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν οὐδὲ ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου, εἰ ἀρχὴν τε διδομένην ἐδεξάμεθα καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν ὑπὸ τῶν μεγίστων νικηθέντες, τιμῆς καὶ δέους καὶ ὠφελίας, οὐδὲ αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαντες, ἀλλ᾽ ἀεὶ καθεστῶτος τὸν ἡσσω ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου κατείργεσθαι, ἀξιοίτε ἀμανομίζοντες εἶναι καὶ ὑμῖν δοκοῦντες μέχρι οὗ τὰ ξυμφέροντα λογιζόμενοι τῷ δικαίῳ λόγῳ νῦν χρῆσθε, ὃν οὐδεὶς πω, παρατυχὸν ἰσχύν τι κτήσασθαι, προσθεὶς τοῦ μὴ πλέον ἔχειν ἀπετράπετο.

»Ἐπαινεῖσθαι τε ἀξιοῖ, οἵτινες χρησάμενοι τῇ ἀνθρωπείᾳ 3 φύσει, ὥστε ἑτέρων ἄρχειν, δικαιότεροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν γεγένηνται. ἄλλους γ' ἂν οὖν οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα 4 λαβόντας δεῖξαι ἂν μάλιστα, εἴ τι μετριάζομεν, ἡμῖν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς ἀδοξίᾳ τὸ πλέον ἢ ἐπαινος οὐκ εἰκότως περιέστη.

77. »Καὶ ἐλασσούμενοι γάρ ἐν ταῖς ξυμβολαίαις πρὸς τοὺς ξυμμάχους δίκαιοις καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐν τοῖς δμοίοις νόμοις ποιήσαντες τὰς κρίσεις φιλοδικεῖν δοκοῦμεν. καὶ 2 οὐδεὶς σκοπεῖ αὐτῶν, τοῖς καὶ ἄλλοθι πεν ἀρχὴν ἔχουσι καὶ ἡσσον ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους μετρίοις οὖσι διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται· βιαζόμενοι γάρ οἱς ἂν ἐξῃ, δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται. οἱ δὲ εἰθισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὅμιλοι, 3 ἤν τι παρὰ τὸ μὴ οἰεσθαι χρῆναι ἢ γνώμη ἢ δυνάμει τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν καὶ διπλασιῶν ἐλασσοθεῶσιν, οὐ τοῦ πλέονος μὴ στερισκόμενοι χάριν ἔχουσιν, ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς χαλεπώτερον φέρουσιν, ἢ εἰ ἀπὸ πρώτης ἀποθέμενοι τὸν νόμον φανερῶς ἐπλεονεκτοῦμεν· ἐκείνως δ' οὐδὲ ἂν αὐτοὶ ἀντέλεγον, ὡς οὐ χρεῶν τὸν ἡσσω τῷ κρατοῦντι ὑποχωρεῖν.

»Ἀδικούμενοί τε, ὡς ἔστικεν, οἱ ἀνθρωποι μᾶλλον ἀργί· 4 ζονται ἢ βιαζόμενοι· τὸ μὲν γάρ ἀπὸ τοῦ ἴσου δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι, τὸ δ' ἀπὸ τοῦ κρείσσονος καταναγκάζεσθαι. ὑπὸ 5

γοῦν τοῦ Μῆδου δεινότερα τούτων πάσχοντες γίνείχοντο, ἡ δὲ ήμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως τὸ παρὸν γὰρ 6 ἀεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόσιοις. ὑμεῖς γ' ἂν οὖν, εἰ καθελόντες ἡμᾶς ἀρξαῖτε, τάχα ἂν τὴν εὔνοιαν, η̄ διὰ τὸ ήμέτερον δέος εἰλήφατε, μεταβάλοιτε, εἴπερ, οἷα καὶ τότε πρὸς τὸν Μῆδον δι' δλίγου ήγησάμενοι ὑπεδείξατε, δόμοια καὶ νῦν γνώσεσθε. ἀμεικτα γὰρ τὰ τε καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νόμιμα τοῖς ἄλλοις ἔχετε, καὶ προσέτι εἰς ἔκαστος ἐξιών οὔτε τούτοις χρῆται, οὕτ' οἵς η̄ ἄλλη Ἑλλὰς νομίζει.

78. »Βουλεύεσθε οὖν βραδέως ὡς οὐ περὶ βραχέων καὶ μὴ ἄλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλήμασι πεισθέντες οἰκείου πόνου προσθήσθε. τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον, δσος ἐστί, 2 πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι, προδιάγνωτε· μηκυνόμενος γὰρ ἐς τύχας φιλεῖ τὰ πολλὰ περιίστασθαι, ὃν τοις τε ἀπέχομεν 3 καὶ, διοτέρως ἔσται, ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται. ιόντες τε οἱ ἀνθρωποι ἐς τοὺς πολέμους τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται, ἢ χρῆν ὕστερον δρᾶν, κακοπαθοῦντες δὲ ἥδη τῶν λόγων ἀπτον- 4 ται. ήμεῖς δὲ ἐν οὐδεμὶ πω τοιαύτῃ ἀμαρτίᾳ ὅντες οὔτ' αὐτοὶ οὕτ' ὑμᾶς ὅρῶντες λέγομεν ὑμῖν, ἵσσως ἔτι αὐθαίρετος ἀμφοτέροις η̄ εὑδουλία, σπονδάς μὴ λύειν μηδὲ παραβαίνειν τοὺς δρκους, τὰ δὲ διάφορα δίκη λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνθήκην· εἰ δὲ μή, θεοὺς τοὺς δρκίους μάρτυρας ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἀρχοντας ταύτη, η̄ ἂν ὑφηγήσθε».

**3. Δημηγορίαι τοῦ Ἀρχιδάμου καὶ Σθενελαΐδου
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης καὶ η̄ ἐν αὐτῇ ἀπόφασις
τῶν Λακεδαιμονίων.**

(Κεφ. 79 - 87)

79. Τοιαῦτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν τε ξυμμάχων ἦκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἐλεῖσαν, μεταστηγά-

μενοι πάντας ἔβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων. καὶ τῶν μὲν πλειόνων ἐπὶ τὸ αὐτὸν γνῶμαι ἔφερον, εἰ δικεῖν τε τοὺς Ἀθηναίους ἥδη καὶ πολεμητέα εἶναι ἐν τάχει παρελθόν δὲ Ἀρχιδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε·

80. «Καὶ αὐτὸς πολλῷ ἥδη πολέμων ἔμπειρός είμι, ὁ Λακεδαιμόνιοι, καὶ δύνανται τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ γῆικά δρῦ, ὥστε μήτε ἀπειρίᾳ ἐπιθυμήσαι τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πάθοιεν, μήτε ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλές νομίσαντα. εὑροίτε δ' ἂν τόνδε, περὶ οὓς νῦν βουλεύεσθε, οὐκ ἀν ἐλάχιστον γενόμενον, εἰ σωφρόνως τις αὐτὸν ἐκλογίζειτο.

»Πρὸς μὲν γάρ τοὺς Πελοποννησίους καὶ ἀστυγείτονας παρόμοιος ἡμῶν ἡ ἀλκή, καὶ διὰ ταχέων οἵον τε ἐφ' ἔκαστα ἐλθεῖν· πρὸς δὲ ἄνδρας, οἱ γῆιν τε ἑκάς ἔχουσι καὶ προσέτι θαλάσσης ἔμπειρότατοι εἰσι καὶ τοῖς ἀλλοις ἀπασιν ἀριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ ὅχλῳ, δσος οὐκ ἐν ἀλλῳ ἐνί γε χωρίῳ Ἐλληνικῷ ἐστιν, ἔτι δὲ καὶ ἔντομάχους πολλοὺς φόρους ὑποτελεῖς ἔχουσι, πῶς χρὴ πρὸς τούτους ῥαδίως πόλεμον ἀρασθαι καὶ τίνι πιστεύσαντας ἀπαρασκεύουσις ἐπειχθῆναι; πότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ' ἥσσους ἐσμέν· εἰ δὲ μελετήσομεν καὶ ἀντιπαρασκευασόμεθα, χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλέον τούτου ἐλλείπομεν καὶ οὕτε ἐν κοινῷ ἔχομεν οὕτε ἑτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν.

81. »Τάχ' ἄν τις θαρσοῖη, δτι τοῖς ὅπλοις αὐτῶν καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν δηγοῦν ἐπιφοιτῶντες. τοῖς δὲ ἀλλῃ γῆι ἐστι πολλή, ἡς ἀρχουσι, καὶ ἐκ θαλάσσης, ὃν δέονται, ἐπάξιονται. εἰ δ' αὖ τοὺς ἔντομάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν τὸ πλέον οὖσι νησιώταις.

»Τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γάρ ἡ ναυσὶ κρατήσομεν ἢ τὰς προσόδους ἀφαιρήσομεν, ἀφ' ὧν τὸ ναυτικὸν

5 τρέφουσι, βλαψόμεθα τὰ πλείω. καν τούτῳ οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν, ἀλλως τε καὶ εἰ δόξομεν ἀρξαὶ μᾶλλον τῆς
6 διαφορᾶς. μὴ γάρ δὴ ἐκείνη γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα, ως ταχὺ παυθήσεται ὁ πόλεμος, ἦν τὴν γῆν αὐτῶν τέμωμεν. δέδοικα δὲ μᾶλλον, μὴ καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν· οὕτως εἰκὸς Ἀθηναίους φρονήματι μήτε τῇ γῇ δουλεύσαι μήτε ὥσπερ ἀπείρους καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ.

82. »Οὐδ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω τούς τε ἔνυμάχους ἡμῶν ἐᾶν βλάπτειν καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ καταφωρᾶν, ἀλλὰ δηλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ καὶ αἰτιασθαι μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας, μήθ' ὡς ἐπιτρέψομεν, καν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτύεσθαι· ἔνυμάχων τε προσαγωγῇ, καὶ Ἐλλήνων καὶ βαρβάρων, εἰ ποθέν τινα ἦ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προσληψόμεθα — ἀνεπιψθον δέ, δοσοι, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλεύομεθα, μὴ Ἐλληνας μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας διασωθῆναι —, καὶ τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἦν μὲν ἐσακούωσι τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἀριστα· ἦν δὲ μή, διελθόντων ἐτῶν καὶ δύο καὶ τριῶν ἅμεινον ἥδη, ἦν δοκῆ, 3 πεφραγμένοι ἴμεν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἵσως ὄρῶντες ἡμῶν ἥδη τὴν τε παρασκευὴν καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ δμοῖα ὑποσημαίνοντας μᾶλλον ἂν εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἀτμητον ἔχοντες καὶ περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὕπω ἐφθαρμένων βουλευόμενοι.
4 «Μὴ γάρ ἄλλο τι νομίσητε τὴν γῆν αὐτῶν ἢ δμηρον ἔχειν, καὶ οὐχ ἡσσον, δσφ ἅμεινον ἐπειργασται· ἡς φείδεσθαι χρή ως ἐπὶ πλείστον καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαντας αὐτοὺς ἀλη-
5 πτοτέρους ἔχειν. εἰ γάρ ἀπαράσκευοι τοῖς τῶν ἔνυμάχων ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες τεμοῦμεν αὐτήν, δράτε, δπως μὴ 6 αἰσχιον καὶ ἀπορώτερον τῇ Ηελοποννήσῳ πράξομεν. ἐγκλήματα μὲν γάρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν οἶδον τε καταλῦσαι πόλεμον δὲ ἔνυμπαντας ἀραμένους ἔνεκα τῶν ἰδίων, δν οὐχ ὑπάρ-

χει εἰδέναι, καθ' ὅτι χωρήσει, οὐ δάδιον εὐπρεπῶς θέσθαι.

83. »Καὶ ἀνανδρία μηδενὶ πολλοῖς μιᾷ πόλει μὴ ταχὺ ἐπελθεῖν δοκείτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἔκεινοις οὐκ ἐλάσσους² χρύματα φέροντες ἔνυμαχοι, καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὅπλων τὸ πλέον, ἀλλὰ δαπάνης, δι' ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ, ἀλλως τε καὶ γηπειρώταις πρὸς θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν πρῶτον αὐτὴν³ καὶ μὴ τοῖς τῶν ἔνυμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώμεθα, οὕτοις δὲ καὶ τῶν ἀποθανόντων τὸ πλέον ἐπ' ἀμφότερα τῆς αἰτίας ἔξομεν, οὗτοις καὶ καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν προΐδωμεν.

84. »Καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται μάλιστα ἄγριον, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ σχολαίτερον ἄν παύσαισθε διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν, καὶ ἅμα ἐλευθέρων καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παντὸς νεμόμεθα.

»Καὶ δύναται μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτο² εἶναι μόνοι γὰρ δι' αὐτὸν εὐπραγίας τε οὐκ ἔξυθρίζομεν καὶ ἔνυμφοραῖς ἥσσον ἑτέρων εἰκόμεν, τῶν τε ἔνυν ἐπαίνῳ ἔξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινὰ παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν οὐκ ἐπαιρόμεθα ἡδονῇ καὶ, ἢν τις ἄρα ἔνυν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν μᾶλλον ἀχθεσθέντες ἀνεπείσθημεν. πολεμικοί τε καὶ εὔθουλοι διὰ³ τὸ εὔκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μέν, ὅτι αἰδώς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία, εὔθουλοι δὲ ἀμαθέστερον τῶν νόμων τῆς ὑπεροφίας παιδευόμενοι καὶ ἔνυν χαλεπότητι σωφρονέστερον, ἢ ὥστε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν, καὶ μὴ τὰ ἀχρεῖα ἔνυνετοι ἀγαν ὄντες, τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς λόγῳ παλῶς μεμφόμενοι ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι, νομίζειν δὲ τὰς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι καὶ τὰς προσπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς.

»Αεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ⁴ παρασκευαζόμεθα· ἐπεὶ οὐκ ἔξ εκείνων ὡς ἀμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ὡς ἄγριον αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοοῦμένων, πολύ τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἀνθρώπον ἀνθρώπου,

κράτιστον δὲ εἶναι, ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.

85. »Ταῦτας οὖν, ἃς οἱ πατέρες τε ἡμῖν παρέδοσαν μελέτας καὶ αὐτοὶ διὰ παντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν, μὴ παρῶμεν μηδὲ ἐπειχθέντες ἐν βραχεῖ μορίῳ ἡμέρας περὶ πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων καὶ πόλεων καὶ δόξης βουλεύσωμεν, ἀλλὰ καθ' ἥσυχίαν. ἔξεστι δ' ἡμῖν μᾶλλον ἑτέρων διὰ ἴσχύν.

2 »Καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμψετε μὲν περὶ τῆς Ποτεῖδαιάς, πέμψετε δὲ περὶ ὧν οἱ ἔνυμαχοί φασιν ἀδικεῖσθαι, ἀλλως τε καὶ ἑτοίμων ὅντων αὐτῶν δίκαιος δοῦναι· ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα οὐ πρότερον νόμιμον ὡς ἐπ' ἀδικοῦντα ιέναι. παρασκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον ἄμα. ταῦτα γὰρ κράτιστα βουλεύσεσθε καὶ τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα».

3 Καὶ ὁ μὲν Ἀρχιδαμος τοιαῦτα εἰπε· παρελθὼν δὲ Σθενέλάρδας τελευταῖος, εἰς τῶν ἐφόρων τότε ὧν, ἔλεξεν ἐν τοῖς Λακεδαιμονίοις ὡδε·

86. «Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων οὐ γιγνώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἔαυτοὺς οὐδαμοῦ ἀντεῖπον, ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ἔνυμαχούς καὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δὲ ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἀξιοί εἰσιν, δτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγένηται.

2 »Ημεῖς δὲ ὄμοιοι καὶ τότε καὶ νῦν ἔσμεν καὶ τοὺς ἔνυμαχους, ἦν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν, οἵ γ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν.

3 Ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά ἔστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, ἡμῖν δὲ ἔνυμαχοι ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἔστιν, οὐδὲ δίκαιος καὶ λόγοις διακριτέα μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτομένους, ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει καὶ παντὶ σθένει.

4 καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλεύεσθαι ἀδικουμένους μηδεῖς διδασκέτω, ἀλλὰ τοὺς μέλλοντας ἀδικεῖν μᾶλλον πρέπει πολὺν χρόνον βουλεῦεσθαι.

»Ψηφίζεσθε οὖν, ὡς Λακεδαιμόνιοι, ἀξίως τῆς Σπάρτης⁵ τὸν πόλεμον καὶ μήτε τοὺς Ἀθηναίους ἔτει μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμμάχους καταπροδιδῷμεν, ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας».

87. Τοιαῦτα δὲ λέξας ἐπεψήφιζεν αὐτὸς ἔφορος ὧν ἐξ τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δὲ — κρίνουσι γάρ² βοή καὶ οὐ ψήφῳ — οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν βοήν, ὅποτέρα μείζων, ἀλλὰ βουλόμενος αὐτοὺς φανερῶς ἀποδεικνύμένους τὴν γνώμην ἐξ τὸ πολεμεῖν μᾶλλον δρμῆσαι ἔλεξεν: «Οτιφ μὲν ὑμῶν, ὡς Λακεδαιμόνιοι, δοκοῦσι λελύσθαι αἱ σπονδαὶ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀδικεῖν, ἀναστήτῳ ἐξ ἐκείνο τὸ χωρίον» δείξας τι χωρίον αὐτοῖς, «ὅτι δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐξ τὰ ἐπὶ θάτερα».

Αναστάντες δὲ διέστησαν, καὶ πολλῷ πλείους ἐγένοντο, 3 οἵς ἐδόκουν αἱ σπονδαὶ λελύσθαι. προσκαλέσαντές τε τοὺς⁴ ξυμμάχους εἶπον, ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἐπαγαγεῖν, ὅπως κοινῇ βούλευσάμενοι τὸν πόλεμον ποιῶνται, ἢν δοκῇ. καὶ οἱ μὲν ἀπεγώρησαν ἐπ' οἴκου δια- 5 πραξάμενοι ταῦτα καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον, ἐφ' ἄπερ ἥλθον, χρηματίσαντες. ἦ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλησίας, 6 τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι, ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει καὶ δεκάτῳ τῶν τριακοντοτείδων σπονδῶν προκεχωρηκυιῶν, αἱ ἐγένοντο μετὰ τὰ Εὔβοϊκά.

**Γ. ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΝ ΣΠΑΡΤΗΙ ΚΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΚΡΗΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ**

(Κεφ. 119 - 128, 139 - 146)

**1. Συνέλευσις τῶν συμμάχων ἐν Σπάρτῃ
καὶ ἀποτελέσματα αὐτῆς.**

(Κεφ. 119 - 128)

119. Αὕθις δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον ἔθουλοντο ἐπαγαγεῖν, εἰ χρὴ πολεμεῖν, καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβεων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας καὶ ξυνδόου γενομένης οἵ τε ἄλλοι εἰπον, ἢ ἔθουλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γενέσθαι, καὶ οἱ Κορίνθιοι δειθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις πρότερον ἐκάστων ἴδιᾳ, ὥστε ψηφίσασθαι τὸν πόλεμον, δεδιότες περὶ τῇ Ποτειδαίᾳ, μὴ προδιαφθαρῷ, παρόντες δὲ καὶ τότε καὶ τελευταῖοι ἐπειθόντες ἔλεγον τοιάδε·

120. «Τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους, ὡς ἀνδρες ξύμμαχοι, οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα, ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμόν εἰσι καὶ ήμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. χρὴ γάρ τοὺς ἡγεμόνας τὰ ἴδια ἐξ ἵσου νέμοντας τὰ κοινὰ προσκοπεῖν, 2 ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται. ήμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἦδη ἐνηλλάγησαν, οὐχὶ διδαχῆς δέονται, ὥστε φυλάξασθαι αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ κατφρημένους εἰδέναι χρή, δτι, τοῖς κάτω ἦν μὴ ἀμύνωσι, καλεπωτέραν ἔχουσι τὴν κατακομιδὴν τῶν ὥραιών

καὶ πάλιν ἀντιληψίων ὡν ἡ θάλασσα τῇ γηπείρῳ δίδωσι, καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς ὡς μὴ προσηγόντων εἶναι, προσδέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω προσῖντο, κανὸν μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προελθεῖν, καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ἡσσον νῦν βουλεύεσθαι.

»Διόπερ καὶ μὴ δκνεῖν δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης μεταλαμβάνειν. ἀνδρῶν γάρ σωφρόνων μὲν ἔστιν, εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν ἐκ πολέμου πάλιν ἔυμβρῆναι καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὔτυχίᾳ ἐπαιρεσθαι μήτε τῷ ἡσυχίᾳ τῆς εἰρήνης ἥδομενον ἀδικεῖσθαι. ὅ τε γάρ διὰ τὴν ἥδονὴν δκνῶν τάχιστ' ἀν ἀφαιρεθείη τῆς ῥαστώνης τὸ τερπνόν, δι' ὅπερ δκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι, ὅ τε ἐν πολέμῳ εὔτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. πολλὰ γάρ κακῶς γνωσθέντα δίουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντων κατωρθώθη, καὶ ἔτι πλείω, ἢ καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι ἐξ τούναντίον αἰσχρῶς περιέστη ἐνθυμεῖται γάρ οὐδεὶς δμοίᾳ τῇ πίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

121. »Ἔμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον ἐγείρομεν καὶ ἵκανὰ ἔχοντες ἔγκλήματα καί, δταν ἀμυνώμεθα Ἀθηναίους, καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ.

»Κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατήσαι, πρῶτον μὲν πλήθει προύχοντας καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα δμοίως πάντας ἐξ τὰ παραγγελλόμενα λόντας, ναυτικὸν τε, ώ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ Ὁλυμπίᾳ χρημάτων· δάνεισμα γάρ ποιησάμενοι ὑπολαβεῖν οἱοί τ' ἐσμὲν μισθῷ μείζονι τοὺς ἔνεους αὐτῶν ναυβάτας. ὧνητῇ γάρ Ἀθηναίων ἡ δύναμις μᾶλλον ἦ οἰκεία· ἡ δὲ ἡμετέρα ἡσσον ἀν τοῦτο πάθοι τοῖς

4 σώμασι τὸ πλέον ἰσχύουσα ἢ τοῖς χρήμασι. μιὰ τε νίκη ναυμαχίας κατὰ τὸ εἰκὸς ἀλίσκονται· εἰ δὲ ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικὰ καὶ, δταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἵσον καταστήσωμεν, τῇ γε εὐψυχίᾳ δῆπου περιεσόμεθα. οὐ γάρ ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἀν γένοιτο διδαχῇ· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπιστήμῃ προύχουσι, καθαρετέον ἡμῖν ἔστι μελέτῃ.

5 »Χρήματα δέ, ὥστ' ἔχειν ἐς αὐτά, οἰσομεν· ηδὲ δεινὸν ἀν εἶη, εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ἔνυμαχοι ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὐτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς δέ ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι τοὺς ἔχθρούς καὶ αὐτοὶ ἄμα σφέσθαι οὐκ ἀρα δαπανήσομεν καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ὑπὲρ ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν.

122. »Τπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὅδοι πολέμου ἡμῖν, ἔνυμάχων τε ἀπόστασις μάλιστα παραίρεσις οὖσα τῶν προσόδων, αἱς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ ἄλλα τε, οἷσα οὐκ ἀν τις γῦν προΐδοι. Κακιστα γάρ πόλεμος ἐπὶ ἥρητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δὲ ἀφ' αὐτοῦ τὰ πολλὰ τεχνάται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν φόρῳ μὲν εὐοργύτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, οὐ δὲ δργισθεὶς περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει.

2 »Ἐνθυμώμεθα δὲ καὶ, στι, εἰ μὲν ἡσαν ἡμῶν ἐκάστοις πρὸς ἀντιπάλους περὶ γῆς ὅρων διαφοραί, οἰστὸν ἀν ἦν· γῦν δὲ πρὸς ἔνυμπαντάς τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι· οἴκανοι καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι· ὥστε, εἰ μὴ καὶ ἀθρόοι, καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἔκαστον ἀστυ, μιὰ γνώμη ἀμυνούμεθα αὐτούς, δίχα γε ὅντας ἡμᾶς ἀπόνως χειρώσονται. καὶ τὴν ἡσαν, εἰ καὶ δεινόν τῷ ἀκοῦσαι, ἵστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν ἢ ἀντικρυς δουλείαν· οὐ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν τῇ Πελοποννήσῳ καὶ πόλεις τοσάσδε ὑπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν. ἐν φόρῳ δικαιώς δοκοῦμεν ἀν πάσχειν ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι καὶ τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι, οἱ τὴν Ἑλλάδα ἡλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ οὐδὲ ἡμῖν

αὐτοῖς βεβαιοῦμεν αὐτό, τύραννον δὲ ἐῶμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν, τοὺς δὲ ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν. καὶ σὺν 4 Ἰσμεν, ὅπως τάδε τριῶν τῶν μεγίστων ἔνυμφορῶν ἀπήλλακται, ἀξινεσίας ἢ μαλακίας ἢ ἀμελείας. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα ἐπὶ τὴν πλειστους δὴ βλάφασαν καταφρόνησιν κεχωρίκατε, ἢ ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφεσύνη μετωνόμασται.

123. »Τὰ μὲν σὺν προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον, ἢ ἐξ ὅσον τοῖς νῦν ἔνυμφέρει, αἰτιᾶσθαι; περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν — πάτριον γὰρ ὑμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι — καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, εἰ ἀρά πλούτῳ τε νῦν καὶ ἔξουσίᾳ ὀλίγον προφέρετε — σὺ γὰρ δίκαιον, ἡ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτίθη, τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι —, ἀλλὰ θαρσοῦντας λέναι κατὰ πολλὰ ἐξ τὸν πόλεμον, τοῦ τε θεοῦ χρήσαντες καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ἔντλαγμασθαι καὶ τῆς ἀλλῆς Ἐλλάδος πάσης ἔνναγωνισμένης, τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ ὠφελίᾳ. σπονδάς τε σὺ λύσετε 2 πρότεροι, ἀς γε καὶ δ θεὸς κελεύων πολεμεῖν νομίζει παραβεβάσθαι, γδικημέναις δὲ μᾶλλον βοηθήσετε· λύσουσι γὰρ σὺν οἷς ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι ἐπισύντες.

124. »Ωστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν καὶ ἡμῶν τάδε κοινῇ παραινεύντων, εἰπερ βεβαιότατον καὶ πόλεσι καὶ ἴδιώταις τὸ ταῦτα ἔνυμφέροντα εἶναι, μὴ μέλλετε Πετειδαιάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν σὺσι Δωριεῦσι καὶ ὑπὸ Τίώνων πολιορκουμένοις, σὺ πρότερον ἦν τούναντίον, καὶ τῶν ἀλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν· ὡς σύκετι ἐνδέχεται περιμένοντας τοὺς μὲν ἥδη βλάπτεσθαι, τοὺς δὲ, εἰ γνωσθησόμεθα ἔνυνελθόντες μέν, ἀμύνεσθαι δὲ σὺ τολμῶντες, μὴ πολὺ 3 στερρον τὸ αὐτὸ πάσχειν· ἀλλὰ νομίσαντες ἐς ἀνάγκην ἀφίχθαι, 2 ἡ ἄνδρες ἔνυμμαχοι, καὶ ἂμα τάδε ἀριστα λέγεσθαι φυγίσασθε τὸν πόλεμον μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, τῆς δὲ ἀπ-

αύτοῦ διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· ἐκ πολέμου μὲν γάρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται, ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι 3 οὐχ δμοίως ἀκίνδυνον. καὶ τὴν καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγησάμενοι ἐπὶ πᾶσιν δμοίως καθεστάναι. ὥστε τῶν μὲν ἥδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι, παραστηώμεθα ἐπελθόντες καὶ αὐτοὶ τε ἀκινδύνως τὸ λοιπὸν οἰκῶμεν καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἑλληνας ἐλευθερώσωμεν».

125. Τοιαῦτα οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ ἀπάντων ἥκουσαν γνώμην, ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ἔνυμιάχοις ἀπασιν, δοσοὶ παρῆσαν, ἔξῆς, καὶ μεῖζον καὶ ἐλάσσονι πόλειν καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ αὐτοῖς εὐθὺς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκεύοις οὖσιν, ἐκπορίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἐπάστους, ἀ πρόσφορα ἦν, καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. δμως δὲ καθισταμένοις, ὃν ἔδει, ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δέ, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ τὸν πόλειμον ἄρασθαι φανερῶς.

126. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσθεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήματα ποιούμενοι, δπως σφίσιν δτι μεγίστη 2 πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἦν μή τι ἐσακούωσι. καὶ πρῶτον μὲν πρέσθεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ. τὸ δὲ ἄγος ἦν τοιόνδε. 3 Κύλων ἢν Ὁλυμπιονίκης, ἀνὴρ Ἀθηναῖος τῶν πάλαι εὐγενῆς τε καὶ δυνατός ἐγεγαρήκει δὲ θυγατέρα Θεαγένους, Μεγαρέως ἀνδρός, δς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐτυράννει Μεγάρων. χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλωνι ἐν Δελφοῖς ἀνεῖλεν δ θεὸς ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ καταλαβεῖν τὴν Ἀθηναίων 5 ἀκρόπολιν. δ δὲ παρὰ τε τοῦ Θεαγένους δύναμιν λαβὼν καὶ τοὺς φίλους ἀναπείσας, ἐπειδὴ ἐπῆλθον Ὁλύμπια τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραννίδι, νομίσας ἑορτήν τε τοῦ Διὸς μεγίστην εἶναι καὶ ἔαυτῷ τι προσήκειν

Ολύμπια νενικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἡ ἄλλοισι που ἡ 6 μεγίστη ἑορτὴ εἴρητο, οὕτε ἐκεῖνος ἔτι κατενόγησε τό τε μαντεῖον οὐκ ἐδήλου — εστὶ γάρ καὶ Ἀθηναῖοις Διάσια, ἀ καλεῖται Διὸς ἑορτὴ Μειλιχίου μεγίστη, ἔξω τῆς πόλεως, ἐν ἣ πανδημεὶ θύουσι πολλὰ οὐχ ἴερεια, ἀλλὰ θύματα ἐπιχώρια — δοκῶν δὲ ὅρθως γιγνώσκειν ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι ἐδοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ τῶν 7 ἀγρῶν ἐπ' αὐτοὺς καὶ προσκαθεζόμενοι ἐποιέορκουν. χρόνου 8 δὲ ἐπιγιγνομένου οἱ Ἀθηναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσεδρείᾳ ἀπῆλθον οἱ πολλοὶ ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τὴν φυλακήν καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορος διαθεῖναι, ἢ ἂν ἄριστα διαγιγνώσκωσι τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασσον.

Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κύλωνος πολιορκούμενοι φλαύρως εἰχον 9 σίτου τε καὶ βδατος ἀπορίᾳ ὁ μὲν οὖν Κύλων καὶ ὁ ἀδελφὸς 10 αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν οἱ δ' ἄλλοι, ως ἐπιέζοντο καὶ τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἰκέται τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει. ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν 11 Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν, ώς ἐώρων ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἴερῷ, ἐφ' ὃ μηδὲν οὐκότεν ποιήσουσιν, ἀπαγαγόντες ἀπέκτειναν καθεῖσμένους δέ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν ἐν τῇ παρόδῳ διεχρήσαντο. καὶ ἀπὸ τούτου ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί τε ἐκαλοῦντο καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνων. ἥλασαν μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς 12 τούτους, ἥλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος ὕστερον μετὰ Ἀθηναίων στασιαζόντων, τούς τε ζῶντας ἐλαύνοντες καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ δυτικά ἀνελόντες ἐξέβαλον· κατῆλθον μέντοι ὕστερον, καὶ τὸ γένος αὐτῶν ἔστι ἐν τῇ πόλει.

127. Τοῦτο δὴ τὸ ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευνον ἐλαύνειν δῆθεν τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες, εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου προσεγόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα

καὶ νομίζοντες ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥᾶσν ἂν σφίσι προχωρεῖν
 2 τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον ἥλπιζον παθεῖν
 ἂν αὐτὸν τοῦτο, ὃσον διαβολὴν οἰστειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν,
 ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου ξυμφορὰν τὸ μέρος ἔσται διπόλεμος.
 3 ὃν γάρ δυνατώτατος τῶν καθ' ἔκυτὸν καὶ ἄγων τὴν πολιτείαν
 ἥναντιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ οὐκ εἴᾳ ὑπείκειν,
 ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὥρμα τοὺς Ἀθηναίους.

128. Ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαιμονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. οἱ γάρ Λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινάρου τῶν Εἰλώτων ἵκεταις ἀπαγαγόντες διέφθειραν· δι' ὅ δὴ
 καὶ σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι
 ἐν Σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἄγος ἐλαύνειν αὐτούς.

2. Νέαι ἀξιώσεις τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἀπόφασις περὶ αὐτῶν ἐν Ἀθήναις.

(Κεφ. 139-146)

139. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβείας
 τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν
 τῆς ἐλάσσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρ' Ἀθηναίους Ποτεί-
 δαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέ-
 ναι καὶ μάλιστά γε πάντων καὶ ἐνδηλότατα προύλεγον τὸ
 περὶ Μεγαρέων φύγισμα καθελοῦσι μὴ ἀν γενέσθαι πόλεμον,
 ἐνῷ εἰρητῷ αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ
 2 Ἀθηναίων ἀργῇ μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι
 οὕτε τὰλλα ὑπήκουον οὕτε τὸ φύγισμα καθῆρουν ἐπικαλοῦν-
 τες ἐπεργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορί-
 στου καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων.

Τέλος δὲ ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ Λακε- 3
δαίμονος, Παμφίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου,
καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν σύδεν ὡν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ
δὲ τάδε ὅτι

«Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἄν, εἰ
τοὺς Ἐλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε»,

ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν αὐτοῖς
προτίθεσαν, καὶ ἐδόκει ἂπαξ περὶ ἀπάντων βούλευσαμένους
ἀποκρίνασθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον, ἐπ' ἀμφό- 4
τερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις καὶ ὡς χρῆ πολεμεῖν καὶ ὡς
μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ φύγισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν, καὶ
παρελθὼν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκεῖνον τὸν
χρόνον πρώτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώ-
ταος, παρήγει τοιάδε.

140. «Τῆς μὲν γνώμης, ὡς Ἀθηναῖοι, δεὶ τῆς αὐτῆς ἔχο-
μαι, μὴ εἰκειν Πελοποννησίοις, καίπερ εἰδὼς τοὺς ἀνθρώπους
οὐ τῇ αὐτῇ δργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ἔργῳ
πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ἔνυμφοράς καὶ τὰς γνώμας τρεπο-
μένους. ἕρω δὲ καὶ νῦν δμοῖς καὶ παραπλήσια ἔνυμβουλευτέα
μοι ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαιῶ τοῖς κοινῇ
δόξασιν, ἢν ἀρά τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν, ἢ μηδὲ κατορ-
θοῦντας τῆς ἔννέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γάρ τὰς ἔνυμ-
φοράς τῶν πραγμάτων οὐχ ἥσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ καὶ
τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου· διόπερ καὶ τὴν τύχην, ὅσα ἀν
παρὰ λόγον ἔνυμβῃ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι.

»Λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύον- 2
τες ἥμιν καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. εἰργμένον γάρ δίκας μὲν τῶν
διαφόρων ἄλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι, ἔχειν δὲ ἐκατέρους,
ἢ ἔχομεν, οὐτε αὐτοὶ δίκας πω ἥτησαν οὐτε ἥμιν διδόντων
δέχονται, βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλή-
ματα διαλύεσθαι, καὶ ἐπιτάσσοντες ἥδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμε-

3 νοι πάρεισι. Ποτειδαίας τε γάρ ἀπανίστασθαι κελεύονται καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφίεναι καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν· οἱ δὲ τελευταῖοι οἵδε ἥκοντες καὶ τοὺς Ἑλληνας προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφίεναι.

4 »Γιῶν δὲ μηδεὶς νομίσῃ περὶ βραχέος ἄν πολεμεῖν, εἰ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν, ὅπερ μάλιστα προύχονται, εἰ καθαιρεθείη, μὴ ἄν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον, μηδὲ ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε, ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε.
 5 τὸ γάρ βραχύ τι τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ πειραν τῆς γνώμης, οἷς εἰ ἔνγγιαρήσετε, καὶ ἀλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες· ἀπισχυρισάμενοι δὲ σαφὲς ἄν καταστήσαιτε αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἵσου ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι.

141. »Αὐτόθεν δὴ διανοήθητε ἡ ὑπακούειν, πρὶν τι βλαθῆναι γῆ, εἰ πολεμήσομεν, ὡς ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει μὴ εἰξοντες μηδὲ ἔν φόβῳ ἔξοντες, ἢ κεκτήμεθα. τὴν γάρ αὐτὴν δύναται δούλωσιν ἢ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη.

2 »Τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἐκατέροις ὑπαρχόντων, ὡς οὐκ
 3 ἀσθενέστερα ἔξομεν, γνῶτε καθ' ἕκαστον ἀκούσοντες. αὐτουργοί τε γάρ εἰσι Πελοποννήσιοι καὶ οὔτε ἴδιχ οὔτε ἐν κοινῷ χρήματά ἔστιν αὐτοῖς, ἐπειτα χρονίων πολέμων καὶ διαποντίων ἀπειροι διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοιοῦτοι οὔτε ναῦς πληροῦν οὔτε πεζὰς στρατιὰς πολλάκις ἐκπέμπειν δύνανται ἀπὸ τῶν ἴδιων τε ἄμα ἀπόντες καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν δαπανῶντες καὶ προσέτι καὶ
 5 θαλάσσης ειργόμενοι· αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλλον γῆ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσι. σώμασί τε ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοί τῶν ἀνθρώπων γῆ χρήμασι πολεμεῖν, τὸ μὲν πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων καν περιγενέσθαι, τὸ δὲ οὐ βέβαιον

μὴ οὐ προαναλώσειν, ἀλλως τε καν παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκός,
ὅ πόλεμος αὐτοῖς μηκύνηται.

»Μάχη μὲν γὰρ μιὰ πρὸς ἄπαντας Ἐλληνας δυνατοὶ Πε- 6
λοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν, πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς
ὅμοιαν ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι, σταν μήτε βουλευτηρίψ
ἐνὶ χρώμενοι παραχρῆμά τι δέξεως ἐπιτελῶσι πάντες τε λού-
ψηφοι ὄντες καὶ οὐχ ὅμορφοι τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἔκαστος σπεύδῃ·
ἔξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελέες γίγνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν ὡς ἁ-
μάλιστα τιμωρήσασθαι τινα βούλονται, οἱ δὲ ὡς ἥκιστα τὰ
οἰκεῖα φθείραι. χρόνιοι τε ξυνιόντες ἐν βραχεῖ μὲν μορίψ
σκοποῦσί τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ πλέονι τὰ οἰκεῖα πράσσουσι·
καὶ ἔκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν,
μέλειν δέ τινι καὶ ἀλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προΐδειν, ὥστε τῷ
αὐτῷ ὑπὸ ἀπάντων ιδίᾳ διξάσματι λανθάνειν τὸ κοινὸν
ἀθρόον φθειρόμενον.

142. »Μέγιστον δὲ τῇ τῶν χρημάτων σπάνει κωλύσονται,
ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσι τοῦ δὲ πολέμου
οἱ καιροὶ οὐ μενετοί.

»Καὶ μήν οὐδὲ ἡ ἐπιτείχισις οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν 2
ἀξιον φοβηθῆναι. τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν 3
ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι, ἥπου δὴ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ
οὐχ ἥσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτείχισμένων φρούριον δὲ εἰ 4
ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτοιεν ἂν τι μέρος καταδρομαῖς
καὶ αὐτομολίαις, οὐ μέντοι ἵκανόν γε ἔσται ἐπιτείχιζειν τε
κωλύειν ἥμας πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων καί, ἥπερ ισχύο-
μεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι. πλέον γὰρ ἥμεις ἔχομεν τοῦ κατὰ 5
γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας ἡ ἐκείνοις ἐκ τοῦ κατ' ἥπει-
ρον ἐς τὰ ναυτικά.

»Τὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι οὐ ῥᾴδιας 6
αὐτοῖς προσγενήσεται. οὐδὲ γὰρ οὐμεῖς, μελετῶντες αὐτὸν εὐθὺς 7
ἀπὸ τῶν Μηδικῶν, ἔξειργασθέ πω πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοὶ

καὶ οὐ θαλάσσιοι καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι διὰ τὸ ὑφ' ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν ἀεὶ ἐφορμούσθαι, ἀξιον ἃν τι 8 δρῷεν; πρὸς μὲν γάρ δλίγας ἐφορμούσας καὶ διακινδυνεύσειαν πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες, πολλαῖς δὲ εἰργόμενοι ἡσυχάσουσι καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι ἀξυνετώτεροι ἔσονται καὶ δι' αὐτὸν καὶ δκνηρότεροι. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης ἔστιν, ὥσπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται, δταν τύχῃ, ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι, ἄλλα μάλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίγνεσθαι.

143. »Εἰ τε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς χρημάτων μισθῷ μείζονι πειρῶντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ σητῶν μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων ἐσβάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων δεινὸν ἀν ἦν· νῦν δὲ τόδε τε ὑπάρχει καί, ὅπερ κράτιστον, κυθερνήτας ἔχομεν πολίτας καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους καὶ ἀμείνους ἢ πᾶσα ἡ 2 ἄλλη Ἑλλάς, καὶ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ οὐδεὶς ἀν δέξαιτο τῶν ξένων τὴν τε αὐτοῦ φεύγειν καὶ μετὰ τῆς ἥτσονος ἀμα ἐλπίδος δλίγων ἡμερῶν ἐνεκα μεγάλου μισθοῦ δόσεως ἐκείνοις ξυναγωνίζεσθαι.

3 »Καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια δοκεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα τούτων τε, ὃν περ ἐκείνοις ἐμεμφάμην, ἀπηλλάχθαι καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ τοῦ Ἱσοῦ 4 μεγάλα ἔχειν. ἦν γ' ἐπὶ τὴν χώραν ἡμῶν πεζῇ ἵωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα, καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται Πελοποννήσου μέρος τι τμηθῆναι καὶ τὴν Ἀττικὴν ἀπασχαν· οἱ μὲν γάρ οὐχ ἔξουσιν ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεῖν, ἡμῖν δέ ἔστι γῆ πολλὴ καὶ ἐν νήσοις καὶ κατ' ἥπειρον· μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσσης κράτος.

5 »Σκέψεψθε δέ· εἰ μὲν γάρ ἡμεν νησιῶται, τίνες ἀν ἀληπτότεροι ἥσαν; καὶ νῦν χρὴ δτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας τὴν μὲν γῆν καὶ οἰκίας ἀφεῖναι, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ

πόλεως φυλακήν ἔχειν καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν δργί-
σθέντας πολλῷ πλείσσι μὴ διαμάχεσθαι — κρατήσαντές τε
γὰρ αὐθις οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα, καὶ ἦν σφαλῶμεν, τὰ
τῶν ἔυμμάχων, ὅτινεν ἴσχυόμεν, προσαπόλυται· οὐ γὰρ ἡσυ-
χάσουσι μὴ ἵκανῶν ἡμῶν ὅντων ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν —
τὴν τε δλόφυροιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν
σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα
κτῶνται, καὶ εἰ ὥμην πείσειν ὑμᾶς, αὐτοὺς ἀν ἐξελθόντας
ἐκέλευον αὐτὰ δημοσιεῖ καὶ δεῖξαι Πελοποννησίοις, ὅτι τού-
των γε ἔνεκα οὐκ ὑπακούσεσθε.

144. »Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περιέσε-
σθαι, ἦν ἐθέλητε ἀρχήν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι ἀμα πολεμοῦντες
καὶ κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι· μᾶλλον γὰρ
πεφόβημαι τὰς οἰκείας ἡμῶν ἀμαρτίας ἢ τὰς τῶν ἐναντίων
διανοίας, ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἀμα τοῖς ἔργοις
δηλωθήσεται.

»Νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν, Μεγαρέας²
μὲν ὅτι ἔάσομεν ἀγορᾳ καὶ λιμέσι χρῆσθαι, ἦν καὶ Δακεδαι-
μόνιοι ἔνηγλασίας μὴ ποιῶσι μήτε ἡμῶν μήτε τῶν ἡμετέ-
ρων ἔυμμάχων — οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς
οὔτε τόδε —, τὰς τε πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ
αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα, καὶ ὅταν οὐκεῖνοι ταῖς
αὐτῶν ἀποδῶσι πόλεις μὴ σφίσι, τοῖς Δακεδαιμονίοις, ἐπιτη-
θείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτοῖς ἐκάστοις, ὡς βούλονται·
δίκαιας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ἔυνθήκας, πολέμου
δὲ οὐκ ἀρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνούμεθα. ταῦτα γὰρ
δίκαια καὶ πρέποντα ἀμα τῇδε τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι.

»Εἰδέναι δὲ χρή, ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν — ἦν δὲ ἔκούσιοι³
μᾶλλον δεχώμεθα, ἤσσον ἐγκεισομένους τοὺς ἐναντίους ἔξο-
μεν —, ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ
ἴδιωτῃ μέγισται τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ γοῦν πατέρες ἡμῶν⁴

ὑποστάντες Μήδους καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε ὅρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐκλιπόγτες γνώμῃ τε πλείονι ἢ τύχῃ καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνάμει τόν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο καὶ ἐς τάδε προσήγαγον αὐτά· ών οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τούς τε ἔχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσσω παραδοῦναι».

145. Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι νομίσαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν ἐψηφίσαντο, ἡ ἐκέλευε, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε, ὡς ἔφρασε, καὶ τὸ ξύμπαν, οὐδὲν κελευόμενοι ποιήσειν, δίκη δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἔτοιμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ ἵση καὶ ὅμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσθεύοντο.

146. Άλιται δὲ αὐταὶ καὶ διαφοραι ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρᾳ. ἐπειμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων ἀκηρύκτως μέν, ἀνυπόπτως δὲ οὕτοις σπονδῶν γάρ ξύγχυσις τὰ γιγνόμενα ἦν καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Θουκυδίδου.

Ο Θουκυδίδης υἱὸς τοῦ Ὀλόρου καὶ τῆς Ἡγησιπύλης ἐγένετο περὶ τὸ 470 π. Χ. ἐν Ἀλιμοῦντι, δήμῳ τῆς Ἀττικῆς. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ὀλόρος ἦτο ἀπόγονος διωνύμου τινὸς βασιλέως τῶν Θρακῶν, οὗτος τὴν θυγατέρα — Ἡγησιπύλην καὶ αὐτὴν καλούμενην — είχε νυμφευθῆ ὁ ἔνδοξος Μαραθωνομάχος Μιλτιάδης. Οὗτος ὁ Θουκυδίδης κατίγετο ἐκ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Θράκης καὶ ἦτο συγγενὴς τοῦ Κίμωνος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Μιλτιάδου καὶ τῆς Ἡγησιπύλης. Εἰς τὴν καταγωγὴν του αὐτὴν ὠφειλε τὰς πολλὰς κτήσεις, ἃς είχεν ἐν Θράκῃ, ίδιᾳ τὰ ἐν Σκαπτῇ ὑλῇ μεταλλεῖα χρυσοῦν.

Ο Θουκυδίδης ὡς ἀνίκων εἰς εὐγενῆ καὶ εὔπορον οἰκογένειαν ἔτυχεν ἐπιμελητιμένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας διδασκάλους ἔσχε τὸν φιλόσοφον Ἀναξάγόραν καὶ τὸν ἐπιφανῆ ὄντορα Ἀντιφῶντα· πλὴν τούτων ἴσχυρῶς ἐπέδρασαν ἐπ' αὐτοῦ οἱ σοφισταὶ Γοργίας καὶ Πρόδικος καὶ ἄλλοι, οἵτινες συνέρρεον εἰς τὰς Ἀθήνας, αἵτινες τότε ἤσαν κέντρον τοῦ πνευματικοῦ κόσμου καὶ παίδευσις τῆς ὅλης Ἑλλάδος.

Τῷ 430 ἢ 429 ἐνόσησε καὶ αὐτὸς ἐκ τοῦ ἐνσκήψαντος ἐν Ἀθήναις λοιμοῦ, ἀλλ' εὐτυχέστερος πολλῶν ἄλλων διέφυγε τὸν θάνατον. Τῷ 424, ὅτε ὁ Λακεδαιμόνιος στρατηγὸς Βρασίδας ἥπειλε νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁ Θουκυδίδης, δοτις ὡς στρατηγὸς καὶ ναύαρχος τῶν Ἀθηναίων εὑρίσκετο ἐν τῇ Θράκη παραλίᾳ, διετάχθη νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τῆς ἀπειλουμένης Ἀμφιπόλεως· ἐπειδὴ δ' ἐβράδυνε νὰ ἔλθῃ καὶ δὲν ἥδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατάληψιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βρασίδου, κατηγορήθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ προδοσίᾳ καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον· ἀλλ' ἵνα διαφύγῃ τὴν τιμωρίαν αὐτὴν ὑπεβλήθη εἰς ἔκουσίαν φυγῆν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη.

Κατὰ τὰ ἔτη τῆς φυγῆς αὗτοῦ διέμεινεν ὃς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν Σκαπτῇ ὑλῇ, διόπιθεν παρηκολούθει τὴν ἔξελιξιν τοῦ πολέμου καὶ

συνέλεγε μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας καὶ ἀκριβείας τὴν ὑλην τῆς ἴστορίας αὐτοῦ φαίνεται δ' ὅτι ἐπεσκέφθη καὶ πολλοὺς τόπους, οἵτινες ὑπῆρξαν τὸ θέατρον τοῦ πολέμου, καὶ πάντως ἥλθεν εἰς Ἱταλίαν καὶ Σικελίαν πρὸς τούτοις χρόνον τινὰ διέτριψεν ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τῷ βασιλεῖ Ἀρχελάῳ.

Τῷ 404 ἀνεκλήθη εἰς τὴν πατρίδα του πόσον χρόνον μετὰ τὴν κάθιδον ἔζησε καὶ ποῦ καὶ πότε ἀπέθανε δὲν είναι γνωστόν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἀπέθανεν αἱρνιδίως —ώς μαρτυρεῖ τὸ ἀποτόμως λῆγον ἔργον αὐτοῦ—ἐν Σκαπτῇ ὑλῇ τῷ 397, τὰ δὲ λείφανα αὐτοῦ κομισθέντα εἰς Ἀθήνας ἐτάφησαν παρὰ τὰ μνήματα τοῦ Κίμωνος.

2. Ἡ ἴστορία τοῦ Θουκυδίδου καὶ περιεχόμενον αὐτῆς.

Ο Θουκυδίδης θεωρεῖται παρὰ πάντων ὡς ὁ μέγιστος τῶν ἴστορικῶν τῆς ἀρχαιότητος. Τὴν δόξαν ταύτην διφεύλει εἰς τὴν ἴστορίαν αὐτοῦ, ἡτις περιλαμβάνει τὰ γεγονότα τῶν εἴκοσι πρώτων ἐτῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου (431 - 411) καὶ είναι διηγημένη εἰς ὅκτω βιβλία.

Ἐν τῷ πρώτῳ βιβλίῳ —ὅπερ χρησιμεύει ὡς εἰσαγωγὴ—ἀρχόμενος ὁ Θουκυδίδης τῆς ἴστορίας προτάσσει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος κατὰ τὴν σπουδαιότητα ὑπερέχει πάντων τῶν μέχρις ἐκείνου τοῦ χρόνου γεγονότων τῆς Ἑλληνικῆς ἴστορίας. Ἐπιχειρεῖ δὲ ν' ἀποδεῖξῃ τὴν γνώμην ταύτην παραβάλλων τὸν παρόντα πόλεμον ὅχι μόνον πρὸς πάντα τὰ ἀρχαῖα γεγονότα τῆς Ἑλληνικῆς ἴστορίας, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Μηδικοὺς πολέμους. Διεξέρχεται λοιπὸν κατὰ σειρὰν τὴν ἴστορίαν τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τῆς Ἑλλάδος, τὰς φήμιας περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, τὰ συμβάντα μετὰ τὰ Τρωϊκά, τέλος τοὺς Περσικοὺς πολέμους καὶ δεικνύει ὅτι πάντα ταῦτα ἐπράχθησαν ἀπὸ μικροτέρων δυνάμεων, διότι τότε ἡ Ἑλλὰς ἐστερεότο χρημάτων καὶ ναυτικοῦ, ἄτινα μόλις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ηὔξηθησαν ἵπαντας (κεφ. 1 - 23). Μετὰ ταῦτα δ Θουκυδίδης διεξέρχεται τὰς αἰτίας τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἃς διαιρεῖ εἰς αἰτίας φανερὰς καὶ αἰτίας ἀφανεῖς. Καὶ φανερὰς μὲν λέγει α') τὸν ἔνεκα τῆς Ἐπιδάμνου πόλεμον τῶν Κερκυραίων καὶ Κορινθίων (κεφ. 24 - 55) καὶ β') τὴν ἀποστασίαν ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν τῆς

Ποτειδαίας καὶ τὴν ὑποστήριξιν αὐτῆς ὑπὸ τῶν Κορινθίων (κεφ. 56 - 66). Μετὰ ταῦτα γίνεται ἔξιστόρησις τῶν διασκέψεων καὶ ἀποφάσεων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων (κεφ. 67 - 87). Ὡς ἀφανῆ δ' αἰτίαν λέγει τὴν μεγίστην αὔξησιν τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως, ἡτις ἐγένετο πρῶτον μὲν διὰ τῆς τειχίσεως τῆς πόλεως, δεύτερον δὲ διὰ τῆς συστάσεως νέας ναυτικῆς συμμαχίας, ἣς κατέστησαν ἡγεμόνες, καὶ διὰ τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων αὐτῶν ἀπὸ τῶν Περσικῶν πολέμων (κεφ. 88 - 118). Ἐν τοῖς λοιποῖς κεφ. 119 - 146 ἔξιστορεῖ τὰς διαπραγματεύσεις Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, αἵτινες κατέληξαν εἰς τὴν ἐπίσημον κήρυξιν τοῦ πολέμου.

Ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ ἔξιστορεῖ ὁ Θουκυδίδης τὰ γεγονότα τῶν τριῶν πρώτων ἐτῶν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς βιβλίοις (III - VIII) τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου ἀπὸ τοῦ ἔτους 428 - 411· δὲν συνεπλήρωσε δὲ τὴν ἔξιστόρησιν τοῦ ὅλου πολέμου — διαφέσαντος, ὡς γνωστόν, 27 ἔτη (431 - 404) — διότι αἱ φυιδίως ἀπέθανε τὴν ἴστορίαν αὐτοῦ συνεχίζει ὁ Ξενοφῶν ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς.

3. Άι δημηγορίαι τοῦ Θουκυδίδου.

Ἐν τῇ ἴστορίᾳ αὗτοῦ παρεμβάλλει ὁ Θουκυδίδης καὶ πολλὰς δημηγορίας: αὗται εἰναι ἀγορεύσεις πολιτικῶν ἀνδρῶν ἢ στρατηγῶν ἀπαγγελθεῖσαι εἰς διαφόρους συναθροίσεις καὶ σχέσιν ἔχουσαι πρὸς τὰ ἴστορικὰ γεγονότα.

Άι δημηγορίαι χαρακτηρίζονται ὡς τὸ λαμπρότατον μέρος τῆς ἴστορίας τοῦ Θουκυδίδου· διότι περιέχουσι βαθείας σκέψεις περὶ πολιτικῆς, περὶ εἰρήνης, περὶ πολέμου, περὶ διοικήσεως καὶ περὶ τῶν αἰτίων τῆς ἀκμῆς καὶ παρακμῆς τῶν κρατῶν· δὲν περιλαμβάνουσι δὲ αὐτολεξεὶ τοὺς λόγους τῶν ἀγορευσάντων, ἀλλ' ἐκτίθενται ὑπὸ τοῦ συγγραφέως ὅσον τὸ δυνατὸν ἐγγύτατα πρὸς τὸ περιεχόμενον αὐτῶν.

Άι δημηγορίαι διαιροῦνται κατὰ τὰ τρία εἴδη τοῦ ὥητορικοῦ λόγου εἰς τὸ πανηγυρικόν, τὸ δικανικὸν καὶ τὸ συμβουλευτικόν· αἱ πλεῖσται ἀνήκουσι τῷ συμβουλευτικῷ εἴδει. Ἐν ταῖς δημηγορίαις διακρίνομεν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τρία κύρια μέρη: τὸ προσώμιον, τὴν πίστιν (= ἀπόδειξιν) καὶ τὸν ἐπίλογον.

4. Λεκτικὸν τοῦ Θουκυδίδου.

Ο Θουκυδίδης εἶναι ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς ἀρχαίας Ἀττικῆς διαλέκτου· ὃς ἐκ τούτου ενδίσκομεν παρ' αὐτῷ ξὺν ἀντὶ σύν, ἐς ἀντὶ εἰς, σσ ἀντὶ ττ (τάσσω, φυλάσσω, πράσσω), ρσ ἀντὶ ρρ (θαρσῶ ἀντὶ θαρρῶ, θάρσος ἀντὶ θάρρος), κλήσις ἀντὶ κλείω, μόλις ἀντὶ μόγις, ἐρῆμος - τροπαῖον - ἑτοῖμος ἀντὶ ἔρημος - τρόπαιον - ἑτοῖμος, ἐν τῇ πληθ. ὄνομαστ. τῶν εἰς - ενς οὐδιαστικῶν τὴν κατάληξιν -ης ἀντὶ -εις (βασιλῆς ἀντὶ βασιλεῖς), πολλὰ ἐπιφράζομενα συγχριτικὰ εἰς -ως (μειζόνως - χαλεπωτέρως ἀντὶ μεῖζον - χαλεπώτερον), ἐν τῷ γ' πληθ. προσ. τοῦ παθητικοῦ προκμ. καὶ ὑπερσυντλ. τὴν κατάληξιν -αται, -ατό ἀντὶ τῶν περιφραστικῶν τύπων (τετάχαται - ἐφθάραται - ἑτετάχατο ἀντὶ τεταργένοι εἰσὶ - ἐφθαρμένοι εἰσὶ - τεταγμένοι ἥσαν).

Υπὸ λεξιλογικὴν ἔποψιν ἔξεταζόμενος ὁ Θουκυδίδης ἔχει πολλὰς ἀρχαιοπρεπεῖς καὶ ποιητικὰς λέξεις (ἀχθηδῶν = ἀχθος, ἀκραι-φνῆς ἀντὶ ἀκέραιος, ἀμφιδήριος = ἀμφισβητήσιμος, ἔξαπι-ναίως, ἐπισπέρχειν τοιαῦτα κτλ.). ὡσαύτως εἶναι εὐρετής καὶ δημιουργὸς νέων λέξεων (κινδυνευτής, τολμητής, ἀποδημητής, μελλητής, ἔνερσις, δλόφυρσις, ξύλωσις κτλ.). Συχράκις μετα-χειρίζεται τὰ οὐδέτερα τῶν ἐπιθέτων καὶ τῶν μετοχῶν ἀντὶ τῶν ἀντιστοίχων ἀφηγημένων οὐδιαστικῶν (τὸ λυπηρόν, τὸ σῶφρον, τὸ ἄσπονδον - τὸ δεδιός, τὸ θαρσοῦν, τὸ βουλόμενον).

Ἐν τῇ συντάξει διακρίνονται πολλὰ ἴδιωματα καὶ ἐλευθερία μεγάλην ἡ βραχυλογία — δι' ἦν πολλάκις ὁ λόγος καθίσταται σκο-τεινὸς καὶ δύσληπτος — τὰ ὑπερβατά, ἡ διεστραμμένη πλοκὴ τῶν λέξεων, ἡ συσσώρευσις τῶν μετοχῶν, ἡ κατὰ τὸ νοούμενον σύν-ταξις, αἱ ἀνακολούθαι εἶναι συχναὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ ὡσαύτως συγχὰ εἶναι παρ' αὐτῷ τὰ σχῆματα τοῦ λόγου (ἀντίθεσις, παρίσωσις, δμοιοτέλευτον, παρονομασία, ἀναφορά, ἀσύνδετα κτλ.), ἐν φ τούναντίον τὰ σχῆματα τῆς διανοίας (ἀποσιώπησις, ἀπορία κτλ.) σχεδὸν ἐλείπουσιν. Αἱ περίοδοι μακραὶ καὶ δυσπα-ρακολούμητοι οὖσαι δὲν ἔχουσι τὴν ἔντεχνον πλοκὴν τὴν μετά ταῦτα μορφωθεῖσαν ἐν Ἀθήναις.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

[1]

Α. ΦΑΝΕΡΑΙ ΑΙΤΙΑΙ ΤΟΥ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ
(Κεφ. 24 - 66)

1. Ὁ ἔνεκα τῆς Ἐπιδάμνου πόλεμος τῶν
Κερκυραίων καὶ Κορινθίων.

(Κεφ. 24 - 55)

I. Μέχρι τῆς ἀποστολῆς πρέσβεων εἰς Ἀθήνας.

(Κεφ. 24 - 31)

Κεφ. 24.

§ 1 - 3. Ἐπίδαμνος, νῦν Δυρράχιον· οὗτας ἐκλήθη τὸ πρῶτον κατὰ τοὺς Ψωμαῖκούς χρόνους. — ἐστι, ὑπαρχτικὸν (= ὑπάρχει) οὐχὶ συνδετικόν. — πόλις, προσδιορισμὸς παραθετικὸς τοῦ Ἐπίδαμνος = Ἐπίδαμνός τις, ἣτις εἶναι πόλις. — ἐσπλέοντι, δοτικ. τῆς ἀναφορᾶς = ὡς πρὸς τὸν εἰσπλέοντα. — τὸν Ἰόνιον κόλπον = τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. — προσοικοῦσι δ' αὐτὴν (ἀντὶ αὐτῆς) = κατηικοῦσι δὲ πλησίον αὐτῆς. — ταύτην ἀπώκισαν = ἐπειμψάν ἀποκίαν εἰς αὐτὴν (ἐν ἔτει 627 π. Χ.). — οἰκιστής = ἀρχηγὸς τῆς ἀποκίας. — Ἐρατοκλείδου = δ' Ἐρατοκλείδον. — γένος = κατὰ τὴν καταγωγήν. — τῶν ἄφ' Ἡρακλέους = τῶν Ἡρακλειδῶν· ἡ γενεὰ. συναπτέα τῷ Φαλίος. — δὴ = προφανῶς. — νόμον = συνήθειαν. — ἐκ τῆς μητροπόλεως, δηλ. τῆς Κορίνθου· μητρόπολις δὲ = ἡ πόλις ἀπὸ τῆς ὁποίας (ώς ἀπὸ μητρὸς) ἀπωκίσθησαν (ώς θυγατέρες) ἄλλαι πόλεις. — κατακηλθεὶς = προσκληθεὶς. — ἔνωπισαν = μετέσχον τῆς ἀποκίας. — καὶ τοῦ ἄλλου Δωρ. γένους =

καὶ ἐκ τῶν ἀλλων, στίνες ἦσαν Δωριεῖς κατὰ τὴν καταγωγήν. — προελθόντος τοῦ χρόνου = παρελθόντος τοῦ χρόνου = μετὰ παρέλευσιν χρόνου.

§ 4-7. στασιάσαντες, οἱ Ἐπιδάμνιοις ἡ μετχ. χρονx.—ἐν ἀλλήλοις = πρὸς ἀλλήλους. — ὡς λέγεται, προσδιορίζει τὸ ἔτη πολλά. — ἀπὸ πολέμου = ἔνεκα πολέμου. — τῶν προσοίκων βαρβάρων, δηλ. τῶν Ταυλαντίων, στίνες ἐθάρρησαν ἐκ τῶν στάσεων τῶν Ἐπιδαμνίων· ἡ γενx. ὑποκειμν. — τὰ δὲ τελευταῖα = κατὰ δὲ τοὺς τελευταίους χρόνους. — πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου, τίνος; — δ δῆμος... τοὺς δινατοὺς = οἱ δημοκρατικοί... τοὺς ἀριστοκρατικούς. — οἱ δὲ = οὗτοι δέ. — ὡς μητρόπολιν οὖσαν = θεωροῦντες αὐτὴν ὡς μητρόπολιν. — μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρ. = νὰ μὴ βλέπωσι μετ' ἀδιαφορίας αὐτοὺς νὰ καταστρέψωνται. — τοὺς φεύγοντας = τοὺς φυγάδας (δηλ. τοὺς ἀριστοκρατικούς, οὓς εἰχεν ἐκδιώξει δ δῆμος). — ξυναλλάξαι (= νὰ συμφιλιώσωσι) ... καταλῦσαι, τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ δεόμενοι. — σφίσι, δηλ. τοῖς ἐν τῇ πόλει Ἐπιδαμνίοις. — τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον = τὸν πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμον. — ταῦτα, σύστοιχον ἀντκμ. τοῦ ἐδέοντο = ταύτας τὰς δεήσεις ἐδέοντο = περὶ τούτων παρεκάλουν. — Ἡραιον = ναὸν τῆς Ἡρας. — ἵκετείαν = ἵκεσίαν. — ἀπράκτους = γωρίς νὰ κατορθώσωσι τι.

Κεφ. 25.

§ 1-2. σφίσιν = ἑαυτοῖς. — οὐδεμίαν ... τιμωρίαν οὖσαν = δτι οὐδεμία βιόθεια ὑπῆρχε. — ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο = ἐν ἀπόρῳ ἥσαν = εὑρίσκοντο εἰς ἀπορίαν. — θέσθαι τὸ παρόν, κατ' ἔννοιαν = δπως θείντο τὸ παρόν = πῶς νὰ διευθετήσωσι τὴν παρούσαν (θεινὴν) περίστασιν. — τὸν θεόν, δηλ. τὸν Ἀπόλλωνα. — εὶ παραδοῖεν ... καὶ ... πειρῶντο, πλαγία ἐρωτηματ. πρότασις προερχομένη ἐξ ἀπορηματικῆς ὑποτακτ. τῆς εὐθίειας ἐρωτήσεως (παραδῶμεν ... πειρῶμεθα;) = ἐὰν ἐπρεπε νὰ παραδῶσωσι ... καὶ ... νὰ προσπαθῶσι. — τιμωρίαν ... ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι, ἐνταῦθα = τιμωρίαν πορίζεσθαι = νὰ λάθωσι βιόθειαν. — ἀνεῖλε = ἐχρησιμοδότησεν. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Ἐπιδαμνίοις — παραδοῦναι, δηλ. τὴν πόλιν Κορινθίους. — ἕγεμόνας ποιεῖσθαι, δηλ. τοὺς Κορινθίους. — οἱ δ Ἐπιδ., δ δὲ = λοιπόν. — κατὰ τὸ μαντεῖον = κατὰ τὸν χρησμόν. — παρέδοσαν, τῷ 436 π. Χ. — τὸν τε οἰκιστήν ... σφῶν = τὸν τε ἑαυτῶν οἰκιστὴν (δηλ. τὸν Φχ-

λίον). — ἀποδεικνύντες... δηλοῦντες, μετχ. τροπικαῖ. — τὸ χοηστήριον = τὸν χρησμόν. — ἐπαμῆναι = βοηθῆσαι.

§ 3-4. κατὰ τὸ δίκαιον = ὥσπερ δίκαιον ἦν αἰτιολογεῖται διὰ τῆς μετχ. νομίζοντες. — ὑπεδέξαντο = ὑπέσχοντο. — τὴν... τιμωρίαν = τὴν αἰτηθεῖσαν βοήθειαν. — μίσει τῶν Κερκυρ. = διὰ τὸ πρὸς τοὺς Κερκυρ. μίσος. — διὶ = διότι. — ὅντες ἀποικοί, ἢ μετχ. ἐνδοτική. — οὔτε γὰρ... διδόντες... πολεμεῖν, ἀνακόλουθον, διότι αἱ μετχ. δὲν ἀποδίδονται εἰς ῥῆμα τοῦτο ἐγένετο διὰ τὸ μῆκος τῆς περιόδου καὶ διὰ τὴν παρενθετικὴν πρότασιν (ἢ... πολεμεῖν) ἐν τῇ μεταφράσει αἱ μετχ. διδόντες... προκαταρχόμενοι... περιφρονοῦντες... ἀς ἀποδοθῶσι διὰ παρατκ. = ἐδίδοσαν... προκατήρχοντο... περιφρόνουν. — ἐν πανηγύρεσι (= ἔορταῖς) ταῖς κοιναῖς, ἀς ἐτέλουν ἀπὸ κοινοῦ ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Κόρινθος. — γέρα τὰ νομιζ. = τὰς συνήθεις τιμᾶς (ώς προεδρίας καὶ στράγια). — οὔτε Κορινθ. ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν Ἱερῶν = οὕτε εἰς Κορίνθιον ἀνδρα ἀπένεμον πρότερον (= πρὸ τῶν ἄλλων) τὰς ἀπαρχὰς τῶν θυσιῶν ἀπαρχαὶ δὲ = αἱ προκαταρκτικαὶ τῆς θυσίας πρᾶξεις, ἦτοι ἡ ἀποκοπὴ τῶν τριχῶν ἐκ τοῦ μετώπου τοῦ θύματος καὶ ἡ διανομὴ αὐτῶν εἰς τοὺς ἐν τῇ θυσίᾳ παρόντας (ἴνα ταύτας καύσωσιν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν). — ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, δηλ. ἐπραττον. — περιφρονοῦντες αὐτοὺς = καταφρονοῦντες αὐτῶν. — ἐν χρημάτων δυνάμει = κατὰ τὴν δύναμιν τῶν χρημάτων = κατὰ τὸν πλοῦτον. — ὅντες... ἐπαιρόμενοι, μετχ. αἰτιολογικῶς προσδιορίζουσαι τὴν μετχ. περιφρονοῦντες = διότι: ἡσαν... διότι ὑπηρηφανεύοντο. — δμοῖα = δμοίως. — τῇ ἐς πόλ. παρασκευῇ = κατὰ τὴν πολεμικὴν προετοιμασίαν. — δυνατώτεροι, δηλ. τῶν Κορινθίων. — ναυτικῷ δέ... ἐπαιρόμενοι = πρὸς τούτοις διότι ἐνίστε (= ἔστιν διε) ὑπερηφανεύοντο διὶ παρὰ πολὺ ὑπερετχον (πάντων) κατὰ τὸ ναυτικόν. — καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκ. (γενκ. ὑποκμν.) προενοίκησιν τῆς Κερκ. (γενκ. ἀντικειμ.) = καὶ διότι οἱ Φαιάκες πρότερον κατέκησαν τὴν Κέρκυραν. — κλέος ἔχοντων = οἱ ὄποιοι εἶχον φήμην. — τὰ περὶ τὰς ναῦς, αἰτιατκ. τῆς ἀναφορᾶς = εἰς τὰ ναυτικά. — ἦ = δι' ἣν αἰτίαν. — καὶ μᾶλλον, παρὰ ἐὰν δὲν ἡσαν ἀπόγονοι τῶν Φαιάκ. — ἐξηγούντο = παρεσκεύαζον, ἐτελειοποιούν. — καὶ ἡσαν = καὶ πράγματι ἡσαν. — οὐκ ἀδύνατοι = δυνάτοι. — πολεμεῖν, κατὰ τῶν Κορινθίων.

Κεφ. 26.

§ 1 - 2. πάντων... τούτων, γενκ. τῆς αἰτίας=δι' δλα ταῦτα.— ἐγκλήματα = ἀφορμάς παραπόνων. — ἔχοντες, μετχ. αἰτλγκ. — ἔπειπον, δ παρατκ. ἵνα δηλωθῇ ἡ ἀποστολὴ διαρκοῦσσα.— ἀσμενοι = ἀσμένως=μετὰ χαρᾶς, προθύμως.— τ ḥ ν... ὠφελίαν=τ ḥ ν... τιμωρίαν (κεφ. 25, § 3)=τὴν αἰτγθεῖσαν βοήθειαν. — οἰκήτορα, κατγρμ.=ώς ἀποικον.— Ἀμπρακιωτῶν=κατοίκων τῆς Ἀμβρακίας ἦ (κατὰ Θουκυδ.). Ἀμπρακίας: Ἀμβρακία δὲ πόλις ἐν Ἡπείρῳ παρὰ τῷ Ἀράχθῳ ποταμῷ (νῦν "Αρτα"). — φρουρούς, ἐκ τοῦ κελεύοντες λέναι=προτρέποντες νὰ πορεύωνται φρουραὶ.— Ἀπολλωνίαν, πόλιν τῆς Ἰλλυρίας πρὸς Ν. τῆς Ἐπιδάμνου, ἔχουσαν ώς ἐπίνειον τὸν Αὐλῶνα· νῦν ἐρείπια τῆς πόλεως σώζονται παρὰ τὴν σημερινὴν θέσιν Πόλλινα.— δέει τῶν Κερκ., μὴ κωλ. ὑπ' αὐτῶν = ροδούμενοι τοὺς Κερκ. μήπως ἐμποδίζωνται ὑπ' αὐτῶν· ἡ γενκ. τῶν Κερκ. ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἐκ τῆς δευτερευούσης προτάσσεως εἰς τὴν κυρίαν ἀντὶ τοῦ: δέει, μὴ κωλύωνται ὑπὸ Κερκ.: τοῦτο ἐγένετο πρὸς ἔξαρσιν τῆς γενκ. Κερκυραίων. — περαιούμενοι = ἔὰν διεπεραϊοῦντο.

§ 3. ἐπειδὴ=ὅτε.— ἥκοντας (=ἔληλυθότας)... δεδομένην, μετχ. κατγρμτ. ἐκ τοῦ ἥκοντο = ὅτι εἰχον ἔλθει... ὅτι είχε δοθῇ. — ἐτέρῳ στόλῳ, οὗτος συνέκειτο ἐκ 15 πλοίων, διότι δλαι αἱ νῆσες ἥσαν 40, ώς λέγεται κατωτέρω ἐν § 4. — τοὺς φεύγοντας = τοὺς φυγάδας. — κατ' ἐπήρειαν = ἀπειλητικῶς συναπτέον τῷ ἐκέλευον. — αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἐπιδαμνίους), ἀντικμ. τοῦ ἐκέλευον καὶ ὑποκμ. τοῦ δέχεσθαι. — ἥλθον γάρ..., διὰ τῆς παρενθετικῆς προτάσσεως δ συγγραφεὺς αἰτιολογεῖ τὴν ἀπειλητικὴν διαταγὴν τῶν Κερκ. — τάφους, δηλ. τῶν ἑαυτῶν προγόνων τῶν τεθαμμένων ἐν Κερκύρᾳ. — ἔνγγένειαν, διὰ τὸ είναι τὴν Ἐπιδάμνον ἀποικίαν τῶν Κερκ. — προϊσχόμενοι = προσβάλλοντες. — ἐδέοντο, δηλ. τῶν Κερκ. — στρᾶς κατάγειν = νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτοὺς (δηλ. τοὺς φυγάδας Ἐπιδαμνίους) εἰς τὴν πατρίδα. — ἀπολέμπειν, δηλ. ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου τὸ ἀπρμφ. πόθεν ἔξαρτ.;

§ 4 - 5. οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν = εἰς οὐδὲν ἔξ αὐτῶν (δηλ. τῶν κελευσμάτων) ὑπήκουσαν. — οἱ Ἐπιδ... οὐδὲν... ὑπήκουσαν, ἀλλὰ στρατεύουσιν... οἱ Κερκ., ἡ σύνταξις κατὰ παράταξιν ἀντὶ

καθ' ὑπόταξιν (ἐπεὶ οἱ Ἐπιδ. οὐδὲν ὑπήκουσαν, στρατεύουσιν οἱ Κερκ.) πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀποφάσεως καὶ τῶν δύο: οὐδὲν ὑπήκουσαν—στρατεύουσιν· ἐὰν ή σύνταξις ἦτο καθ' ὑπόταξιν, θὰ ἔξηγετο μόνον τὸ στρατεύουσιν οὐχὶ δὲ καὶ τὸ οὐδὲν ὑπήκουσαν. — τεσσαράκοντα ναυσί, πρβλ. § 3 «ἔτέρῳ στόλῳ». — ὡς κατάξοντες, δηλ. τοὺς φυγάδας=ἴνα ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν πατρίδα τοὺς φυγάδας. — καὶ τοὺς Ἰλλ. προσλαβόντες=λαβόντες προσέτι (ὡς συμμάχους) καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς (δηλ. τοὺς Ταυλαντίους βαρβάρους, μεθ' ὧν οἱ φυγάδες ἐλήγουντο τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ πρβλ. κεφ. 24, § 5). — προσκαθέζόμενοι τὴν πόλιν (=τῇ πόλει)=ἀφ' οὐ ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῆς πόλεως. — προεῖπον = προεκήρυξαν. — τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ἔνοντας, ὑποκρ. τοῦ ἀπιέναι=ν' ἀπέρχηται δὲ ἐπιθυμῶν ἐκ τῶν Ἐπιδαμνίων καὶ οἱ ἔνοι. — ἀπαθεῖς=ἀδιλαθεῖς. — εἰ δὲ μὴ, δηλ. βούλονται ἀπιέναι. — ὡς πολεμίοις χρήσεοθαί, δηλ. οἱ Κερκ. αὐτοῖς=(προεκήρυξαν οἱ Κερκ.) δτι θὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἐπιδ.). ὡς πολεμίους. — ὡς δ' οὐκ. . . , τὸ ὡς αἰτλγκ.=ἐπειδή. — ἔστι δ' ἵσθιμὸς τὸ χωρίον (=δ' τόπος, ἡ τοποθεσία [τῆς Ἐπιδάμνου]), αἰτιολογεῖ τὴν εὐκολίαν τῆς πολιορκίας τῆς Ἐπιδάμνου· ἡ ἔννοια: ἐπειδὴ δ' τόπος ἀπετέλει ἵσθιμὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἦτο μεταξὺ δύο θάλασσῶν, ἡ πολιορκία ἦτο εὐκολος, ἀφ' οὐ οἱ Κερκ. Ισχυον κατὰ θάλασσαν. — ἐπολιόρκουν = ἥρχισαν νὰ πολιορκῶσιν.

Κεφ. 27.

ώς=δτε.—ἄγγελοι, δτι=ἄγγελοι λέγοντες δτι.—πολιορκοῦνται, δηλ. οἱ Ἐπιδάμνοι. — ἐπὶ τῇ Ιση... λέναι, ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τοῦ ἀποικίαν· τοῦτο δέ, ὡς καὶ τὸ λέναι, ἀντικιμν. τοῦ ἔκτηρισσον=ἐκήρυξσον ἀποικίαν, νὰ πορεύηται δηλ. κτλ.—ἐπὶ τῇ Ιση καὶ διμοίᾳ, δηλ. μοίρᾳ=μὲ λσα καὶ διμοια δικαιώματα (δηλ. τοῖς ἀρχαίοις ἀποίκοις καὶ μεταξὺ αὐτῶν). — εἰ δέ τις... μὴ ἐθέλοι ἔνυμ., μετ. δὲ βούλεται τῆς ἀπ.=ἐὰν δέ τις δὲν εἰναι ἔτοιμος... ἀλλ' ἐπιθυμεῖ νὰ μετέχῃ τῆς ἀποικίας.—τὸ παραντίκα μὲν=ἐν τῷ παρόντι μέν. — ἔνυμπλεῖν = πλεῖν σὸν τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἐς Ἐπ. πλέοντι. — δραχμάς... Κορινθίας, ἡ Κορινθιακὴ δραχμὴ ἔχει δξίαν 10 δραχμῶν· ἡ Ἀττικὴ 6. — καταθέντα =ἀφ' οὐ καταβάλγ (δηλ. εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον). τὸ κατατεθὲν ποσὸν ἐχρησίμευεν ὡς ἐγγύησις τοῦ δτι δ καταθέτων θὰ μετείχε τῆς ἀποικίας· διότι ἀλλως, ἀν δ κατα-

ἥτων ἀπεχώρει, ἔχάνετο τὸ ποσὸν τῶν 50 δρυγμ. — μένειν, ἐκ τοῦ ἐκήρυξισσον.—πολλοί, κοινὸν κατηγρμ. τοῦ οἵ πλέοντες καὶ οἱ... καταβάλλοντες.—τῶν Μεγαρ., οὗτοι ἡσαν Δωριεῖς καὶ ὡς τοιοῦτοι σύμμαχοι τῶν Κορινθ. — ναυσὶ σφᾶς ἔμπροστέμψαι=νὰ συνεδεύσωσιν αὐτοὺς μὲ πλοῖα. — εἰ ἄρα κωλ., πλαγία ἐρωτημ. πρότασις ἐκ τοῦ νουσυμένου φοβηθέντες = μὴ τυχὸν κωλύωνται. — Παλῆς (-εῖς)=κάτοικοι τῆς Πάλης, πόλεως τῆς Κεφαλληνίας.—Κεφαλ., γενν. διαιρετικὴ τοῦ Παλῆς.—Ἐπιδ. ἐδεήθησαν, δηλ. ναυσὶ σφᾶς ἔμπροστέμψαι. — Ἐρμιονῆς (-εῖς)=κάτοικοι τῆς Ἐρμιόνης, πόλεως τῆς Ἀργολίδος.—Ἐρμιονῆς δὲ κτλ., ποιὸν τὸ ὅγμα τῆς προστάσεως; — Θηβαίους χρήματα ἥτησαν, παρατηρητέας ἡ μετὰ διπλῆς αἰτιατκ. σύνταξις τοῦ αἰτεῖν.—Ἡλείους ναῦς... καὶ χρήματα, ποιὸν τὸ φ. τῆς προστάσεως; — κενάς, δηλ. ἀνδρῶν τὸ ἀντίθετον πλήρεις (πρᾶλ. κεφ. 24, § 1).—αὐτῶν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς συμμάχους.—τοιχίλιοι διπλῖται, δ ἀριθμὸς ὑπερβολικός: ἐπὶ 30 πλοίων ἥδυνατο νὰ είναι μόνον 900 διπλῖται, ἀφ' οὗ 30 διπλῖται ἐπέδαινον ἔκάστου πλοίου (πρᾶλ. καὶ κεφ. 29, § 1, ἔνθα ἀναφέρονται μόνον δισχίλιοι διπλῖται).

Κεφ. 28.

§ 1 - 3. ἐπειδή, χρονκ. — τὴν παρασκευήν, τίγιων: — παρέλαβον = ἔλαθον μεθ' ἔσωτῶν (ἴνα οὗτοι ὡς σύμμαχοι τῶν Κορινθ. μεσιτεύσωσι παρ' αὐτοῖς πρὸς εἰρηνικὴν λύσιν τῶν διαφορῶν των). — ὡς οὖ μετὸν (αἰτιατκ. ἀπόλυτας αἰτιλγκ.=ἐπεὶ οὐ μετείη) αὐτοῖς Ἐπ. = ἐπειδὴ αὐτοὶ οὐδὲν δικαίωμα ἔχουσιν ἐπὶ τῆς Ἐπιδ.—εἰ δέ τι (αἰτκ. σύστοιχος) ἀντιποιοῦνται, δηλ. τῆς Ἐπιδάμνου = ἐὰν δ' ἐγέρωσιν ἀξιώσεις τινάς ἐπὶ τῆς Ἐπιδάμνου. — δίκας... δοῦναι = νὰ δικασθῶσι, νὰ ὑποθληθῶσιν εἰς δικαστικὴν χρίσιν.—παρὰ πόλεσιν, αἱ τοιαῦται πόλεις ἔκαλούντο ἔκκλητοι. — αἷς (= παρ' αἷς) ἀν... ἔμμιτῶσι (= ἥθελον συμφωνήσει), δηλ. δίκας δοῦναι.—κρατεῖν, δηλ. αὐτῆς τὸ ἀπρημφ. ἐκ τοῦ ἥθελον = ἥθελον νὰ είναι κύριοι αὐτῆς (δηλ. τῆς ἀποικίας). — ἥθελον... ἥθελον δέ, ἡ ἐπαναφορὰ ἐνταῦθα, ἵνα καταδειχθῇ μετ' ἐμμάσεως ἡ προθυμία τῶν Κερκ. διὰ τὴν εἰρηνικὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς. — καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαντείῳ, οἱ Κερκ. ἡσαν πρόθυμοι: νὰ ἐπιτρέψωσι τὴν λύσιν τῆς περὶ Ἐπιδ. διαφορᾶς των ἡ εἰς τινάς τῶν ἐν Πελ. πόλεων ἡ εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον. — ἐπιτρέψαι, δηλ. τὴν δίκην. — πόλε-

μον... ποιεῖν = ἔγειρειν πόλεμον, γίγνεσθαι αἰτίους πολέμου· ἐν φύπολεμον ποιεῖσθαι = πολεμεῖν. — οὐκ εἴων (= ἡμπόδιζον), δηλ., τοὺς Κορινθ. — εἰ δὲ μή, μετ' ἀρνητικὴν πρότασιν = ἄλλως. — ἔκείνων βιαζομένων (= βίᾳ χρωμένων) = ἐὰν ἔκεινοι (οἱ Κορ.) μεταχειρίζωνται βίᾳν. — φίλους π... μᾶλλον, ἔνεκα ὥφελίας = νὰ κάμψωσιν ἔνεκα τοῦ συμφέροντός των φίλους μᾶλλον τούτους... — οὓς οὐ βούλονται, δηλ., τοὺς Ἀθηναίους ὡς ἑτεροφύλους· διότι οἱ Κερκ. ὡς ἀποικοὶ τῶν Κορ. ἦσαν τοῦ Δωρικοῦ φύλου. — τῶν νῦν ὅντων = ἢ τοὺς νῦν ὅντας (δηλ., τοὺς Πελοπον.). ἡ γενκ. ἐκ τοῦ ἔτερους ὡς διαφορικοῦ.

§ 4 - 5. πρότερον, δηλ., πρὸ τοῦ ν' ἀποσύρωσιν ἀπὸ τῆς Ἐπιδ. οἱ Κερκ. τὰς ναῦς καὶ τοὺς βρεφάρους. — οὐ καλῶς ἔχειν, ἐκ τοῦ νοούμενου ἔφισαν = ἔλεγον οἵτι δὲν ἦτο ἔντιμον. — τοὺς μὲν (δηλ., τοὺς Ἐπιδαμνίους) πολ., τοὺς δὲ (δηλ., τοὺς Κερκ. καὶ Κορινθ.) δικαΐεσθαι, ἡ σύνταξις κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν (= τῶν Ἐπιδ. πολιορκούμενων αὐτοὺς δικαΐεσθαι = ἐν φύ ποιεῖσθαι — δικαΐεσθαι ἐπιτεινομένων καὶ διὰ τῆς ἀντιθέσεως — τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ, δηλ., φρουρούς καὶ οἰκήτορας. — ἀντέλεγον... ποιήσειν = τούναντίον ἔλεγον οἵτι θὰ πράξω ταῦτα (τίνα). — ἕτοῖμοι (= πρόσθυμοι) δὲ εἶναι, δηλ., δικαΐεσθαι τὸ ἀπρόμφ. εἶναι ἐκ τοῦ νοούμενου ἔλεγον. — καὶ ὥστε μένειν = καὶ ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ μένωσι. — κατὰ χώραν = εἰς τὰς (παρούσας) θέσεις τῶν. — σπουδὰς δὲ ποιήσασθαι, ἐκ τοῦ ὥστε.

Κεφ. 29.

§ 1 - 2. οὐδὲν τούτων ὑπήκουον = εἰς οὐδὲν ἐκ τούτων (τῶν ὑπὸ τῶν Κερκ. προτεινομένων) ἥθελον νὰ ὑπακούωσι (πρόλ. κεφ. 26, § 4). — πλήρεις, δηλ., ἀνδρῶν. — πρὸ πέμψαντες... πρότερον, πλεονασμός. — προεροῦντα = ἵνα κηρύξῃ. — ἄραντες, ἀμτό. = ἀποπλεύσαντες, ἐκκινήσαντες· ἡ μετχ. ἄραντες διατί δὲν συνδέεται τῇ μετχ. προπέμψαντες; — ἐβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε, ἐν τῷ κεφ. 27, § 2 αἱ νῆσες ἀριθμούμεναι γίνονται 68· εἰς ταῦτας δύμας προσθετέον καὶ τὰς κενὰς τῶν Ἡλείων, αἴτινες θὰ ἦσαν 7. — δισκιλίοις ὁπλίταις, πρόλ. κεφ. 27, § 2. — ἐπὶ τὴν Ἐπιδ., ἡ ἐπὶ ἐνταῦθα δηλοῖ διεύθυνσιν = εἰς. — ἐναντία, ἐπίρρ. = ἐναντίον.

§ 3 - 5. ἐγένοντο ἐν = ἔφθασαν εἰς. — Ἀκτιον., ἀκρωτήριον εἰς

τὴν εἰσοδον τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου (νῦν Ποῦντα)· περίφημον διέτι περὶ αὐτὸ μετὰ ταῦτα (τῷ 31 π. Χ.) δὲ Αὔγουστος κατενίκησε τὸν στόλον τοῦ Ἀντωνίου καὶ τῆς Κλεοπάτρας. — τὸ ἵερὸν τοῦ Ἀπ. = τὸ ὄνομαστὸν ἱερὸν τοῦ Ἀπ.: ἐνταῦθα ἐτελοῦντο ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀκτίου Ἀπόλλωνος. — ἐπὶ τῷ στόματι = εἰς τὴν εἰσοδον. — τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, τοῦ νῦν κόλπου τῆς Ἀρτης. — ἀκατίφ = μικρῷ πλούτῳ. — ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν = ἵνα ἀπαγορεύσῃ (εἰς αὐτοὺς) νὰ πλέωσιν. — ζεύξαντες τὰς παλαιὰς = ἀφ'οῦ ἔστερέωσαν τὰ ζυγώματα τῶν παλαιῶν ζυγώματα δὲ = τὰ ξύλα τὰ διήκοντα ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τοίχου εἰς τὸν ἔτερον τῆς νεώς. — ὥστε πλοῦμον εἶναι = ὥστε νὰ είναι ίκανα πρὸς πλοῦν. — καὶ τὰς ἄλλας, δηλ. τὰς μὴ παλαιάς. — εἰρηναῖον = εἰρηνικόν. — αὐτοῖς, ποιητικ. αἴτιον τοῦ ἐπεπλήρωντο: διατί κατὰ δοτκ.; — τεσσαράκοντα γάρ . . . , αἴτιολογεὶ διατὶ ἐνταῦθα ἀναφέρονται 80 πλοῖα, ἐν φειδεῖς τὸ τέλος τοῦ 25 κεφ. λέγεται διτὶ σὲ Κερκ. εἰχον 120 πλοῖα. — ἀνταναγαγόμενοι = ἔξελθόντες εἰς τὸ πέλαγος ἐναντίον αὐτῶν. — ἐναυμάχησαν, ἐν ἔτει 434 π. Χ. — ἐνίκησαν . . . παρὰ πολὺ = κατήγαγον σημαντικὴν νίκην. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Κερκυραίοις καθ' ὅλου καὶ οὐχὶ τοῖς νικηταῖς τοῦ Ἀκτίου. — παραστήσασθαι = καταστρέψασθαι = νὰ ὑποτάξωσι (τὴν Ἐπίδαμνον). — διμολογίᾳ ὥστε . . . ἀποδόσθαι = μὲ τὴν συμφωνίαν νὰ πωλήσωσι. — τοὺς ἐπήλυδας = τοὺς νεωστὶ ἐλθόντας (δηλ. τοὺς οἰκήτορας). — Κορινθίους, δηλ. τοὺς φρουρούς. — δήσαντας ἔχειν = νὰ κρατῶσι δεσμίους. — ἔως ἂν ἄλλο τι δόξῃ = ἔως δτού ἀποφασισθῇ δλλο τι (περὶ αὐτῶν).

Κεφ. 30.

§ 1 - 2. τροπαῖον, τὸ μετὰ νίκην ἐν μάχῃ ἡ ναυμαχίᾳ ἰδρυόμενον ἀναμνηστικὸν μνημεῖον ἀπηρτίζετο δὲ τοῦτο ἐν μὲν πεζομαχίᾳ ἐξ δπλων τοῦ ἡττηθέντας ἐχθροῦ, ἀναρτωμένων εἰς δένδρον ἡ στηνομένων ἐπὶ ξυλίνου στύλου, ἐν δὲ ναυμαχίᾳ ἐξ δπλων, ἀκροστολίων (=κοσμημάτων κατὰ τὴν πρύμναν τοῦ πλοίου) καὶ ἄλλων ναυτικῶν ἀντικειμένων. — οὓς ἔλαβον, δηλ. ἐν τῇ ναυμαχίᾳ (καὶ οὐχὶ τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ ληφθέντας διμολογίᾳ πρβλ. κεφ. 29, § 5). — δήσαντες εἰχον = ἐκράτους δεσμίους. — ταῖς ναυσὶν (=ταῖς ἑαυτῶν ναυσί), δοτκ. τῆς συνοδείας· συναπτέα τῷ ἀνεχώρησαν. — ἐπ' οἴκου = εἰς τὰς πατρίδας. — ἐκράτουν = ἤσαν κύριοι. — τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία,

(δηλ. οὕσης) = τῆς ὑπαρχούσης εἰς ἔκεινα τὰ μέρη (δηλ. τοῦ Ἰονίου πελάγους).—τῆς γῆς, γενκ. διαιρει. τῆς ἐννοούμενης αἰτικ. μέρος τι.—ἔτειον = ἐλεγχάτησαν. —δι = διότι.—ναῦς ... παρέσχον Κορινθίοις, πρᾶλ. κεφ. 27, § 2.

§ 3 - 4. τοῦ τε χρόνου τὸν πλειστον = καὶ σύτῳ (= τε) τὸ πλειστον (μέρος) τοῦ χρόνου.—ἔφθειρον = ἔβλαπτον.—περιιόντι τῷ θέρει = τελευτῶντι τῷ θέρει = περὶ τὸ τέλος τοῦ θέρους.—σφῶν = αὐτῶν· σύτῳ καὶ κατωτέρῳ σφίσι = αὐτοῖς.—ἐπόνουν = ἐπιέζοντο (ὑπὸ τῶν Κερκ.).—ἐπὶ Ἀκτίῳ = παρὰ τὸ Ἀκτιον.—Χειμέριον, ἀκριβή περιγραφὴν αὐτοῦ βλ. ἐν κεφ. 46, § 3.—φυλακῆς ἔνεκα τῆς Λευκ. καὶ τῶν ἄλ. πόλεων = ἵνα προφυλάττωσι τὴν Λευκ. καὶ τὰς ἀλλας πόλεις (ἀπὸ τῶν ἔχθρικῶν ἐπιδρομῶν).—φίλιαι = φιλικαί, συμμαχίδες.—ἀντεστρατοπεδεύοντο = ἐστρατοπεδεύοντο ἀντικρὺ (τῶν Κορινθίων).—τὸ θέρος τοῦτο, αἰτιατκ. τοῦ χρόνου = κατὰ τὸ ὑπολειπόμενον μέρος τοῦ θέρους.—ἀντικαθεζόμενοι = ἀντεκαθέζοντο καί ... = ἡσαν ἐστρατοπεδεύμενοι ἀπέναντι ἀλλήλων καὶ ... — χειμῶνος ἥδη (δηλ. δντος) = δτε πλέον ἥτο χειμῶν.

Κεφ. 31.

τὸν δ' ἔνιαυτὸν πάντα (= καθ' δλον δὲ τὸν χρόνον) καὶ τὸν ὕστερον, ἡ ναυμαχία ἔγένετο κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 434· ὥστε αἱ παρασκευαὶ γίγνονται ἐντὸς τοῦ ὑπολοίπου τοῦ ἔτους τούτου καὶ ἐντὸς τοῦ ἐπομένου 433· τῷ δὲ 432 ἀποστέλλονται αἱ πρεσβεῖαι εἰς Ἀθήνας. — δογῇ φέροντες = μετὰ παραχθόρου δρμῆς ἀναλαμβάνοντες.—ἔναυπηγούντο = κατεσκεύαζον πλοῖα.—παρεσκευάζοντο = παρεσκεύαζον.—τὰ κράτιστα, ἐπιρρημ. = προθυμάτατα· συναπτέον τῷ παρεσκευάζοντο.—νεῶν στόλον = ναυτικὸν στρατόν.—καὶ τῆς ἄλλης = καὶ ἐκ τῆς ἄλλης.—πείθοντες, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς ἐρέτας)· ἡ μετχ. προσδιορίζει τροπικῶς τὴν μετχ. ἀγείροντες.—ἥσαν γάρ, δι γάρ ἐνταῦθα = ἐπεὶ (= ἐπειδή).—ἔς τὰς ... σπονδάς, δηλ. τὰς τριακοντούτεις, τὰς γενομένας μετὰ Εὔδιλας ἀλωσιν μεταξὺ Ἀθην. καὶ Δακεῶν. (445).—ἔλθοντι = ἐπὰν (= ἀρ' οὖ) ἔλθωσι.—ώς τοὺς Ἀθην. = πρὸς τοὺς Ἀθηναῖς. — ξυμμάχους, παρατηρητέα ἡ αἰτιατκ. μετὰ τὴν δοτικ. αὐτοῖς ἔλθοντι.—ώφελίαν = βοήθειαν.—εὑρίσκεσθαι = τυγχάνειν.—ἥλθον ... πρεσβευσόμενοι = γλθον, ἵνα κατορθώσωσι διὰ

τῆς πρεσβείας.—ὅπως μὴ . . . γένηται, ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ὅπως μὴ τὸ Ἀττικὸν ναυτικὸν προσγενόμενον πρὸς τῷ ναυτικῷ τῶν Κερκυραίων γένηται ἐμπόδιον σφίσι. — θέσθαι = νὰ διευθετήσωσι (πρβλ. κεφ. 25, § 1 «θέσθαι τὸ παρόν»).— ἦ=ὅπως.— καταστάσις (= γενομένης) ἐκκλησίας, δηλ. συγκλήτου (= ἐκτάκτου), ήτις ἐγένετο, ἵνα ἀκούσῃ τὰς πρεσβείας τῶν Κορ. καὶ Κερκυραίων. Αἱ ἐκκλησίαι ἐν Ἀθήναις ἥσαν τακτικαὶ (αἱ τεταγμέναι ὑπὸ τῶν νόμων) καὶ ἐκτακτοὶ (σύγκλητοι ἢ κατάκλητοι καλούμεναι). Καὶ τακτικαὶ μὲν συνήγοντα τέσσαρες ἐν ἔκαστῃ πρυτανείᾳ, ὧν ἡ μία ἐλέγετο κυρία ἐκτακτοῖς δὲ ὁσάκις παρουσιάζετο ἐξαιφνης ἐπείγουσά τις ἀνάγκη (ὅπως ἐνταῦθα).— ἐς ἀντιλογίαν=εἰς λογομαχίαν. — ἥλθον, οἱ Κερκ. καὶ οἱ Κορ. — τοιάδε (= τοιαῦτα περίπου), καὶ σὺχι τάδε (= τὰ ἔχης ἀκριβῶς), διότι ὁ Θουκυδ. δὲν μεταχειρίζεται αὐτὰς τὰς λέξεις τῶν ἀγορευσάντων (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 63).

II. Δημηγορία τῶν Κερκυραίων πρέσβεων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.

(Κεφ. 32 - 36)

Κεφ. 32.

§ 1 - 2. δίκαιον, δηλ. ἐστίν.— τοὺς . . . ἥκοντας, ὑποκρ. τοῦ ἀναδιδάξαι, διερ έκ τοῦ δίκαιον (ἐστι)=εἰναὶ δίκαιον δσοι ἔρχονται... νὰ διαφωτίσωσιν ἐπαρκῶς. — μήτε εὐερ. μ. μήτε ἔνιμ. προυφειλομένης = χωρὶς προηγουμένως μήτε εὐεργεσία νὰ δρεῖληται μεγάλη μήτε συμμαχία νὰ ὑπάρχῃ κατ' ἔννοιαν: χωρὶς ἐκ τῶν προτέρων νὰ ὑπάρχῃ ὑποχρέωσίς τις ἢ ἔξ εὐεργεσίας μεγάλης ἢ ἐκ συμμαχίας. — παρὸ τοὺς πέλας = πρὸς τοὺς ἄλλους. — ἐπικουρίας . . . δεησομένους= ἵνα ζητήσωσι βοήθειαν. — ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν, δηλ. ἥκομεν παρ' ὑμᾶς ἐπικυρίας δεησόμενοι.— πρῶτον, ὑποδιαιρεῖται εἰς τὸ μάλιστα μὲν καὶ εἰ δὲ μή: ἢ ἀντίθεσις: ἔπειτα δέ. — μάλιστα = κατ' ἔξοχήν. — καὶ ἔνιμφορα, οὐ μόνον δηλ. ἐπικουρίας δέονται ἢ αἰτιατκ. ἔνιμφορα, ὡς καὶ ἢ κατωτέρω ἐπιζήμια,

σύστοιχον ἀντικρ. τοῦ δέονται. — εἰ δὲ μή, δηλ. ἔνυμφορα δέονται. — ὅτι γε, δ γε = τούλαχιστον. — τὴν χάριν = τὴν εὐγνωμοσύνην. — βέβαιον = σταθεράν, αἰωνίαν. — καταστήσουσι = ποιήσουσι. — μὴ δργίζεσθαι, ἐκ τοῦ δίκαιον (ἐστιν). — ἀτυχῶσι = μὴ τυγχάνωσι (δηλ. τούτου, δι βούλονται). — Κερκ. δέ, ὁ δὲ εἰσάγει μερικὴν περίπτωσιν ὑπαγομένην εἰς τὴν γενικήν· ὥστε = οὖν. — μετὰ τῆς ἔνη. τῆς αἰτήσεως (= μετὰ τῆς αἰτήσεως τῆς ἔνημαχίας) καὶ τὰ... = ἐπὶ τῇ πεποιθήσει δι μαζί μὲ τὴν αἰτησιν τῆς συμμαχίας θὰ σᾶ; ἔξασφαλίσωσι καὶ ταῦτα. — καὶ ταῦτα, δηλ. ὡς καὶ ἔνυμφορα δέονται καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἔξουσιν.

§ 3-4. τετύχηκε δέ, δηλ. ὃν = βεβαίως συνέπεσε γὰ εἶναι. — τὸ αὐτὸν = συγχρόνως· ἀναφορικῶς πρὸς τὸ ἄλογον καὶ ἀξύμφορον. — ἐπιτίθενται = δι τοῖς πράττεται τις καθ' ὠρισμένας ἀρχάς = τὸ (πολιτικὸν) σύστημα. — πρὸς τε ὑμᾶς = καὶ κατὰ τὴν κρίσιν ὑμῶν ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἐς τὰ ἡμέτερα αὐτῶν = διὰ τὸ συμφέρον ὑμῶν. — ἐς τὴν χρείαν = ως πρὸς τὴν παροῦσαν ἀνάγκην. — ἦτιν (= πρὸς δυστυχίαν μαζί), δοτικ. ἀντιπεριποιητικὴ εἰς τὸ τετύχηκε. — ἄλογον = παράλογον, ἀντιφατικόν· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ἔνημαχοί τε... ἥκομεν. — ἐν τῷ παρόντι = κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν. — ἀξύμφορον, ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ καὶ ἄμα... καθέσταμεν. — ἐν τῷ πρὸ τοῦ, δηλ. χρόνῳ τὸ δὲ πρὸ τοῦ = πρότερον. — Κορινθίων, γενκ. ἀντκμνκ. τοῦ πόλεμον. — ἐρῆμοι (δηλ. συμμάχων) = ἀπομεμονωμένοι. — δι' αὐτὸν (τοῦτο), δηλ. διὰ τὸ οὐδενός πω γενέσθαι ἔνημαχον. — καθέσταμεν = ἥδη ἔσμεν. — καὶ περιέστηκε = καὶ οὕτω κατήνησεν. — ἡ δοκοῦσα = ἡ νομιζομένη ἀντιτίθεται πρὸς τὸ φαινομένη (= φανερά). — σωφροσύνη = ἔμφρων, συνετὴ οὐδετερότητος. — τὸ μῆ... ἐπεξήγησις τοῦ σωφροσύνη. — τῇ... γνώμῃ = κατὰ τὴν θέλησιν. — ἀβούλια (= ἀπερισκεψία), ἀναφέρεται εἰς τὸ ἄλογον. — ἀσθένεια (= ἀδυναμία), ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀξύμφορον.

§ 5. τὴν... γεν. ναυμαχίαν = ως πρὸς τὴν γενομένην ναυμαχίαν. — κατὰ μόνας, δηλ. μοίρας ἢ δυνάμεις = μόνοι. — μεῖς παρασκευῇ ἀπὸ... = μετὰ μεγαλυτέρων δυνάμεων ληφθεισῶν ἀπὸ... — ἄριμηνται = εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἐπέλθωσι. — περιγενέσθαι, δηλ. αὐτῶν = γὰ νικήσωμεν αὐτούς. — καὶ ἄμα = καὶ πρὸς τούτοις. — δι κίνδυνος, δηλ. ἔσται. — εἰ ἐσόμεθα ὑπ' αὐτοῖς = ἐὰν θὰ περιέλθωμεν εἰς τὴν ἔξουσίαν αὐτῶν. Οἱ Κερκ. φοβοῦνται ἀντεκόικήσεις

διὰ τὴν διάγωγήν, ἦν ἔδειξαν οὗτοι πρὸς τοὺς συμμάχους τῶν Κορινθίων μετὰ τὴν παρὰ τὸ Ἀκτιον ναυμαχίαν, καὶ διὰ τὴν ἀγνωμοσύνην πρὸς τὴν μητρόπολίν των Κόρινθον.—ἀνάγκη, δηλ. ἐστίν. — ἔνγγινώμηι, δηλ. ἐστὶν = εἰναι ἀξιον συγγνώμης· ώς ὑποκρ. τούτου ἡ ἐπομένη πρότασις: εἰ... τολμῶμεν.—εἰ μὴ... τολμῶμεν, ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: εἰ τολμῶμεν ἐναντία τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ (γενομένῃ) μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἀμαρτίᾳ = ἐὰν ἀποφασίζωμεν ἐναντία τῆς πρότερον οὐδετερότητος (ἥμων), ἢτις προσηλθεν ὅχι ἀπὸ κακὸν σκοπόν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ ἐσφαλμένην γνώμην.

Κεφ. 33.

§ 1 - 2. πειθομένοις, μετχ. ὑποθετκ. = ἐὰν πείθησθε ἡ ἀπόδοσις γενήσεται. — καλὴ = ὡφέλιμος. — ἡ ἔντυχία... τῆς ἡμετρικίας = ἡ σύμπτωσις (τοῦ) νὰ ἔχωμεν ἀνάγκην τῆς βοηθείας ὑμῶν. — κατὰ πολλὰ (= διὰ πολλοὺς λόγους), ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ 1) πρῶτον μὲν... 2) ἔπειτα... 3) ναυτικόν τε.—ὅτι ἀδικουμένοις... ποιήσεσθε = ὅτι θὰ βοηθήσητε ἀδικουμένους καὶ οὐχὶ βλάπτοντας ἄλλους: τοῦτο περιποιεῖ τοὺς Ἀθην. δόξαν μεγαλοψυχίας, ὅτι βοηθοῦσιν ἀνθρώπους ἀδικουμένους.—ἔπειτα... ναυτικόν τε..., παρατηρητέον διε, ἐν φ τὸ α' κῶλον ἐκφέρεται διὰ τοῦ ὅτι (πρῶτον μὲν διε... ποιήσεσθε), τὰ δύο τελευταῖα ἔπονται ἀνεξάρτητα (ἔπειτα... καταθήσεσθε: ναυτικόν τε κεκτήμεθα). — περὶ τῶν μεγίστων, δηλ. περὶ τῆς αὐτονομίας καὶ τῆς ἐλευθερίας.—δεξάμενοι, μετχ. ὑποθετκ. = ἐὰν δέξῃσθε (= δεχθῆτε [ἥμαξι])· ἡ ἀπόδοσις καταθήσεσθε. — ώς ἀν. μάλιστα (δηλ. τὴν χάριν καταθεῖτο τις) = δοσον τὸ δυνατὸν περισσότερον = εἰς μέγιστον βαθμόν.—μετ' αἰμανήστου μαρτ. τὴν χ. καταθήσεσθε = θὰ καταθέσητε ώς παρακαταθήκην (πρὸς μέλλουσαν χρῆσιν) τὴν ζητουμένην εὐεργεσίαν μετὰ μαρτυρίου, τὸ ὁποῖον αἰωνίως θὰ μνημονεύηται· ἡ ἐκ τοῦ κινδύνου δηλ. σωτηρία τῆς Κερκύρας θὰ εἰναι μαρτύριον τῆς εὐεργεσίας τῶν Ἀθηναίων. Τὸ κατατίθεσθαι λέγεται κυρίως ἐπὶ καταθέσεως ἀργυρίου παρὰ τινι τραπέζῃ ἡ πραγμάτων πρὸς μέλλουσαν χρῆσιν: ἐνταῦθα μεταφορικῶς καὶ ἐπὶ τῆς εὐεργεσίας.—τοῦ παρ' ὑμῖν = τοῦ ὑμετέρου.—τίς εὐπραξία... λυπηροτέρα, δηλ. ταύτης, εἰς δ ἐπεξήγησις ἡ ὑποθετκ. πρότασις: εἰ ἦν κτλ.—εἰ, ἦν... αὐτεπάγγελτος, ἡ σύνταξις: εἰ (=ὅτι) αὕτη ἡ δύναμις, ἦν ὑμεῖς ἀν... ἐτιμήσασθε ὑμῖν προσγενέσθαι, πάρε-

στιν αὐτεπάγγελτος=τοῦ δτι δηλ. αὕτη ἡ δύναμις (δηλ. ἡ τῶν Κερκ.), τὴν δποίαν σεῖς ἡθέλετε προτιμήσει ἀντὶ πολλῶν χρημάτων καὶ εὐγνωμοσύνης νὰ προστεθῇ εἰς ὑμᾶς (= τῆς δποίας τὴν ἀπόκτησιν ἡθέλετε προτιμήσει σεῖς ἀντὶ πολλῶν χρημ. καὶ εὐγνωμ.), παρουσι- ἀζεται αὐθόρμητος (=ἀφ' ἔαυτῆς, χωρὶς νὰ τὴν προσκαλέσῃ τις). — ἐς μὲν τοὺς πολλοὺς=κατὰ τὴν κρίσιν μὲν τῶν πολλῶν. — ἀρετὴν=δέξαν ἀρετῆς (διότι δεικνύετε μεγαλοψυχίαν ὡς βαθύθουντες ἀσθενεστέ- ρους καὶ ἀδικουμένους· πρβλ. § 1 « πρῶτον μὲν ἀδικουμένοις ... ποιήσεσθε »). — οἵς δὲ ἐπαμυνεῖτε=εἰς τούτους δέ, τοὺς δποίους θὰ βοηθήσητε (δηλ. εἰς ὑμᾶς). — χάριν=εὐγνωμοσύνην (διὰ τὴν εὐεργε- σίαν· πρβλ. § 1 « ἔπειτα περὶ ... κινδ... »). — ἵσχυν, διὰ τὸ ναυτικόν, διέκειταινται οἱ Κερκ. (πρβλ. § 1 « ναυτικόν τε... »). ~~Χ~~ ἀ (=ταῦτα δὲ)... ἄμα πάντα, δηλ. ἡ ἀρετή, ἡ χάρις καὶ ἡ ἵσχυς. — ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ =καθ' ὅλον τὸν μέχρι τοῦθε γρόνον. — δὴ = ὡς γνωστόν. — ἀ... ἔννέβη καὶ δλίγοι, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν: ἀ... ἔννέβη ἐπεὶ (=ἐπειδὴ) δλίγοι. — οἵς ἐπικαλοῦνται=τούτοις, οὓς ἐπικαλοῦν- ται· ἡ δστκ. συναπτέα τῷ διδόντες=δίδοντες εἰς τούτους, ὡν τὴν βοήθειαν ζητοῦσι. — ἀσφάλειαν καὶ κόσμον (= τιμήν), τὸ μὲν α' ἀναφέρεται: εἰς τὸ ἵσχυν καὶ χάριν, τὸ δὲ β' εἰς τὸ ἀρετήν. — ἡ ληψό- μενοι, δηλ. ταῦτα (=ἀσφάλειαν καὶ κόσμον) παρὰ τούτων, οὓς ἐπικαλοῦνται. — παραγίγνονται=προσέρχονται.

§ 3-4. τὸν δὲ πόλεμον ... ἔσεσθαι, ἡ φυσικὴ σειρά: εἰ δέ τις ὑμῶν οὔτεται οὐκ ἔσεσθαι τὸν πόλεμον, δι' ὅνπερ χρήσιμοι ἀν εἴμεν. — γνώμης (δηλ. τῆς δρθῆς) ἀμαρτάνει=δὲν κρίνει δρθῶς. — καὶ οὐκ αἰσθάνεται = ἐπεὶ οὐκ αἰσθάνεται. — φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ = φόβῳ ὑμῶν=διὰ τὸν πρὸς ὑμᾶς φόβον· οἱ Λακ. ἐφοβοῦντο τοὺς Ἀθην. διὰ τὴν αὔξησιν αὐτῶν. — πολεμησείοντας=δτι ἐπιθυμοῦσι νὰ πολεμή- σωσιν· ἡ μετχ. ἐκ τοῦ αἰσθάνεται. — δυναμένους (δηλ. μέγα) παρ' αὐτ. καὶ ὑ. ἔχθ. ὅντας=ἐπειδὴ ἔχουσι μεγάλην δύναμιν (ἐπιρ- ροήν) πλησίον αὐτῶν καὶ ἐπειδὴ εἰναι ἔχθροι ὑμῶν. Οἱ Κορ. ἡσαν ἔχθροι τῶν Ἀθ., διότι εἰχον βοηθήσει τοὺς συμμάχους τῶν Ἀθην. Μεγαρεῖς κατὰ τὴν ἀποστασίαν αὐτῶν ἀπὸ τῶν Ἀθην. — προκατα- λαμβάνοντας, ἀποπειρτκ. ἐνεστῶς=δτι θέλουσι νὰ ὑποτάξωσι προσ- γυμένως· ἡ μετχ. ἐκ τοῦ αἰσθάνεται. — ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρη- σιν= επως ἐπέλθωσι (μετὰ ταῦτα) καθ' ὑμῶν. — ἵνα μή ... κατ' αὐ- μετ' ἀλ. στῶμεν=ἴνα μή συμπαραταχθῶμεν ἀπέναντι αὐτῶν. — τῷ

κοινῷ ἔχθει = ἔνεκα τῆς κοινῆς ἔχθρας. — μηδὲ δυοῖν (= δυοῖν θάτερον) φιλάσαι ἀμάρτιωσι=μηδὲ ἐκ τῶν δύο ἀποτύχωσι νὰ προφθάσωσι: τὸ ἔν. — ἢ κακῶσαι ἡμ. ἢ σφᾶς αὐτ. βεβαιώσασθαι=ἢ νὰ βλάψωσιν ἡμᾶς (ὅτε δὲν θὰ δυνάμεθα νὰ σᾶς βοηθήσωμεν) ἢ νὰ ἔξασφαλίσωσιν ἔσυτοὺς (διὰ τῆς ὑποταγῆς τῶν Κερκ.). — ἡμέτερον, δηλ. τῶν Κερκ. καὶ Ἀθην. — αὐτὸν = ἀπό τοῦ τέρου. — ἔργον, δηλ. ἔστιν. — προτερῆσαι=νὰ προλάβωμεν. — τῶν μὲν (= ἡμῶν μὲν) διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ἔντιμον = ἀπό τοῦ ἡμεῖς μὲν προσφέρομεν τὴν συμμαχίαν, σεῖς δὲ δεχθῆτε αὐτήν. — καὶ προεπιβούλευειν αὐτοῖς μ. ἢ ἀντεπιβούλευειν, παρονομασία = καὶ μᾶλλον νὰ κακοποιῶμεν ἡμεῖς πρότερον αὐτοὺς παρὰ κακοποιηθέντες νὰ φροντίζωμεν περὶ ἀντεκδικήσεως. ✕

Κεφ. 34.

Ἔν δὲ λέγωσι . . . μαθόντων (= ἃς μάθωσιν), ὑποφορά. — οὐ δίκαιοιν, δηλ. ἔστιν ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀπόδειξις. — τοὺς σφετέρους = τοὺς ἑαυτῶν. — ὑμᾶς, ὑποκριτούς. — τοῦ δέχεσθαι. — εὗ . . . πάσχουσα = ἐὰν εὐεργετῆται. — ἀλλοτριοῦται = γίνεται ἀλλοτρία, ἀποξενοῦται (αὐτῆς, δηλ. τῆς μητροπόλεως). — ἐπὶ τῷ δοῦλοι . . . εἰναι = ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ εἰναι δοῦλοι. — τοῖς λειπομένοις, δηλ. ἐν τῇ μητροπόλει. — ἐκπέμπονται, δηλ. οἱ ἀποικοι. — ἡ δίκουν, δηλ. οἱ Κορίνθιοι. — προκληθέντες (= ὅτε προσεκλήθησαν) γάρ κτλ., οἱ Κερκ. εἰχον προτείνει διὰ πρέσβεων τοῖς Κορινθ., ἐπως καθυποδέλωσι τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἐπιδ. εἰς δίκην παρὰ πόλει, ἦν ἀμφότεροι ἥθελον δεχθῆ (πρβλ. κεφ. 28, § 2). — περὶ Ἐπιδ., συναπτέος δ προσδιορισμὸς τῷ ἐξ κοίσιν = εἰς δίκην περὶ τῆς Ἐπιδάμνου. — ἢ τῷ ἵσῳ = παρὰ διὰ τοῦ δικαίου (ἐν φῇ ἡ Ισότης). — τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν = νὰ διεκδικήσωσι τὰ παράπονά των. — ἔστω, ὑποκριτούτου εἰναι ἡ ἐπομένη ἀναφρο. πρότασις (ἄ . . . δρῶσιν), κατηγρημ. δὲ τὸ τεκμήριον τὸ δέ τι αἰτιατκ. τοῦ κατάτι = ἃς εἰναι κάπως ὡς παρανετικὸν παράδειγμα, δσα . . . πράττουσι. — πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγ., οἱ Κερκ. ὡς ἀποικοι εἰναι συγγενεῖς τῶν Κορ. — ἀπάτῃ τε μή . . . δεομένοις τε . . . μή, ἀντὶ τοῦ: μήτε ἀπάτῃ . . . μήτε δεομένοις ἐτέθησαν ὅμως αἱ λέξεις ἀπάτῃ — δεομένοις ἐν ἀρχῇ χάριν τῆς ἐμφάσεως, μεθ' ἡς οἱ Κερκ. ἔξαίρουσι τὰ δύο μέσα τῆς ἀποπλανήσεως. — ὅστε ἀπάτῃ τε μή παράγεσθαι =

ὦστε μήτε νὰ ἀπατᾶσθε δὶ' ἀπατηλῶν λόγων. — δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθ. μὴ ὑπουργεῖν (δηλ. αὐτοῖς)=μήτε νὰ βοηθῆτε αὐτοὺς καὶ εἰλικρινῶς παρακαλοῦντας. — δὲ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας... λαμβάνων=δὲ ἐλάχιστα μεταμελόμενος (=μετανοῶν). — ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις=διὰ τὸ καλόν, τὸ ὅποιον κάμνει εἰς τοὺς ἀντιπάλους του. — ἀν διατελοί, δηλ. ὥν=πάντοτε δύναται νὰ είναι. — δὲ γὰρ ἐλαχίστας κτλ., δὲ Θουκυδίης συγθῆξει νὰ παρεμβάλλῃ εἰς τοὺς λόγους του γνώμας ὡς μέσα ἀποδεικτικά. Ἡ ἔννοια: ἔχεινος τῇ ἀσφαλέστατα, διστις εἰς τοὺς ἐγχρούς του ἐλαχίστας εὐεργεσίας παρέχει· διότι αὐταὶ προξενοῦσιν αὐτῷ μόνον μεταμέλειαν.

Κεφ. 35.

§ 1 - 3. οὐδέ, δηλ. οὐ μόνον δὲν θὰ παραβῆτε τὰ δίκαια τῆς μητροπόλεως, ἀλλ᾽ οὐδὲ θὰ λύσητε τὰς σπονδάς. — τὰς Λακ. σπονδάς, δηλ. τὰς τριακοντούτεις, τὰς γενομένας μεταξὺ Λακ. καὶ Ἀθ. τῷ 445 π. Χ. (πρβλ. κεφ. 31, § 2). Κατὰ ταύτας πᾶσα ἑκτὸς τῆς συμμαχίας πόλις ἦδύνατο νὰ προσέλθῃ εἰς ὅπότερον τῶν συμμάχων θέλει· δὲν ἐπετρέπετο ὅμως εἰς σύμμαχον πόλιν νὰ δεχθῇ πόλιν οὐδετέραν εύρισκομένην εἰς πόλεμον πρός τινα ἔνσποδον. — δεχόμενοι = ἔὰν δέχησθε. — μηδετέρων ὄντας ξυμ. = οἱ ὅποιοι οὐδετέρων (cύτε δηλ. ὑμῶν οὔτε τῶν Λακ.) εἰμεθα σύμμαχοι. — εἴρηται = ὕρισται, γέγραπται. — ἐν αὐταῖς, δηλ. ταῖς σπονδαῖς. — τῶν Ἑλλ. πόλεων . . . ἐλθεῖν, ἡ σύνταξις: ἔξειναι τῶν Ἑλλήν. πόλεων (ταύτη), ήτις μηδαμοῦ ἔνιμμαχεῖ, ἐλθεῖν παρ' ὅποτέροις ἄν ἀρέσκηται (=βούληται, δηλ. ἐλθεῖν). — δεινόν, δηλ. ἄν εἴη. — εἰ τοῖσδε μέν . . . ἔσται (=ἔξειται)... ήμᾶς δέ . . . δεόμεθα, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν (εἰ τοῖσδε [δηλ. ταῖς Κορινθ.] ἔξδον [=ἐν φειδεῖται ἐπιτετραμμένον] . . . ήμᾶς . . . δεόμεθα) χάριν ἐμφάσεως καὶ ἀντιθέσεως τοῦ: τοῖσδε μέν πρὸς τὸ: ήμᾶς δέ. — ἀπὸ τῶν ἔνσπόνδων = ἀπὸ τῶν περιλαμβανομένων ἐν ταῖς σπονδαῖς. — καὶ ἐκ τῆς ἀλλης Ἑλλ. = καὶ ἐκ τῶν ἀλλων πόλεων τῆς Ἑλλάδος (αἴτινες δὲν μετέσχουν τῶν σπονδῶν). — οὐχ ἥκιστα = μάλιστα. — ὑπὸ τῶν ὑμ. ὑπηκόων, ἔννοοῦνται οἱ Παλεῖς τῆς Κεφαλληνίας, οἵτινες ἀποικοὶ ὄντες τῶν Ἀθην. συνεμάχουν τοῖς Κορ. — ἀπὸ τῆς προκειμένης=ἀπὸ τῆς προσιτῆς εἰς πάντας (λόγῳ τῶν Βοειών σπονδῶν). — εἴρξουσι = κωλύσουσι. — ἀπὸ τῆς ἀλλούθεν . . . ὠφε-

λίας, δηλ. δυναμένης γενέοθαι = καὶ ἀπὸ τῆς ἐξ ἄλλου τινὸς μέρους δυναμένης νὰ πορισθῇ (εἰς ὑμᾶς) βοηθείας.—εἴτα ἐν ἀδικήματι θήσονται, ἀσύνδετον ἀντί: κατὰ τὴν εἴτα δέ τὸ εἰτα ἐκφράζει ἀγανάκτησιν, γῆτις καθίσταται ζωηροτέρα διὰ τοῦ ἀσυνδέτου· τὸ δὲ ἐν ἀδικήματι θήσονται = θὰ θεωρήσωσιν ώς ἀδίκημα.—πεισθέντων ὑμῶν ἀ = (τὸ) ἐάν σεις πεισθήτε (εἰς ταῦτα), τὰ δόπια.

§ 4. πολὺ δέ... ἔξομεν, τὴν σύνταξις: ἐν πολὺ δὲ πλείονι αιτίᾳ ἡμεῖς ὑμᾶς ἔξομεν = τούναντίσιν πολὺ περισσότερον ἡμεῖς θὰ κατηγορήσωμεν ὑμᾶς.—μὴ πείσαντες = ἐὰν μὴ πείσωμεν (δηλ. ὑμᾶς).—κινδ. καὶ οὐκ ἔχθροὺς δοντας (δηλ. ὑμῖν) = ἐν φικινδυνεύομεν καὶ δὲν εἰμεθια ἔχθροι ὑμῶν.—ἀπώσεοθε, δηλ. τῆς συμμαχίας.—τῶνδε δέ... γενήσεοθε = τούσδε δὲ ἔχθροὺς δοντας (ὑμῖν) καὶ ἐπιόντας (ἡμῖν) οὐχ ὅπως (=οὐ μόνον οὐ) κωλύσετε = τούτους δέ, ἐν φιεναι ἔχθροι σας καὶ μέλλουσι νὰ ἐπέλθωσι καθ' ὑμῶν, ὅχι μόνον δὲν θὰ ἐμποδίσητε (δηλ. τῶν ἐπιθετικῶν σκοπῶν των).—ἐκ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς = ἀπὸ τῶν πόλεων, ὧν σεις κυριαρχεῖτε.—προσλαβεῖν περιόψεοθε (= ἔάσετε) = θ' ἀφήσητε (αὐτούς) νὰ προσλάβωσιν.—ἢν οὐ δίκαιοι, τὸ πλῆρες: ἢν δύναμιν οὐ δίκαιον (ἔστι) περιιδεῖν (= ἔᾶσαι) αὐτοὺς προσλαβεῖν.—ἄλλο, δηλ. δίκαιον (ἔστι).—ἢ... κωλύειν... ἢ... πέμπειν... μάλιστα δέ... βοηθεῖν, τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ δίκαιον (ἔστι).—κάκείνων τοὺς... μισθοφόρους, τὴν γενκ. (κάκείνων) ὑποκμυν. = τοὺς μισθοφόρους, τοὺς ὄποιους καὶ ἔκεινοι λαμβάνουσιν.—ἐκ τῆς ὑμετέρας; δηλ. ἀρχῆς.—καθ' ὅτι ἀν πεισθῆτε = καθ' αἰօνδήποτε τρόπον ἥθελετε νομίσει καλέν.—ἀπὸ τοῦ προφανοῦς = προφανῶς = φανερά.—δεξαμ. βοηθεῖν, δηλ. ὑμῖν = νὰ βιηθῆτε ὑμᾶς δεχθέντες (εἰς τὴν συμμαχίαν σας).

§ 5. πολλὰ δέ... τὰ ἔιμι. ἀποδείκνυμεν = πολλὰ δ' ἔστι τὰ ἔιμιφέροντα, ἀ ἀποδείκνυμεν. Ἐπανειλημμένως δὲ Κερκ. δήτωρ τονίζει τὰ συμφέροντα, ἀ παρέχουσιν οἱ Κερκ. τοῖς Ἀθην. —ἐν ἀρχῇ, ἐν κεφ. 33, § 1-2. — ὑπείπομεν = ὑπεδηλώσαμεν.—καὶ μέγιστον, δηλ. ἔστι τῶν ἔιμιφερόντων = καὶ τὸ μέγιστον εἰναι. —οἱ τε αὐτοί, δ τε ἔχει τὴν ἀπέδοσίν του εἰς τὸ καὶ ναυτικῆς.—πολέμιοι ὑμῖν (δηλ. Κερκ. καὶ Ἀθην.), οἱ Κορ. ησαν ἔχθροι πρὸς τοὺς Ἀθην. διὰ τὰ Μέγαρα (πρβλ. κεφ. 33, § 3-4, ἐν σελ. 77).—ἥσαν, δ παρτατκ. ἐνταῦθα ἀντὶ ἐνεστ (εἰποί), διότι δ λαλῶν μετατίθεται εἰς τὸ παρελθόν, ἐν φιέγένετο λόγος περὶ τῆς πράξεως· ὥστε = εἰναι, ώς

εἶπομεν πρὸ δλίγου (ἐν κεφ. 33, § 3). — σαφεστάτη πίστις=ἀσφαλέστατον ἔχεγγυον πίστεως (ὅτι δηλ. θὰ διαμείνωμεν πιστοὶ εἰς τὴν συμμαχίαν). — καὶ οὗτοι = καὶ μάλιστα. — τοὺς μεταστάντας = τοὺς ἀποστάντας (ἀπ' αὐτῶν). Ἡ ἔνοια: ἐὰν οἱ Κερκ. ἀποστατήσωσιν ἀπὸ τῆς γενησομένης πρὸς τοὺς Ἀθην. συμμαχίας των, πρέπει οὗτοι νὰ φοβῶνται τὴν παρὰ τῶν Κορινθ. τιμωρίαν διὰ τὴν μέχρι τούδε διαγωγὴν των· ὡς ἐκ τούτου οὗτοι θὰ διαμείνωσι: πιστοὶ εἰς τὴν μετὰ τῶν Ἀθηναίων συμμαχίαν. — καὶ ναυτικῆς... διδομένης = καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ ἡπειρώτιδος οὖσης τῆς ξυμ., ἥν δίδομεν ὑμῖν = καὶ ἐπειδὴ ἡ συμμαχία, τὴν δποίαν προσφέρομεν εἰς ὑμᾶς, εἰναι ναυτικὴ καὶ δχ: ἡπειρωτική. — οὐχ ὁμοία (ἔστι) ἡ ἀλλοτρίωσις (= ἡ ἀπόκρουσις), δηλ. ὡς εἰ ἦν ἡπειρώτις = ἡ ἀπόκρουσις αὐτῆς (δηλ. τῆς ναυτικῆς δυνάμεως) δὲν εἰναι τὸ ἴδιον πρᾶγμα (πρὸς τὴν ἀπόκρουσιν ἡπειρωτικῆς δυνάμεως), δὲν ἔχει δηλ. τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα (δ θὰ εἰχεν, ἐὰν ήτο ἡπειρωτική). — ἐᾶν... ἔχειν, τὰ ἀπρμφ. ἀπολύτως ἀντὶ προστακτ. = ἔατε... ἔχετε. — εἰ δὲ μή, δηλ. δύνασθε ἔᾶν. — δοτις ἔχυρώτατος (=ἰσχυρότατος [κατὰ τὸ ναυτικόν]), δηλ. ἔστιν ἔννοοῦνται οἱ Κερκυραῖοι.

Κεφ. 36.

§ 1-2. τάδε (=ταῦτα) ξυμ. δοκεῖ λέγεσθαι=ταῦτα, ἀ λέγεται, δοκεῖ ξυμφέροντα εἰναι. — φοβεῖται δέ, ὡς ὑποχμ. ἐκ τοῦ ὅτῳ νοητέον τὸ ὅστις. — δι' αὐτὰ πειθόμενος (=ἄν πειθηται) κτλ., δρήτωρ τοὺς νέους ἐνδοιασμοὺς ὅτι ἡ συμμαχία τῶν Ἀθην. μετὰ τῶν Κερκ. παρὰ πᾶσαν τὴν ἀναγνώρισιν τῶν συμφερόντων καὶ τῆς μὴ λύσεως τῶν σπονδῶν θὰ ἐπιφέρῃ περιπλοκάς καὶ ἔχθροπραξίας δὲν ἀνασκευάζει, ἀλλὰ προσάγει τοῖς Ἀθην. καὶ ἀλλο τι πρὸς σκέψιν. — γνώτω =δες μάθῃ ἐκ τούτου ἔξαρτ. αἱ μετχ. φοβῆσον, ἔσόμενον, βούλευόμενος, προνοῶν. — τὸ δεδιός... τὸ θαρσοῦν, τὰ οὐδέτερα τῶν μετχ. ἀντὶ ἀγγρηγμένων οὐσιαστ.=δ φόβος... τὸ θάρρος (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 64). — ίσχὺν ἔχον=ἐὰν παρέχῃ (εἰς αὐτὸν ίσχὺν (ἐκ τῆς μετὰ τῶν Κερκ. συμμαχίας). — μᾶλλον, δηλ. ἡ εἰ μὴ εἰχεν ίσχύν. — τὸ θαρσοῦν (αὐτοῦ) μὴ δεξαμένου (ἡμᾶς)=τὸ θάρρος αὐτοῦ ἐὰν δὲν δεχθῇ ἡμᾶς. — ἀσθενὲς ὅν=ἐπειδὴ εἰναι ἀσθενὲς (ἔνεκα τῆς μὴ παραδοχῆς ἡμῶν εἰς τὴν συμμαχίαν σας). — ἀδεέστερον (=ἡττον ἐπιγροθον [δηλ. ἡ εἰ μὴ ἀσθενὲς ἦν]) ἔσόμενον=ὅτι θὰ εἰναι δλιγώ-

τερον ἐπίφοβον. — καὶ ἄμα = καὶ προσέτι. — τὸ πλέον = μᾶλλον — τὰ κράτιστα = τὰ ὡφελιμώτατα. — αὐταῖς = δι? αὐτάς, δηλ. τὰς 'Αθήνας. — ἐς τὸν μέλλοντα... πόλεμον = διὰ τὸν μέλλοντα... πόλεμον συναπτέον τῷ προσλαβεῖν. — ὅσον οὐ = σχεδόν. — τὸ αὐτίκα περισκοπῶν = ἀποθλέπων εἰς τὴν παροῦσαν στιγμήν, φοβούμενος δηλ. μὴ λύσῃ τὰς σπονδάς. — ἐνδοιάζῃ = διστάζῃ. — χωρίον (= τόπον), δηλ. τὴν Κέρκυραν. — ὃ μετὰ μεγ. καιρῶν οἴκ. τε καὶ πολέμουται = τὸ δρόποιον γίνεται οἰκείον η̄ πολέμιον μετὰ τῶν μεγίστων εὔκαιριῶν (πλεονεκτημάτων η̄ μειονεκτημάτων) = τοῦ δρόποιον η̄ φιλία η̄ η̄ ἔχθρα συνοδεύεται μὲ τὰ σπουδαιότατα ἐπακολουθήματα. ~~τῆς~~ Ἰταλ. καὶ Σικ., ἔξαρτ. ἐκ τοῦ παράπλου, διπερ ἐκ τοῦ καλῶς κεῖται = κεῖται εἰς κατάλληλον θέσιν ὡς πρὸς τὸν παράπλουν (= ὡς πρὸς τὸν παραπλέοντα) εἰς Ἰταλ. καὶ Σικελ. — ἐκεῖθεν, δηλ. ἐκ τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας. — Πελοποννησίοις ἐπελθεῖν = νὰ ἔλθῃ πρὸς βοήθειαν τῶν Πελοπ. (εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν δρόποιων ἀνήκουσιν οἱ Κορ.). — τὸ τε ἐνθένδε πρὸς τάκει, δηλ. τὸ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρὸς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν. — παραπέμψαι = προπέμψαι. — ἐς τἄλλα = κατὰ τὰ ἄλλα.

§ 3. βραχυτάτῳ δ' ἄν κεφ... τῷδ' ἄν... μάθοιτε = τόδε δὲ βραχύτατον κεφάλαιόν ἐστιν, φ' ἄν μάθοιτε = η̄ ἔξηγις δὲ εἰναι συντομωτάτη περίληψις (τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων), δι? η̄ η̄θέλετε πεισθῆ. — βραχ. δ' ἄν... ἄν μάθοιτε, παρατηρητέα η̄ ἐπανάληψις τοῦ ἄν. — τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ἔκαστον = καὶ καθόλου καὶ ἐν μέρει. — μὴ προσέσθαι η̄μᾶς = νὰ μὴ ἐγκαταλίπητε η̄μᾶς. — τρία μὲν τὰ λόγου... ναυτικά, δηλ. ἐστίν. — τούτων δ' εἰ, προτάσσεται η̄ γενκ. τούτων τοῦ εἰ δι? ἔμφασιν. — ἐς ταῦτὸν ἔλθεῖν = νὰ ἐνωθῶσιν. — καὶ Κορ. η̄μᾶς προκαταλήψονται, ἐπεξήγησις = δηλ. ἐὰν οἱ Κορ. ὑποτάξωσιν η̄μᾶς πρότερον. — Πελοπον., εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν δρόποιων ἀνήκουσιν οἱ Κορ. — ἔξετε, τὸ ἔχειν μετ' ἀπρμφ. = δύνασθαι. — ταῖς η̄μετέραις, δοτκ. τοῦ μέτρου εἰς τὸ πλείστον = μὲ πλοῖα περισσότερα κατὰ τὰ η̄μέτερα = μὲ ναυτικὸν η̄νημένον καὶ διὰ τοῦ ?δικοῦ μας.

*III. Δημηγορία τῶν Κορινθίων πρέσβεων
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Ἀθηναίων.*

(Κεφ. 37 - 43)

Κεφ. 37.

§ 1. ἀναγκαῖον, δηλ. ἔστιν. — Κερκ. τῶνδε . . . τὸν λόγον ποιησαμένων (=εἰπόντων)=ἔπειδὴ οἱ Κερκ. οὗτοι ἐδῶ εἰπον. — περὶ τοῦ δέξ . . . ἀλλ' ὡς καὶ (=ἀλλὰ καὶ ὡς), παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τῆς συντάξεως τὸ α' ἐξηγέθη κατ' ἐμπρόθετον ἀπρμφ., τὸ β' δὲ εἰδικῆς προτάσεως. — σφᾶς=αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Κερκ.). — οὐκ εἰκότως=ἀδίκως. — μνησθέντας πρῶτον . . . οὕτω καὶ κτλ., ἐν τούτῳ δηλοῦται ἡ πρόθεσις μετὰ τῆς προκατασκευῆς. — μνησθέντας . . . καὶ ήμας=ἐπάν (=ἀφ' οὐ) μνησθῶμεν (=εἴπωμεν) καὶ ήμεῖς. — περὶ ἀμφοτέρων, τίνων; — οὕτω, ἐξαίρει τὴν σήμασίαν τῆς προηγηθείσης μετοχῆς (μνησθέντας)=τότε. — ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἵεναι = νὰ προσθῶμεν καὶ εἰς δσα ἀλλα ἔχομεν νὰ εἴπωμεν τὸ ἵεναι ἐκ τοῦ ἀναγκαῖον (ἔστιν). — τὴν ἀφ' ήμῶν ἀξιώσιν = τὴν ἐκ μέρους ήμῶν δικαίαν ἀπαίτησιν. — ἀσφαλέστερον, δηλ. κάλλιον ἡσφαλισμένοι ἀπὸ τῶν ἀπατηλῶν λόγων τῶν Κερκ. — προειδῆτε=γνωρίζητε ἐκ τῶν προτέρων (πρὸ τοῦ δηλ. ἀποφασίσητε τι). — τὴν . . . χρείαν = τὴν ἐξ ἀνάγκης γενομένην αἰτησιν συμμαχίας. — μὴ ἀλογίστως, λιτότης=μετὰ περισκέψεως.

§ 2 - 5. φασὶ δὲ (δηλ. οἱ Κερκ.), διὰ τοῦ δὲ εἰσάγεται μερικὴ, περίπτωσις ὑπαγομένη εἰς τὴν γενικήν. Ἐνταῦθα εἰς τὴν γενικὴν δήλωσιν τῆς ἀνασκευῆς τῶν δισχυρισμῶν τῶν Κερκ. ὑπάγεται ἡ ἀνάπτυξις τῶν καθ' ἔκαστα δισχυρισμῶν κατὰ ταῦτα δὲ = οὖν (πρβλ. κεφ. 32, § 2). — διὰ τὸ σῶφρον = διὰ τὴν σωφροσύνην (πρβλ. κεφ. 32, § 4 «ἡ δοκοῦσα ήμῶν σωφροσύνη») — § 5 «μὴ μετὰ κακίας». — οὐδενός πω = οὐδενὸς μέχρι τοῦδε. — τὸ δὲ = τοῦτο δμως. — ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ (ἐπὶ) ἀρετῇ = ἵνα κακουργῶσι καὶ ὅχι ἀπὸ καλὸν σκοπόν. Ἡ ἐκ παραλλήλου αὕτη ἀντίθεσις ἐξαίρει τὴν ἔννοιαν. — ἐπετήδευσαν=ἐπραξαν συστηματικῶς. — βουλόμενοι, μετχ. αἰτιλγκ. — πρὸς τὰδικήματα, δηλ. τὰς ληστρικὰς

αὐτῶν ἐπιχειρήσεις καὶ καταπιέσεις τῶν γειτόνων.—μάρτυρα, δηλ. εἰς αὐτὰ (τὰδικήματα).—παρακαλοῦντες αἰσχύνεοθαι= νὰ ἐντρέπωνται προσκαλοῦντες. Ἡ πρόσκλησις πρὸς ἀδικίαν φέρει διεῖδος καὶ αἰσχύνην. — αὐτάρκη θέσιν, σύστοιχον ἀντκμ. τοῦ κειμένη = κειμένη εἰς θέσιν ἐπαρκοῦσαν ἔκυτῆ, μὴ ἔχουσαν δηλ. ἀνάγκην ἄλλων μερῶν πρὸς πορισμὸν τῶν ἀναγκαιούντων διὰ τὴν συντήρησιν τῶν κατοίκων ἐπομένως = εἰς θέσιν ἀνεξάρτητον. — δικαστὰς δὲν βλάπτε=δικαστὰς τούτων, ἢ βλάπτουσι.—μᾶλλον ἢ κατὰ ξυνθ. γίγνεσθαι, ἢ σύγκρισις γίνεται μεταξὺ τοῦ αὐτούς καὶ τοῦ κατὰ ξυνθήκας = ἢ πόλις αὐτῶν ἔνεκα τῆς αὐτάρκους θέσεώς της δίδει εἰς αὐτούς τὴν ἔξουσίαν (= διευκολύνει αὐτούς) νὰ γίνωνται αὐτοὶ μᾶλλον δικασταὶ ἢ νὰ γίνωνται ἄλλοι κατὰ συνθήκας. Ἡ ἔννοια: οἱ Κερκ. ἀπέρευγον τὴν μετ' ἄλλων συμμαχίαν, ἵνα ἀδικοῦντές τινας γίνωνται αὐτοὶ οἱ ἔδιοι καὶ δικασταὶ, ἐνῷ, ἀνάγκωσιν εἰς μίαν συμμαχίαν, θὰ ἐπιτρέπηται εἰς ἄλλα μέλη τῆς συμμαχίας νὰ δικάζωσι τὰς διαφοράς. — διὰ τὸ ἥκιστα... ἐκπλέοντας (δηλ. αὐτούς τοὺς Κερκ.) ... δέχεσθαι=διότι, ἐνῷ αὐτοὶ (οἱ Κερκ.) σπανιώτατα (=οὐδόλως) ἐκπλέουσι πρὸς τοὺς ἄλλους, συνηθέστατα δέχονται τοὺς ἄλλους ἐξ ἀνάγκης προσορμιζομένους εἰς τὸν λιμένα των.—ἀνάγκῃ, δηλ. ἔνεκα τῆς βίας τῶν ἀνέμων ἢ τοῦ ἐπιτηδείου τῆς θέσεως.—κάν (καὶ ἐν) τούτῳ=καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιτηδείᾳ=εἰς ταῦτα πράττουσιν.—τὸ εὐπρεπὲς ἀσπονδον=τὴν εὔσχημον ἀπὸ τῶν σπονδῶν ἀποχήν, τὴν εὔσχημον οὐδετερότητα εἰρωνικῶς λέγεται τοῦτο.—οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικήσωσι, παρατηρητέον δτι οἱ μὲν Κερκ. περὶ κινδύνου εἰπον (κεφ. 32, § 5 «τὸ μὴ... ξυγκινδυνεῦσαι»), οἱ δὲ Κορ. ἀποδίδουσιν αὐτοῖς ἄλλην ἔννοιαν (ἀδικίαν). — προβέβληνται=φέρουσιν ὡς πρόφασιν. — κατὰ μόνας = μόνοι (πρβλ. κεφ. 32, § 5). — καὶ ὅπως κτλ., ἐπεξήγγησις τοῦ ἀδικῶσι παρατηρητέον τὸ δμοιοτέλευτον—ωσι.—ἐνῷ=ἐνθα.—βιάζονται =μεταχειρίζονται βίαν.—οὐ δ' ἀν λάθιστι=ὅπου δὲ μείνωσιν ἀπαρατήρητοι.—πλέον ἔχωσι=πλεονεκτῶσι.—ἵν δὲ... προσάλβωσι, ἢ διὰ τῆς βίας ἢ διὰ τῆς πλεονεξίας.—ἀναισχιντῶσι=ἀναισχύντως κρατῶσιν (ώς οὐδένα σύμμαχον ἢ μάρτυρα ἔχοντες).—καίτοι=καὶ δμως: διὰ τούτου εἰσάγεται ἔμμεσος ἀπόδειξις τοῦ κακουργεῖν τῶν Κερκ.—ῶσπερ φασί, οἱ Κερκ. εἰπον δτι διὰ σωφροσύνην οὐδενὸς ἐγένοντο σύμμαχοι (§ 2).—ἄληπτότεροι τοῖς πέλας = ἀπροσβλητό-

τεροι, μαλλον ἔξηστα λισμένοι ἀπὸ τῶν προσθολῶν τῶν ἄλλων. — ήσαν, ἀντὶ εἰσὶ διὰ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ προηγουμένου ἥσαν (ἄνδρες). — τόσῳ δέ, δ δὲ πλεονάζει. — ἔξῆν αὐτοῖς τὴν ἀρ. διδ. καὶ δεχτὰ δ. δεικνύναι = ητο δυνατὸν εἰς αὐτοὺς νὰ δεικνύωσι τὴν ἀρετὴν τῶν συναλλαττέμενοι κατὰ τὸ δίκαιον (ἀκολουθοῦντες δηλ. τὴν νόμιμον δόδον τοῦ δικαίου).

Κεφ. 38.

οὕτε πρὸς τοὺς ἄλλους οὕτε ἐς ἡμᾶς, τὸ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐτέθη πρὸς ἐντονωτέραν ἔμφασιν τοῦ ἡμᾶς διότι κατιωτέρω ἀποδεικνύεται ή ἀσεβῆς διαγωγὴ τῶν Κερκ. ή πρὸς τοὺς Κορ. μόνον καὶ οὐχὶ καὶ ή πρὸς τοὺς ἄλλους. — τοιοῦτε = τοιοῦτοι (δηλ. ἄνδρες ἀγαθοί). — ὅντες, μετχ. ἐνδοτική. — ἀφεστάσι (= ἡλλοτριώνται = ἔχουσιν ἀποξενωθῆ [ἀπὸ ἡμᾶς]) διὰ παντὸς (= παντελῶς), ῥητορικὴ ὑπερβολὴ πρᾶλ. κεφ. 24 «κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μη τροπόλεως κατακληθείς». — λέγοντες, ὡς κτλ., περὶ τοῦ πράγματος πρᾶλ. κεφ. 34, § 1. — οὐκ ἐπὶ τῷ κακῷ πάσχειν = οὐχὶ ἵνα κακοποιῶνται. — ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι = ἵνα καταφρονώμεθα ὑπὸ τούτων. — ήμεῖς δὲ οὐδὲ αὐτοί φαμεν... κατοκίσαι (δηλ. αὐτοὺς) = καὶ ήμεῖς δὲ αὐτοὶ λέγομεν δι: δὲν ἀπωκτήσαμεν αὐτούς. — καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι = καὶ πρεπόντως (ώς ἀρμόζει τῇ μητροπόλει) τιμᾶσθαι. Περὶ τῆς ἀμελείας τῶν Κερκ. δ Θουκ. εἶπεν (ἐν κεφ. 25, § 4), διι σι Κερκ. οὕτε τὰ εἰθισμένα ἱερεῖα ἔπειπον εἰς τὰς κοινὰς ἑορτὰς τῆς μητροπόλεως οὕτε τὰς ἀπαρχὰς τῶν θυσιῶν ἔδιδον εἰς τὸν ἀντιπρόσωπον τῶν Κορινθ. — γοῦν = τούλαχιστον. — μάλιστα = κατ' ἔξοχήν. — στεργόμεθα = ἀγαπώμεθα. — δῆλον, δηλ. ἐστίν. — τοῖς πλέοσιν, εἰς πάσας δηλ. τὰς ἀποικίας πλὴν τῆς Κερκύρας· ὥστε = ταῖς πλείσταις (ἀποικίαις). — ἀρέσκοντές ἔσμεν, ἔμφαντικώτερον τοῦ ἀρέσκομεν. — ἄν... οὐκ δρῦῶς ἀπαρέσκοιμεν = οὐκ ἄν δρῦῶς ἔχοι, εἰ ἀπαρέσκοιμεν. — ἐπεστρατεύομεν, δηλ. τοῖσδε ἄν. — ἐκπρεπῶς = ἔξω τοῦ πρέποντος· τὸ πρέποντον ητο νὰ διάγη ή μητρόπολις εἰρηνικῶς πρὸς τὰς ἀποικίας. — μὴ καὶ διαφερόντως τι ἀδικούμενοι = ἔάν μη καὶ ὑπερβολικῶς κατά τι ἡδικούμεθα. — εἰ καὶ ἡμ. = καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει δι: ἐσφάλλομεν. — τοῖσδε μὲν εἴξαι = εἰς τούτους μὲν νὰ ὑποχωρήσωσιν. — ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν βιάσασθαι (= νὰ

παραβιάσωμεν), ἀντί: ήμιν δὲ μὴ βιάσασθαις ἀλλ' ἵνα καταστήσῃ ζωηροτέραν τὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ καλὸν μετένθαλεν δ Θουκυδ. τὴν σύνταξιν.—μετριότητα = ἐπιείκειαν.—ὕβρει δὲ καὶ ἔξ. πλούτου = ἀλλ' διμως ἀπὸ ὑπεροψίαν καὶ αὐθαιρεσίαν, τὴν δποίαν γεννᾷ δ πλοῦτος. — πολλὰ... ἄλλα, σύστοιχον ἀντικειμ. τοῦ ήμαρτήκασι = πολλὰ ἄλλα σφάλματα ἔχουσι κάμει. — ήμετέραν οὖσαν, ή Ἐπίδαμνος ἦτο κυρίως ἀποικία τῶν Κερκ.: ἀλλ' ἐπειδὴ οἰκιστῆς ἦτο Κορίνθιος οἰκειοποιοῦντας αὐτὴν σι Κορ.—κακουμένην = δτε ἐκακοποιεῖτο (ὑπὸ τῶν Ταυλαντίων βαρβάρων καὶ τῶν Ἐπίδαμνίων φυγάδων).— οὐ προσεποιοῦντο = δὲν φκειοποιοῦντο. — ἐλθόντων δ' ήμῶν = δτε δὲ ήμεις ἥλθομεν. — ἐπὶ τιμωρίᾳ = πρὸς βοήθειαν. — ἐλόντες βίᾳ ἔχουσιν = εἴλον βίᾳ καὶ (νῦν ἔτι) ᔁχουσι.

Κεφ. 39.

φασὶ δὴ = δισχυρίζονται δὰ (ἐν κεφ. 34, § 2). — ήν γε... δοκεῖν δεῖ, ή φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ήν γε προκαλούμενον τὸν προύχοντα καὶ (τὸν) ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς (δύντα) οὐ δεῖ δοκεῖν λέγειν τι = ἀλλ' δταν προκαλῇ ταύτην (τὴν δίκην) ὃ ὑπερέχων καὶ ἔξ ἀσφαλοῦς θέσεως δρμώμενος, δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται δτι λέγει τι ἄξιον λόγου. Ἡσαν δὲ προύχοντες σι Κερκ., διότι κατελχον τὴν Ἐπίδαμνον.—ἄλλα τόν... καθιστάντα = ἀλλὰ (δεῖ δοκεῖν λέγειν τι) τὸν καθιστάντας ἐς τσον (τῷ ἐναντίῳ) τά τε ἔργα δμοίως καὶ τοὺς λόγους πρὸν διαγνωίζεσθαι (=δικασθῆναι)= = ἀλλὰ πρέπει νὰ θεωρῆται, δτι λέγει τι ἄξιον λόγου οὗτος, δστις ἔξισοδται καὶ διὰ τῶν ἔργων δμοίως καὶ διὰ τῶν λόγων πρὸς τὸν ἀντίπαλὸν του πρὸ τοῦ δικασθῆ. Ἡ ἔννοια: σι Κερκ. ἔλεγον μὲν δτι ἐπεθύμουν νὰ δικασθῶσι περὶ τῆς Ἐπίδαμνου, ἀλλὰ τὰ ἔργα αὐτῶν δὲν συνεφώνουν πρὸς δτι ἔλεγον διότι οὗτοι κατείχον τὴν Ἐπίδαμνον καὶ ως ἐκ τούτου δὲν ἐπλήρουν τοὺς δρους τοὺς ἀπαίτουμένους διὰ τὴν διαιτησίαν. Ὡρειλον λοιπὸν πρῶτον νὰ καταλίπωσι τὴν Ἐπίδαμνον καὶ είτα νὰ ὑποθληθῶσιν εἰς δίκην.— πρὸν πολιορκεῖν, τὸ πρὸν συνετάχθη ἀπρμφ. καὶ μετὰ προηγουμένην δρνησιν, διότι = πρό.— τὸ χωρίον, δηλ. τὴν Ἐπίδαμνον.— ήγήσαντο = ἥρχισαν νὰ νομίζωσιν.— οὐ περιόψεσθαι, δηλ. τὸ πολιορκεῖν η αὐτοὺς πολιορκοῦντας τὸ χωρίον.— τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης = τὴν εὐπρεπῆ δίκην· εἰρωνικῶς λέγει τοῦτο.— παρέσχοντο = προέτειναν.— δεῦρο,

δηλ. εἰς Ἀθήνας. — τάκει, δηλ. τὰ ἐν Ἐπιδάμνῳ. — ξυμμαχεῖν... ξυναδικεῖν, παρήχησις. — διαιρόσους δύντας ἡμῖν, συναπτέον τῷ σφᾶς=αὐτούς, οἱ δόποις εἰναι: ἔχθροι ἡμῶν. — οὓς = ἀλλὰ τούτους. — προσιέναι, δηλ. ὑμῖν (πρὸς συμμαχίαν). — μή... μηδέ, δηλ. προσιέναι. — ἐν φ = καθ' ἦν περίστασιν (στιγμῆν). — ἥδικήμεθα, διὰ τῆς κατοχῆς τῆς Ἐπιδάμνου. — τῆς δυνάμεως αὐτῶν... οὐ μεταλαβόντες=ἐν φ δὲν μετέσχετε τῆς δυνάμεως αὐτῶν τότε (ἔτε δηλ. ήσαν ἀσφαλέστατοι). — τῆς ὠφελίας = τῆς βοηθείας (ὑμῶν). — τῶν ἀμαρτημάτων ἀπογενόμενοι=ἐν φ ἥσθε μακρὰν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν. — τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἵσον ἔξετε=ἔξ ἵσου θὰ κατηγορηθῆτε ὅφ' ἡμῶν. — πάλαι δὲ κοιν. τὴν δ. κοινὰ καὶ τὰ ἀπ. ἔχειν = ἀλλ' ἀν πρὸ πολλοῦ ἥθελον καταστήσει κοινὴν καὶ εἰς ὑμᾶς τὴν δύναμίν των, (ἔπρεπε) νῦν νὰ ἔχωσι κοινὰ καὶ τὰ ἐπακολουθήματα (δηλ.). θὰ ελχον τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι τὴν συμμαχίαν σας).

Κεφ. 40.

§ 1-3. ὡς μὲν οὖν... δεδήλωται, διὰ τούτων ὁ δρήτωρ συγκεφαλαιιστὰ ἐν τῷ Α. μέρει τῆς πίστεως λεχθέντα: διὰ δὲ τοῦ ὡς δὲ οὐκ ἄν κτλ. δηλοὶ τὴν πρόθεσιν τοῦ Β. μέρους τῆς πίστεως. Οὕτως ἐν τῇ § 1 ὁ δρήτωρ ἀναφέρει καὶ πάλιν ἀμφότερα τὰ μέρη τῆς προθέσεως τὰ δηγλωθέντα ἐν κεφ. 37, § 1. — μετὰ προσηκόντων ἐγκλημάτων=μετὰ δικαίων παραπόνων. — ἐρχόμεθα=ῆκομεν (δεῦρο). — οὐκ ἄν... δέχοισθε, δηλ. εἰ δέχοισθε. — μαθεῖν χοή, δηλ. ὑμῖς. — εἰ γὰρ εἴψηται κτλ., πρθλ. κεφ. 35, § 2. — ἔξειναι... ἐλθεῖν = ἔξειναι τινι (= ἔκαστη) τῶν ἀγράφων πόλεων ἐλθεῖν παρ' ὅποτέρους βούλεται (ἐλθεῖν) = δι: ἐπιτρέπεται εἰς ἔκάστην τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων ἐν ταῖς σπονδαῖς πόλεων νὰ προσέλθῃ εἰς δροὺς ἐκ τῶν δύο μερῶν καὶ ἄν θέλῃ. — οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἐτέρων ίοῦσιν (πρὸς ἐτέρους) ή δι. ἐστὶν = τὸ ἄρθρον τοῦτο τῆς συνθήκης (= ἡ ξυνθήκη) δὲν ἔχει κῦρος δι: ἔκεινους, οἱ δόποις ἔρχονται: εἰς ἀλλους, ἵνα βλάπτωσιν ἀλλους. — ἀλλ' ὅστις=ἀλλ' ἔκεινω (=δι: ἔκεινον), δοτις. — μὴ ἄλλου αὐτὸν ἀποστερῶν=χωρὶς ν' ἀποστερῇ ἔαυτὸν ἀπὸ ἀλλου = χωρὶς ν' ἀποστατῇ ἀπὸ ἀλλου. — καὶ δοτις μή... ποιήσει= καὶ δι: ἔκεινον, δοτις δὲν θὰ προξενήσῃ πόλεμον ἀντὶ τῆς εἰρήνης εἰς τοὺς δεχθέντας αὐτὸν (οἱ δόποις δὲν θὰ δεχθῶσιν αὐτόν, ἐὰν εἰναι φρόνιμοι: ἀνθρωποι). — δι: δηλ. τὸ ἔχειν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης. —

μὴ πειθόμενοι ἡμῖν = εἰ μὴ πείθοισθε ἡμῖν.—οὐ γάρ . . . ἀν γένοισθε = οὐ γάρ γενήσεσθε.—ἐπίκουροι = βοηθοί.—ἀνάγκη γάρ, δηλ. ἔστιν.—εἰ τε μετ' αὐτῶν καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους, παρατηρητέα ἡ φειδὼ καὶ εὐλάβεια τῶν Κορινθίων ἀποφευγόντων ἐπίτηδες πᾶσαν τραχυτέραν διὰ τοὺς Ἀθ. ἔκρρατιν: δὲν λέγουσιν τίτε ἐφ' ἡμᾶς η̄ ἔπιτε, ἀλλ' ἀπλῶς τίτε ὥστατως ἀποσιωπᾶται τὸ ὑπκρ. τοῦ ἀμύνεσθαι τὸ ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦ μὴ ἄνευ ὑμῶν συνυποδηλοῦται διτι οἱ Κορίνθ. δὲν ἐπιθυμοῦσι νὰ γίνη τοῦτο.

§ 4·6. δίκαιοι γ' ἔστε = δίκαιον γε (= τούλάχιστον) ἔστιν ὑμᾶς.—μάλιστα = κατ' ἔξοχήν.—ἐκποδῶν στῆναι ἀμφοτέροις = νὰ σταθῆτε μακρὰν ἀμφοτέρων (δηλ. ὑμῶν καὶ τῶν Κερκ.) = νὰ μείνητε οὐδέτεροι.—εἰ δὲ μή, δηλ. βιούλεσθε ἐκποδῶν στῆναι ἀμφοτέροις.—ἴέναι, τὸ ἀπρμφ. πόθεν ἐξαρτᾶται; — γε = ως γνωστόν.—Κερκ... δι' ἀνοκωχῆς... ἐγένεσθε = ἀνοκωχὴν ἐποιήσατε μετὰ τῶν Κερκυραίων ἀνοκωχὴ δὲ = πρόσκαιρος εἰρήνη, συνθηκολόγησις.—τὸν νόμον μὴ καθιστάναι = νὰ μὴ καθιερώνητε τὴν συνήθειαν (= τὴν ἀρχήν).—ῶστε... δέχεσθαι = τοῦ δέχεσθαι τὸ ὑποκρ. τοῦ ἀπρμφ. εἰναι γενικὸν καὶ ἀδριστον (τινά).—Σαμίων ἀποστάντων (δηλ. ἀφ' ὑμῶν) = δτε οἱ Σάμιοι ἀπεστάτησαν ἀφ' ὑμῶν (τῷ 440 π. X).—τῶν ἄλλων Πελοπον. δίχα ἐψηφισμένων, εἰ χρή = ἀν καὶ οἱ ἄλλοι Πελοπον. ἦσαν διηρημένοι κατὰ τὰς ψήφους περὶ τοῦ ζητήματος, ἀν πρέπει.—αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Σαμίοις.—ἀμύνειν = βοηθεῖν.—ἀντείπομεν = ἐναντιωθέντες εἰπομεν.—τοὺς προσήκοντας (= τοὺς ἑαυτῶν) ξ. αὐτ. τ. κολάζειν = νὰ τιμωρῇ ἔκαστος ὁ ἴδιος τοὺς ἴδικούς του συμμάχους.—τοὺς κακόν τι δρῶντας, δηλ. τοὺς ἀφισταμένους ἐτέρων.—τιμωρήσει (= βοηθήσετε), δηλ. αὐτοῖς (= τοῖς κακόν τι δρῶσι).—φανεῖτε καὶ ἀ (= οἱ [πρβλ. τὸ "Ελληνικὸν = οἱ "Ελληνες]) τῶν ὑμετέρων . . . πρόσεισι = φανεῖται οὐκ ἐλάσσω, ἀ τῶν ὑμετέρων ἡμῖν πρόσεισι = φανοῦνται καὶ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσους (δηλ. τῶν ὑμῖν προσιόντων) ἡμῖν προσιόντες = θὰ φανῶσι καὶ ἐκ τῶν ἴδικῶν σας (συμμάχων) δχι δλιγώτεροι δτι θὰ προσέλθωσι πρὸς ἡμᾶς. Ἡ ἔννοια: ἀν σεῖς δεχθῆτε τοὺς ἀποστατήσαντας ἀφ' ὑμῶν Κερκ., τότε καὶ ἡμεῖς θὰ δεχθῶμεν πλειοτέρους ἐκ τῶν ἴδικῶν σας συμμάχων ἀποστατόντων.—τὸν νόμον . . . θήσετε = τὴν περὶ ἦς δ λόγος συνήθειαν (δηλ. τοῦ δέχεσθαι τοὺς ἐτέρων ἀφισταμένους) θὰ καθιερώσητε.—ἐφ' ὑμῖν . . . ἐφ' ἡμῖν = καθ' ὑμῶν . . . καθ' ἡμῶν.

Κεφ. 41.

δικαιώματα . . . ἔχομεν = τάδε (= ταῦτα) ἐστὶ τὰ δικαιώματα, ἢ πρὸς ὑμᾶς (= ἀπέναντι ὑμῶν) ἔχομεν δικαιώματα δὲ = ἐπιχειρήματα στηρίζόμενα ἐπὶ τοῦ δικαίου. — παραίνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε, δηλ. ἔχομεν = παραινοῦμεν δὲ καὶ ἀξιοῦμεν ὑμᾶς χάριν ἡμῖν ἀντιδοῦναι τοιάνδε (ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ νεῶν γὰρ μακρῶν κτλ.). — ἦν οὐκ ἔχθροὶ . . . χρῆναι = ἦν (χάριν) φαμὲν χρῆναι ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι, οὐκ ἔχθροὶ δύνεται βλάπτειν, οὐδὲ αὖ φίλοι δύνεται ἐπιχρῆσθαι = περὶ τῆς δροίας λέγομεν διὰ πρέπει ν' ἀνταποδοθῇ εἰς ὑμᾶς κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, διότι δὲν εἰμεθα ἔχθροί, δύνεται νὰ σᾶς βλάπτωμεν, οὐδὲ πάλιν φίλοι, δύνεται νὰ κάμιωμεν κατάχρησιν αὐτῆς. ‘Η ἔννοια: ἀξιοῦμεν παρ' ὑμῶν ἀνταπόδοσιν χάριτος, διότι α') δὲν εἰμεθα ἔχθροί, δύνεται νὰ κρηγιμοποιήσωμεν τὴν χάριν πρὸς βλάβην σας, δηλ. τὴν δύναμιν, ἦν θὰ πορισθῶμεν ἐκ τῶν Κερκ., νὰ στρέψωμεν καθ' ὑμῶν, καὶ β') δὲν εἰμεθα φίλοι, δύνεται κατ' ἐπανάληψιν νὰ σᾶς ζητῶμεν χάριν. — νεῶν γὰρ μακρῶν, ὁ γὰρ διασαφητικός· νῆες δὲ μακραὶ = πολεμικὰ πλοῖα (κατεσκευασμένα μακρὰ καὶ στενὰ κατὰ τὰ ἄκρα χάριν ταχύτητος· ἐνῷ τὰ ἐμπορικὰ ἥσαν στρογγύλα [νῆες στρογγύλαι, δλκάδες]). — σπανίσαντες = δύτε ἔσχετε ἔλλειψιν. — πρὸς τὸν Αἴγιν. πόλεμον = πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ κατὰ τῶν Αἰγίν. πολέμου (διστις διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 505-491 π. Χ.). — ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ = πρὸς τῶν Μηδικῶν. — καὶ ἡ ἐς Σαμίους = καὶ ἡ γενομένη εἰς τὸν κατὰ τῶν Σαμίων πόλεμον (πρᾶλ. κεφ. 40, § 5). — τὸ . . . μὴ βοηθῆσαι, ἐπεξήγησις τοῦ: ἡ ἐς Σαμίους (εὐεργεσία) = τὸ νὰ μὴ βοηθήσωσι δηλ. οἱ Πελοπον. αὐτοὺς ἐξ αἰτίας ἡμῶν. — παρέσχεν ὑμῖν . . . ἐπικράτησιν . . . κόλασιν = κατέστησε δυνατὸν εἰς ὑμᾶς (= συνετέλεσεν δύνεται) τοὺς μὲν Αἴγιν. νὰ νικήσῃτε, τοὺς δὲ Σαμίους νὰ τιμωρήσητε. — οἵτις = ἐν οἷς. — τῶν πάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν = τὰ πάντα παραμελοῦσιν ἀπέναντι τῆς νίκης. — τὸν ὑπουργοῦντα = τὸν ὑπηρετοῦντα. — ἦν καὶ . . . ἦ, τὸ ἦ ἀντὶ παρατκ. ἦν = καὶ πρότερον ἔχθρος ἐὰν ἦτο. — τὰ οἰκεῖα = τὰς ἴδιας των ὑποθέσεις. — χειροντίθενται (= ἀπερίοπτοί εἰσι) = ἀμελοῦσι. — φιλονικίας ἔνεκα τῆς

αὐτίκα (= παρὰ τὸ νικᾶν) = ἔνεκα τοῦ στιγμαίου πόθου τῆς νίκης. Οἱ δήτωρ ἐπαναλαμβάνει μετὰ πλείονος ἐμφάσεως τὴν ἔννοιαν, ἢν καὶ ἀνωτέρῳ ἐδήλωσε διὰ τῶν «τῶν πάντων ἀπερίοπτοι εἰσὶ παρὰ τὸ νικᾶν».

Κεφ. 42.

ὅν (δηλ. εὐεργεσιῶν) ἐνθυμηθέντες καὶ ... αὐτά, μετὰ τὸ ὅν ἡ ἀντωνυμία αὐτὰ ἀντὶ τῆς ἀναφροῦ. Ἡ τὸ δὲ ἀνακόλουθον ἐνθυμηθέντες καὶ ... αὐτὰ μαθὼν ἀξιούτω διὰ τὸν ἑξῆς λόγον: ὁ δήτωρ ἀποτείνεται τὸ πρῶτον πρὸς ὅλους τοὺς Ἀθην., εἰτα ὅμως σκεψθεὶς δι: ἦτο δυνατὸν οἱ νεώτεροι ν' ἀγνοῶσι τὰς χάριτας προσθέτει τό: καὶ νεώτερος τις ... μαθὼν ἐν τῷ μεταφράσει ἀς ἀποδοθῇ, ὧσει ὅτο: «Ὄν ἐνθυμήθητε. Νεώτερος δέ τις ...». — ἀξιούτω = ἀς θεωρῇ καθῆκον. — τοῖς δομοῖς ἥμας ἀμύνεσθαι (= ἀμείβεσθαι) = ν' ἀνταποδίδῃ εἰς ἥμας τὰ δμοια. — δίκαια μὲν τάδε ... ἔνυμφορα δὲ κτλ., μετάχαιρις ἀπὸ τοῦ δικαίου εἰς τὸ συμφέρον ἀλλὰ τοῦτο ὁ δήτωρ γενικῶς καὶ ἀσφιστῶς ὑποδηλοῖ ἔξετάζων ἀπὸ ἥθικῆς ἀπόψεως ὡς συναισθανόμενος δι: δὲν δύναται νὰ παράσχῃ συμφέρον ὑλικόν, ὡς οἱ Κερκ. — δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι = δίκαια μὲν τάδε (= ταῦτα) εἰναι, ὃ λέγεται. — εἰ πολεμήσει, δηλ. τις. — ἐν φᾶ ἄν = ὅπου ἄν. — ἀμαρτάνῃ = ἀδικῇ. — τὸ μέλλον τοῦ πολέμου = ὃ μέλλων πόλεμος. — φοβοῦντες ... ἀδικεῖν, πρᾶλ. κεφ. 33, § 3. — οὐκ ἀξιον, δηλ. ἔστιν. — ἐπαρθέντας (δηλ. ἥμας) αὐτῷ ... κτήσασθαι = παρακινηθέντες ὑπ' αὐτοῦ ν' ἀναλάβητε. — ἵδη = τώρα πλέον. — τῆς δὲ ὑπαρχούσης ... μᾶλλον, ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: μᾶλλον δὲ σῶφρον (ἔστιν) ὑφελεῖν (τι) τῆς ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγ. ὑποψίας = μᾶλλον δὲ φρόνιμον εἰναι: νὰ ἐλαττώσητε τὴν ὑπάρχουσαν ἀπὸ πρότερον ἔξ αἰτίας τῶν Μεγαρ. δυσπιστίαν (ὑμῶν πρὸς ἥμας). — διὰ Μεγαρέας, μεταξὺ Ἀθ. καὶ Κορινθ. ὑπῆρχε δυσαρέσκειά τις λόγῳ τῆς διαγωγῆς τῶν τελευταίων πρὸς τοὺς Μεγαρεῖς, τοὺς συμμάχους τῶν Ἀθ. οἱ Κορ. δηλ. ἐδοήθησαν τοὺς Μεγ. ἀποστατήσαντας τῶν Ἀθην. — ἡ τελευταία χάρις κτλ., ἂν καὶ ἐκφέρηται ὡς πρότασις ἔχουσα γενικὸν κύρος, ἰδίᾳ ὅμως ἀναφέρεται εἰς τὴν χάριν, ἢν ἔκαμαν οἱ Κορινθιοι εἰς τοὺς Ἀθ. κατὰ τὰ Σαμιακά. Τὸ δὲ μεῖζον ἔγκλημα ἀναφέρεται: εἰς τὴν δυσπιστίαν, ἢν εἶχον οἱ Ἀθ.

πρὸς τοὺς Κορ. διὰ τοὺς Μεγαρεῖς.—καὶ φὸν ἔχουσα=γινομένη ἐν καταλλήλῳ περιστάσει.—ἔλασσων, δηλ. τῶν προτέρων.—ἔγκλημα =παράπονον, δυσαρέσκειαν.—λῦσαι=νὰ ἐξαλείψῃ.—μηδ' ὅτι... ἐφέλκεσθε=μηδὲ ἐφέλκεσθε τούτῳ, ὅτι δηλ. προσφέρουσι μεγάλην συμμαχίαν ναυτικοῦ· τὸ δὲ «ξυμμαχίαν μεγάλην» μετ' εἰρωνείας λέγει δὲ ὁ ῥήτωρ.—τοὺς δόμοιοις, δηλ. κατὰ τὴν δύναμιν.—ἢ τῷ αὐτίκα... ἔχειν =ἢ τὸ πλέον ἔχειν διὰ κινδύνων ἐπαρθέντας τῷ αὐτίκα φανερῷ =ἢ νὰ πλεονεκτῆτε μετά κινδύνων παρασυρθέντες διὸ τῆς φανερᾶς γῦν ὠφελείας (δηλ. τῆς ὑπὸ τῶν Κερκ. προσφερομένης μεγάλης συμμαχίας ναυτικοῦ).

Κεφ. 43.

περιπεπτωκότες =ἐπειδὴν ἔχομεν περιπέσει. — οἵ... προείπομεν =τούτοις, ἢ προείπομεν (=ἐκηρύξαμεν). — ἐν τῇ Λακ., ἔνθα ἐγένετο τὸ συνέδριον τῶν Πελοπον. περὶ τῆς ὑποθέσεως τῆς Σάμου (πρβλ. κεφ. 40, § 5).—τοὺς σφ. ἐ. αὐτὸν τινα κολαζεῖν, ἐπεξήγησις τοῦ οἵ... προείπομεν =δηλ. νὰ τιμωρῇ ἔκαστος δὲῖος τοὺς ιδικούς του συμμάχους. — σφετέρους, ἀναφέρεται εἰς τὸ τινά, δπερ περιληπτικόν.—τὸ αὐτό... κομίζεσθαι (=λαμβίνειν), δηλ. νὰ τιμωρήσωμεν ἡμεῖς αὐτοὶ τοὺς ἀποστατήσαντας ἀφ' ἡμῶν Κερκ. — καὶ μὴ τῇ ἡμ. ψ. ὠφ. τῇ ὑ. ἡμᾶς βλάψαι =καὶ νὰ μὴ βλάψητε ἡμᾶς διὰ τῆς ιδικῆς σας φύγου, ἐν φιλόθητε διὰ τῆς ιδικῆς μας (κατὰ τὰ Σαμιακά).—γνόντες =νομίσαντες διὸ αὐτὸ καὶ ἡ μετ' ἀπρμφ. (εἴναι) σύνταξις. — τοῦτον ἐν εἶναι τὸν καιρὸν =διὰ αὗτη ἡ περίστασις εἶναι ἔκεινη. — ἐν φιλέ τε κτλ. (δηλ. ἔστιν), τὴν γενικὴν γνώμην τὴν ἐκφρασθεῖσαν ἐν κεφ. 41, § 3 ἐφαρμόζει δὲ ῥήτωρ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει.—μάλιστα, ἀποδοτέον καὶ εἰς τὸ φίλος καὶ εἰς τὸ ἐχθρός. — βίᾳ ἡμῶν =ἀκόντων ἡμῶν. — ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικοῦσι =βοηθεῖτε αὐτούς, ἐν φιλέταις. — ποιοῦντες, μετχ. ὑποθτκ. — τὰ ἄριστα =τὰ ὠφελιμώτατα. — ἡμῖν αὐτοῖς =διὸ ἡμᾶς αὐτούς.

IV. Τὰ περαιτέρω συμβάντα.

(Κεφ. 44·55)

Κεφ. 44.

τοιαῦτα δέ, ὁ δὲ ἀναφέρεται: εἰς τὸ ἐν κεφ. 37, § 1 «τοιαῦτα μέν». — ἀκούσαντες... γενομένης ἐκ.=δτε ἀκούσαντες συνῆλθον εἰς ἐκκλησίαν. — καὶ (=καὶ μάλιστα) δίς, ἔνεκκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ζητήματος. — τῇ μὲν προτέρᾳ, δηλ. ἐκκλησίᾳ: ή δοτκ. χρονκ. — οὐχ ἵσσον (=μᾶλλον), δ β' δρος τῆς συγκρίσεως: ή τῶν Κερκ. τοὺς λόγους. — τῶν Κορ., ή γενκ. συναπτέφ τῷ: «τοὺς λόγοις». — ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ, δηλ. ἐκκλησίᾳ = κατὰ δὲ τὴν ἐκκλησίαν, ή δοπία ἐγένετο τὴν ἐπομένην ἡμέραν. — μετέγνωσαν = μεταβαλόντες γνώμην ἔγνωσαν (=ἀπεφάσισαν). — ξυμμαχίαν ... ἐπιμαχίαν, τὸ μὲν α' = σύμπραξις πρὸς ἐπιθετικὸν καὶ ἀμυντικὸν πόλεμον, τὸ δὲ β' = σύμπραξις πρὸς ἀμυντικὸν πόλεμον μόνον. — ὕστε (=ἐφ' φ) ... νομίζειν = ἐπὶ τῷ δρῳ νὰ νομίζωσιν. — τοὺς αὐτοὺς (ἀντκμν.), δηλ. τοῖς Κερκυραίοις. — ἐκέλευον, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους. — σφίσιν, δηλ. τοῖς Κερκυραίοις ή δοτκ. συναπτέα τῷ ξυμπλεῖν. — ἐλύοντο ἄν, οὐχὶ βεδχίως «εἰ ἐκέλευον ... ξυμπλεῖν», ἀλλ' ἐὰν οἱ Ἀθ. ἐξετέλουν τὴν προτροπὴν αὐτὴν τῶν Κερκ.: ὅμαλῶτερον θὰ ήτο: εἰ κελεύόντων τῶν Κερκ. ἐπὶ Κόρινθον ξυνέπλεον, ἐλύοντο ἄν κτλ. — αὐτοῖς = ὑπ' αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀθ.). — ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο, τὸ κανονικὸν θὰ ήτο: ἐπιμαχίαν δὲ ποιήσασθαι: ἀλλὰ διὰ τὸν παρενθετικὸν λόγον ἐλλησμονήθη ή ἐκ τοῦ μετέγνωσαν ἐξάρτησις καὶ ἐγένετο δ λόγος δρόβος. — τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν = ὕστε (=ἐφ' φ) τῇ ἀλλήλων (γῇ) βοηθεῖν. — τούτων, δηλ. τῶν Κερκ. καὶ Ἀθην. — καὶ ὥς = καὶ οὕτως (δηλ. καὶ ἀνευ τῆς ἐπιμαχίας τῶν Κερκ.). — καὶ . . . ἐβούλοντο, δ καὶ = καὶ διὰ τοῦτο. — μὴ προέσθαι Κορ. = νὰ μὴ ἀφήσωσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Κορινθίων. — ναυτικὸν ἔχουσαν (=ἐν φ εἰχε) τοσοῦτον, δηλ. 120 πλοῖα (πρβλ. κεφ. 25, § 4). — ξυγκρούειν = νὰ παροξύνωσιν εἰς πόλεμον. — οὗτοι μάλιστα = δσσον τὸ δυνατὸν περισσότερον. — αὐτούς, δηλ. τοὺς Κορ. καὶ Κερκ. — ἵνα ἀσθενεστέροις . . . καθιστῶνται = ἵνα ἔργωνται εἰς πόλεμον πρὸς τοὺς Κορ. καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ναυτικούς ὅντας ἀσθενεστέρους (παρ³)

δσον δηλ. θὰ ἡσαν μὴ συγχρουόμενοι πρὸς ἀλλήλους). — ἦν τι δέη, δηλ. πολεμεῖν τοὺς Ἀθ. τοῖς Κορινθ.· κατ' ἔννοιαν = ἐν περιπτώσει πολέμου πρὸς τοὺς Κορινθ. — τῆς τε Ἰταλίας... κεῖσθαι, ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἡ νῆσος ἐφαίνετο (= ἔδοκε) αὐτοῖς κεῖσθαι καλῶς ἐν παράπλω (= παράπλου = ὡς πρὸς τὸν παράπλουν) τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας (πρᾶλ. κεφ. 36, § 2).

Κεφ. 45.

τοιαύτῃ γνώμῃ = μὲ τοιαύτῃ σκέψιν.— τῶν Κορ. ἀπελθόντων, ἡ μετχ. χρονκ.— οὐ πολὺ ὕστερον (= ὀλίγῳ ὕστερον = μετ' ὀλίγον), προσδιορίζει τὸ ἀπελθόντων.— Λακεδ. ὁ Κίμωνος, ὁ Κίμων, ὁ ἔνδοξος νικητὴς τῶν Περσῶν, πρόξενος ὥν τῆς Σπάρτης εἶχε δώσει εἰς τὸν πρεσβύτερον υἱόν του τὸ δονομα Λακεδαιμόνιος. — προεῖπον = ἔδωκαν διατάγας. — ἦν μὴ... πλέωσι, δηλ. οἱ Κορίνθιοι. — ἀποβαίνειν, δηλ. ἐς Κέρκυραν. — ἦν ἐς τῶν... χωρίων = ἦν ἐς τι τῶν χωρίων ἐκείνων (τῶν Κερκ.), δηλ. πλέοντες μέλλωσιν ἀποβαίνειν· ὑπονοεῖται δὲ ἡ Ἐπίδαμνος καὶ ἄλλαι μικραὶ περὶ τὴν Κέρκ. νῆσοι. — οὕτω δὲ = ἐὰν δὲ οἱ Κορ. τοῦτο (ποιον;) ποιήσωσι. — κινούειν, ἐκ τοῦ προεἵπον = ἔδωκαν διατάγας (εἰς τοὺς στρατηγοὺς) νὰ ἐμποδίζωσι (τοὺς Κορινθίους). — κατὰ δύναμιν = δσον δύνανται.

Κεφ. 46.

ἐπειδή, χρονκ.— αὐτοῖς, ποιητικὸν αἴτιον· διατί κατὰ δοτκ.;— παρεσκεύαστο = ἐγεγένητο ἡ παρασκευή. — Ἡλείων μὲν κτλ., οἱ μὲν Ἡλεῖοι καὶ οἱ Μεγαρεῖς ἡσαν σύμμαχοι τῶν Κορ., οἱ δὲ ἄλλοι ἀποικοι αὐτῶν (πρᾶλ. καὶ κεφ. 27, § 2).— Ἀνακτορίων, κατοίκων τοῦ Ἀνακτορίου, πόλεως τῆς Ἀκαρνανίας ἐν τῷ Ἀμβρακικῷ κόλπῳ. — ἡσαν 'μὲν... Κορινθίων δέ, διὰ τῆς ἀντιθέσεως καὶ ἀποσιωπήσεως τῶν δυομάτων τῶν στρατηγῶν ἐκάστης πόλεως ἐμφαίνεται διτι οἱ Κορ. στρατηγοὶ εἶχον τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν δλου τοῦ στόλου, ὃν ἐπιφανέστερος ἦτο δ Ξενοκλείδης. — κατὰ πόλεις = χωριστὰ κατὰ πόλεις. — πέμπτος αὐτὸς = αὐτὸς κατ' ἔξοχὴν μεταξὺ τεσσάρων ἄλλων. — προσέμειξαν τῇ κατὰ Κ. ἡπείρῳ = ἐπληγίσασαν εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Κερκ. (κειμένην) ἡπειρον.— ἀπὸ Λευκάδος, ἥτις εἶχεν δρισθή ὡς τόπος συναθροίσεως δλου τοῦ στόλου. — Χειμέριον, ἀκρωτήριον (πρᾶλ. κατωτέρω § 4) καὶ λιμήν.

Σήμερον τὸ μὲν ἀκρωτήριον καλεῖται Βαρλᾶς, ὁ δὲ λιμὴν Σπλάντζα. — ἔστι, δηλ. τὸ Χειμέριον. — ἀπὸ θαλάσσης = μακρὰν τῆς θαλάσσης. — Ἐλαιάτιδι, δύνομασθείσῃ σύτως ἐκ τῆς πόλεως «Ἐλαίας». — ἔξινσι, ἀμετβ. = ἐκβάλλει. — παρ' αὐτὴν = παραλήγως αὐτῆς (δηλ. τῆς Ἐφύρης). — Ἀχέρων, νῦν «ποτάμι τοῦ Σουλίου» ὃς διερχόμενος διει τοῦ ιστορικοῦ Σουλίου. — ἐσβάλλει, ἀμετβ. — ἦει δέ, δηλ. ἐνταῦθα. — Θύαμις, νῦν «Καλαμᾶς». — ὁρίζων = χωρίζων. — ὅντις = μεταξὺ τῶν ὅποιων (δηλ. τοῦ Θυάμιδος καὶ τοῦ Ἀχέροντος). — ἡ ἄκρα... τὸ Χειμέριον = τὸ ἀκρωτήριον τὸ καλούμενον Χειμέριον. — ἀνέχει = ἀνυψώσται. — τῆς ἥπειρου, ἐκ τοῦ ἐνταῦθα = εἰς τοῦτο τὸ μέρος τῆς ἥπειρου.

Κεφ. 47.

προσπλέοντας = ἐπιπλέοντας· πόθεν ἔξαρτ. ἡ μετχ.; — Σύβοτα, νησίδες κείμεναι πρὸ τοῦ νοτίου πέρατος τῆς Κερκύρας, ἀπέναντι τῆς ἥπειρωτικῆς ἀκτῆς· καὶ σήμερον σύτῳ καλοῦνται. — καὶ αἱ Ἀττ. δέκα (νῆες) παρήσαν=καὶ εὐθὺς ἔφθασαν (ἐκεῖ) καὶ τὰ 10 Ἀττικὰ πλοῖα (τὰ δποῖα ἥδη εἰχον ἀποστείλει οἱ Ἀθην.: πρᾶλ. κεφ. 45, § 1). — ἐπὶ τῇ Λευκ., πρᾶλ. κεφ. 30, § 1.—αὐτοῖς... δι πεζὸς=δι πεζὸς (στρατὸς) αὐτῶν. — τῷ ἀκρωτηρίῳ, παράθεσις εἰς τὸ ἐπὶ τῇ Λευκίμμη. — ἦν, δηλ. βεβοηθηκὼς = ἐβεβοηθήκει = εἰχεν ἔλθει πρὸς βοήθειαν. — Ζακυνθίων, ὃν τὴν συμμαχίαν νεωστὶ ἐκτήσαντο οἱ Κερκ.—βεβοηθηκότες, δηλ. ἦσαν = ἐβεβοηθήκεσαν = εἰχον ἔλθει πρὸς βοήθειαν. — ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Κορ... παραβεβοηθηκότες = παρεβεβοηθηκοσαν δὲ καὶ τοῖς Κορ.=εἰχον δὲ ἔλθει πρὸς βοήθειαν καὶ τῶν Κορ.—ἐν τῇ ἥπειρῳ, γεωγραφικὴ ἀντίθεσις πρὸς τὸ «ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ». Ἡ ἔννοια: δι πεζὸς στρατὸς τῶν Κερκ. μετὰ τῶν χιλίων Ζακυνθίων εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Λευκίμμης, ἐνῷ οἱ πολλοὶ τῶν βαρδάρων, οἱ ἔλθόντες πρὸς βοήθειαν τῶν Κορ., ἦσαν παρατεταγμένοι ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Θεσπρωτίδος, τῇ κειμένῃ ἀπέναντι τοῦ ἀκρωτηρίου Λευκίμμης. — ταύτη = ἐνταῦθα (δηλ.). ἐν τοῖς πέριξ τοῦ λιμένος Χειμερίου). — ἀεί ποτε = ἀνέκαθεν.

Κεφ. 48.

παρεσκεύαστο τοῖς Κορ., πρᾶλ. κεφ. 46, § 1 «αὐτοῖς παρεσκεύαστο». — τριῶν ἡμερῶν σιτία = τροφὰς τριῶν ἡμερῶν. — ἀνήγοντο,

κυρίως τὸ ἀνάγομαι=ἐκπλέω ἐκ τοῦ λιμένος εἰς τὸ πέλαγος· ποῖον τὸ ἀντίθετον; — δις ἐπὶ ναυμαχίαν=ῶς ναυμαχήσοντες. — ἄμα ἔῳ = κατὰ τὰ ἔξημερώματα· συναπτέον τῷ καθιορῶσι = διακρίνουσι καλῶς. — μετεώρους τε (δηλ. οὖσας) καὶ ... πλεούσας = ὅτι οὐ μόνον ἤσαν ἐν ἀνοικτῷ πελάγει, ἀλλὰ καὶ ἔπλεον ἐναντίον αὐτῶν. — ἀντιπαρετάσσοντο, δηλ. οἱ Κερκ. καὶ οἱ Κορ.: ἡ δὲ ἀντὶ = ἀπέναντι (ἀλλήλων). — αἱ Ἀττ. νῆσοι, δηλ. παρετάσσοντο. — τὸ δὲ ἄλλο = τὸ δὲ λοιπὸν διάστημα (δηλ. οὐ μόνον τὸ κέντρον καὶ τὸ ἀριστερόν, ἀλλὰ καὶ μέρος τοῦ δεξιοῦ). — αὗτοί, δηλ. οἱ Κερκ. — ἐπεῖχον = κατεῖχον. — τέλη = μοίρας, τιμήματα. — ὃν ἤρχε ... εἰς, ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἑκάστου ὃν ἤρχεν εἰς τῶν τριῶν στρατηγῶν (τῶν δινομασθέντων ἐν κεφ. 47, § 1). — Κορινθίοις δὲ = Κορινθίων δὲ (πρβλ. κεφ. 47, § 2 «αὗτοῖς ... ὁ πεζός»). — κατὰ δὲ τὸ μέσον, δηλ. ἤσαν. — ὃς ἔκαστοι, δηλ. ἔτυχον. — εὐώνυμον δὲ κέρας = τὸ εὐώνυμον δὲ κέρας. — κατὰ τοὺς Ἀθ. καὶ (κατὰ) τὸ δεξιὸν = ἀπέναντι: τῶν Ἀθην. καὶ τοῦ δεξιοῦ.

Κεφ. 49.

§ 1 - 3. Ξυμμείξαντες... ἐπειδὴ ... ἥρθη=ἐπειδὴ ... ἥρθη, ξυνέμειξαν καὶ ἐναυμάχουν=ὅτε δὲ τὰ σημεῖα (τῆς μάχης) ὑπὸ ἔκατέρων ὑψώθησαν, συνεπλάχησαν καὶ ἐναυμάχουν (τίνες;). — τὰ σημεῖα, τὸ σημεῖον ἥτο εἶδος σημαίας, ἥτις ὑφοῦτο ἐπὶ τοῦ ἴστοῦ τοῦ πλοίου κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ναυμαχίας. — ἔκατέροις, ποιητκ. αἴτιον. — ἥρθη, τὸ ἀντίθετον κατεπάσθη (πρβλ. κεφ. 63, § 2). — πολλοὺς μὲν ... πολλοὺς δέ, ἐπαναφορὰ πρὸς ἔμφασιν τῆς ἐννοίας. 'Ο ἀριθμὸς τῶν ἐπιθατῶν ἥλαττοῦτο, διφλ. μᾶλλον προήγγετο ἢ τέχνη τῆς ναυμαχίας: ἐν φὲν ἀρχαιοτέροις χρόνοις ἑκάστη ναῦς εἶχε 30 ἐπιβάτας (πρβλ. κεφ. 27, § 2), κατὰ τὸν Πελοπόν. πόλεμον ἐπὶ τῶν Ἀττικῶν τριγύρων ὑπῆρχον μόνον 10. — ἀπειρότερον=κάπως ἀπειρως. — ἔτι (=τότε ἀκόμη), ἀποδοτέον τῷ παρεπεινασμένοι. — ἦν τε = καὶ οὕτως ἥτο. — καρτερὰ = πεισματώδης. — τῇ μὲν τέχνῃ οὐχ δύοισις (=ἥσσον) πεζομαχίᾳ δὲ τῷ πλ. προσφ. οὖσαι=δχι: τόσον διὰ τὴν (ναυτικὴν) τέχνην, δσον διότι ὡμοίαζε μᾶλλον (=τὸ πλέον) πρὸς πεζομαχίαν. — ἐπειδὴ ... προσβήλοιεν ἀλ. = δσάκις προσέθαλον ἀλλήλους=δσάκις συνεπλέκοντο. — ἀπελύοντο=ἀπεχωρίζοντα. — ὑπὸ τε πλήθους ... καὶ ... πιστεύοντες, παρατηρητέα ἢ ἐκφορὰ

τῶν δύο αἰτίων κατὰ διάφορον τρόπον· τὸ μὲν α' ἐκφέρεται ἐμπρόθετως, τὸ δὲ β' κατὰ μετχ.=καὶ ἔνεκα τοῦ πλήθους καὶ τοῦ ὀθισμοῦ τῶν πλοίων καὶ διότι ἐπίστευον.—μᾶλλον τι (=πολὺ περισσότερον) τοῖς... δόλιταις, δ' ὅρος τῆς συγκρίσεως: ἢ τῇ τῶν ναυτῶν τέχνῃ.—ἔς τὴν νίκην = ως πρὸς τὴν νίκην.—καταστάντες=λαβόντες στερεάν θέσιν (ως ἐν πεζομαχίᾳ).— ήσυχαζουσῶν τῶν νεῶν, ἡ μετχ. αἰτιολγκ.=διότι τὰ πλοῖα ἔμενον ἀκίνητα.— διέκπλοι, διέκπλους ἵτο ναυτικὸν στρατήγημα, καθ' διασχίζων τις μεθ' ὅρμης διὰ τῆς νεῶς τὴν τάξιν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐπληγτε τὴν ἐχθρικὴν ναῦν εἰς τὰ πλάγια διὰ τοῦ ἐμβόλου καὶ εἴτα ταχέως ἐπιστρέψων προσέβαλλεν αὐτὴν ὅπισθεν.— θυμῷ = μετὰ θάρρους.
— τὸ πλέον = μᾶλλον.— ἐπιστήμῃ = τέχνῃ.

§ 4 - 6. πανταχῇ=πανταχοῦ.— θόρυβος, δηλ. ἢν (=ἐπεκράτει).—ἐν ἥ = κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δόσιας.— παραγιγνόμεναι τοῖς Κ.=παρευρίσκομεναι πλησίον τῶν Κερκ.— εἴ πῃ πιέζοιντο=δσάκις που ἐπιέζοντο (οἱ Κερκ.).—οὐκ ἥρχον, δηλ. αἱ νῆσες τὸ δὲ δεδιότες οἱ στρατηγοὶ=δεδιότων τῶν στρατηγῶν = ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο οἱ στρατηγοί.— τὴν πρόρρησιν τῶν Ἀθ.=δ, τι προεῖπον οἱ Ἀθ. (πρᾶλ. κεφ. 45, § 3: «προεῖπον δ' αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορ...») = τὴν προκηρυχθεῖσαν διαταγὴν τῶν Ἀθ.— μάλιστα δέ, ἀπόδοσις τοῦ «πανταχῇ μέν».— ἐπόνει= μὲ πολὺν κόπον ἐμάχετο.— τρεψάμενοι καὶ καταδιώξαντες, προσδιορίζουσι χρονικῶς τὰς μετχ. πλεύσαντες καὶ ἐκβάντες δι' αὐτὸν καὶ δὲν συνδέονται.— σποράδιαις=ῶστε αὐτοὺς διεσπαρμένους εἶναι.— αὐτῶν, συναπτέα ἡ γενν. τῷ «τοῦ στρατοπέδου».— ἐπεκβάντες = ἐκβάντες εἰς τὴν ἔηράν μετὰ τοὺς φεύγοντας Κορ.— ἐρήμους, δηλ. οὔσαις.— τὰ χρήματα = τὰ πράγματα.— ταύτη = ἐνταῦθα (δηλ. ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι).— οἱ Κορ. καὶ οἱ ἔνυμ., κατ' ἔννοιαν = τῶν Κορ. οἱ ἔντιμαχοι.— ἢ δὲ=ὅπου δμως· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ «ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ».— αὐτοὶ=οἱ ἔδιοι.— τοῖς Κερκ. τῶν... οὐ παρουσῶν = ἐπειδὴ εἰς τοὺς Κερκ. δὲν παρευρίσκοντο ἔνεκα τῆς διώξεως τὰ εἰκοσι πλοῖα, τὰ δοσια εἰχον ληφθῆ ἐκ μικροτέρου πλήθους. Οἱ ἀριθμὸς τῶν πλοίων τῶν Κερκ. ἔξ ἀρχῆς ἵτο κατώτερος τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλοίων τῶν Κορ.: διότι οἱ μὲν Κερκ. εἰχον 110 πλοῖα (πρᾶλ. κεφ. 47, § 1), οἱ δὲ Κορ. 150 (πρᾶλ. κεφ. 46, § 1).

§ 7. μᾶλλον ἡδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν=τώρα πλέον μᾶλ-

λον (ἢ πρότερον § 4) ἀνενδοιάστης, ἀνευ δισταγμοῦ ἔδοήθουν. — τὸ μὲν πρῶτον = κατ' ἀρχὰς μέν. — ἀπεχόμενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινὶ = ἀπέχοντες (τόσον μόνον), ὥστε νὰ μὴ προσδιάλλωσι τινα. — ή τροπὴ ἐγίγνετο λαμπρῶς = ἡ τροπὴ τῶν Κερκ. Ἡρχισε νὰ γίνηται φανερά. — ἐνέκειντο = ἐστενοχώρουν. — τότε δὴ = τότε δά. — ἐργούν πᾶς εἰχετο ἥδη = ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς (= ἥδη) πᾶς ἐπελαμβάνετο τοῦ ἐργού (= τοῦ ἀγῶνος). — διεκέριτο οὐδὲν ἔτι = οὐδεμία διάκρισις εἶχε γίνει πλέον. — ἔινέπεσε, δηλ. τὰ πράγματα = τὰ πράγματα κατήντησαν. — ἐξ τοῦτο ἀνάγκης = εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην. — ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις = ὥστε νὰ συγκρουσθῶσι πρὸς ἀλλήλους.

Κεφ. 50.

§ 1 - 2. τῆς τροπῆς γενομένης = ἀφ' οὗ ἐγένετο ἡ εἰς φυγὴν τροπὴ τῶν Κερκ. — τὰ σκάφῃ... τῶν νεῶν, κυρίως = τὰ κοιλώματα τῶν νεῶν· εἰτα = τὰς ναῦς. — οὐχ εἴλκον ἀναδούμενοι (δηλ. ἐκ τῶν ἑαυτῶν νεῶν = δένοντες ἐκ τῶν πλοίων των), ὡς φυγὴθως ἐπραττον. — ἀς καταδύσειαν = δσας καθίστων ἀχρήστους. — φονεύειν... ζωγρεῖν, καθαρᾶς τελκ. ἀπαρμφ. ἐξαρτώμενα ἐκ τοῦ ἐτράποντο = ἐτράπησαν, ἵνα φονεύσαι μᾶλλον ἢ ἵνα συλλαμβάνωσι ζῶντας. — διεκπλέοντες, προσδιορίζει: τροπικῶς τὸ φονεύειν τὸ δὲ διεκπλέοντες δὲν σημαίνει τοὺς τεχνικοὺς διέκπλους (διότι τούτων δὲν ἐγένετο χρῆσις ἐν ταύτῃ τῇ ναυμαχίᾳ [πρβλ. κεφ. 49, § 3]), ἀλλὰ = διατρέχοντες διὰ μέσου αὐτῶν (τῶν πλοίων). — τούς τε αὐτῶν φύλους, συναπτέον τῷ «ἀγνοοῦντες ἔκτεινον». Ἔννοοῦνται οἱ Μεγαρεῖς καὶ Ἀμπρακιώται, οἱ τεταγμένοι ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι τῶν Κερκ. (πρβλ. κεφ. 48, § 4). — ἄγνοοῦντες, τροπ. μετχ. = ἐξ ἀγνοίας. — πολλῶν γὰρ νεῶν οὖσῶν ἀμφοτέρων = διότι ἐπειδὴ πολλὰ πλοῖα εἰχον ἀμφότεροι. — καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς θ. ἐπεχουσῶν = καὶ ἐπειδὴ ἔξετείνοντο εἰς μέγα μέρος τῆς θαλάσσης. — ἐπειδὴ ἔννεμεισαν ἀλ. = εὐθὺς ὡς συνεπλάκησαν πρὸς ἀλλήλους. — τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο = διεγίγνωσκον = διέκρινον. — δόποιοι = δόποιας ιδιότητος ἀνθρωποι (δηλ. φύλοι ἢ ἐχθροί). — «Ἐλλησι, ἀντί: Ἐλλήνων (πρβλ. κεφ. 47, § 2 «αὐτοῖς... δ. πεζὸς» — κεφ. 48, § 4 «Κορινθίοις... τὸ δ. κέρας»). — πρὸς «Ἐλληνας, ἐτέθη δ. προσδιορισμὸς οὗτος, ἵνα μὴ παραβάλῃ τις τὰς ναυμαχίας τῶν Ἐλλήνων πρὸς τοὺς Πέρσας καὶ ιδίᾳ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ἔνθα οἱ Ἐλλ. εἰχον μείζονα

ἀριθμὸν νεῶν (378 νεῶν). — νεῶν πλήθει, προσδιορισμὸς τοῦ κατά τι, ἀποδοτέος τῷ μεγίστῃ = μεγίστη ὡς πρὸς τὸ πλῆθος τῶν νεῶν. — δῆ, ἐπιτείνει τὸ ὑπερθτκ. μεγίστῃ = ἐντελῶς μεγίστη.

§ 3-5. ἐς τὴν γῆν = μέχρι τῆς ξηρᾶς (δηλ. τῆς Λευκίμης: πρβλ. κεφ. 47, § 2 καὶ κεφ. 51, § 4). — τὰ ναυάγια = τὰ βεβλαμένα πλοῖα καὶ τοὺς ἐπ' αὐτῶν ἀνθρώπους. — τοὺς νεκροὺς τοὺς σφετέρους, οἱ ἀρχαῖοι ἔκ παντὸς τρόπου ἐφρόντιζον νὰ θάπτωσι τοὺς νεκρούς· διότι ἐπίστευον διτὶ αἱ ψυχαὶ τῶν ἀτάφων δὲν ἥδυναντο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸν "Ἄδην, ἀλλ' ἐπλανῶντο ταλαιπωρούμεναι. — τῶν πλείστων, διότι τινὰ δ ἀνεμος τῇ Κερκύρᾳ προσέρριψε. — ἐκράτησαν = ἐγένοντα κύριοι. — τὰ Σύβοτα, λιμὴν τῆς Θεσπρωτίδος γῆς δμώνυμος ταῖς πρὸ μικροῦ (ἐν κεφ. 47, § 1) λεχθείσαις νήσοις πρὸ τῆς Κερκύρας. — οἱ = ὅπου. — αὐτοῖς . . . προσεβεβοηθήκει, πρβλ. κεφ. 47, § 3. — τοῦτο ποιήσαντες, δηλ. προσκομίσαντες τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκρούς. — ἀθροισθέντες, διατί ἡ μετχ. αὕτη δὲν συνδέεται μετά τῆς προηγουμένης (ποιήσαντες); — ταῖς πλοῖοις, δηλ. ναυσὶ = μὲ τὰς ναῦς τὰς ἵκανάς (ἀκόμη) πρὸς πλοῦν. — καὶ ὅσαι ἥσαν λοιπαὶ = καὶ ταύταις, ὅσαι ἥσαν λοιπαὶ = καὶ μὲ ταύτας, δσαι: ὑπελείποντο εἰς αὐτούς. Ἔννοοῦνται αἱ νῆσες ἐκεῖναι, αἵτινες δὲ οἰανδήποτε αἰτίαν δὲν μετέσχον τῆς ναυμαχίας· διότι οἱ Κερκ. εἰχον 120 ναῦς (πρβλ. κεφ. 25, § 4), μετέσχον δὲ τῆς ναυμαχίας 110 (πρβλ. κεφ. 47, § 1). Ὅστε ὑπελείποντο νῆσες μὴ μετασχοῦσαι τῆς ναυμαχίας 10. — ἀντεπέπλεον = ἐπέπλεον ὠσαύτως (= ἀντ.). — δείσαντες, μετχ. αἰτιλγκ. — πειρῶσιν = πειρῶνται. — ἥδη δὲ ἦν . . . καὶ οἱ Κορ., κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν: ἥδη δὲ ἦν . . . ὅτε οἱ Κορ.: πρβλ. κεφ. 28, § 4. — ὁψὲ = ἀργά. — ἐπεπαιάνιστο αὐτοῖς, ὡς ὑποκρ. «ὅ παιάν» = εἰχε φαλῆρ' ὑπ' αὐτῶν ὁ παιάν. Οἱ "Ελλ. ἥδον δύο παιάνας, πρὸ μὲν τοῦ πολέμου τῷ Ἀρεὶ, μετὰ δὲ τὸν πόλεμον τῷ Ἀπόλλωνι. — ὡς ἐς ἐπίπλουν = ὡς δι' ἐπίπλουν. — ἐξαπίνης = ἐξαίφνης. — πρόμναν κρούομαι ἢ ἀνακρούομαι = διπισθυχωρῶ χωρὶς νὰ στρέψω τὸ πλοῖον. — τῶν δέκα, ἐκ τοῦ ὕστερον = μετὰ τὰς (πρώτας) δέκα ναῦς. — βοηθούς, κατγρμ. — ἐξέπεμψαν = ἐξεπεπόμφεσαν. — ὅπερ ἐγένετο, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἐπόμενον: μὴ νικηθῶσιν . . . ὄσιν. — δλίγαι ἀμύνειν = δλίγαι εἰς τὸ νὰ βοηθῶσιν (αὐτούς, δηλ. τοὺς Κερκ.).

Κεφ. 51.

ταύτας, δηλ. τὰς 20 ναῦς τῶν Ἀθηγ. — προϊδόντες = ἰδόντες μαχρόθεν. — ὑποτοπήσαντες = ὑποπτεύσαντες. — οὐχ ὅσας = οὐ τοσαύτας, ὅσας. — ὑπανεχώρουν = δλίγον κατ' δλίγον ἀνεχώρουν. — τοῖς Κερκ. (= ὑπὸ τῶν Κερκ.), ποιητκ. αἴτιον τοῦ οὐχ ἔωρῶντο. — ἐπέπλεον, δηλ. αἱ 20 νῆες Ἀθηγαίων. — μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς (= ἀφανῶς) = περισσότερον ἀφανῶς (δηλ. τοῖς Κερκ. ἢ τοῖς Κορινθίοις) = δλιγάρτερον ἐφαίνοντο εἰς τοὺς Κερκ. ἢ εἰς τοὺς Κορ. — καὶ ἐθαύμαζον, δηλ. οἱ Κερκ. — πρύμναν κρουομένους = διότι πρύμναν ἐκρούοντο (πρβλ. κεφ. 50, § 5). — πρὶν . . . εἶπον = ἔως, μέχρις δτού εἶπον. — ἰδόντες, δηλ. τὰς Ἀττικὰς ναῦς. — νῆες ἐκεῖναι = νῆες ἐκεῖ. — καὶ αὐτοί, ὡς καὶ οἱ Κορ. — ξυνεσκόταζε = ἐσκοτείναζε. — ἀποτραπόμενοι = στραφέντες πρὸς τὰ δπίσω (ἐν φ πρότερον ἀνεχώρουν πρύμναν κρουόμενοι). — τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο = διέλυσαν τὴν τάξιν τῶν πλοίων. Τοῦτο ἐπραξαν, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸν λιμένα, ὅπου καὶ εὑρίσκονται ἐν κεφ. 52, § 1. — ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλ. = ἀπηλλάγησαν ἀλλήλων. — ἐτελέντα ἐς νύκτα = ἔλληγε μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῆς νυκτός. — τοῖς δὲ Κερκ., συναπτέα ἢ δοτκ. τῷ προσκομισθεῖσαι = προσελθοῦσαι. — στρατοπεδευομένοις, ἢ μετχ. χρονκ. — διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων, δηλ. τῶν Κερκυραϊκῶν διότι οἱ Κορ. τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς καὶ ναυάγια εἰχον συλλέξει (πρβλ. κεφ. 50, § 3). — οὐ πολλῷ ὕστερον ἢ ὥφθ. = δχ: πολὺ ὕστερον μετὰ τὴν ἐμφάνισίν των. — ἦν γὰρ νῦν ἐὰν ἦτο ἡμέρα, ἥδύναντο νὰ διακρίνωσιν, δτι αἱ νῆες ἤσαν συμμαχίδες. — ἔγνωσαν, δηλ. αὐτάς (τὰς 20 Ἀττικὰς ναῦς). — ὠρμίσαντο, δηλ. αἱ εἴκοσι νῆες ἀπὸ τῶν Ἀθηγῶν αὔται.

Κεφ. 52.

τῶν Κερκ. ὅσαι = τῶν Κερκ. τοσαῦται, ὅσαι. — πλόιμοι, πρβλ. κεφ. 50, § 4. — ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβ. λιμένα = ἐπὶ τὰ Σύβοτα, τὸν λιμένα (πρβλ. κεφ. 50, § 3). — ὠρμουν = ἤσαν προσωριμισμένοι. — βουλόμενοι, ἀποδίδεται εἰς τὸ «αἱ Ἀττικαὶ νῆες καὶ τῶν Κερκ. δσαι» κατὰ σύνεσιν. — εἰ ναυμαχήσουσι, δηλ. οἱ Κορινθίοι. — τις μὲν ναῦς, ἢ ἀντίθεσις: τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ. — τὰς ναῦς ἄραντες, τὸ αἴρω συνηθέστατα τίθεται: ἀπολύτως ἀνευ ἀντικμ. ἢ μετὰ δοτκ.

(πρβλ. κεφ. 29, § 1). ἀπαξ δ' ἐνταῦθα παρὰ Θουκυδ. μετ' αἰτιατκ. =μὲ τὰ πλοῖα ἀποπλεύσαντες.—παραταξάμενοι, νογτέα ἡ αἰτιατκ.: τὰς ναῦς, ἃς κατγρμ. τό: μετεώρους (=ἐν ἀνοικτῷ πελάγει). Συνήθως τὸ παρατάτομαι τίθεται ἀνευ ἀντικμ.—ναυμαχίας οὐδ. ἀρχειν ἐκ.=οὐ διανοούμενοι ἀρχειν ἔκόντες (=ἔκουσίως) ναυμαχίας.—ὅρῶντες, μετκ. αἰτιλγκ. τοῦ οὐ διανοούμενοι.—προσγεγενημένας ναῦς=ὅτι εἴχον προστεθῆ νῆες.—ἀκραιφνεῖς=ἀβλαβεῖς (ώς μὴ μετασχοῦσαι τῆς ναυμαχίας).—καὶ σφίσι πολ. . . ξυμβεβήκοτα =καὶ τὰ ἄπορα (=αἱ δυσκολίαι), ἢ ξυνεβεβήκει σφίσι, ὅντα (=ὅτι ἦσαν) πολλά τούτου ἐπεξήγησις εἰναι τὰ ἐπόμενα: αἰχμαλώτων περὶ φ. . . καὶ (ὅρῶντες) ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν . . . ἐρήμῳ =δηλ. δχι: μόνον ἔνεκα τῆς φυλακῆς τῶν αἰχμαλώτων . . . ἀλλὰ καὶ διότι ἔδιλεπον ὅτι τὰ μέσα πρὸς ἐπισκευὴν τῶν πλοίων δὲν ὑπῆρχον ἐν τόπῳ ἐρήμῳ.—αἰχμαλώτων, 1050 τὸν ἀριθμὸν (πρβλ. κεφ. 54, § 2 καὶ κεφ. 55, § 1).—τοῦ οἴκαδε πλοῦ . . . διεσκόπουν =περὶ τοῦ οἴκαδε πλοῦ διενοοῦντο.—μᾶλλον, δ' ὅρος τῆς συγκρίσεως: ἢ ἀρχειν ναυμαχίας.—ὅπῃ κομισθήσονται (δηλ. οἴκαδε), ἐπεξήγησις τοῦ: οἴκαδε πλοῦ=πῶς δηλ. θάτι ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.—δεδιότες, μετκ. αἰτιλγκ.—τὰς σπονδάς, τὰς τριακοντούτεις (πρβλ. κεφ. 35, § 1).—ἐς χεῖρας ἥλθον=συνεπλάκησαν.

Κεφ. 53.

κελήτιον=μικρὸν καὶ ταχὺ πλοῖον ὑποκοριστικὸν τοῦ κέλης.—ἐσβιβάσαντας, ἡ αἰτιατκ. μετὰ τὴν δοτκ. (αὐτοῖς), ὅπερ σύνηθες (πρβλ. κεφ. 31, § 2 «ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλ θοῦσι . . . ξυμμάχους γενέσθαι»).—ἄνευ κηρυκείου, τὸ κηρύκειον ἡτο ὁδόδος ἔχουσα ἐκατέρωθεν δύο δρεις περιπετλεγμένους καὶ ἀντιπροσώπους πρὸς ἀλλήλους κειμένους. Οἱ φέροντες τοῦτο δὲν ἤδικοῦντο καὶ οὐδὲ τῶν ἀσπονδοτέρων ἔχθρων. Οἱ Κορ. στέλλουσι τοὺς ἄνδρας ἀνευ κηρυκείου, διότι: ἥθελον νὰ δείξωσιν εἰς τοὺς Ἀθην., ὅτι θεωροῦσιν αὐτοὺς ὡς φίλους καὶ οὐχὶ ὡς πολεμίους (ὅτε ἀναγκαῖον θὰ ἡτο τὸ κηρύκειον πρὸς προστασίαν αὐτῶν).—πειραν ποιήσασθαι=πειραθῆναι (αὐτῶν, δηλ. τῶν Ἀθ.).=νὰ δοκιμάσωσιν αὐτοὺς (δηλ. εἰ ἔωσι σφᾶς ἀποπλεῖν ἢ μή).—ἔλεγον, δηλ. διὰ τῶν πεμφθέντων ἀνδρῶν ἐπομένως=διέτασσον νὰ λέγωσιν.—ἀδικεῖτε, ἀμιτεῖ.=ἀδικον ποιεῖτε.—ἀρχοντες . . . λύοντες, μετκ. αἰτιολγκ.: τὸ δὲ ἀρχω πολέμου =

κάμνω ἀρχὴν τοῦ πολέμου. — ἡμῖν, συναπτέον τῷ ὅπλῳ ἀνταιρόμενοι = σηκώνοντες ὅπλα ἐναντίον ἡμῶν. — ἐμποδὼν ἵστασθε = ἐμπόδιον ἴστασθε = ως πρόσκομμα εἰσθε. — εἰ ὑμῖν γνώμη ἔστι, ἀσυνήθης ἔκφρασις ἀντί: εἰ ὑμεῖς γνώμην ἔχετε. — ἦ δὲ λοισε, τὸ σπουδαιότερον μέρος τοῦ λόγου των οἱ Κορ. λέγουσιν ἀσφύστως, διποις μὴ ὑποδηλώσωσι τὸν σκοπὸν αὐτῶν. Ποιος δὲ σκοπὸς τῶν Κορ.; — καὶ (εἰ) λύετε, ἀλλαγὴ συντάξεως μετὰ τὸ κωλύειν ἀνεμένετο ἀπαρμφ. (καὶ λύειν) ἀλλ' ἢ εἰς ὅρθην ἔγκλισιν τροπὴ τοῦ ἀπαρμφ. καθιστᾶς τὴν φράσιν ζωηροτέραν. — ἡμᾶς τούσδε = ἡμᾶς ἐδῶ. — λαβόντες = συλλαβόντες. — χρήσασθε, δηλ. ἡμῖν. Ἡτο δυνατὸν νὰ συλλάβωσιν οἱ Ἀθ. τοὺς Κορ. καὶ νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτοὺς ως πολεμίους, διότι οὗτοι εἰχον ἔλθει ἀνευ κηρυκείου. — τῶν δὲ Κερκ. (γενκ. διαιρτκ.), ἐννοεῖ σὺ μόνον τοὺς Κερκ., ἀλλὰ καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν, τοὺς Ἀθην. — τὸ στρατόπεδον = τὸ στράτευμα. — ἐπήκουσεν = ἤκουσεν (ὅτι οἱ Κορ. εἶπον). — βοηθοί, κτγρμ. — ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων = ἐς τῶν χωρίων ἐκείνων (δηλ. τῶν Κερκ. πρβλ. κεφ. 45, § 3). — οὐ περιοψόμεθα κατὰ τὸ δυνατὸν = οὐκ ἐάσομεν κατὰ δύναμιν = θὰ ἐμποδίσωμεν δσον δυνάμεθα.

Κεφ. 54.

§ 1. ἀποκριναμένων, ἀπόλυτος χρονκ. μετχ. — τὸν ἐπ^ο οἴκου = τὸν οἴκαδε. — παρεσκευάζοντο . . . ἔστησαν, διατὶ τὸ α' β. κατὰ παρτκ., τὸ δὲ β' κατ' ἀδριστον; — τροπαῖον, πρβλ. κεφ. 30, § 1. — ἐν τοῖς ἐν τῇ ἡπείρῳ Συβότοις = ἐν τοῖς Συβότοις τοῖς οὖσιν ἐν τῇ ἡπείρῳ. Ἐννοεῖται ὁ λιμὴν τῆς Θεσπρωτίδος, τὰ Σύβοτα (πρβλ. κεφ. 50, § 3), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις, δι' οὐ ἐννοοῦνται αἱ νησιδῖες, τὰ Σύβοτα, αἱ ἐναντὶ τοῦ λιμένος τούτου (πρβλ. κεφ. 47, § 1). — τὰ τε ναυάγια καὶ νεκρούς, εἰς τόν τε ἀποδίδεται ὁ καὶ ὁ πρὸ τοῦ: τροπαῖον. Δὲν ἐπαναλαμβάνεται τὸ δρθρὸν εἰς τὸ νεκροὺς (τὰ τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκρούς), διότι ἀμφότερα ἀποτελοῦσι μίαν ἐννοιαν = τὰ ναυάγια μετὰ τῶν νεκρῶν διὰ τοῦτο καὶ ὁ μετοχικὸς προσδιορισμὸς (ἔξενεχθέντα) ἐτέθη κατ' οὐδέτερον γένος. — ἀνεύλοντο, ἢ ἀναίρεσις τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων ἀνευ τῆς ἀδείας τῶν ἐχθρῶν ἥτο σημεῖον νίκης: ἐν φ τὸ ἀνελέσθαι τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἥτο σημεῖον ἥτης (πρβλ. καὶ κεφ. 50, § 3). — τὰ κατὰ σφᾶς ἔξενεχθέντα = τὰ ῥιψθέντα εἰς τὸ μέρος των.

— γενόμενος=συμβάξ. — διεσκέδασε = διεσκόρπισεν. — αὐτά, δηλ. τὰ ναυάγια καὶ νεκρούς. — ἀντέστησαν = καὶ αὐτοὶ ἔστησαν. — ὡς νενικηκότες = νομίζοντες ἔαυτοὺς νενικηκέναι.

§ 2. γνώμῃ . . . τοιῷδε = μὲ τὴν ἑξῆς σκέψιν κατ' ἔννοιαν = διὰ τοὺς ἑξῆς λόγους. — προσεποιήσαντο = φέκισποιήθησαν. — κρατήσαντες (= ὑπερισχύσαντες) . . . ἔχοντες . . . καταδύσαντες, μετχ. αἰτιολγκ. — τῇ ναυμαχίᾳ = ἐν τῇ ναυμαχίᾳ. — μέχρι νικτός, πρᾶλ. κεφ. 50, § 5 «ἡδη δὲ ἦν δψέ». — προσκομίσασθαι = προσκομίσω πρὸς ἔαυτούς. — οὐκ ἐλάσσους (= πλείους) χιλίων, ἀκριβέστερον 1.050 (πρᾶλ. κεφ. 55, § 1). — τριάκοντα . . . μάλιστα, τὸ μάλιστα = περίπου — διαφθείραντες καὶ . . . ἀνελόμενοι . . . καὶ ὅτι (= διότι), παρατηρητέα ἡ σύνδεσις αἰτιολγκ. μετοχῶν μετὰ αἰτιολγκ. προτάσεως. — ἐπειδή, χρονκ. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Κερκ.: συναπτέα ἡ δοτκ. τῷ ὑπεγώρησαν. — πρύμναν κρουόμενοι, πρᾶλ. κεφ. 50, § 5. — ἰδόντες, μετχ. χρονκ.: διατί δὲν συνδέεται τῇ μετοχῇ: κρουόμενοι; — καὶ . . . οὐκ ἀντεπέπλεον = καὶ ὅτι (= διότι) οὐκ ἀντεπέπλεον. — διὰ ταῦτα = διὰ ταύτας τὰς αἰτίας. — νικᾶν = εἶναι νικηταί.

Κεφ. 55.

ἀποπλέοντες, μετγ. χρονκ. — Ἀνακτόριον, πόλις κειμένη κατὰ τὰ βόρεια τῆς Ἀκαρνανίας περὶ τὴν μίαν ὥραν πρὸς δυσμιάς τῆς σημερινῆς Βονίτσης. Ταύτην ὥκισαν οἱ Κορ. κοινῇ μετὰ τῶν Κερκ. — ἐπὶ τῷ στ. τοῦ Ἀμπρ. κόλπου, πρᾶλ. κεφ. 29, § 3. — ἀπάτη = δι' ἀπάτης. — κοινόν, δηλ. κτῆμα. Λοιπὸν οἱ Κορ. κατέλαβον τὸ Ἀνακτόριον ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς Ἐπιδάμνου. — οἰκήτορας, κτυρμ. — δοῦλοι, οὗτοι: ήσαν ὡς ἐρέται: τῶν ληγφεισῶν Κερκυραϊκῶν νεῶν οἱ δὲ 250 ἐπιφανεῖς Κερκ., εὑς δήσαντες οἱ Κορ. ἐφύλασσον, ήσαν ἐπιβάται. — ἀπέδοντο = ἐπώλησαν. — δ. ἐφύλασσον, δηλ. ἐν Κορίνθῳ. — ἐν θεραπείᾳ εἰχον πολλῆ = πολὺ ἐθεράπευον (= περιεποιοῦντο). — ὅπως αὐτοῖς . . . προσποιήσειαν = ὅπως εἰς αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Κορ.) παραχωρήσωσιν. — ἀναχωρήσαντες (δηλ. οἴκαδε) = δταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των. — ἐτύγχανον δὲ . . . πόλεως, ἡ σύνταξις: οἱ πλείους δὲ αὐτῶν ἐτύγχανον ὅντες πρῶτοι τῆς πόλεως (δηλ. τῆς Κερκ.) καὶ δυνάμει (= καὶ κατὰ τὴν δύναμιν, τὴν πολιτικὴν δηλ.). — περιγίγνεται τῷ π. τῶν Κορ. = ὑπερισχύει τῶν Κορ. ἐν τῷ πολέμῳ (καθ' ὅσον ἡ

Κέρη. κατέχει τὴν Ἐπίδαμνον, δι' ἣν ἐγένετο δόπλεμος). — αἰτία δὲ αὕτη πρ. ἐγένετο = αὕτη (= τοῦτο) δὲ πρώτη αἰτία ἐγένετο. — τοῦ πολέμου, δὸν μέλλει δό Θουκυδ. νὰ περιγράψῃ. — ἐξ τοὺς Ἀθ. = κατὰ τῶν Ἀθηναίων. — τοῖς Κορ., συναπτέον τῷ ἐγένετο. — διτι σφίσιν κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ αὕτη (= τοῦτο). — σφίσιν (δηλ. τοῖς Κορ.) . . . ἐναυμάχουν (δηλ. οἱ Ἀθην.). = ἐναυμάχουν πρὸς αὐτούς. — ἐν σπονδαις = ἐν φύνπηρχον σπονδαι (τίνες;).

2. Ἡ ἀποστασία ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν τῆς Ποτειδαίας καὶ ἡ ὑποστήριξις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Κορινθίων.

(Κεφ. 56 - 66)

Κεφ. 56.

καὶ τάδε ἔν. γενέσθαι . . . διάφορα ἐς τὸ π. = καὶ τὰ ἐπόμενα (γεγονότα) συνέδη νὰ γίνωσι διαφοραί, ἵνα προδῶσιν εἰς πόλεμον. — τῶν γὰρ Κορ. πρασσόντων = ἐν φύνπηρχον. — ὅπως τιμωρήσονται αὐτοὺς = πῶς νὰ ἐκδικηθῶσιν αὐτοὺς (τίνας;). — ὑποτοπήσαντες = ὑποπτεύσαντες. — αὐτῶν, δηλ. τῶν Κορινθίων. — Ποτειδαιάτας = κατοίκους τῆς Ποτειδαίας (πόλεως τῆς Μακεδονίας ἐν τῇ Χαλκιδικῇ ἐπὶ τοῦ στενοῦ Ισθμοῦ τοῦ συνδέοντος τὴν χερσόνησον Παλλήνην μετὰ τῆς Μακεδονικῆς γῆπείρου). — τῆς Παλλήνης, χερσονήσου τῆς Μακεδονίας μεταξὺ Θερμαϊκοῦ κόλπου καὶ Τορωναίου. — φόρου ὑποτελεῖς = ὑποκειμένους εἰς πληρωμὴν φόρου. — τὸ ἐς Παλλήνην τείχος καθελεῖν = τὸ τείχος τὸ βλέπον εἰς τὴν Παλλήνην νὰ κατακρημνίσωσιν (ἵνα ἐν ἀνάγκῃ δύνανται οἱ Ἀθ. νὰ προσβάλωσιν εὐκόλως τὴν πόλιν ἐκ τῆς θαλάσσης). Ἡ Ποτείδ. ἔκτὸς τοῦ ἐς Παλλήνην τείχους εἶχε καὶ ἔτερον πρὸς Β., ἐστραμμένον εἰς τὸν Ισθμὸν (πρβλ. κεφ. 64, § 1 «τὸ δὲ ἐκ τοῦ Ισθμοῦ τείχος»), διπερ προεφύλαττεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν Θρακῶν. — διμήρους δοῦναι, ώς ἐχέγγυον τῆς πίστεώς των. — τοὺς ἐπιδημιούργούς, οἱ ἐπιδημιούργοι ἦσαν ἄρχοντες κατ' ἔτος ἀποστελλόμενοι διπέρ τῶν Δωρικῶν πολιτειῶν εἰς τὰς ἀποικίας αὐτῶν. — ἐκπέμπειν = ν' ἀποστέλλωσιν διπέσω (δηλ. εἰς τὴν Κόριν-

θον). — τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ ἔξῆς. — οὓς = τούτους (δηλ. τοὺς ἐπι-
δημιουργούς), οὓς. — δείσαντες, μετχ. αἰτιλγκ. τοῦ ἐκέλευνον (οἱ
Ἄθ.) — ὑπὸ Περδίκκου, τοῦ βασιλέως τῶν Μακεδόνων (πρβλ.
κεφ. 57, § 1). — ἐπὶ Θράκης (= πλησίον τῆς Θράκης), συνήθης ὀνο-
μασία τῶν παραλίων τῆς Θράκης, ἐφ' ὅσον αὕτη κατείχετο ὑπὸ
Ἐλ. ἀποικιῶν ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἐρεβου πρὸς Α. μέχρι τοῦ
Θερμαϊκοῦ κόλπου πρὸς Δ., ἵδιας δὲ ἡ Χαλκιδικὴ γερσόνησος
μέγρι τῆς Ἀμφιπόλεως: ως ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ταῖς φράσεσι: τὰ
ἐπὶ Θράκης καὶ οἱ ἐπὶ Θράκης ἔνυμαχοι. — ξυναποστήσωσι = διὰ
τοῦ ἔσυτῶν παραδείγματος παρακινήσωσιν εἰς ἀποστασίαν.

Κεφ. 57.

§ 1-5. ταῦτα . . . παρεσκευάζοντο = ταῦτα (τὰ μέτρα) ἥδη
πρότερον ἐλάμβανον (ἐν ἀντιθέσει πρὸς δι, τι νῦν οἱ Ἄθ. πράττουσι
§ 6). — εὐθὺς μετὰ . . ., ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τῆς προθέ-
σεως προ- τῆς ὑπαρχούσης ἐν τῷ β. πρὸ παρεσκευάζοντο. — μετὰ
τὴν ἐν Κ. ναυμ., δηλ. τὴν παρὰ τὰ Σύνδοτα. — διάφοροι (= ἔχθροι),
δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις. — ὁ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Φιλέλληνος ἐπικαλου-
μένου. — Μακεδ. βασιλεύς, ὁ Περδίκκας ἔθασθλευε μόνον τῆς παρα-
θαλασσίου Μακεδονίας: διότι τῆς ὑπεράνω Μακ. ἤρχεν ὁ ἀδελ-
φὸς αὐτοῦ Φίλιππος. — ἐπεπολέμωτο (δηλ. τοῖς Ἀθην.), ὑπερσυντλ.
τοῦ β. πολεμοῦμαι = γίνομαι πολέμιος. — ὃν, μετχ. ἐνδοτική. —
διι = διότι. — Δέρδα, ὁ Δέρδας ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀριδαίου, ἔξαδελφος
τοῦ Περδίκκου καὶ Φιλίππου. — πρὸς αὐτόν, ἀντὶ τῆς συνηθεστέ-
ρας δοτικ. αὐτῷ, ἦν ἀπέρφυγεν ὁ Θουκυδ. ἔνεκα τῶν προηγουμένων
δοτικῶν. — δεδιώς, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους. — ἐπρασσεν = ἐνήργει. —
ἔς τε . . . πέμπων . . . καὶ . . . προσεποιεῖτο, παρατηρητέα ἢ μεταθολή
τῆς συντάξεως: μετὰ τὴν μετχ. πέμπων ἀνεμένετο ἢ μετχ. προσ-
ποιούμενος. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις. — τοὺς Κ. προσε-
ποιεῖτο = προσεπάθει: νὰ κερδήσῃ μὲ τὸ μέρος του τοὺς Κορ. —
τῆς Ποτ. ἔνεκα ἀποστάσεως = ἔνεκα ἀποστάσεως τῆς Ποτ. = ἵνα
διεγείρωσιν οὗτοι: (οἱ Κορ.) εἰς ἀποστασίαν τὴν Ποτείδαιαν. —
προσέφερε λόγους = προέτεινεν. — τοῖς ἐπὶ Θράκης Χαλκ., τοῖς
ἀποίκοις τῶν ἐν Εύβοιᾳ Χαλκιδέων. — Βοττιαίοις, κατοίκοις τῆς
Βοττιαίας ἢ Βοττικῆς (πρβλ. κεφ. 65, § 3), χώρας τῆς Μακεδονίας.
— ταῦτα . . . χωρία, δηλ. τοὺς ἐπὶ Θράκης Χαλκιδεῖς καὶ Βοττιαίους.

— ὁρὸν ἀν . . . ποιεῖσθαι = δι: εὐχολάτερον ἥθελε κάμει. — τὸν πόλεμον = τὸν πόλεμον, ὃν διενοεῖτο (δηλ. τὸν κατὰ Φιλίππου καὶ τῶν Ἀθηναίων). — μετ' αὐτῶν, δηλ. τῶν ὅμορων χωρίων.

§ 6. ὕν (=τούτων) αἱσθόμενοι = ταῦτα μαθόντες. — ἔτυχον γάρ, δι γάρ ἐνταῦθα = ἐπεὶ = ἐπειδὴ (πρᾶθ. κεφ. 31, § 2). — ἔτυχον . . . ἀποστέλλοντες = κατὰ τύχην ἥσαν ἔτοιμοι ν' ἀποστέλλωσιν. — αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Περδίκκου. — ἐπιστέλλουσι τοῖς ἀρχούσι τῶν νεῶν = διατάττουσι τοὺς ἀρχοντας τῶν νεῶν (δηλ. τὸν Ἀρχέστρατον καὶ τοὺς συστρατήγους αὐτοῦ). — Ποτ. ὅμηρος λαβεῖν, ὥστε οἱ Ἀθ. δὲν περιέμειναν νὰ ἴδωσι τὴν εὐπείθειαν τῶν Ποτ. εἰς δι τοῦτοι ἐκέλευσαν αὐτοὺς (πρᾶθ. κεφ. 56, § 2). — τὸ τεῦχος καθελεῖν, δηλ. τὸ ἐς Παλλήνην (πρᾶθ. κεφ. 56, § 2). — τῶν . . . πόλεων . . . ὅπως μὴ ἀποστήσονται, κατὰ πρόληγψιν ἀντί: φυλακήν τε ἔχειν (= φυλάττειν) ὅπως μὴ αἱ πλησίον πόλεις ἀποστήσονται = καὶ νὰ προσέχωσι πῶς νὰ μὴ ἀποστατήσωσιν αἱ πλησίον πόλεις.

Κεφ. 58.

§ 1. εἴ πως πείσειαν = (ἴνα ἴδωσιν) ἀν ἴσως πείσωσιν (αὐτούς). — μὴ σφῶν πέρι (= περὶ σφῶν) νεωτεριζεῖν μηδὲν = νὰ μὴ λαμβάνωσι βίαια μέτρα κατ' αὐτῶν (πρᾶθ. κεφ. 56, § 5). — ὅπως ἔτοιμασαιντο τιμωρίαν = ίνα ἑτοιμάσωσι δι' ἔκατονς βοήθειαν. — ήν δέλη = ἀν παραστῇ ἀνάγκῃ (βοηθείας). — ἐπειδή, χρονκ. — ἐκ τε Ἀθην . . . οὐδὲν ηὔροντο ἐπιτήδειον = καὶ ἐκ μέρους τῶν Ἀθ. οὐδὲν ὡφέλιμον εὑρον. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ τε κατωτέρω: καὶ τὰ τέλη. — ἐκ πολλοῦ (δηλ. χρόνου) πράσσοντες = ἀν καὶ ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐνήργουν. — αἱ ἐπὶ Μακ., δηλ. πεμφθεῖσαι. Νοοῦνται αἱ ἐν κεφ. 57, § 6 μνημονεύθεισαι 30 νῆες. — καὶ ἐπὶ σφᾶς ὅμοίως, ὡς δηλ. καὶ ἐπὶ Μακεδονίαν. — καὶ τὰ τέλη, ἔξακολουθεῖ ἡ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἐπειδή: τὰ τέλη δὲ = αἱ ἀρχοντες (δηλ. αἱ ἔφοροι). — ἐσβαλεῖν, μέλλοντος χρόνου· τὸ ἀπαρμφ. ἐκ τοῦ ὑπέσχετο. — τότε δή, ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἐπειδή. — κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, προσδιορίζει ἀκριβέστερον τὸ τότε δή = κατὰ ταύτην τὴν εὐνοϊκὴν περίστασιν. — Χαλκ. καὶ Βοττ., περὶ τούτων βλ. ἀνωτέρω ἐν κεφ. 55, § 5.

§ 2. ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας = ἐπὰν (= ἀφ' οὗ) ἐκλίπωσι καὶ καταβάλωσι (= κρημνίσωσιν). — ἀνοικίσασθαι = νὰ μετοικήσωσιν. — "Ολυνθον, πόλιν ἐπὶ τῆς Χαλκιδικῆς τῆς Μακεδονίας. —

μίαν πόλιν ... ίσχυράν, κτυρμ. — ταύτην, δηλ. τὴν Ὀλυνθον. — τοῖς ἐκλιποῦσι τούτοις, δηλ. τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις. — τῆς ἑαυτοῦ γῆς, γενκ. διαιρετικ. τῆς ἐννοουμένης αἰτιατικ. «μέρος τι» (πρβλ. κεφ. 30, § 2 «τῆς γῆς ἔτεμον»). — τῆς Μυγδονίας, χώρας ἐν τῷ ἀνατολικῷ μέρει τῆς Μακεδονίας. — περὶ τὴν Βόλβην λ.=πλησίον τῆς Βόλβης λίμνης (κειμένης πρὸς Β. τῆς Χαλκιδικῆς). — νέμεσθαι, καθαρῶς τλκ. ἀπαρμφ.=ἴνα καρπῶνται. — ἔως ἂν ... ἢ =ἔφ' ὅσον διαρκεῖ. — καθαιροῦντες=κρημνίζοντες.

Κεφ. 59.

τὰ ἐπὶ Θράκης, τί ἐννοεῖται: διὰ τῆς φράσεως ταύτης βλ. κεφ. 56, § 2, ἐν σελ. 104. — καταλαμβάνουσι τὴν Π. καὶ τὰλλα ἀφεστηκότα =εύρισκουσιν διτὶ ἡ Ποτειδαία καὶ τὰ ἄλλα μέρη εἰχον ἀποστατήσει. — νομίσαντες, μετχ. αἰτλγκ. — ἀδύνατα εἶναι=ἀδύνατον εἶναι. — καὶ (πρὸς) τὰ ξυναφεστῶτα χωρία = καὶ κατὰ τῶν μερῶν, τὰ δοπια ὅμοιοι (δηλ. μετὰ τῆς Ποτειδαίας: πρβλ. κεφ. 58, § 1) εἰχον ἀποστατήσει. — ἐφ' ὅπερ = δι' ὃν ἀκριβῶς σκοπὸν (δηλ. πρὸς πόλεμον κατὰ τῆς Μακεδονίας). — τὸ πρότερον (= πρότερον) ἔξεπέμπτοντο, πρβλ. κεφ. 57, § 6 («ἔτυχον ... ἀποστέλλοντες... ἐπιστέλλουσι»), ενθα καταφαίνεται διτὶ ἡ περὶ Ποτειδαίας ἐντολὴ κατόπιν ἐδόθη. — καταστάντες=φθάσαντες (δηλ. εἰς Μακεδονίαν). — ἐπολέμουν, δηλ. πρὸς Περδίκκαν. — μετὰ Φ. καὶ τῶν Δ. ἀδελ.= ἔχοντες συμμάχους τὸν Φίλ. καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Δέρδου· ὥστε σὺ μόνον ὁ Φίλ. καὶ ὁ Δέρ. ἤναντιούντο τῷ Περδίκκᾳ (ώς ἐλέχθη ἐν κεφ. 57, § 3), ἄλλα καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Δέρδου, ὡς εἰς πιθανῶς εἶναι: δὲ ἐν κεφ. 61, § 4 μνημονεύεινος Παυσανίας. — ἀνωθεν στρατιᾶ ἐσβεβληκότων=οἱ ὅποιοι εἰχον εἰσβάλει (εἰς τὴν Μακεδονίαν) μετὰ στρατοῦ ἀνωθεν (δηλ. ἐκ τῆς μεσογαίας). Κατὰ ταῦτα οἱ μὲν Ἄθ. ἐπολέμουν κατὰ τοῦ Περδ. διὰ θαλάσσης, δὲ Φίλ. καὶ οἱ Δέρδου ἀδελφοί ἐκ τῆς μεσογαίας.

Κεφ. 60.

ἐν τούτῳ, δηλ. τῷ χρόνῳ. — τῆς Π. ἀφεστηκίας καὶ... οὖσῶν, ἐπειδήγησις τοῦ ἐν τούτῳ=δτε δηλ. ἡ Ποτ. εἰχεν ἀποστατήσει καὶ αἱ Ἀττικαὶ νῆες εὑρίσκοντο περὶ τὴν Μ.—δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ =ἐπειδὴ ἐφοδιοῦντο περὶ τοῦ χωρίου (δηλ. τῆς Ποτ.). — καὶ οἰκεῖον τὸν κ. ἥγούμενοι = καὶ ἐπειδὴ ἐνόμιζον τὸν κίνδυνον (αὐτῆς, δηλ.

τῆς Ποτειδ.) ἰδικόν των.—έαυτῶν, γενκ. διαιρετική, ώς καὶ ἡ ἐπομένη τῶν... Πελοπον.—μισθῷ πείσαντες, ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἐθελοντάς· ὥστε=μισθῷ πεπεισμένους=μισθοφόρους.—τοὺς πάντας (=ἐν δλῳ), ἀποδοτέον καὶ εἰς τὸ: καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους.—ὅ Ἀδειμάντου, τοῦ γγωστοῦ στρατηγοῦ τῶν Κορινθ. τοῦ ἐρίσαντος πρὸς τὸν Θεμιστοκλ. ἐν Σαλαμῖνι.—κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ = καὶ ἔνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν φιλίας.—οὐχ ἥκιστα = μάλιστα = πρὸ πάντων.—ἐθελονταὶ = ώς ἐθελονταὶ (καὶ οὐχ! ώς μισθοφόροι).—ξυνέσποντο = συνγχολεύθησαν.—ἥν γάρ, δὲ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐστρατήγει τὸ δὲ κατὰ φιλίαν... ξυνέσποντο ἐτέθη παρενθετικῶς.—τοῖς Ποτ. ἀεί ποτε ἐπιτήδειος = ἀνέκαθεν φίλος τῶν Ποτειδ.—ὑπερδον... ἦ Ποτ. ἀπέστη = μετὰ τὴν ἀποστασίαν τῆς Ποτειδαίας.—ἐπὶ Θράκης=ἐς τὰ ἐπὶ Θράκης χωρία (πρᾶλ. κεφ. 56, § 2).

Κεφ. 61.

§ 1 - 2. ἥλθε... καὶ πέμπουσι, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν: ἐλθούσης (=ἐπειδὴ ἥλθε)... πέμπουσι.—τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσι, κατὰ πρόληψιν=ὅτι αἱ πόλεις ἀφεστᾶσι (πρᾶλ. κεφ. 26, § 2: «δέει τῶν Κερκ. μὴ κωλύωνται ὑπὸ αὐτῶν»). — καὶ τοὺς μετ' Ἀρ. ἐπιπαριόντας = δτι καὶ οἱ μετὰ τοῦ Ἀριστ. πορεύονται πρὸς βοήθειαν αὐτῶν (τῶν πόλεων δηλ., αἱ δύοται εἰχον ἀποστατήσει).—έαυτῶν, δηλ. τῶν Ἀθ.: ἦ γενκ. διαιρτκ..—πέμπτον αὐτὸν=αὐτὸν κατ' ἔξοχὴν μεταξὺ τεσσάρων ἄλλων (πρᾶλ. κεφ. 46, § 2).—οἱ = οὗτοι δέ. — ἀφικόμενοι... πρῶτον, πρὶν δηλ. φθάσωσι πρὸς τὰ ἀφεστῶτα (§ 1). — καταλαμβάνουσι = εὐρίσκουσι.—τοὺς προτέρους (=τοὺς πρότερον πεμφθέντας) χιλίους, τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν ἀνέφερεν δ Θουκ. ἐν κεφ. 57, § 6, τὴν δ ἀφιξὴν αὐτῶν εἰς Μακεδονίαν ἐν κεφ. 59, § 2.—Θέρμην, τὴν νῦν Θεσσαλονίκην.—ἡρηκότιας... πολιορκοῦντας, κατγρμτ. μετχ.: πόθεν ἔξαρτωνται; — Πύδναν, πόλιν ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον.

§ 3 - 5. καὶ αὐτοί, ώς δηλ. καὶ οἱ πρότεροι χίλιοι.—ἐπολιόρκησαν, ὑποκρι. τούτου καὶ τῶν ἐπομένων δ. οὐχὶ τὸ καὶ αὐτοί, ἀλλὰ οἱ συνηγωμένοι στρατοί, οἱ δισχίλιοι δηλ. μετὰ τῶν προτέρων χιλίων.—ἀναγκαίαν = ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῆς ἀνάγκης. — ώς αὐτοὺς κατήπειγεν κτλ., αἰτιολογεῖ τὸ ἀναγκαίαν=διότι ἡνάγκαζεν αὐτοὺς σφόδρα (νὰ σπεύσωσιν).—ἦ Ποτ. καὶ ὁ Ἀριστεὺς παρεληλυθὼς=

ἡ κατάστασις τῆς Ποτ. καὶ ἡ ἀφίξις τοῦ Ἀριστέως. — ἀπανίστανται = ἀποχωροῦσιν. — Στρέψαν, πόλιν ἐν τῇ Μυγδονίᾳ πρὸς Β. τῆς Θέρμης. — πειράσαντες τοῦ χωρίου = δοκιμάσαντες νὰ ἔκπορθήσωσι τὸ χωρίον (δηλ. τὴν Στρέψαν). — οὐχ ἔλόντες, δηλ. αὐτὸ (τὸ χωρίον). — ἔσαιτῶν, γενκ. διαιρτκ. — χωρὶς δὲ = πρὸς τούτοις δέ. — τῶν ξυμμάχων (δηλ. τῶν μεινάντων πιστῶν τοῖς Ἀθ.), γενκ. διαιρτκ. τοῦ πολλοῖς (δηλ. δηλίταις). — Παυσανίου, ἀδελφοῦ τοῦ Δέρδου (πρβλ. κεφ. 59, § 2). — νῆες... ἐβδομήκοντα, δηλ. αἱ 40 τοῦ Καλλίου (§ 1) καὶ αἱ 30 τοῦ Ἀρχεστράτου (κεφ. 57, § 6). — κατ' ὀλίγον = βραδέως. — τριταῖοι = κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν. — Γίγωνον, λιμένα τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου.

Κεφ. 62.

§ 1-3. προσδεχόμενοι = περιμένοντες. — πρὸς Ὁλύνθου = πρὸς τὸ μέρος τῆς Ὁλύνθου. — ἐν τῷ ἴσθμῳ, ἔνθα ἔκειτο ἡ Ποτείδαια. — ἀγορὰν... ἐπεποίηντο, πρὸς εὐκολίαν τῶν στρατιωτῶν, ἵνα οὗτοι ἔχωσι πρόχειρα τὰ τρόφιμα καὶ μὴ πλανῶνται: ἀνὰ τὴν πόλιν πρὸς προμήθειαν αὐτῶν. — τῆς πόλεως, δηλ. τῆς Ποτείδαιας. — στρατηγὸν μὲν, προετάχθη δὲ μὲν ἀντὶ νὰ τεθῇ μεταξὺ τοῦ: τοῦ καὶ πεζοῦ, ἀρ' οὖ ἡ ἀπόδοσις τούτου κείται ἐν τῷ: τῆς δὲ ἵππου (= τοῦ δὲ ἵππικοῦ). — ἥρηντο, ὑπερσυντλ. τοῦ αἰροῦμαι = ἐκλέγω. — ἀπέστη = ἀφειστήκει = εἰχεν ἀποστατήσει (πρβλ. κεφ. 61, § 3). — ἄρχοντα, δηλ. τῆς Μακεδονίας. — τό... στρατόπεδον = τὸ στράτευμα. — ἔχοντι, ἡ δοτκ. μετὰ προηγουμένην γενκ. (Ἀριστέως), διέτι τό: ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀρ. = ἔδοξε τῷ Ἀριστεῖ. — ἦν ἐπίωσι = ἀν ἐπέλθωσι. — Χαλκιδέας δὲ κτλ., ἔξακολουθεῖ ἡ ἔξαρτησις ἐκ τοῦ ἦν ἡ γνώμη τοῦ Ἀρ. — καὶ τοὺς ἔξω ἴσθμοῦ ξυμμάχους, ἐννοοῦνται: οἱ σύμμαχοι, οἱ μένοντες (οὐχὶ καὶ οἱ κατοικοῦντες) ἔξω τοῦ ἴσθμου μέρος αὐτῶν ἤσαν καὶ οἱ πρὸ αὐτῶν ἀναφερόμενοι Χαλκιδεῖς. Παρατηρητέα ἡ διὰ τοῦ καὶ σύνδεσις τοῦ μέρους μετὰ τοῦ δλου διὰ τοῦ δ καὶ = καὶ ἐν γένει. — τὴν... διακοσίαν ἵππον = τοὺς διακοσίους ἵππεις. — ἐπὶ σφᾶς, δηλ. ἐπ' αὐτὸν (τὸν Ἀριστέα) καὶ τοὺς μεθ' ἔκυτον. — κατὰ νώτου β... τοὺς πολεμίους = ἐρχόμενοι εἰς βοήθειαν (τοῦ Ἀριστέως) διπισθεν αὐτῶν (τῶν Ἀθ.) νὰ θέσωσι τοὺς πολεμίους (δηλ. τοὺς Ἀθ.) ἐν μέσῳ αὐτῶν (διέτι: διπισθεν μὲν θὰ ἥτο δ Περδίκκας μετὰ τῶν Χαλκιδέων καὶ

ἄλλων συμμάχων, ἔμπροσθεν δὲ ὁ Ἀριστεὺς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ).

§ 4 - 6. τοὺς μὲν Μακεδόνας ἵππεας, δηλ. τοὺς 600 τοῦ Φιλίππου καὶ Παυσανίου (πρᾶλ. κεφ. 61, § 4)· τὸ Μακεδόνας κείται ἐπιθετικῶς, ώς καὶ ἐν κεφ. 63, § 2. — ἐπὶ Ὁλύνθου = ἐς Ὁλυνθον. — εἴργωσι = κωλύωσι. — τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν, βραχυλογικῶς ἀντί: τοὺς ἐκεῖ ὅντας (δηλ. Χαλκιδεῖς καὶ λοιποὺς) ἐπιβοηθεῖν (= βοηθεῖν) ἐκεῖθεν. — αὐτοὶ δέ, δηλ. οἱ Καλλίας καὶ οἱ ἔναντιχοντες· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τό: τοὺς μὲν Μακ. ἵππεας. — ἀναστήσαντες = σηκώσαντες (ἀπὸ τὴν Γίγωνον δηλ., ἐνθα [κατὰ τὸ κεφ. 61, § 4] εἰχον στρατοπεδεύσει). — ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγ. = ἀφ' οὐ ἔφθασαν πλησίον τοῦ ἰσθμοῦ. — ἀντικαθίσταντο = παρετάσσοντο ὡσαύτως (= ἀντί). — ξυνέμισγον (= συνεπλέκοντο), δηλ. οἱ Ἀθην. καὶ οἱ ἐναντίοι αὐτῶν. — καὶ δοῖ κτλ., ἢ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ οἱ λογάδες (= οἱ ἔκλεκτοι) Κορινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων, οἱ περὶ ἐκείνον ἥσαν. — τὸ καθ' ἑαυτοὺς = τοὺς ἀπέναντι αὐτῶν. — ἐπεξῆλθον = ἐξῆλθον τῆς τάξεως αὐτῶν πρός. ἐπίθεσιν = προεχώρησαν. — ἐπὶ πολὺ = πολὺ μακράν. — ἐς τὸ τεῖχος, δηλ. τῆς Ποτειδαίας — Ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ παρὰ τὴν Ποτείδαιαν, τῇ γενομένῃ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 432, ὁ φιλόσοφος Σωκράτης ἔσωσε τὴν ζωὴν τοῦ νεαροῦ Ἀλκιβιάδου κινδυνεύσαντος.

Κεφ. 63.

§ 1. ἐπαγαχωδῶν = ἐν φῷ ἐπέστρεψεν. — ὡς = ὅτε. — τὸ ἄλλο στράτευμα, δηλ. τὸ ἐκ τῶν Ποτειδ. καὶ Πελοπον. συγκείμενον. — ἡσσημένον, μετχ. κτηγμρ. ἐξαρτωμένη πόθεν; Περὶ τοῦ πράγματος βλ. κεφ. 62, § 6. — δόποτέρωσε διακινδύνο. χωρήσας = δόποτέρωσε χωρήσας διακινδυνεύσῃ = εἰς δόποιον ἐκ τῶν δύο μερῶν προσωρήσας νὰ κάμη ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν. — ἢ ἐπὶ τῆς Ὁλ. (= ἐς Ὁλυνθον) ἢ ἐς τὴν Π., ἐπεξήγησις τοῦ δόποτέρωσε. — ἔδοξε, δηλ. αὐτῷ (τίνι;). — ξυναγαγόντι = ἀφ' οὐ συμπυκνώσῃ. — ὡς ἐς ἐλάχιστον χωρίον = ἐς ὡς (ἐπιτατικὸν) ἐλάχιστον χ. = εἰς δοσὸν τὸ δυνατὸν δλιγύτερον τόπον. Ἡ πυκνὴ παράταξις τοῦ στρατοῦ θὰ διγυκόλυνε πολὺ τὴν διάσπασιν τῆς ἐχθρικῆς γραμμῆς. — δρόμῳ = δρομοπαίως. — βιάσασθαι = βίᾳ εἰσελθεῖν. — καὶ παρῆλθε παρὰ τὴν κηλὴν = καὶ ἐπέρασε πλησίον τῆς κηλῆς· κηλὴ δὲ = οἱ ἔμπροσθεν τοῦ πρὸς θάλασσαν τείχους προθεβλημένοι λίθοι. Ὁ Ἀριστεὺς

προυτίμησε νὰ ἔλθῃ εἰς Ποτ. δὶς' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ, διότι τὸ ἀνοιγμα τῶν πυλῶν ἦτο ἐπικίνδυνον, καθ' ὃσον πρὸ αὐτῶν ἦσαν οἱ Ἀθ. καὶ ἥδύναντο καὶ οὗτοι νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν πόλιν, εὐθὺς ὡς ἥγνοίγοντο αἱ πύλαι.—βαλλόμενός τε καὶ γαλεπῶς, παρατηρητέα ἡ σύνδεσις μετοχῆς μετὰ ἐπιρρ. = ὅχι μόνον (= τε) προσβαλλόμενος (ὑπὸ τῶν ἐπικλυζόντων τὴν χρηλήν κυμάτων καὶ τῶν τοξευμάτων τοῦ πολιορκοῦντος τὴν Ποτ. Ἀττικοῦ στόλου), ἀλλὰ καὶ (= καὶ) μετὰ μεγίστης δυσκολίας (δηλ. παρηλθε).

§ 2 - 3. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Ὄλ... βοηθοί, πρβλ. κεφ. 62, § 4.—ἀπειχε (= ἀπέχει), δηλ. ἡ Ὄλυνθος τῆς Ποτειδαίας — μάλιστα = περίπου.—ἔστι καταφανές, δηλ. τὸ μεταξὺ τῆς Ὄλυνθου καὶ Ποτ. διάστημα. — τὰ σημεῖα ἥρθη (= ὑψώθησαν), πρβλ. κεφ. 49, § 1· τὸ ἀντίθετον κατωτέρω: τὰ σημεῖα κατεσπάσθη (= κατεβιβάσθησαν).—βραχὺ τι = εἰς μικρὰν ἀπόστασιν.—ῶς βοηθήσοντες, τελικ. μετχ. — ἀντιπαρετάξαντο, δηλ. τοῖς ἀπὸ τῆς Ὄλυνθου τοῖς Π. βοηθοῖς.—ῶς κωλύσοντες, κατὰ τὴν ἐντολήν, θην εἰχον λάβει παρὰ τοῦ Καλλίου (πρβλ. κεφ. 62, § 4).—διὰ τάχους = ταχέως. — τῶν Ἀθ., γενν. κατηγρμτικ. κτητική. — πάλιν = δπίσω. — ἐς τὸ τεῖχος, δηλ. τῆς Ὄλυνθου.—οὐδετέροις = οὔτε εἰς τοὺς μὲν οὔτε εἰς τοὺς δέ.—παρεγένοντο, δηλ. ἐν τῇ μάχῃ. — τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους (= μετὰ σπονδῶν) ἀπέδοσαν, οἱ Ποτ. ζητήσαντες σπονδᾶς πρὸς ταφὴν τῶν νεκρῶν ὠμοιλόγησαν τὴν ἔσωτῶν ἥτταν. — τροπαῖον ἔστησαν, πρβλ. κεφ. 54, § 1.—Ἀθ. δὲ αὐτῶν, ἔξαιρέσει δηλ. τῶν συμμάχων, ὃν αἱ ἀπώλειαι δὲν ἐγένοντο γνωσταὶ, τῷ Θουκυδ. — Πρὸς τιμὴν τῶν πεσόντων ἐνταῦθα ἀνηγέρθη ὑπὸ τῶν Ἀθ. ἐν τῷ Κεραμεικῷ μνημεῖον καὶ ἔχαράχθη ἐπιγραφὴ διατηρηθεῖσα μέχρις ἡμῶν καὶ ὑπάρχουσα ἐν τῷ Βρετανικῷ μουσείῳ.

Κεφ. 64.

τὸ ἐκ τοῦ ἴσθμοῦ τεῖχος = τὸ ἐς τὸν ἴσθμον τ. = τὸ ἀποθλέπον πρὸς τὸν ἴσθμὸν τεῖχος. Ἡ Ποτείδ. εἶχε δύο τείχη: ἐν πρὸς Β. ἀποθλέπον πρὸς τὸν ἴσθμὸν καὶ ἔτερον πρὸς Ν. ἐστραμμένον εἰς τὴν Παλλήνην (πρβλ. κεφ. 56, § 2).—ἀποτειχίσαντες = ἀποκλείσαντες διὰ τείχους (νέου, ὅπερ ἀνήγειραν οἱ Ἀθ. δλίγον μακρὰν τοῦ πρώτου τείχους τῆς Ποτείδ. ἔνεκα στενῆς πολιορκίας). — τὸ δ' ἐς τὴν Παλ. = τὸ δ' ἐστραμμένον πρὸς τὴν Παλλήνην. — ἀτείχιστον ἦν =

οὐκ ἀπετείχιστο (ὑπὸ τῶν 'Αθ.) = δὲν εἶχεν ἀποκλεισθῆ ὑπὸ τῶν 'Αθ. διὰ (νέου) τείχους (ώς τὸ πρὸς τὸν ισθμὸν βλέπον). ή ἀποτείχισις τοῦ ἐς Παλλήνην τείχους γίνεται τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Φορμίωνος (βλ. κατωτέρω § 3). — διαβάντες, δηλ. διὰ τῶν νεῶν, διότι ἐν τῷ μεταξὺ ἔκειτο ή Ποτείδαια. — τειχίζειν = ἀποτείχιζειν. — δεδιότες = ἐπειδὴ ἐφοδοῦντο. — σφίσιν ... γιγνομένοις δίχα = κατ' αὐτῶν, ἐὰν διγροῦντο εἰς δύο (ἐὰν δηλ. οἱ μὲν εἰργάζοντο πρὸς Β., οἱ δὲ πρὸς Ν. τῆς Ποτείδαιας). — οἱ ἐν τῇ πόλει = οἱ ἐν 'Αθήναις. — τὴν Παλλήνην, βραχυλογικῶς ἀντί: τὸ ἐς τὴν Παλλήνην (§ 1). — χρόνῳ ὑστερον = μετ' ὀλίγον. — ἔαυτῶν, γενκ. διαιρτκ. — Φορμίωνα, διστις ἀνέλαθε τὴν ἀρχιστρατηγίαν ἀντὶ τοῦ πεσόντος Καλλίου. — ἐξ 'Αφύτιος δρμῷμενος = ἔχων τὴν "Αφυτιν ὡς δρμητήριον. Ή "Αφυτις ἦτο πόλις τῆς Παλλήνης παρὰ τὸν Τορωναῖον κόλπον" ή κατάληξις τῆς γενκ. -ιος Ιωνικῆ. — προσήγαγε τῇ Ποτ. = ἐπλησίασεν εἰς τὴν Ποτείδ. — κατὰ βραχὺ = κατ' ὀλίγον (κεφ. 61, § 4). — κείρων = δηῶν = λεγλατῶν. — ἐπεξήει = ἐξήρχετο ἐκ τῆς πόλεως. — τὸ ἐκ τῆς Παλ. τείχος = τὸ ἐς τὴν Παλ. τείχος. — κατὰ κράτος = μὲ δληγη τὴν δύναμιν = ισχυρῶς. — ἀμφοτέρωθεν = ἐκ τοῦ ισθμοῦ (ὑπὸ τίνων;) καὶ ἐκ τῆς Παλλήνης (ὑπὸ τίνων;). — καὶ ἐκ θαλάσσης ... ἄμα = συγχρόνως καὶ ἐκ θαλάσσης. — ναυσὶν ἐφορμούσαις = μὲ ('Αττικὰς) ναῦς προσωριμισμένας (ἐν αὐτῇ).

Κεφ. 65.

ἀποτείχισθείσης αὐτῆς (δηλ. τῆς Ποτείδαιας) καὶ ... ἔχων, αἱ μετχ. αἴτιοιογκ.: παρατηρητέα ή σύνδεσις ἀπολύτου μετοχῆς μετὰ μετοχῆς κατ' ὀνομστ. πτῶσιν. — σωτηρίας, δηλ. τῆς Ποτείδαιας. — ἦν μή τι ... γίγνηται = ἐὰν δὲν συμβαίνῃ τι (δηλ. βοήθεια) ἐκ μέρους τῆς Πελοπον. — ἡ ἄλλο, δηλ. τι. — παρὰ λόγον = παρὰ προσδοκίαν. — πλὴν πεντακοσίων, συναπτέον τῷ τοῖς ἄλλοις, δπερ ἀντικμ. τοῦ ξυνεβούλευε = ξυνεβούλευε τοῖς ἄλλοις πλὴν πεντακοσίων. — ἄνεμον (δηλ. οὔριον) τηρήσασι ἔκπλεῦσαι = ἀφ' οὐ περιμείνωσιν εὐνοϊκὸν ἄνεμον ν' ἀποπλεύσωσι (δηλ. τῆς Ποτείδαιας). — ὅπως ... ἀντίσχῃ = δπως διαρκέσῃ. — ἐπὶ πλέον = πλείονα (= περισσότερον) χρόνον. — ἥθελεν = ἦτο πρόθυμος. — τῶν μενόντων εἶναι = νὰ είναι: (εἰς) ἐκ τῶν μενόντων = ν' ἀνήκῃ εἰς τοὺς μένοντας (δηλ. εἰς τοὺς πεντακοσίους). — ὡς, χρονκ. — οὐκ ἐπειθε, δηλ. τοὺς Ποτεί-

δαιάτας. — βουλόμενος, μετχ. αἰτιολγκ. — τὰ ἐπὶ τούτοις = τὰ ἀπαιτούμενα ἐν τοιαύταις περιστάσεσι. — καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν (= ἔξω) ἔξει ὡς ἄριστα, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ παρασκευάζειν (= ἐπιμελεῖσθαι) = καὶ νὰ φροντίζῃ πῶς τὰ ἔξω (τῆς πόλεως) νὰ ἔχωσιν δσσον τὸ δυνατὸν ἄριστα· ἡ ἔννοια: νὰ φροντίσῃ τίνι τρόπῳ νὰ πορισθῇ ἔξω τῆς πόλεως βοήθεια. — ἔκπλουν ποιεῖται = ἔκπλεῖ. — λαθών, μετχ. τροπκ. — τά τε ἄλλα ἔνυπολέμει, δηλ. τοῖς Χαλκιδεῦσι = καὶ ἄλλας πολεμικάς ἐπιχειρήσεις ἔκαμψε μετὰ τῶν Χαλκ. — Σερμυλιῶν, συναπτέον τῷ πολλοὺς ἡ γενκ. νοητέα καὶ εἰς τὸ τῇ πόλει. Σερμυλιεῖς δὲ = οἱ κάτοικοι τῆς Σερμύλης, πόλεως ἐπὶ τῆς Χερσονήσου Σιθωνίας ἀντικρὺ τῆς Ποτειδαίας ἐπὶ τῆς ἄλλης ἀκτῆς τοῦ Τοφωναίου κόλπου· αὕτη ἡτο σύμμαχος τῶν Ἀθην. — λοχήσας πρὸς τῇ πόλει = ἐνεδρεύσας πλησίον τῆς πόλεως. — καὶ Σερμυλιῶν... διέφθειρεν, ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ πολλοὺς (τῶν) Σερμυλιῶν διέφθειρε λοχήσας πρὸς τῇ πόλει (τῶν Σερμυλιῶν). — ἔς τε τὴν Πελ. ἔπρασσεν, βραχυλογία: ἔς τε τὴν Πελ. ἔπειπε (ἀγγέλους) καὶ ἔπρασσε (= ἐνήργει). — ὅπῃ (= ὅπως)... γενήσεται = πῶς νὰ γείνη. — μετὰ δὲ τῆς Ποτ. τὴν ἀποτείχισιν, ὑπερβατὸν σχῆμα = μετὰ δὲ τὴν ἀποτείχισιν τῆς Ποτειδ. — τοὺς ἔξ καὶ χιλίους, τοὺς ἀναφερομένους ἐν κεφ. 64, § 2· οἱ δὲ λοιποὶ τρισχίλιοι ἔξηκολούθουν πολιορκοῦντες τὴν Ποτείδ., ἥτις ἐπὶ τέλους συνθηκολογεῖ τὸν χειμῶνα τοῦ 430/429. — Βοττικήν, πρβλ. κεφ. 57, § 5. — ἔστιν ἀ = τινά. — πολίσματα = μικρὰς πόλεις.

Κεφ. 66.

αἰτίαι μὲν αὔται... ἔς ἀλλήλους = ὡς αἰτίαι μὲν τοῦ πολέμου ἐναντίον ἀλλήλων ταῦτα (δηλ. τὰ ἐπόμενα: ὅτι τὴν Ποτείδαιαν κτλ.)· ἡ ἀπόδοσις τοῦ μὲν ἐν τέλει τοῦ κεφ. οὐ μέντοι... ἔνυπρογόγει. — προσεγεγένηντο = εἰχον προστεθῆ (δηλ. εἰς τὴν αἰτίαν τὴν ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου, περὶ τῆς πρβλ. κεφ. 55, § 2). — τοῖς μὲν Κορ., δηλ. ἔς τοὺς Ἀθηναίους (= ἐναντίον τῶν Ἀθ.). — ἔαυτῶν, δηλ., τῶν Κορινθίων. — οὖσαν... ὄντας, μετχ. ἔνδοτικαί. — καὶ Πελοπον., διότι οἱ Κορ. εἰχον πέμψει καὶ Πελοπον. μισθοφόρους· πρβλ. κεφ. 60. — τοῖς δ' Ἀθ. ἔς τοὺς Πελ., δηλ. αἰτίαι προσεγεγένηντο. — ἔς τοὺς Πελ., ἐπεκτείνει τὰς ἔχθροπραξίας εἰς 8λους τοὺς Πελοπ., διότι δ' Ἀριστεὺς ἐν κεφ. 60, § 1 καὶ ἐν κεφ. 62, § 1 εἶχεν οὐ μόνον Κορ.,

ἀλλὰ καὶ Πελοπ. πρὸς ὑποστήριξιν τῆς Ποτειδαίας.—έαυτῶν, δηλ. τῶν Ἀθην. —ἀπέστησαν = ἔκινησαν εἰς ἀποστασίαν.—ἔλθόντες = ἐκστρατεύσαντες. — σφίσιν ... ἐμάχοντο = ἐμάχοντο κατ' αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀθην.). — ἀπὸ τοῦ προφανοῦς = φανερὰ (οὐχὶ πλέον μὲ μυστικὰς ὑποκινήσεις πρὸς ἀπόστασιν). — οὐ ... πω ἔννεῳδώγει (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ. — δ (ὑπερσυντλ. τοῦ β. ἔνδρηγγνυμαι) = δὲν εἰχεν ἀκόμη ἐκραγῆ.

B. ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΝ ΤΗΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΤΩΝ ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ
(Κεφ. 67 - 87)

1. Αἱ ἐνέργειαι τῶν Κορινθίων πρὸς σύγκλησιν
ἐν Σπάρτῃ ἐκκλησίας καὶ δημηγορία αὐτῶν.

(Κεφ. 67 - 71)

Κεφ. 67.

§ 1 - 2. πολιορκουμένης τῆς Ποτειδ. = ἐν φ. ἐπολιορκεῖτο γῇ Ποτειδαία. — οὐχὶ ἡσύχαζον, οἱ Κορίνθιοι. — ἀνδρῶν σφίσιν ἐνόντων καὶ ἄμα περὶ τῷ χ. δεδιότες = διότι ἐνυπῆρχον (ἐν τῇ Ποτειδ.) ἀνδρες αὐτῶν (τῶν Κορ.) καὶ συγχρόνως διότι ἐφοδούντο περὶ τοῦ χωρίου (δηλ. τῆς Ποτειδ.). Περὶ τῆς συνδέσεως τῶν μετχ. (ἐνόντων καὶ ... δεδιότες) πρᾶλ. κεφ. 65, § 1. — παρεκάλουν τε = διὰ τοῦτο (= τε) προσεκάλουν (οἱ Κορ.). — τοὺς ἔνημάχους, τοὺς ἀνήκοντας εἰς τὴν Πελοπόν. συμμαχίαν. — κατεβόων ... τῶν Ἀθ. = βοῶντες κατηγόρουν τῶν Ἀθ. — τὴν Πελοπόν., καὶ οὐχὶ μόνον τὴν Κόρινθον, ἵνα ἔξεγείρωσιν ἔτι μᾶλλον τὴν ἀγανάκτησιν τῶν συμμάχων. — Αἰγινῆται τε = πρὸς τούτοις καὶ οἱ Αἴγ. (οὐχὶ ὡς σύμμαχοι, διότι οὗτοι ἀπὸ τοῦ 456 π. Χ. ἥσαν ὑποτελεῖς τῶν Ἀθην.). — πρεσβευόμενοι = πέμποντες πρέσβεις. — δεδιότες, μετχ. αἰτιολογοῦσα τὸ οὐ φανε-

ρῶς. — ιρύφα δέ, δηλ. πρεσβευόμενοι. — οὐχ ἥκιστα = μάλιστα = κατ' ἔξοχήν. — μετ' αὐτῶν, τῶν Κορινθ. — ἐνῆγον τὸν πόλεμον = ἡρέθιζον τοὺς συμμάχους εἰς τὸν πόλεμον. — κατὰ τὰς σπονδάς, τὰς τριακοντούτεις τὰς συνομολογηθείσας τῷ 445 π. Χ.

§ 3 - 5. προσπαρακαλέσαντες = πρὸς τούτοις (ἐκτὸς δηλ. τῶν ὑπὸ τῶν Κορινθ. προσκληθέντων) προσκαλέσαντες. — τῶν ἕνημάχων, γενκ. διαιρετικ. τοῦ εἴ τις = ἐκ τῶν συμμάχων (πάντα) δστις. — τι ἄλλο ἔφη ἥδικηθσαι = ἔλεγον δτι ἔχει ἀδικηθῆ κατά τι δλλο. — ξύλογον σφῶν αὐτῶν π. τὸν εἰωθότα = συγκαλέσαντες τὴν συνήθη ἐκκλησίαν αὐτῶν (ἥς μετεῖχον πάντες οἱ ἔχοντες ἥδικίαν ἀνωτέραν τῶν 30 ἑτῶν). — ἐκέλευον, δηλ. τὸν βουλόμενον τῶν παρόντων. — παριόντες = ἀναβάλνοντες εἰς τὸ βῆμα. — ἐγκλήματα ἐποιοῦντο, δηλ. πρὸς τοὺς Ἀθ. = κατηγόρουν τοὺς Ἀθ. — ὡς ἔκαστοι = κατὰ σειράν. — καὶ ἔτερα οὐκ ὅλ. διάφορα = καὶ ἄλλας δχ: δλγας διαφοράς. — μάλιστα δὲ = κατ' ἔξοχήν δέ. — λιμένων τε εἰργεσθαι... καὶ... ἀγορᾶς, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ δηλοῦντες = δτι: ἀπεκλείσαντο τῶν λιμένων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶν Ἀθ. καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς. Εἰς τὸ φήμισμα τοῦτο προέβησαν οἱ Ἀθ. πιθανῶς τὸ θέρος τοῦ 432 π. Χ. ἀμέσως μετὰ τὴν παρὰ τὰ Σύνοτα μάχην, εἰσηγουμένου αὐτοῦ τοῦ Περικλέους, δστις μετὰ τὴν φανερὰν μετὰ τῶν Κορινθίων σύμπραξιν τῶν Μεγαρέων ἐθεώρει προσήκουσαν τὴν τιμωρίαν καὶ ταπεινωσιν αὐτῶν. — παρελθόντες = ἀναβάντες εἰς τὸ βῆμα. — καὶ... ἐάσαντες, δ καὶ συνδέει τὸ τελευταῖο μετὰ τῆς μετρ. ἐάσαντες = τελευταῖοι καὶ ἀφ' οὐ ἀφῆκαν. — τοὺς ἄλλους, δηλ. συμμάχους. — ἐπειπον = κατόπιν (μετὰ τοὺς ἄλλους) εἰπον. — τοιάδε = τοιαυτα περίπου.

Κεφ. 68.

§ 1 - 2. τὸ πιστόν, τὸ οὐδέτ. ἀντὶ τοῦ ἀφγρημένου = ἡ πίστις = ἡ εἰλικρίνεια. Οἱ Κορ. ἐπανιοῦντες τοὺς Λακεδ. θηρέουσι τὴν εὔνοιαν αὐτῶν (captatio benevolentiae). — ὑμᾶς, ὑπερβατόν. — τῆς καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς (= τῆς ὑμετέρας) πολιτείας καὶ διμιλίας, ἐκ τοῦ τὸ πιστόν = ἡ εἰλικρίνεια τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ σας βίου. κατ' ἔννοιαν = ἡ εἰλικρίνεια, ἦν ἔχετε εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς σχέσεις σας. — ἀπιστοτέρους = δλγον δυσπίστους· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ τὸ πιστόν. — ἐς τοὺς ἄλλους ἦν τι λέγωμεν = ἐὰν λέγωμεν κακόν τι κατὰ τῶν ἄλλων (δηλ. τῶν Ἀθ.). Ἡ ἔννοια τῶν ἥγου-

μένων ἡ ἔξης: ἐπειδὴ σεῖς εἰσθε εἰλικρινεῖς εἰς τὰς πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς σχέσεις ὑμῶν, νομίζετε δτι καὶ οἱ ἄλλοι εἰναι τοιοῦτοι (ώς καὶ ὑμεῖς) καὶ δὲν πιστεύετε εἰς τὰς κατ' αὐτῶν κατηγορίας ὑμῶν. — καὶ ἀπ' αὐτοῦ = καὶ ἔνεκα αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πιστοῦ καὶ ἀπίστου). — σωφροσύνην = σύνεσιν (διότι δὲν παραδέχεσθε ἀνεξέταστως καὶ ἀπερισκέπτως τὰς γνώμας τῶν ἄλλων). — ἀμαθίᾳ δὲ πλέονι (δηλ. ἡ σωφροσύνη) . . . χρῆσθε=ἀπειρίαν δμως ἔχετε μεγαλυτέραν. — πρὸς τὰ ἔξω πράγματα = πρὸς τὰ ἔξω τῆς Λακωνικῆς συμβαίνοντα=πρὸς τὴν ἔξωτερην πολιτικήν. — προαγορευόντων ὑμῶν=ἐν φῇ ὑμεῖς προελέγομεν. — περὶ δν=περὶ τούτων, ἂ. — τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε=ἔμανθάνετε ἡ περίφρασις καθιστᾷ τὴν ἔννοιαν ἐντονωτέραν. — τῶν λεγόντων ... ὑπενοεῖτε, ὅς, πρόληψις=ὑπενοεῖτε ὃς οἱ λέγοντες. — ἔνεκα τῶν αὐτοῖς Ἰδίᾳ διαφόρων=ἔνεκα τῶν Ἰδιωτικῶν αὐτῶν συμφερόντων· τὰ διαφόρα, ἐνταῦθα=συμφέροντα (ἐκ τοῦ ἐνεργητ. διαφέρειν) ἀλλαχοῦ (πρβλ. κεφ. 56, § 1—κεφ. 67, § 4) =αἱ διαφοραὶ (ἐκ τοῦ μέσου διαφέρεσθαι). — καὶ δι' αὐτό, ἐπειδὴ δηλ. οὕτω ὑπενοεῖτε. — πάσχειν, δηλ. ἡμᾶς. — ἐπειδή, χρονκ. — ἐν τῷ ἔργῳ=ἐν τῷ πάσχειν αὐτῷ. — παρεκαλέσατε=προσεκαλέσατε· περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 67, § 3. — ἐν οἷς, συναπτέον τῷ οὐχ ἥκιστα (=μάλιστα) = μεταξὺ τῶν διοίων κατ' ἔξοχήν. — δσφ καὶ ... ἀμελούμενοι, ἐν αὐτοῖς κείται: ἡ πρόθεσις τοῦ λόγου. — δσφ=καθ' δσον. — ἐγκλήματα=παράπονα. — ὑπὸ μὲν Ἀθ. ὑβριζόμενοι ... ἀμελούμενοι = διέτι ὑπὸ μὲν τῶν Ἀθ. ἀδικούμεθα, ὑφ' ὑμῶν δὲ ἀμελούμεθα. Παρατηρητέα ἐν τῷ προσιμώφ ἡ δρητορικὴ τέχνη, μεθ' ἣς ὁ Κορ. δήτωρ ἐλέγχει πικρῶς, ἀλλὰ καὶ περιποιεῖται τὸν ἐλεγχόμενον (πιστὸν—ἀπίστους, σωφροσύνην—ἀμαθίᾳ, ἀμελούμενοι).

§ 3-4. ἀφανεῖς πον=κάπου ἐν κρυπτῷ. — δντες, οἱ Ἀθηναῖοι. — ως οὐκ εἰδόσι, δηλ. ὑμῖν, δπερ ἐκ τοῦ προσέδει=θὰ εἴχετε σεῖς ἀνάγκην καὶ ἄλλης (= προοσ) διδασκαλίας ως ἀγνοοῦντες. — νῦν δέ, διὰ τοῦ δὲ γίνεται ἀντίθεσις τοῦ ἀπραγματοποιήτου πρὸς τὸ πραγματικόν. — τι δεῖ = τις ἡ ἀνάγκη. — μακρηγορεῖν, δηλ. ἡμᾶς τοὺς ἔυμμάχους, ἐξ οὖ ἔξαρτάται ἡ γενν. δν = νὰ μακρηγορῶμεν ἡμεῖς οἱ σύμμαχοι ἐκ τῶν διοίων. — τοὺς μὲν δεδουλωμένους δρᾶτε = ἀλλους μὲν βλέπετε ὅτι ἔχουσιν ὑποδουλωθῆ. Ἐννοοῦνται οἱ Αἰγινῆται, εἰς οὓς οἱ Ἀθ. δὲν παρεῖχον τὴν διὰ τῶν σπονδῶν ἐπηγγελμένην αὐτονομίαν (πρβλ. κεφ. 67, § 2). — τοῖς δ' ἐπιβουλεύοντας

αὐτούς, ἡ μετχ. ἐκ τοῦ ὁρᾶτε = κατ' ἄλλων δὲ (βλέπετε) αὐτοὺς (τοὺς Ἀθ.) ἔχοντας ἔχθρικοὺς σκοπούς. Ἐννοοῦνται οἱ Μεγαρεῖς, οὓς οἱ Ἀθ. ἔκώλυσον τῶν λιμένων τῶν ἐν τῇ Ἀθην. ἀρχῇ καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς (πρβλ. κεφ. 67, § 4).—δεδουλωμένους... ἐπιβουλεύοντας, παρατηρητέα ἡ μετάβασις ἐκ τοῦ παθητ. β. εἰς τὸ ἐνεργητικόν.—οὐχ ἥκιστα=μάλιστα.—τοῖς ἡμετέροις ἔνυμ., ἡ δοτκ. ἐκ τοῦ ἐπιβουλεύοντας. Ἐννοοῦνται ίδια οἱ Κερκυραῖοι καὶ οἱ Ποτειδαιίται, οἵτινες ὡς ἅποικοι τῶν Κορ. ἡσαν οἱ φυσικοὶ συγγενεῖς καὶ σύμμαχοι αὐτῶν. — καὶ ἐκ πολλοῦ (δηλ. χρόνου) προπαρεσκευασμένους=καὶ δι τοῦ πρὸ πολλοῦ αὐτοὶ (οἱ Ἀθ.) εἶναι προπαρεσκευασμένοι ἡ μετχ. ἀν καὶ συνδέεται ταῖς ἡγουμέναις μετχ. οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν μετὰ τοῦ ὕν.—εἴ ποτε πολεμήσονται (=πολεμηθήσονται)=ἀν ποτε πολεμηθῶσι κατ' ἔννοιαν = διὰ τὸν ἐνδεχόμενον πόλεμον (κατὰ τῶν Πελοπ.).—οὐ γάρ ἀν... εἰχον... καὶ... ἐπολιόρκουν, δηλ. εἰ μὴ προπαρεσκευασμένοι ἡσαν=διότι ἀλλως δὲν θὰ κατείχον καὶ δὲν θὰ ἐποιλάρκουν.—ὑπολαβόντες=λάθρᾳ (=ὑπὸ) καταλαβόντες.—βίᾳ ἡμῶν = παρὰ τὴν θέλησιν ἡμῶν.—τὸ μέν, καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπικαιρότατον, ἀντί: ἡ μέν, δηλ. ἡ Ποτειδαια.—ἐπικ. χωρίον, δηλ. ἐστὶ=εἶναι καταλληλοτάτη θέσις.—πρὸς τὰ ἐπὶ Θράκης ἀποχρῆσθαι, δηλ. αὐτῷ (τῷ χωρίῳ)=ῶστε νὰ ὠφεληθῇ τις ἐξ αὐτῆς (τῆς θέσεως) ὡς πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις του κατὰ τῶν παραλίων τῆς Θράκης. Ἡ ἔννοια: Ἡ Ποτειδαια κείται ἐν οὕτω καταλλήλῳ θέσει, ὥστε ἔχων τις αὐτὴν ὡς ὀρμητήριον δύναται νὰ ὠφεληθῇ εἰς μέλλοντα πόλεμον κατὰ τῶν παραλίων τῆς Θράκης.—ἡ δέ, δηλ. ἡ Κέρκυρα.—ἀν... παρέσχε, δηλ. ἐὰν δὲν ἐθείθουν αὐτὴν οἱ Ἀθ.—τοῖς Πελοπον., οὐχὶ μόνον τοῖς Κορ. Τοῦτο ἐπίτυχες λέγει δέ τοι.

Κεφ. 69.

§ 1. τῶνδε=τούτων (δηλ. τῶν εἰρημένων κακῶν).—νιμεῖς, δηλ. ἐστέ.—τό τε πρῶτον ἐάσαντες = διότι καὶ κατ' ἀρχὰς ἀφήκατε. — αὐτούς, δηλ. τοὺς Ἀθην. — μετὰ τὰ Μηδικὰ = μετὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους. — κρατῦναι = νὰ δχυρώσωσιν. Ἡ δχύρωσις τῶν Ἀθηνῶν ἐγένετο τῷ 479 π. Χ. — στῆσαι = νὰ ἀνεγείρωσιν. Ἡ ἀνέγερσις τῶν μακρῶν τειχῶν ἐγένετο τῷ 459 π. Χ.—ἔς τοδε τε ἀεὶ ἀποστεροῦντες = καὶ διότι μέχρι τοῦδε ἀδιαλείπτως ἀποστε-

ρεῖτε. — τοὺς ὑπ' ἔκείνων δεδουλωμένους, εἰρωνικῶς ἀντί: τοὺς ἔκείνων ἔνυμάχους. — τοὺς ὑμετέρους... ξυμ., δηλ., τοὺς Αἰγινήτας, Μεγαρεῖς καὶ Ποτειδαιάτας. — ἥδη = τώρα πλέον. — οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος κτλ., διὸ αἰτιολογεῖ διατί εἶπεν ὁ ἡγέτωρ ἀποστε-ροῦντες καὶ οὐχὶ ἐῶντες ἀποστερεῖν, διπερ ἀνέμενέ τις. — παῦσαι, δηλ., τινὰ τοῦ δουλοῦνθαι. — περιορῶν δὲ = ἀδιαφορῶν δέ. — αὐτό, δηλ., τὸ δουλοῦνθαι. — εἴπερ καὶ τὴν ἀξ. τῆς ἀρ. ὡς ἐλ. τὴν Ἑλ. φρέρεται = καὶ μάλιστα ἐάν ἔχῃ τὸν ἔπαινον τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθε-ρωτῆς τῆς Ἑλλάδος. Ταῦτα λέγων ὑπονοεῖ τοὺς Λακεδ., οἵτινες συνήθιζον νὰ καυχῶνται ὅτι εἰναι ἐλευθερωταὶ τῆς Ἑλλάδος.

§ 2-3. νῦν γε = τώρα τέλος πάντων. — ξυνήλθομεν, εἰς ἐκκλη-σίαν πρὸς σύσκεψιν. — ἐπὶ φανεροῖς = διὰ φανερὸν σκοπόν. — χοῦν γὰρ κτλ., δηλ., εἰ ἐπὶ φανεροῖς ξυνήλθομεν = διότι ἀλλως ἐπρεπε κτλ. — οὐκ εἰ ἀδ. ἔτι σκοπεῖν = νὰ σκεπτώμεθα ὅχι πλέον ἐάν ἀδικούμεθα. — καὶ ὅτι ἀμυνούμεθα, δηλ., αὐτοὺς (τοὺς Ἀθ.) = τίνι τρόπῳ θὰ ἀποχρούσωμεν αὐτούς. — δρῶντες... οὐ μέλλοντες, βεβουλευμένοι πρὸς οὐ διεγν. ἥδη, ἀντιθέσεις = ἐνεργοῦντες... καὶ οὐχὶ βραδύνοντες, ἀποφασισμένοι πρὸς μὴ ἀποφασίσαντας ἀκόμη. — οἴα ὁδῷ (= τίνι τρόπῳ) ὅτι Ἀθην., δηλ., χωροῦσιν. — κατ' ὀλί-γον = ὀλίγον κατ' ὀλίγον. — ἐπὶ τοὺς πέλας = ἐναντίον τῶν ἀλλων. — λανθάνειν μὲν οἱόμενοι = ἐν δσφ μὲν νομίζουσιν ὅτι μένουσιν ἀπαρατήρητοι. — διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμᾶν = διὰ τὸ μὴ αἰσθάνε-σθαι ὑμᾶς = διότι σεῖς δὲν ἔννοεῖτε (τοὺς κρυφίους σκοπούς αὐτῶν). — ἥσσον θαρσοῦσι = ὀλιγώτερον θάρρος ἔχουσι (διὰ τὸν φόβον μὴ νοηθῶσιν). ὁ δ' ὄρος: εἰ ἔγνωσαν ὑμᾶς εἰδότας περιορῶν. — γνόντες δὲ (δηλ. ὑμᾶς) εἰδότας περιορῶν = δταν ὅμως νομίσωσιν ὅτι σεῖς ἐν φ. γνωρίζετε (τοὺς σκοπούς αὐτῶν) ἀδιαφορεῖτε. — Ισχυρῶς ἔγκείσονται = μετὰ δυνάμεως θὰ ἐπιτεθῶσιν.

§ 4-6. οὐ τῇ δυνάμει... ἀλλὰ τῇ μελλήσει = οὐχὶ διὰ τῆς (στρα-τιωτικῆς) δυνάμεως... ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπειλῆς ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἐνεργήσητε. — ἀμυνόμενοι... καταλύοντες (= πειρώμενοι καταλύειν), μετηγ. τροπικ. = ἀποκρούοντες... προσπαθοῦντες νὰ καταλύγητε. — οὐκ ἀρχομένην... διπλασιουμένην (= διπλασιαζομένην) δὲ = ὅχι ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτῇ, ἀλλ' ὅταν διπλασιάζηται. — τὴν αὔξησιν τῶν ἔχθρῶν, δηλ. τῶν Ἀθ.: τοῦτο λέγει, ἵνα μᾶλλον ἔξερεθίσῃ τοὺς Λακ. κατ' αὐτῶν. — διπλασιουμένην, κατὰ ζεῦγμα νοητέον ἐκ τοῦ

αὐξῆσιν τὸ δύναμιν. — καίτοι = καὶ ὅμως. — ἀσφαλεῖς, ἐνταῦθα = προνοητικοί. — ὡν (= ἀλλ᾽ ὑμῶν) ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου ἐκράτει = ἀλλ' ἡ περὶ ὑμῶν φήμη, ὡς ἐφάνη ἐκ τῶν ὑστέρων (=ἄρα), ἦτο ἀνωτέρα τῆς πραγματικότητος. Ἡ ἔννοια: ἐφημίζεσθε ὡς προνοητικοί, δοσον πράγματι δὲν εἰσθε. Ο παρατκ. μετὰ τοῦ ἄρα σημαίνει ὅτι ἡ νῦν ἀναγνωριζομένη ἀλήθεια πρότερον ἤγνοετο. — τὸν Μῆδον = τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, δηλ. τὸν Ξέρξην· οὕτω καὶ κατωτέρω τὸν βάρβαρον. — ἐπὶ τὴν Πελ. ἐλλόντα = ὅτι ἥλθε μέχρι τῶν ὁρίων τῆς Πελ. — πρότερον... ἢ... προαπαντῆσαι = πρὶν προαπαντῆσαι (δηλ. αὐτῷ) = προτοῦ ἐξέλθωσιν εἰς προϋπάντησιν αὐτοῦ. — τὰ παρὸντα = τοὺς ὑμετέρους στρατιώτας ἢ αἰτιατον. ὑποκείμ. τοὺς ἀπρηφ. προαπαντῆσαι. Ἰσως ἐγγοεῖ ἐνταῦθα τὸν Λεωνίδαν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ. — ἀξίως, δηλ. ὑμῶν. — οὐχ ἐκάς... ἀλλ' ἐγγὺς ὄντας = ἐν φυσικοῖς μακράν... ἀλλὰ πλησίον. — ὕσπερ ἐκείνον, ἡ αἰτιατκ. καθ' ἔλξιν ἀντὶ ὀνοματ.: ὕσπερ ἐκείνος (ἐστι). — περιορᾶτε = παραβλέπετε. — ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ = ἀντὶ τοῦ νὰ ἐπέλθητε σεῖς αὐτοὶ (κατὰ τῶν Ἀθ.). — ἀμύνεσθαι βιούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας = προτιμᾶτε νὰ ἀποκρούητε αὐτοὺς ἐπερχομένους. — καὶ ἐς τύχας... καταστῆναι = καὶ νὰ περιέλθητε εἰς τὰς ἀδήλους περιπετείας τοῦ πολέμου. — πρὸς πολλῷ δυνατωτέρους, σκοπίμως ὑπερβάλλει τὴν τῶν Ἀθ. δύναμιν, ἵνα ἐρεθίσῃ τοὺς Δακεῖς. — ἀγωνιζόμενοι, μετγ. τροπκ. — ἐπιστάμενοι = ἂν καὶ γνωρίζητε. — καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν... τὰ πλείω σφαλέντα καὶ... ἡμᾶς περιγεγενημένους = ὅτι καὶ ὁ βάρβαρος αὐτὸς περιέπεσεν εἰς πλείστα σφάλματα καί... ὅτι ἡμεῖς ἔχομεν δειχθῆ ὑπέρτεροι. — περὶ αὐτῷ = ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ ἰδίου. Τοιοῦτον σφάλμα ἦτο τὸ ναυμαχῆσαι ἐν τῷ στενῷ τῆς Σαλαμῖνος. — πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθ. = ἀπέναντι αὐτῶν τῶν Ἀθ. — πολλὰ ἥδη = πολλάκις μέχρι τοῦδε. — τοῖς ἀμαρτήμασιν αὐτῶν = ἔνεκα τῶν ἀμαρτημάτων αὐτῶν. — ἡ τῇ ἀφ' ὑμῶν τιμωρίᾳ = παρὰ ἔνεκα τῆς ἐκ μέρους ὑμῶν βοηθείας. — αἱ γε ὑμέτεραι (= ὑμῶν) ἐλπίδες = αἱ πρὸς ἡμᾶς ἐλπίδες τούλαχιστον. — που = δήπου = βεβαίως. — τινας, ἐγγοεῖ τοὺς Θασίους καὶ Εὔβοεις. — καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι, δηλ. ὑμῖν = οὕτινες ἀκόμη καὶ ἀπαράσκευοι ἔμειναν, διότι ἐπίστευσαν (εἰς ὑμᾶς). Δεινώνει ἐπίτηδες τὰ σφάλματα τῶν Δακ., ἵνα ἐξερεθίσῃ ἔτι μᾶλλον αὐτοὺς. — καὶ μηδεὶς κτλ., ἀναγκαῖα ἡ παρατήρησις αὐτῇ, ἵνα μὴ

διεγερθῆ^η ἡ ἀγανάκτησις τῶν Λακ. διὰ τὴν τραχύτητα τῶν φράσεων.—ἐπ' ἔχθρῳ τὸ πλέον (=μᾶλλον) ἢ (ἐπ') αἰτίᾳ = ἀπὸ ἔχθρων μᾶλλον παρὰ ἀπὸ φίλων παράπονον.—τάδε = ταῦτα.—αἰτία... φίλων... ἀμαρτανόντων, κατηγορία... ἀδικησάντων (δηλ. ἐστὶ)=τὸ μὲν φίλων παράπονον ἀπευθύνεται κατὰ ἀνδρῶν φίλων οὐχὶ ὁρθῶς σκεπτομένων, ἢ δὲ κατηγορία κατ' ἀνδρῶν ἔχθρων ἀδικησάντων.

Κεφ. 70.

§ 1. καὶ ἄμα (= καὶ συγχρόνως), ἐκτὸς τοῦ ὅτι δηλ. ὡς φίλοι παραπονούμεθα καθ' ὑμῶν· εἶναι δευτέρα αἰτιολογία τῆς τραχείας αὗτῶν ἐκφράσεως. — εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, δηλ. ἄξιοι εἰσιν = ἡμεῖς ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀλλους.—ἄξιοι... εἶναι... τοῖς π. ψόγον ἐπενεγκεῖν = ὅτι δικαιούμεθα νὰ ἐκφράσωμεν μομφὴν κατὰ τῶν ἄλλων (δηλ. τῶν Λακ.).—ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερ. καθεστώτων (=οντων)=καὶ μάλιστα ἐπειδὴ μεγάλαι εἶναι αἱ ὑπάρχουσαι διαφοραὶ (τοῦ χαρακτῆρος ὑμῶν καὶ τῶν 'Αθ.).—ἡμῖν γε δοκεῖτε=εἰς ἡμᾶς τούλαχιστον φαίνεσθε· ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπρομφ. οὐκ αἰσθάνεσθαι οὐδ' ἐκλογίσασθαι (=καλῶς σκέψασθαι)=ὅτι δὲν ἔχετε γνῶσιν οὐδὲ ἐσκέψθητε καλῶς.—πώποτε = ποτὲ ἔως τώρα.—πρὸς οἵους... καὶ ὅσον... καὶ ὡς πᾶν... ἔσται = οἵοι εἰσιν οἱ 'Αθ., πρὸς οὓς ὁ ἀγὼν ὑμῖν ἔσται, καὶ ὅσον διαφέρουσιν ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν (διαφέρουσιν ὑμῶν)=ποτοὶ εἶναι οἱ 'Αθ., πρὸς οὓς σεῖς ή ἀγωνισθῆτε, καὶ πόσον διαφέρουσιν ὑμῶν καὶ ὅτι παντελῶς διαφέρουσιν ὑμῶν· παρατηρητέα ἡ σύνδεσις πλαγίων ἐρωτηματ. προτάσεων (οἵοι... καὶ... ὅσον) μετὰ εἰδικῆς προτάσεως (ὡς πᾶν διαφ.) πρᾶθε. καὶ κεφ. 69, § 3 «οἴδα δόδῳ καὶ ὅτι... χωροῦσιν».

§ 2-5. οἱ μέν γε κτλ.=οὗτοι μὲν βεβαίως¹ ἀσύνδετον ὡς ἐπεξήγησις· τὰ διαφέροντα (§ 1 = αἱ διαφοραὶ) ἀπαριθμοῦνται διὰ τῶν: οἱ μέν γε κτλ. (§ 2), αὖθις δὲ (§ 3), καὶ μὴν (§ 4), ἔτι δὲ (§ 6).—νεωτεροποιοί, δηλ. εἰσὶ = εἶναι νεωτερισταὶ = ἐπιθυμηταὶ νέων πραγμάτων.—ἐπινοῆσαι δέξεῖς = ταχεῖς εἰς τὸ νὰ ἐφεύρωσι σχέδια.—καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ=καὶ δι² ἔργου νὰ ἐκτελέσωσιν.—οἱ ἄν γνῶσιν=δι, τι ἀν ἀποφασίσωσιν.—ὑμεῖς δέ, ἐκ τοῦ δέξεῖς νοητέον τό: οἴοι τ' ἔστε (= εἰσθε ἴκανοι).—ἐπιγνῶναι = ἐπινοῆσαι.—δέξικέσθαι = ἐπιτελέσαι. Παρατηρητέαι αἱ ἀντιθέσεις: νεωτεροποιοί—τὰ ὑπάρχοντα σφζειν, ἐπινοῆσαι δέξεῖς—ἐπιγνῶναι μηδέν, ἐπιτελέσαι ἔργῳ,

ὅ ἀν γνῶσιν—ἔργῳ οὐδὲ τάναγκαια ἔξικέσθαι.—αὖθις δέ, ἐνταῦθα = πρὸς τούτοις δέ.—παρὰ δύναμιν = παρ' δσον δύνανται. — τολμηταί... κινδυνευταί, περὶ τῶν εἰς -της οὐσιαστ. παρὰ Θουκυδ., καθὼς καὶ περὶ τοῦ δμοιστελεύτου βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 64.—παρὰ γνώμην κινδ. = διφοκίνδυνοι παρὰ τὴν ἀρχικήν των ἀπόφασιν.—ἐπὶ τοῖς δεινοῖς=ἐν τοῖς φοβεροῖς=πρὸ τῶν κινδύνων.—τὸ δ' ὑμέτερον, δηλ. ἐστι = συνήθεια δ' ὑμῶν είναι· ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπαρμφ. πρᾶξαι, πιστεῦσαι, οἴεσθαι.—τῆς δυνάμεως ἐνδεῖ πρᾶξαι = νὰ πράξῃτε κατώτερα τῆς δυνάμεώς σας· τοῦτο είναι τὸ ἀντίθετον τοῦ: παρὰ δύναμιν τολμηταί.—τῆς γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι = μηδὲ εἰς τὰ ἀσφαλῆ τῆς ἀποφάσεώς σας νὰ ἔχητε πεποίθησιν· τοῦτο ἀντιτίθεται: πρὸς τό: παρὰ γνώμην κινδυνευταί.—τῶν τε δεινῶν μηδ. οἴεσθαι ἀπολ. = καὶ νὰ νομίζητε δτι οὐδέποτε θ' ἀπαλλαγῆτε τῶν δεινῶν· τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τό: ἐπὶ τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες.—καὶ μὴν=πρὸς τούτοις δέ.—ἄσκοντο πρὸς ὑμᾶς μελληταίς = προθυμότατοι (παραβαλλόμενοι) πρὸς ὑμᾶς ὄντας βραδεῖς.—τῇ ἀπουσίᾳ = διὰ τῆς ἀπομακρύνσεώς των ἐκ τῆς πατρίδος.—ἄν τι κτᾶσθαι = δτι δύνανται ν' ἀποκτήσωσί τι.—τῷ ἔξελθειν. = διὰ τῶν ἀποδημιῶν σας εἰς ἐκστρατείας.—τὰ ἑτοῖμα=τὰ ὑπάρχοντα.—κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν = καὶ δταν νικῶσι τοὺς ἐχθρούς.—ἐπὶ πλειστον, δηλ. χρόνον.—ἔξέρχονται=κάμινουσιν ἐκστρατείαν.—ἐπ' ἑλάχιστον, δηλ. χρόνον.—ἀναπίπτουσιν = ἀθυμοῦσιν.

§ 6-9. τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις (δηλ. οὖσι τῆς πόλεως) χρῶνται=τὰ μὲν σώματα, ἐνῷ είναι ὅλως ἔνα τῆς πόλεως, μεταχειρίζονται ὑπὲρ αὐτῆς.—τῇ γνώμῃ δὲ οἰκειοτάτῃ (δηλ. οὖσῃ ἑαυτοῖς) χρῶνται ἐς τὸ πράσ. τι ὑπὲρ αὐτῆς = τὴν δὲ διάνοιαν, ἐνῷ είναι ἰδική των, μεταχειρίζονται, ἵνα πράττωσί τι ὑπὲρ αὐτῆς (δηλ. τῆς πόλεως). Ἡ ἔννοια: οἱ Ἀθ. καὶ τὰ σώματα καὶ τὴν διάνοιαν προθύμως διαθέτουσιν ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἀν καὶ δὲν ἔχουσι τοὺς νόμους τῶν Σπαρτιατῶν, οἵτινες ὕφειλον ν' ἀνήκωσι γνώμῃ (=ψυχῇ) τε καὶ σώμασιν εἰς τὴν πολιτείαν.—ἄ μὲν ἄν... μὴ ἔξέλθωσιν = ἔὰν μέν τινα μὴ ἔξέλθωσιν (=ἐκτελέσωσιν).—οἰκεῖα στέρεοσθαι = δτι ἰδικά των στεροῦνται.—ἄ δ' ἄν... κτήσωνται = ἔὰν δέ τινα κτήσωνται.—ἐπελθόντες, δηλ. τοῖς πολεμίοις.—δλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα = δλίγα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ μέλλοντα (=πρὸς τὰς ἐκ τοῦ μέλλοντος προσδοκίας των).—τυχεῖν πρᾶξαντες = πρᾶξαι

ἐκ τοῦ ἥγονται. — ἦν δ' ἄρα τοῦ (= τινὸς) καὶ πείρα σφαλ. = ἐὰν δὲ τυχὸν καὶ ἀποπειρώμενοί τινος ἀποτύχωσιν (αὐτοῦ). — ἀντελπίσαντες = ἀντί αὐτῶν (τὰ ὅποια δὲν κατώρθωσαν) ἐλπίσαντες. — ἐπλήρωσαν, γνωμικὸς ἀρό. = ἀναπληροῦσι. — τὴν χρείαν = τὴν ἔλλειψιν. — μόνοι ἔχουσι ... καὶ ἐλπίζουσι, πρωθύστερον. — μόνοι ἔχουσι ... γνῶσι, ἡ ἔννοια: ἔλπις καὶ κτῆσις διὰ τοὺς Ἀθ. ἥσαν ἐν καὶ τὸ αὐτό, διότι καὶ πρόθεσις καὶ ἐκτέλεσις συνέπιπτον εἰς ἐν. — διὰ τὸ ... ποιεῖσθαι ὃν ἂν γνῶσι = διότι ταχέως ἐπιχειροῦσιν ὁσαδήποτε ἀποφασίσωσιν. — τοῦ αἰῶνος = τοῦ βίου. — καὶ (διὰ τὸ) μήτε ἕօρτην ἄλλο τι ἥγεισθαι = καὶ διότι οὐδὲν ἄλλο θεωροῦσιν ὡς ἑօρτην. Ρητορικὴ ὑπερβολὴ. — ξυμφοράν, κατγρμ. = ὡς δυστυχίαν. — οὐχ ἥσσον = μᾶλλον. — εἰ ... φαίη = ἐὰν ἥθελεν εἴπει. — ξυνελών = τὸ πᾶν ἐν δλίγοις συγκεφαλαιώσας = ἐν συντόμῳ. — πεφυκέναι ἐπὶ τῷ κτλ. = δτι ἐκ φύσεως ἔχουσι πλαστῇ ἐπὶ τῷ σκοπῷ μήτε αὐτοὶ νὰ ἔχωσιν ἥσυχίαν μήτε τοὺς ζλλους ἀνθρώπους ν' ἀφίνωσι (δηλ. νὰ ἔχωσιν ἥσυχίαν).

Κεφ. 71.

§ 1 - 3. ταύτης ... τοιαύτης ἀντικ. πόλεως = ἀν καὶ αὕτη, τοιαύτη (δηλ. ἐπικίνδυνος) ούσα πόλις, εἰναι ἀντίπαλος. — διαμέλλετε = πάντοτε βραδύνετε. — οἵεσθε ... οὐ = οὐκ οἴεσθε. — τὴν ἥσυχίαν τούτοις τῶν ἀνθ ... ἀρκεῖν = δτι ἡ ἥσυχία διαμένει ἐπὶ πλείστον χρόνον εἰς τούτους ἐκ τῶν ἀνθρώπων. — οἱ ἀν τῇ μὲν π. δ. πράσσωσι = οἵτινες κατὰ μὲν τὴν παρασκευὴν δίκαια πράττουσι· κατ' ἔννοιαν: οἵτινες δὲν παρακινοῦνται ὑπὸ τῶν προετοιμασιῶν νὰ ἀδικῶσι. — τῇ δὲ γνώμῃ, ἦν ἀδ., δῆλοι ὅσι μὴ ἐπιτρέψοντες = κατὰ δὲ τὴν ἀπόφασιν εἰναι φανεροὶ δτι, ἀν ἀδικῶνται, δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι τοῦτο (δηλ. τὸ ἀδικεῖσθαι). — ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴ κτλ. = ἀλλὰ θεωρεῖτε δτι τὸ δίκαιον ἔγκειται εἰς τοῦτο, εἰς τὸ νὰ μὴ λυπήτε τοὺς ἄλλους καὶ σεῖς αὐτοὶ νὰ μὴ βλάπτησθε ἀμυνόμενοι. — πόλει ὅμοιᾳ παροικούντες = ἐὰν κατιφεκτε πλησίον πόλεως δμόφρονος. — ἀν ... ἐτυγχάνετε τούτου = ἥθελετε τυγχάνει τούτου (δηλ. τοῦ μὴ λυπεῖν καὶ βλάπτεσθαι). — ἄρτι = πρὸ δλίγου (ἐν κεφ. 70, § 2). — ἀρχαιότροπα = ἀρχαϊκά. — τὰ ἐπιτηδεύματα = αἱ συνήθειαι, ἡ πολιτικὴ (πρβλ. κεφ. 32, § 3). — πρὸς αὐτούς, βραχυλγκ. ἀντί: πρὸς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν (τῶν 'Αθ.). — ἡ πρὸς = ἐν συγκρίσει. — ἀνάγκη δὲ ...

κρατεῖν, τὸ πλῆρες: ἀνάγκη δ' (ἐστὶ) (καὶ) τὰ ἐπιγιγνόμενα (τῶν ἐπιτηδευμάτων) ἀεὶ κρατεῖν (τῶν ἀρχαιοτρόπων), ὥσπερ καὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα τέχνης ἀεὶ κρατεῖ = εἰναι δὲ ἀνάγκη καὶ οἱ νεωτερισμοὶ (ἐν τῇ πολιτικῇ) πάντοτε νὰ ἐπικρατῶσι, καθὼς οἱ νεωτερισμοὶ ἐν πάσῃ τέχνῃ ἐπικρατοῦσι. — νόμιμα = ἐπιτηδεύματα = ἔθιμα, πολιτικαὶ ἀρχαί.—ἄριστα, δηλ. ἐστίν.—ἀναγκαζομένοις, δηλ. ἀνθρώποις ἐκ τούτου τό: ἵνα = εἰναι πρὸς πολλὰ (= πολλοῖς ἐπιχειρεῖν) = εἰς ἀνθρώπους ἀναγκαζομένους νὰ ἐπιχειρῶσι πολλά. — πολλῆς, ἀναφορικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πολλὰ μετ' ἐμφάσεως προτάσσεται τοῦ καὶ ἀντὶ νὰ ἐπιταχθῇ τούτου (καὶ πολλῆς).— ἐπιτεχνήσεως = ἐπινοήσεως, καινοτομίας.— δεῖ = εἰναι ἀνάγκη.— διόπερ = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. — τὰ τῶν Ἀθ. (δηλ. νόμιμα)... ἐπὶ πλέον ὑμῶν (= μᾶλλον ή τὰ ὑμέτερα [δηλ. νόμιμα]) κεκαίνωται = ή πολιτικὴ τῶν Ἀθ. μᾶλλον η η ἴδική σας ἔχει νεωτερισμούς. — ἀπὸ τῆς πολυπειρίας = ἔνεκα τῆς πολλῆς (αὐτῶν) πείρας.

§ 4-7. μέχρι... τοῦδε = μέχρι τούτου τοῦ σημείου.— ὠρίσθω ὑμῶν ή βρ.= ἀς περιορισθῇ, ἀς σταματήσῃ ή βραδύτης ὑμῶν. — ὥσπερ ὑπεδέξασθε (= ὑπεσχέθητε), πρᾶλ. κεφ. 58, § 1.— κατὰ τάχος= ταχέως· συναπτέον τῷ βοηθήσατε.— ἵνα μὴ... τοῖς ἐκθίστοις προησθε= ἵνα μὴ καταλίπητε εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐχθίστων.— ἔνγγενεῖς= δόμοφύλους (καθ' θσον οἱ Ποτ. ὡς ἀποικοι τῶν Κορ. γῆσαν Δωριεῖς).— ἀθυμίᾳ= ἔνεκα δυσαρεοκείας (διὰ τὴν ἀδράνειάν σας).— πρὸς ἐτέρων τινὰ ἔνημ., δηλ. τὴν τῶν Ἀργείων, οἵτινες γῆσαν ἐχθροί τῶν Λακ.— δρῶμεν δ' ἄν= ἡθέλομεν δὲ πράττει: (ἐὰν δηλ. ἡθέλομεν τραπῆ πρὸς ἄλλην τινὰ συμμαχίαν).— πρὸς θεῶν τῶν... ἀνθρώπων τῶν..., ή τοιαύτη θέσις τῶν οὐσιαστ. πρὸ τῶν ἐνάρθρων ἐπιθέτων (ἀντί: πρὸς τῶν δρκίων θεῶν ... πρὸς τῶν αἰσθ. ἀνθρώπων) χάριν ἐμφάσεως τῶν οὐσιαστ.— πρὸς θεῶν τῶν δρκίων = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν θεῶν τῶν ἐφόρων τῶν δρκων.— πρὸς ἀνθ. τῶν αἰσθ. = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ἀνθρώπων τῶν φρονίμων.— δι' ἐρημίαν = δι' ἐγκατάλειψιν (παρὰ τῶν συμμάχων των)= διότι αὐτοὶ δὲν τυγχάνουσι βοηθείας παρὰ τῶν συμμάχων των.— οἷς (= τούτοις, οἷς) ἄν ἔννομόσωσι= τούτους, μεθ' ὧν δι' δρκους ἔχουσι συνδεθῆ. — βουλομένων δὲ ὑμῶν προθυμών εἰναι = ἐὰν δὲ σεῖς θέλητε νὰ εἰσθε πρόθυμοι (δηλ. εἰς τὸ νὰ βοηθήτε ήμας).— μενοῦμεν, δηλ. παρ' ὑμῖν.— μεταβαλλόμενοι = εἰ μεταβαλλοί-

μεθα = ἐάν ἡθέλομεν μεταβάλει (δηλ. συμμαχίαν). — ξυνηθεστέρους (= οἰκειοτέρους), δηλ. ή νῦν. — πρὸς τάδε = ἀναφορικῶς πρὸς ταῦτα. — μὴ ἐλάσσω ἔξηγεισθαι = νὰ μὴ καταστήσῃτε διὰ τῆς ἡγεμονίας σας ἀσθενεστέραν. — παρέδοσαν, δηλ. αὐτήν.

2. Ἀπόφασις τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων καὶ δημηγορία αὐτῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης.

(Κεφ. 72 - 78)

Κεφ. 72.

τῶν δὲ Ἀθ., ή γενκ. ἐκ τοῦ πρεσβεία. — ἔτυχε γάρ (= ἐπεί) ... παροῦσα = ἐπειδὴ κατὰ τύχην παρευρίσκετο. — πρότερον, πρὶν δηλ. συγχληθῇ ή ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ ὅποις ώμιλησαν οἱ Κορ. — περὶ ἄλλων, δηλ. ὑποθέσεων (καὶ οὐχὶ περὶ τῶν ὑποθέσεων, περὶ ὧν ἐπραγματεύοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ). — ὡς ἥσθιοντο (δηλ. οἱ πρέσβεις) τῶν λόγων (δηλ. τῶν Κορ.) = ὅτε ἔμαθον τοὺς λόγους τῶν Κορ. Οἱ Ἀθ. πρέσβεις δὲν παρευρίσκοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὰ κατ' αὐτῶν παρὰ τῶν συμμάχων λεχθέντα ἐξωδίκιας ἥκουσαν. — παριτητέα... εἴναι, δ. πληθ. τῶν εἰς -τέον ρήμ. ἐπιθ. ἀντὶ τοῦ ἐνκ. συνήθης παρὰ Θουκυδ. = δεῖν σφᾶς παριέναι = ὅτι ἐπρεπεν αὐτοὶ νὰ προσέλθωσι πρὸ τῶν Λακ. — τῶν μὲν ἐγκλ. πέρι, ἀναστροφῇ = περὶ μὲν τῶν ἐγκλημάτων (= αἰτιάσεων). — μηδὲν ἀπολογησομένους (= ἵνα μηδόλως ἀπολογηθῶσιν), ή μετχ. κατ' αἰτιατκ. καὶ οὐχὶ κατὰ δοτκ., ὡς ἀνεμένετο μετὰ τὴν προηγουμένην δοτκ. (αὐτοῖς), διότι συνεφώνησε πρὸς τὴν αἰτιατκ. σφᾶς, τὸ ὑποκμ. τοῦ ἀπαρμφ. τοῦ ἀναφαινομένου ἐν τῇ ἀναλύσει τοῦ ρήματκ. ἐπιθ. (παριτητέα... εἴναι = δεῖν σφᾶς παριέναι). — ὧν... ἐνεκάλουν, καθ' ἔλξιν ἀντὶ: ἂ... ἐνεκάλουν (= κατηγόρουν) περὶ τοῦ πράγματος πρβλ. κεφ. 67, § 4. — δηλῶσαι, ἀντὶ τελκ. μετχ. (δηλώσοντας), γῆτις ἀνεμένετο μετὰ τὴν προηγουμένην (ἀπολογησομένους), ἔτεθη τελικὸν ἀπρμφ. Τὰ κινήσεως σημαντικὰ δ. συντάσσονται πρὸς τῇ τελικῇ μετχ. καὶ μετὰ τελικοῦ ἀπρμφ. — περὶ τοῦ παντὸς = καθ' δλου. — οὐ ταχ. αὐτοῖς βουλ. εἴναι = ὅτι αὐτοὶ (οἱ Λακ.) δὲν πρέπει νὰ σκέπτωνται ταχέως.

— ἐν πλείονι, δηλ. χρόνῳ = ἐν μακροτέρῳ χρόνῳ. — σκεπτέον (=βουλευτέον), δηλ. αὐτοῖς εἴη. — τὴν σφ. πόλιν... σημῆναι, ὅση εἴη, πρόληψις: σημῆναι, ὅση ἡ σφ. πόλις εἴη = νὰ δηλώσωσι πόση ἦτο ἢ ιδική των πόλις. — δύναμιν, αἰτ. τοῦ κατά τι = κατὰ τὴν δύναμιν. — ὑπόμνησιν ποιήσασθαι = ὑπομνήσαι = νὰ ὑπενθυμίσωσιν. — τοῖς τε πρεσβυτέροις... καὶ τοῖς νεωτέροις, ἡ γραμματικὴ συμμετρία ἀπήγτει τὸ ὑπόμνησιν νὰ ἥτο μετά τὸ πρεσβυτέροις (=τοῖς τε πρεσβυτέροις ὑπόμνησιν). — ὁν (=τούτων, ἂ) ἥδεσαν = ταῦτα, τὰ ὄποια ἐγνώριζον. Ἐννοεῖ τὰ ἐν τοῖς Μηδικοῖς καταρθῶματα τῶν Ἀθην.-ἐξήγησιν, δηλ. ποιήσασθαι (=ἐξηγήσασθαι) = νὰ ἔξιστορήσωσι. — ὁν ἄπειροι ἥσαν = ὅσα δὲν ἐγνώριζον (ἔνεκα τῆς νεανικῆς των ἡλικίας). — νομίζοντες, μετχ. αἰτιολγικ. — ἀν αὐτούς... τραπέσθαι = ὅτι αὐτοὶ (οἱ Λακ.) ἥθελον τραπῆ. — ἐκ τῶν λόγων = ἐκ τῆς ἐπιδράσεως τῶν λόγων των. — νομίζοντες... πολεμεῖν, ἡ ἔννοια: οἱ Ἀθ. πρέσθεις ἐνόμιζον ὅτι οἱ λόγοι των ἡδύναντο νὰ συντελέσωσιν, ὅστε οἱ Λακ. νὰ μὴ ἀποφασίσωσι τὸν πόλεμον. — τοῖς Λακεδ., ἐνταῦθα = τοῖς ἀρχουσι τῶν Λακ., δηλ. τοῖς ἐφόροις. — ἐς τὸ πλῆθος = πρὸ τῆς ἐκκλησίας. — εἰ τι μὴ ἀποκωλύει = ἀν δὲν ὑπάρχῃ κώλυμά τι. — οἱ δέ, δηλ. οἱ ἔφοροι. — ἐπιέναι = νὰ παρουσιασθῶσιν (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ). — παρελθόντες = ἀναβάντες εἰς τὸ βῆμα. — οἱ Ἀθ. ἔλεγον, οὗτοι ἥσαν ἀνδρες μεμυημένοι τὰς ἀρχὰς τοῦ πολιτικοῦ προγράμματος τοῦ Περικλέους καὶ θεωρήσαντες τότε καθηγόν των νὰ λαλήσωσιν εὐθαρσῶς καὶ σοδαρῶς.

Κεφ. 73.

§ 1. πρέσβευσις = ἀποστολή. — οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμ. ἔνημάχοις = δχι: ἵνα ἀντείπωμεν πρὸς τοὺς ιδικούς σας συμμάχους. — περὶ ὁν (=περὶ τούτων, περὶ ὃν) ἡ πόλις ἔπειρψε, περὶ τίνων ὑποθέσεων ἀπέστειλαν αἱ Ἀθηναὶ τοὺς πρέσθεις εἰς Λακ. δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως δμως οὐχὶ περὶ τῶν ὑποθέσεων, περὶ ὃν ἐπραγματεύσοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (πρβλ. κεφ. 72, § 1 «περὶ ἄλλων»). — αἰσθόμενοι = ἐπειδὴ ἐμάθομεν. — καταβολὴν... οὖσαν ἡμῶν = ὅτι πολλὴ κατακραυγὴ ὑπάρχει καθ' ἡμῶν. — παρήλθομεν = παρεληλύθαμεν. Περὶ τοῦ παρένται πρβλ. κεφ. 72, § 2 «παρελθόντες». — οὐ... ἀντεροῦντες... ἀλλ' ὅπως... καὶ ἄμα βουλόμενοι κτλ., ἐν τούτοις ἡ πρόθεσις τοῦ λόγου αὕτη δηλούται ἀρνητικῶς (οὐ... ἀντε-

ροῦντες) καὶ θετικῶς: 1) ἀλλ᾽ ὅπως . . . βουλεύσησθε καὶ 2) καὶ ἄμα βουλόμενοι κτλ. Τὸ 2) περιλαμβάνει δύο τινά: α') ὡς οὔτε . . . κεκτήμεθα καὶ β') ἢ τε πόλις . . . ἐστίν. Καὶ τὸ μὲν α') ἀναπτύσσεται ἐν τοῖς κεφ. 75 - 77 καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ κεφ. 78, τὸ δὲ β') ἐν τοῖς κεφ. 73, § 2 - 5 καὶ 74. — οὐ τοῖς ἐγκλ. τῶν πόλεων ἀντεροῦντες = ὅχι: ἵνα ἀντείπωμεν εἰς τὰς (καθ' ἡμῶν) κατηγορίας τῶν πόλεων (δηλ. τῶν συμμαχικῶν [πρόβλ. κεφ. 67]). — οὐ γάρ . . . ἂν γίγνοιντο = διότι: δὲν ἡθέλομεν δικιλήσει ἐνώπιον ὑμῶν ὡς δικαστῶν ἡμῶν καὶ τούτων (δηλ. τῶν πόλεων). Ἡ ἔννοια: δὲν ἀναγνωρίζομεν ὑμᾶς ὡς ἀρμοδίους νὰ κρίνητε τὰς μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν συμμάχων διαφοράς. Ἔνταῦθα διμιλεῖ δρήτωρ μετά τινος ἀλαζονικοῦ φρονήματος, ὅπερ κολάζεται πιστὸς διὰ τῆς δυνητικῆς ἐγκλίσεως. — ὅμως μή . . . βουλεύσησθε (=σκεψθῆτε), παρατηρητέα ἢ μεταβολὴ τῆς συντάξεως: μετά τὴν τελικὴν μετρικήν. (ἀντεροῦντες) ἔπειται τελκ. πρότασις (ὅπως μή . . .) καὶ κατωτέρῳ πάλιν μετρική: καὶ ἄμα βουλόμενοι. Τοιαύτας μεταβολὰς συντάξεων ἐπιδιώκει ὁ Θουκυδ. — ὁρδίως, συναπτέον τῷ πειθόμενοι. — περὶ μεγάλων πραγμάτων, ἔννοει τὸν πόλεμον, εἰς δὲν παρακινοῦσι: τοὺς Δακ. οἱ Κορίνθιοι. — χεῖρον, ἐνταῦθα = κακῶς. — καὶ ἄμα βουλόμενοι = καὶ συγχρόνως διότι θέλομεν. — περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ . . . καθ. = ἀναφορικῶς πρὸς τὴν καθολικὴν κρίσιν, ἥτις πρὸ πολλοῦ ἐπικρατεῖ καθ' ἡμῶν. — ὥστε = δι. — οὔτε ἀπεικότως, λιτότης = πάνυ κατὰ τὸ εἰκός = δικαιότατα. — ἀ κεκτήμεθα, δηλ. ἡγεμονίαν.

§ 2 - 3. τὰ . . . πάνυ παλαιά, δηλ. ἔργα τῶν Ἀθηνῶν. Νοοῦνται τὰ κατὰ Ἀμαζόνας καὶ Θρῆνας καὶ Ἡρακλεῖδας, ἀτινα συνέδησαν ἐν τοῖς μυθικοῖς χρόνοις. — τί δεῖ λέγειν = τίς ἢ ἀνάγκη νὰ λέγωμεν. — ὃν ἀκοιλ . . . μάρτυρες . . ., ἥ σύνταξις: ὃν μάρτυρες μᾶλλον ἀκοιλ λόγων (δηλ. εἰσὶν) ἢ ὅψις τῶν ἀκουσομένων = τῶν ὅπειρων μάρτυρες εἰναι μᾶλλον ἀκουσθέντες λόγοι (= παραδόσεις, φῆμαι) ἢ αὐτοψία τῶν ἀκροατῶν. Ἡ ἔννοια: τὰ πολὺ παλαιὰ ἔργα εἰναι γνωστὰ ἐκ φήμης μόνον καὶ οὐχὶ ἐξ αὐτοψίας. — τὰ Μιδικὰ = τοὺς Περσικοὺς πολέμους. — καὶ ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε = καὶ (πάντα) ὅσα οἱ Ίδιοι ἐκ πείρας γνωρίζετε. Οἱ Ἀθ. καὶ μετὰ τὰ Μηδικὰ ἔπραξαν γενναῖα ἔργα, τὰ ὅποια καὶ οἱ ἀκροαταὶ ὡς σύγχρονοι γνωρίζουσιν. — εἰ καὶ δι' ὅχλου μᾶλλον ἔσται (δηλ. ἡμῖν) ἀεὶ προβαλλομένοις = ἀν καὶ μᾶλλον ὄχληρὸν (παρὰ εὐχάριστον) θὰ εἰναι εἰς

ήμας προβάλλοντας πάντοτε ταῦτα (δηλ. τὰ Μηδικὰ καὶ τὰ ἄλλα κατορθώματα ήμῶν) πρὸς ὑποστήριξιν. Ἡ ἐνόχλησις κεῖται ἐν τῇ ἀνάγκῃ τοῦ νὰ περιαυτολογῶσιν οἱ Ἀθ. — ἀνάγκη, δηλ. ἐστί. — καὶ γάρ, διὸ αἰτιολογεῖ τὸ ἀνάγκη λέγειν. — διε ἐδρῶμεν = διε πολεμοῦμεν κατὰ τῶν Περσῶν. — ἔπειτα ὁ φρελίας = πρὸς ὁφέλειαν (δηλ. πάσης τῆς Ἑλλάδος). — ἐκινδυνεύετο (ἀπρόσ. παθτκ.), δηλ. ὑφ' ήμῶν = ἐκινδυνεύετο κίνδυνος ὑφ' ήμῶν = διετρέχομεν κίνδυνον. — ησ τοῦ μὲν ἕργον μέρος τῶν μὲν καρπῶν μετέσχετε. — (ησ...) τοῦ δὲ λόγου μὴ παντὸς... στερησκώμεθα = (τῆς δροίας) τὴν μνείαν δμως δὲς μὴ στερώμεθα δλως διόλου. Ἡ ἔννοια: ἐν φρελήθητε ἐκ τῶν κινδύνων ήμῶν ἐν τοῖς Μηδικοῖς, δὲν πρέπει νὰ ἐμποδίζητε ήμας νὰ κάμνωμεν λόγον περὶ αὐτῶν. Παρατηρητέαι αἱ ἀντιθέσεις τοῦ μὲν ἕργου — τοῦ δὲ λόγου, μέρος — παντός. — εἴ τι φρελεῖ = ἐδὲ κατά τι φρελῆ (δηλ. διε περὶ αὐτῶν λόγος). — ὅμητήσεται, δηλ. τὰ Μηδικά. — οὐ... μᾶλλον... ή = δχι τόσον... δσον. — παρατήσεως ἔνεκα = ἵνα δικαιαιογηθῶμεν (πρὸς τὰς καθ' ήμῶν κατηγορίας τῶν συμμάχων). Παρατηρητέον τὸ φρόνημα καὶ ή ἀξιοπρέπεια, μεθ' ησ δμιλοῦσιν οἱ πρέσβεις τῶν Ἀθην. (πρβλ. κεφ. 72, § 2 — κεφ. 73, § 1). — μαρτυρίου καὶ δηλώσεως, δηλ. ἔνεκα = ἵνα ἀποδεῖξωμεν καὶ δηλώσωμεν. — πρὸς οἶαν... πόλιν = οῖα (= ποία) ἐστὶν ή πόλις, πρὸς ήν (πρβλ. κεφ. 70, § 1). — ὑμῖν... διάγων καταστήσεται (= ἔσται) = δμεῖς θ' ἀγωνισθῆτε. — μὴ εὖ βουλευομένοις = ἐὰν δὲν σκέπτησθε καλῶς.

§ 4-5. γάρ, διασαφητικός. — Μαραθῶνί τε = καὶ ἐν Μαραθῶνι τῇ ἀπόδοσις τοῦ τε κατωτέρῳ καὶ ἄντε τὸ ὕστερον... — μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ = διε μόνοι πρὸ τῶν ἄλλων ἀνελάθομεν τὸν κατὰ βαρβάρου (δηλ. τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν) κίνδυνον. Ἐν Μαραθῶνι ἐπολέμησαν μετὰ τῶν Ἀθ. καὶ 1,000 Πλαταιεῖς δὲν ἀναφέρονται δμως οὗτοι διὰ τὸν μικρὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ διὰ τὸ μὴ αὐτοτελές. — διε τὸ ὕστερον, μετὰ 10 ἔτη. — ἥλθεν, διάρβαρος (= διέρεης). — ὄντες, μετχ. αἰτιολγκ. — κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι = ν' ἀποκρύψωμεν αὐτὸν κατὰ ξηράν. — ἐσβάντες, μετχ. χρονκ.: μετὰ τούτου συναπτέον τὸ πανδημεί. — ξυνναυμαχῆσαι, δηλ. τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ φαμὲν = διε ἐνκυμαχήσαμεν μετὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. — διερ ἔσχε (= ἐκώ-

λυσε) μὴ... πορθμεῖν = καὶ τοῦτο ἀκριβῶς (δηλ. τὸ ἐν Σαλ. ναυμαχῆσαι) ἡμπόδισε νὰ λεγλατήσῃ. — αὐτόν, τὸν βάρβαρον. — ἀδυνάτων ἂν διντων (δηλ. τῶν Πελοποννησίων) = δύστε (ἄν δηλ. δ. βάρβαρος ἐπέπλεεν) δὲν θὰ ἥδύναντο οἱ Πελ. — πρὸς ναῦς πολλὰς = ἐναντίον πολλῶν πλοίων. — ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν = νὰ βοηθῶσιν ἀλλήλους. — τεκμήριον = ἀπόδειξιν (τούτου, διτὶ δηλ. ἦν Σαλ. ναυμαχία ἡμπόδισεν αὐτὸν ἐπιπλέοντα εἰς τὰς Πελ. πόλεις νὰ λεγλατήσῃ αὐτάς). — αὐτός, δηλ. δ. βάρβαρος. — νικηθείς, μετχ. χρόνι. — ταῖς ναυσὶ = ἐν τῇ ναυμαχίᾳ. — ὡς οὐκέτι... τῆς δυνάμεως = ἐπειδὴ ἐνόμιζεν διτὶ ἦ δύναμίς του δὲν ἦτο πλέον ἀξιόμαχος. — κατὰ τάχος = ταχέως. — τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ = μὲ τὸ περισσότερον μέρος τοῦ στρατοῦ του. Μετὰ τοῦ διλιγωτέρου μέρους τοῦ στρατοῦ κατελείφθη δ. Μαρδόνιος ἐν τῇ Ἑλλάδι.

Κεφ. 74.

§ 1 - 2. τοιούτου (κτυρμ.)... ἔμβαντος τούτου (ὑπκρμ.) = ἀφ' οὐ τοῦτο (δηλ. τὸ νὰ ναυμαχήσωμεν ἐν Σαλ.) συνέβη τοιοῦτον· κατ' ἔννοιαν: ἀφ' οὐ τοῦτο τοιαύτας συνεπείας ἔσχε. — μέντοι, ἐνταῦθα = λοιπόν. — καὶ σαφῶς δηλωθέντος = καὶ ἀφ' οὐ σαφῶς ἐδηλώθη· ὡς ὑπκρμ. ἦ ἐπομένη πρότασις: διτὶ κτλ. — ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλ. τὰ πράγματα ἐγένετο = ἦ σωτηρία τῶν Ἑλ. ἔξηρτήθη ἐκ τῶν πλοίων. — τρία τὰ ὠφελ. κτλ., πρὸ τούτου νοητέα ἦ πρότασις: μάθετε διτὶ. — ἐς αὐτό, δηλ. πρὸς ἐπίτευξιν τούτου τοῦ ἀποτελέσματος. — ἀριθμόν τε... ἀοκνοτάτην, ἐπεξήγγησις τοῦ τρία. — ἄνδρα, δηλ. τὸν Θεμιστοκλέα· πρόβλ. κατωτέρω. — ἀοκνοτάτην = ἐνεργητικωτάτην. — ναῦς μέν... οὐ προετιμωδήσατε, ἐπεξήγγησις τοῦ ἀριθμόν τε... ἀοκνοτάτην. — ναῦς, δηλ. παρεσχόμεθα· νοητέον τὸ αὐτὸ δ. καὶ εἰς τό: Θεμ. ἀρχοντα. — μέν γε, δ γε = ὡς γνωστόν. — ἐς τὰς τετρακοσίας = ἐκ τῶν τετρακοσίων αἱ νῆσες ἀκριβῶς ἦσαν 378, ἐξ ὧν οἱ Ἀθην. παρέσχον 200· δι' αὐτὸ καὶ ἦ δήλωσις: δλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο μοιρῶν ἀκριβής· καθ' δυον αἱ δύο μοιραὶ (= $\frac{2}{3}$) τοῦ δλου ἀριθμοῦ τῶν πλοίων = 260 περίπου. — ἐν τῷ στενῷ, δηλ. τῆς Σαλαμίνος. — ναυμαχῆσαι = τοῦ ναυμαχῆσαι· ἐκ τοῦ αἰτιώτατος. — ὅπερ, δηλ. τὸ ναυμαχῆσαι ἐν τῷ στενῷ. — τὰ πράγματα, κατ' ἔννοιαν = ἥμας. — καὶ αὐτοί, νοητέον ἐκ τοῦ προηγουμένου δις τὸ διν = καὶ διν αὐτοὶ = καὶ τὸν ὄποιον ὄμεις

αύτοί. — δὴ = ἀκριθῶς. — ἐτιμήσατε, οἱ Λακ. μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίᾳν ἀπέδωκαν πολλὰς τιμὰς τῷ Θεῷ. ἔδωκαν αὐτῷ στέφανον ἑλαίας, πολυτελῆ διμαξῖαν καὶ τριακόσιοι: ἵππεῖς τῆς Σπάρτης ἡκολούθησαν αὐτὸν ἐπισήμως μέχρι τῶν συνόρων τῆς χώρας. Τοιούτων τιμῶν οὐδέποτε είχε τύχει ξένος ἐν Σπάρτῃ. — ἄνδρα ξένον = καίπερ ἄνδρα ξένον ὅντα=ἄν καὶ ἦτο ξένος (οὐχὶ Σπαρτιάτης). — ὡς ὑμᾶς = πρὸς ὑμᾶς. — ἐλλόντων, δηλ. ξένων. — καὶ πολύ, ἐπιτείνει τὸ ὑπερθικ. τολμηροτάτην. — οἵ γε = διότι ἡμεῖς ὡς γνωστόν. — τῶν ἄλλων ἥδη... δουλευόντων = ἐν φί οἱ ἄλλοι τότε πλέον ἡσαν ὑπόδουλοι (τῷ βαρβάρῳ). — μέχρι ἡμῶν, κυρίως = μέχρι τῶν δρίων ἡμῶν· εἰτα = πάντες πλὴν ἡμῶν. — ἡξίωσαμεν = ἐθεωρήσαμεν καθῆκον ἡμῶν· ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπρομφ. προλιπεῖν, γενέσθαι, κινδυνεῦσαι καὶ μὴ δργισθῆναι. — τὰ οἰκεῖα = τὰ ὑπάρχοντα ἡμῶν. — διαφθείραντες = ἀφήσαντες νὰ καταστραφῶσιν (ὑπὸ τῶν βαρβάρων) = θυσιάσαντες. — μηδ' ὅτις = μηδὲ οὕτως, δηλ. ὑπὸ τόσῳ δυσχερεῖς περιστάσεις. — τό... κοινὸν = τὴν κοινὴν σωτηρίαν. — τῶν περιλοίπων = τῶν λοιπῶν (τῶν μὴ δεδουλωμένων τῷ βαρβάρῳ). — προλιπεῖν = καταλιπεῖν. — μηδὲ σκεδασθέντες ἀχρ. αὐτ. γενέσθαι=μηδὲ διασπαρέντες νὰ γίνωμεν ἀχρηστοὶ εἰς αὐτοὺς (τοὺς συμμάχους). — μὴ δργισθῆναι = μὴ μνησικακῆσαι. — ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε = διότι δὲν ἐδογθήσατε προηγουμένως (πρὸ τοῦ δηλ. εἰσβάλη ὁ βάρβαρος εἰς τὴν Ἀττικήν) ἡμᾶς.

§ 3-4. οὐχ ἱσσον = μᾶλλον. — αὐτοὶ ὠφελῆσαι = δτι ἡμεῖς αὐτοὶ ὠφελήσαμεν. — ή τυχεῖν = ή δτι ἐτύχομεν. — τούτου, δηλ. τῆς ἐκ μέρους ὑμῶν ὠφελείας. — ἀπὸ οἰκουμένων τῶν πόλεων = (δρμώμενοι:) ἀπὸ πόλεων, αἴτινες κατιφκοῦντο. — ἐπι τῷ τὸ λοιπὸν νέμεσθαι (=οἰκεῖν), δηλ. τὰς πόλεις=ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ κατοικήτε τὰς πόλεις καὶ εἰς τὸ ἔξης. — ὑπὲρ ὑμῶν καὶ οὐχ ἡμῶν τὸ πλέον = μᾶλλον ὑπὲρ ὑμῶν ή ἡμῶν. — ὅτε γοῦν (=τεύλαχιστον) κτλ., ή παρενθετική πρότασις γρησιμεύει: ὡς αἰτιολογία τοῦ: οὐχ ἡμῶν τὸ πλέον = (λέγομεν τοῦτο, διότι) ὅτε κτλ. — σῶοι, ὡς κατέχοντες ἔτι τὴν πόλιν ἡμῶν. — παρεγένεσθε=ἐδογθήσατε. — ἀπὸ τῆς οὐκ οὔσης ἔτι δρμώμενοι = δρμώμενοι ἀπὸ πόλεως μὴ ὑπαρχούσης πλέον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: ἀπό τε οἰκουμένων τῶν πόλεων. — καὶ ὑπὲρ πόλεως, ής ή ἀνάκτησις ἐστηρίζετο ἐπὶ μικρᾶς ἐλπίδος: ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό:

ἔπι τῷ τὸ λ. νέμεσθαι.—ξυνεπώσαμεν ὑμᾶς τε τὸ μέρος καὶ ἡ. αὐτοὺς=συνετελέσαμεν κατὰ τὰς δυνάμεις ἡμῶν εἰς σωτηρίαν ὑμῶν καὶ ἡμῶν αὐτῶν. — εἰ δὲ προσεχώρήσαμεν=ἐὰν δὲ ἡθέλομεν προσχωρήσει. — δείσαντες... περὶ τῇ χώρᾳ = φοβηθέντες διὰ τὴν χώραν μας.—ῶσπερ καὶ οἱ ἄλλοι, δηλ. προσεχώρησαν. — ἡ μὴ ἐτολμ. = ἡ εἰ μὴ ἐτολμ. = ἡ ἐὰν δὲν ἡθέλομεν τολμήσει. — ὕστερον, δηλ. μετὰ τὴν εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσιστὴν τοῦ βαρβάρου. — ὡς διεφθαρμένοι=θεωροῦντες ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς κατεστραμμένους. — οὐδὲν ἀν ἔτι ἔδει (= οὐδεμίᾳ πλέον ἀνάγκη θὰ ἥτο)... ναιμαχεῖν, εἰρωνικῶς, διότι κατὰ θάλασσαν ἡ Σπάρτη ἥτο ἀσθενής. — καθ' ἡσυχίαν = ἡσύχως. — ἀν... προεχώρησε τὰ πρ. = ἡθελον προσχωρήσει τὰ πράγματα. — αὐτῷ, δηλ. τῷ βαρβάρῳ. — ἡ = ὡς = ὅπως.

Κεφ. 75.

ἄρ = ἀρ' οὐ = ἀρά γε δέν. — τότε, δηλ. κατὰ τὸν πρὸς τοὺς Ηέρσας πόλεμον, ίδια κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν.—γνώμης ξυνέσεως, δηλ. ἔνεκα=ἔνεκα τῆς συνέσεως τῆς ἀποφάσεως=ἔνεκα τῆς συνετῆς ἀποφάσεως (δηλ. τοῦ νὰ καταλίπωμεν τὴν πόλιν καὶ νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς ναῦς).— ἀρχῆς γε ἥς (= ἥν) ἔχομεν... τοῖς "Ε. μὴ οὕτως ἄγγαν ἔπ. διακεῖσθαι=νὰ μὴ φθονώμεθα τόσον πολὺ ὅπε τῶν Ἐλλήνων διὰ τὴν ἡγεμονίαν τούλάχιστον, ἦν ἔχομεν.—αὐτὴν τήνδε, δηλ. τὴν ἡγεμονίαν. — οὐ βιασάμενοι = οὐ βίᾳ. — ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελησάντων=ἐπειδὴ ὑμεῖς μὲν δὲν ἡθελήσατε. — παραιμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ β. = νὰ μείνητε μέχρι τέλους πρὸς καταπολέμησιν τῶν λειψάνων τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ. Ἔννοοῦνται αἱ φρουραί, αἴτινες εἰχον καταλειφθῆ ὑπὲ τῶν Περσῶν ἐν Θράκῃ καὶ Ἐλλησπόντῳ. — ἡμῖν δέ, προτάσσεται ἐμφαντικῶς, ὡς καὶ ἡ γενκ. αὐτῶν. — προσειλθόντων τῶν ἔνυ. καὶ αὐτῶν δεημέντων (δηλ. ἡμῶν) = ἐπειδὴ προσῆλθον οἱ σύμμαχοι καὶ αὐτοὶ μόνοι τῶν παρεκάλεσαν ἡμᾶς. — ἡγεμόνας, δηλ. αὐτῶν. — ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου = ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς φύσεως τοῦ πράγματος. — τὸ πρῶτον, ἡ ἀντίθεσις κατωτέρω: καὶ οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει κτλ. Ἡ ἔννοια: πρῶτον μὲν νὰ προαγάγωμεν τὴν ἡγεμονίαν, ἐπειτα δὲ νὰ μὴ καταλίπωμεν αὐτὴν. — προαγαγεῖν αὐτὴν = ν' ἀναπτύξωμεν αὐτὴν (δηλ. τὴν ἡγεμονίαν). — ἐς τόδε = μέχρις αὐτοῦ τοῦ

σημείου (εἰς δὲ εἰναις νῦν). — μάλιστα == κατ' ἔξοχήν. — ὑπὸ δέοις == ἔνεκα φόρου (δηλ. πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν συμμάχων). Ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἐπομένων: οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι κτλ. — τιμῆς, νοητέα ἡ ὑπὸ == ἔνεκα τιμῆς (ἥς ἀπελαύσμεν ώς ἥγεμόνες). — ὡφελίας, καὶ ἐνταῦθα νοητέα: ἡ ὑπὸ == ἔνεκα ὡφελείας (ἥν εἴχομεν ώς ἀναπτύσσοντες τὴν δύναμιν καὶ τὸν πλοῦτον τῆς πόλεως). — ἔτι, συναπτέον τῷ οὐκ == οὐκέτι. — τοῖς πολλοῖς ἀπηχθημένους == ἐπειδὴ εἰμεθα μισητοὶ εἰς τοὺς πολλοὺς (τῶν συμμάχων). — καί τινων καὶ ἦδη ἀπ. κατεστραμμένων == καὶ ἐπειδὴ τινες (σύμμαχοι) ἔνεκα τῆς ἀποστασίας αὐτῶν εἴχον ἥδη ὑπεδουλωθῆ. — ὑμῶν τε . . . φίλων, ἀλλ᾽ ὑπόπτων . . . ὅντων == καὶ ἐπειδὴ ὑμεῖς δὲν εἰσθε πλέον δμοίως (ώς πρότερον) φίλοις ἡμῶν, ἀλλ᾽ ὑποπτεύομεν ὑμᾶς καὶ εἰσθε ἐναντίοι. — ἀνέντας (δηλ. τὴν ἀρχὴν) κινδυνεύειν, ἐκ τοῦ οὐκ ἀσφαλὲς . . . εἶναι (δηλ. ἡμᾶς) == δὲν ἐφαίνετο πλέον ὅτι ἡτο ἀσφαλὲς χαλαρώσαντες (= παραιτήσαντες) τὴν ἥγεμονίαν νὰ κινδυνεύωμεν. — καὶ γὰρ ἂν . . . , δηλ. εἰ ἀνείμεν· ἐπομένως == διότι ἀλλως αἱ ἀρχὲς ἡμῶν ἀποστάσεις πρὸς ὑμᾶς θὰ ἐγίνοντο. — πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον (δηλ. ἐστὶ) . . . εὖ τίθεσθαι, γνωμικὸν == εἰς δλους δὲ εἰναι ἀμεμπτον νὰ διευθετῶσι καλῶς τὰ συμφέροντά των προκειμένου περὶ τῶν μεγίστων κινδύνων. Ἡ ἔννοια: οὐδεὶς πρέπει νὰ φθονῇ τινα, διότι διευθετεῖ καλῶς τὰ συμφέροντά του, διατρέχῃ τὸν μέγιστον κινδύνον. Μέγιστος δὲ κινδυνος διὰ τοὺς Ἀθην. ἀναγκαῖων αὐτοὺς νὰ λαμβάνωσι τὰ κατάλληλα μέτρα ἡτο αἱ ἀποστάσεις τῶν συμμάχων.

Κεφ. 76.

§ 1 - 2. ὑμεῖς γοῦν (= παραδείγματος χάριν), ταῦτα ἐπιφέρονται πρὸς διασάρφησιν τοῦ λεχθέντος ἐν τέλει τοῦ κεφ. 75, § 4 «πᾶσι ἀνεπίφθονον τὰ ξυμφ... εὖ τίθεσθαι». — ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι == πρὸς τὸ συμφέρον σας τακτοποιήσαντες (δι’ ἰδρύσεως δηλ. ἐν ταῖς πόλεσιν δλιγαρχιῶν). — ἐξηγεῖσθε == εἰσθε ἥγεμόνες. — τότε, δηλ. κατὰ τὰ Μηδικά. — ὑπομείναντες διὰ παντὸς (δηλ. τοῦ χρόνου) == παραμείναντες μέχρι τέλους: ἡ ἀντίθεσις ἐν κεφ. 75, § 2: «ὑμῶν οὐκ ἐθελησάντων παραμείναι». — εἰ . . . ἀπήχθησθε == ἄν . . . ἡθέλετε γίνει μισητοί. — ἐν τῇ ἥγε-

μονία = κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡγεμονίας ὑμῶν.— ὥσπερ ἡμεῖς,
δηλ. ἀπηχθήμεθα νῦν.— εὖ ἵσμεν μὴ (= οὐκ) ἂν . . . τοῖς ἔνι. =
καλῶς γνωρίζομεν δτι σεῖς δχι δλιγώτερον (ἡμῶν) ἡθέλετε γίνει:
δχληροὶ εἰς τοὺς συμμάχους (διὰ τῶν βιαίων μέτρων, ἢ θὰ ἐλαμ-
βάνετε κατ' αὐτῶν).— καὶ ἀναγκασθέντας ἄν=καὶ δτι ἡθέλετε ἀνα-
γκασθῇ. — ἢ ἀρχειν ἐγκρατῶς = ἢ νὰ ἀρχητε ἴσχυρῶς (δπως συγ-
κρατήσητε τοὺς συμμάχους ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν ὑμῶν). — ἢ αὐτοὺς
κινδυνεύειν = ἢ σεῖς αὐτοὶ νὰ κινδυνεύητε (ἐκ μέρους τῶν συμμά-
χων). — οὗτος = κατὰ ταῦτα. — ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου =
παρὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.— εἰ . . . ἐδεξάμεθα καὶ μὴ ἀνεῖμεν =
διότι ἐδέχθημεν καὶ δὲν ἀφῆσαμεν.— νικηθήντες, μτφρκ.=ἀναγκα-
σθέντες: ἢ μετχ. αἰτιολγκ.— τιμῆς καὶ δέους καὶ ὠφελ., ἐπανά-
ληψις τῶν αἰτίων τῶν δηλωθέντων ἐν κεφ. 75, § 3. — αὖ =
ἀφ' ἔτέρου. — τοῦ τοιούτου, δηλ. τοῦ ἀρχειν. — ὑπάρξαντες =
ἐπειδὴ ἐκάμαρεν ἀρχήν. — ἀλλ' . . . καθεστῶτος, γενκ. ἀπόλυτος:
ὑποκυμ. ταύτης τό: τὸν ἥσσω . . . κατείργεσθαι = ἀλλὰ ἐπειδὴ ἀνέ-
καθεν εἰναι καθιερωμένη συνήθεια δ κατώτερος νὰ καταπιέζηται
ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου. — ἄξιοί τε ἄμα νομίζοντες εἰναι, διὰ τοῦ τε
ἐπιφέρεται: νέα αἰτία, δι' ἣν οἱ Ἀθ. ἀπεδέχθησαν καὶ διετήρησαν
τὴν ἀρχὴν=καὶ ἐπειδὴ συγχρόνως ἐνομίζομεν δτι εἰμεθα ἄξιοι (τοῦ
ἀρχειν).— καὶ ὑμῖν δοκοῦντες, δηλ. ἄξιοι εἰναι.— μέχρι οὐ . . . νῦν
= μέχρι τοῦ νῦν, δτε.— τὰ ἔνιμφ. λογιζόμενοι=λαμβάνοντες ὑπὸ δφε:
τὰ συμφέροντα ὑμῶν.— τῷ δικαίῳ λόγῳ . . . χρῆσθε = προδόξαλλετε
τὸ δίκαιον (δτι δηλ. οἱ Ἑλλ. πρέπει νὰ μὴ ἡγεμονεύωνται, ἀλλὰ
νὰ εἰναι ἐλεύθεροι).— δν = ἀλλὰ τοῦτο, δηλ. τὸν δίκαιον λόγον
= ἀλλὰ τοῦτο τὸ δίκαιον.— πω = ἔως τώρα ἀκόμη.— παρατυ-
χὸν (αἰτκ. ἀπόλυτος) ἴσχυί τι κτήσασθαι = ἀν ἔτυχε περίστασις
ν' ἀποκτήσῃ τις δι' ἴσχύος. — προθεὶς (= προτιμήσας), δηλ. τῆς
ἴσχύος.— τοῦ μὴ πλέον ἔχειν ἀπετράπετο, δ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν
ἀντίληψιν περιττεύει = ἀπετράπη ἀπὸ τοῦ νὰ πλεονεκτῇ.

§ 3-4. ἐπανεῖσθαι τε ἄξιοι, δηλ. εἰσὶ = καὶ διὰ τοῦτο (= τε)
εἰναι ἀξέπανοι ἔκεινοι: (δηλ. οἱ Ἀθην.) — χρησάμενοι τῇ ἀνθ.
φύσει = ἀκολουθήσαντες τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν.— ὥστε ἔτέρων
ἀρχειν (= ἔτέρων ἀρχειν), ἐπείηγησις = δηλ. νὰ ἀρχωσιν ἀλλων.—
δικαιότεροι . . . γεγένηται = ἔχουσι δειγμή (πρὸς τοὺς ὑπηκόους)
δικαιότεροι. — ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν = παρ' δσον ἀπή-

τει: ή οὐ πάρχουσα (εἰς αὐτοὺς) δύναμις. — ἄλλους γ' ἀν οὖν (=γοῦν ἄν) ... δεῖξαι ἀν = ἀλλοι τούλαχιστον νομίζομεν ... δι: ηθελον δείξει. Υπαινίσσεται δέ ρήτωρ τοὺς Λακ. Περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ δυνητικοῦ ἄν πρβλ. κεφ. 36, § 3. — τὰ ήμετερα λαβόντες = ἐὰν εἰχον τὴν ήμετέραν ἀρχήν. — μάλιστα = κατ' ἔξοχήν. — εἴ τι μετριᾶσθομεν (=ἄν κατά τι εἰμεθα ἐπιεικεῖς), λιτέτης ἀντί: ὡς μετριᾶσθομεν = πόσον εἰμεθα ἐπιεικεῖς. — καὶ ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς = καὶ διὰ τὴν ἐπιείκειαν ήμῶν. — ἀδοξία = δυσφήμησις. — τὸ πλέον = μᾶλλον. — οὐκ εἰκότως = ἀδίκως. — περιέστη = ἐπηκολούθησεν.

Κεφ. 77.

§ 1 - 3. καὶ (=καίπερ) ἐλασσούμενοι = ἀν καὶ καταδικαζόμεθα (καθ' θσον οὐδόλως ποιούμεθα χρῆσιν τῆς ήμετέρας δυνάμεως πρβλ. κεφ. 76, § 3). — ἐν ταῖς ἑνικολαίαις ... δίκαιοι = ἐν ταῖς δίκαιοις ταῖς προερχομέναις ἐξ ἴδιωτικῶν συμβολαίων (καὶ δικαζομέναις ἐν δικαστηρίοις τῶν συμμαχίδων πόλεων). — καὶ παρ' ήμιν αὐτοῖς ... ποιήσαντες τὰς κρίσεις = καὶ ἀν καὶ διετάξαμεν νὰ γίνωνται αἱ δίκαιοι παρ' ήμιν αὐτοῖς (δηλ. εἰς τὰ παρ' ήμιν δικαστήρια). — ἐν τοῖς διμοίοις νόμοις = κατὰ τοὺς δμοίους (ήμιν τε καὶ τοῖς συμμάχοις) νόμους, χωρὶς δηλ. ήμετες ὡς γίγεμόνες νὰ ἔχωμεν προνόμια τινα. — φιλοδικεῖν δοκοῦμεν = θεωρούμεθα (παρὰ τῶν συμμάχων) διτι εἰμεθα φιλόδικοι: (= διτι ἀγαπῶμεν τὰς δίκαιας). — αὐτῶν, δηλ. τῶν συμμάχων. — σκοπεῖ = ἔξετάξει: ἐκ τούτου ἔξεχτ. ή πλαγία ἐρωτημτκ. πρότασις: διότι τοῦτο οὐκ διειδίζεται = διατί τοῦτο τὸ σκειδός (δηλ. τὸ φιλοδικεῖν) δὲν ἀποδ. δεται. — τοῖς καὶ ἄλλοι που ἀρχὴν ἔχουσι = εἰς τοὺς ἔχοντας ἀρχὴν καὶ εἰς ἄλλα μέρη. — καὶ ήσον ήμ. πρὸς τοὺς ίπ. μετρ. οὖσι = καὶ εἰς τοὺς σκειδας πρὸς τοὺς οὐηκόους τῶν ἐπιεικεῖς διλιγώτερον ήμῶν. — βιάζεσθαι γὰρ οἵς ἀν ἔξη, δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται = διότι εἰς δσους εἰναι δυνατὸν νὰ μεταχειρίζωνται τὴν βίαν, οὗτοι οὐδεμίαν ἀνάγκην ᔁχουσι: νὰ δικάζωνται. Ή πρότασις αὕτη αλτιολογεῖ τὴν νοομένην πρότασιν: εἰκότως τοῦτο οὐκ διειδίζεται αὐτοῖς διὰ τὸ δμοιοτέλευτον δὲ (βιάζεσθαι - δικάζεσθαι) λαμβάνει χαρακτήρα παραιμιώδη. — οἱ δὲ = οὗτοι δμως (δηλ. οἱ σύμμαχοι ήμῶν). — πρὸς ήμᾶς ἀπὸ τοῦ ισον

ὅμιλεῖν= = ἀναστρέψωνται πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ Ἰσου (ώς ἵσοι δηλ. πρὸς Ἰσους, οὐχὶ ως ὑπήκοοι πρὸς ἄρχοντας). — ἦν τι... καὶ διπω-
σοῦν ἐλασσωθῶσιν = ἐὰν κατά τι... καὶ ἐλάχιστον ζημιωθῶσιν.
— παρὰ τὸ μὴ οἴεσθαι χρῆναι = παρὰ τὸ οἴεσθαι μὴ χρῆναι
(δηλ. ἐλαττωθῆναι) = παρὰ τὴν δοξασίαν αὐτῶν διὰ δὲν ἔπρεπε
νὰ ζημιωθῶσιν. — ἦ γνώμῃ ἦ δυνάμει τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν = ἦ διὰ
δικαστικῆς ἀποφάσεως ἦ διὰ βιαίου μέτρου ἀπορρέοντος ἐκ τῆς
ἀρχῆς ἡμῶν· οἱ προσδιορισμοὶ οὕτοι ἀποδοτέοι τῷ ἐλασσωθῶσιν.—
οὐ... χάριν ἔχουσι = δὲν χρεωστοῦσι χάριν. — τοῦ πλέονος μὴ
στερισθένειν = διότι δὲν στεροῦνται τοῦ περισσοτέρου (δηλ. τῆς
ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἔξισώσεως). — τοῦ ἐνδεοῦς χαλεπώτερον φέρον-
σιν = ἀγανακτοῦσι περισσότερον διὰ τὸ ἐλλεῖπον (δηλ. τὴν μὴ
τελείαν ἔξισώσεων). — ἦ εἰ... φανερῶς ἐπλεον. = παρὰ ἐὰν φανερῶς
ἐπλεονεκτοῦμεν. — ἀπὸ πρώτης (δηλ. ἀρχῆς) ἀποθέμενοι τὸν νόμον
= εὐθὺς ἔξι ἀρχῆς ἀφήσαντες κατὰ μέρος πᾶσαν νόμιμον διάτα-
ξιν. — ἐκείνως δ' (= γὰρ) = κατ' ἐκεῖνον δηλ. τὸν τρόπον (ἄν δηλ.
φανερῶς ἐπλεονεκτοῦμεν). — οὐδ' ἂν αὐτοὶ ἀντέλεγον = οὐδὲ αὐτοὶ
θὰ ἀντέλεγον. — ως οὐ χρεών, δηλ. ἐστὶ = διὰ δὲν πρέπει. — τὸν
ἥσσον τῷ κρατοῦντι ὑποχωρεῖν = δ ἀσθενέστερος νὰ ὑποχωρῇ εἰς
τὸν ἔχοντα δύναμιν.

§ 4-6. ἀδικούμενοί τε (=οὖν)... μᾶλλον ἦ βιαζόμενοι = κατὰ
ταῦτα ὅταν ἀδικῶνται μᾶλλον παρὰ ὅταν ὑπείκωσιν εἰς τὴν βίαν.
— ως ἔσικεν = καθὼς φαίνεται. — τὸ μὲν = ἐκεῖνο μέν, δηλ.
τὸ ἀδικεῖσθαι. — ἀπὸ τοῦ Ἰσου (ἀρσεν.) δοκεῖ πλεον. = φαίνεται
πλεονεξία προερχομένη ἀπὸ τοῦ δμοίου. — τὸ δ' = τοῦτο δέ, δηλ.
τὸ βιαζεῖσθαι. — ἀπὸ τοῦ κρείσσονος (ἀρσεν.) καταναγκάζ. = ἀνάγκη
ἐπιβιχλλομένη ὑπὸ τοῦ ἴσχυροτέρου. — γοῦν = παραδείγματος
χάριν. — τούτων, δηλ. πάσχουσι σήμερον ὥφ' ἡμῶν. — πάσχον-
τες = εἰ καὶ ἔπασχον. — ἥνειχοντο = ὑπέμενον (ταῦτα). —
χαλεπὴ = ἀφόρητος. — δοκεῖ, δηλ. αὐτοῖς. — εἰκότως = εὐλόγως:
ἤ ἐν τέλει: θέσις τοῦ ἐπιρρήμ. χάριν ἐμφάσεως. — τὸ παρὸν
γάρ... τοῖς ὑπηκόοις (δηλ. ἐστί), γνωμικὸν = διότι ἦ παροῦσα
ἔξουσία πάντοτε εἶναι βαρεῖα εἰς τοὺς ὑπηκόους. Ἐνταῦθα ἀφί-
νων δ ῥήτωρ τὸ φιλοδίκαιον καὶ τὴν ἐπιείκειαν τῶν Ἀθ. δηλοῖ
τὴν αἰτίαν τῆς δυσαρεσκείας τῶν ὑπηκόων. — ὑμεῖς γ' ἄν οὖν
(=γοῦν ἄν)... τάχα ἂν τὴν εὔνοιαν μεταβάλοιτε = ὑμεῖς παρα-

δειγμ. χάριν ταχέως ήθέλετε μεταβάλει τὴν εὕνοιαν (εἰς δυσμένειαν). — Περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ ἀν πρβλ. κεφ. 76, § 4. — εἰ... ἄρξαιτε = ἔαν ήθέλετε ἄρξει. — καθελόντες ἡμᾶς = καταβιβάσαντες ἡμᾶς (ἀπὸ τῆς ἀρχῆς). — ἦν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε = τὴν ὁποίαν (εὕνοιαν) ἔχετε λάθει διὰ τὸν πρὸς ἡμᾶς φόβον (τῶν συμμάχων). — εἴπερ... διοῖτα καὶ νῦν γνώσεσθε = ἔαν βεβαίως καὶ τώρα θὰ ἔχητε τὰ αὐτὰ φρονήματα. — οἴα καὶ τότε... ὑπεδείξατε = τὰ διοῖτα καὶ τότε δλίγον κατ' δλίγον ἔδειξατε. — πρὸς τὸν Μ. δι' δλίγου (δηλ. χρόνου) ἡγησάμενοι = ὅτε ἐλάθετε πρὸς καιρὸν τὴν ἡγεμονίαν κατὰ τοῦ Μήδου (δηλ. ἀπὸ τῆς εἰσιστολῆς τῶν Περσῶν μέχρι τῆς ἐκδιώξεως τοῦ Παυσανίου ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου). — ἀμεικτα γὰρ τὰ τε = ἀμεικτά τε γὰρ τὰ κτλ.: τὸ δὲ ἀμεικτα = ἀσύμφωνα, ἐπομένως ἀκατάλληλα πρὸς ἐπικαινώνιαν μετὰ τῶν ἀλλων. — τὰ καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς νομίμα = τὰ ἔθιμα ὑμῶν αὐτῶν. — τοῖς ἄλλοις = τοῖς νομίμοις τῶν ἀλλων = πρὸς τὰ ἔθιμα τῶν ἀλλων. — εἰς ἔκαστος, δρήτωρ ὑπαίνισσεται ιδίᾳ τὸν Παυσανίαν. — εἰς ἔκαστος, δηλ. ὑμῶν. — ἔξιών, δηλ. πρὸς πόλεμον. — τούτοις, δηλ. τοῖς νομίμοις. — οὖθ' οἵς (= τούτοις, οἵς) ... νομίζει (= χρῆται) = οὗτε δσα ἡ ἄλλη Ἐλλὰς μεταχειρίζεται. — ὑμεῖς γ' ἀν οὖν... Ἐλλὰς νομίζει, ἡ ἔννοια: ἔαν ἀνελαμβάνετε σεῖς τὴν ἡγεμονίαν ἀντὶ ὑμῶν, θὰ ἥσθε ὠσαύτως ὄχληροι πρὸς τοὺς ὑπηρκόους καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ἡμεῖς διέτι τὰ ἡθη καὶ ἔθιμα ὑμῶν δὲν συμβιβάζονται πρὸς τὰ τῶν ἀλλων Ἐλλήνων.

Κεφ. 78.

ώς οὐ περὶ βραχέων = ώς (βιουλευόμενοι) περὶ οὐ βραχέων = διέτι σκέπτεσθε περὶ σπουδαιοτάτων πραγμάτων. — βραδέως.. βραχέων, παρήγησις. — καὶ μὴ.. προσθήσθε = καὶ μὴ ἀναλάβητε. — ἀλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλήμασι = εἰς ξένας γνώμας καὶ εἰς (ξένα) παράπονα (δηλ. τῶν Κορινθίων καὶ τῶν ἀλλων συμμάχων). — οἰκείον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἀλλοτρίαις. — πόνον = κακόν. — τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον, ὅσος ἐστί, πρόληψις = ὅσος δ' ἐστὶν δ παράλογος (= δ παραλογισμὸς) τοῦ πολέμου = πόσον δὲ εἶναι τὸ ἀνυπολόγιστον τοῦ πολέμου. — ποὶν ἐν αὐτῷ (δηλ. τῷ πολέμῳ) γενέσθαι = προτοῦ νὰ ἔλθητε εἰς αὐτόν. —

προδιάγνωτε = σκεψθῆτε προηγουμένως. — ἐξ τίχας... περιύστασι
 = νὰ καταντῇ εἰς περιπετείας. — φιλεῖ (=συνγήθει), δηλ. δ πόλεμος.
 — τὰ πολλὰ = ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. — ὅν (δηλ. τυχῶν) ἵσον τε ἀπέ-
 χομεν = ἐκ τῶν δποίων περιπετειῶν ἐξ ἵσου εἰμεθα μακρὰν (δηλ.
 ἥμεις οἱ Ἀθην. καὶ σεῖς οἱ Λακ.). — καὶ δποτέρως ἔσται (=γενήσε-
 ται), δηλ. δ πόλεμος = καὶ κατὰ ποτὸν ἐκ τῶν δύο τρόπων (εὐτυ-
 χῶς η̄ δυστυχῶς) θ' ἀπεδῆγ· παρατηρητέα η̄ ἔξαρτησις καὶ τοῦ β'
 τούτου μέλους ἐκ τοῦ ὕν. — ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται = ἐν ἀδήλῳ
 ἔστι καὶ κινδυνεύεται = ἀδηλον εἰναι καὶ ἀμφίβολον (τοῦτο, δηλ.
 τό: δποτέρως ἔσται). — λόντες... ἐς τοὺς πολέμους = ὅταν ἀναλαμ-
 βάνωσι πολέμους. — τῶν ἔργων . . . ἔχονται = ἀπὸ τὰ ἔργα πιά-
 νονται = ἐπιχειρεῦσι τὰς ἐχθροπραξίας. — κακοπαθοῦντες δὲ ἥδη
 = ὅταν δὲ πλέον περιπίπτωσιν εἰς τὴν δυστυχίαν. — τῶν λόγων
 ἄπτονται = (τότε) πιάνονται ἀπὸ τὴν σκέψιν = ἀρχίζουσι νὰ σκέ-
 πτωνται. — ἐν οὐδεμιᾷ πο . . . ὅντες = ἐπειδὴ εἰς οὐδὲν τοιοῦτον
 λάθος περιεπέσαμεν μέχρι τοῦδε. — οὔτ' αὐτοὶ = εὕτε ἥμεις αὐτοί. —
 οὔτ' ὑμᾶς δρῶντες, δηλ. ἐν τοιαύῃ ἀμαρτίᾳ ὅντες. — λέγομεν,
 ἐνταῦθα = κελεύομεν δι' αὐτὸ καὶ η̄ σύνταξις τοῦ δ. μετὰ τελκ.
 ἀπρμφ.: μὴ λύειν μηδὲ παραβαίνειν . . . λύεσθαι. — ἔως . . . , δηλ.
 ἔστι = ἐν δσφ εἰναι. — αὐθαίρετος = ἐλευθέρα, μὴ ἐπιβαλλομένη
 ἐκ τῶν περιστάσεων. — η̄ εὐβουλία = η̄ δρθοφροσύνη. — σπον-
 δάς, δηλ. τὰς τριακοντούτεις. — τὰ δὲ διάφορα δίκη λύεσθαι = τὰς
 δὲ πρὸς ὑμᾶς διαφοράς σας νὰ ἔξομαλύνητε διὰ δικαστικῆς δόσου.
 — κατὰ τὴν ξυνθήκην, τὴν τριακονταετή, ἐν γ̄ ἐγέγραπτο: «δίκας
 τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι» (πρβλ. κεφ. 140,
 § 2) καὶ «ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν, η̄ν δίκας θέλωσι διδόναι». — εἰ
 δὲ μὴ = ἀλλως. — τοὺς δρκίους, πρβλ. κεφ. 71, § 5. — ἀμύνεσθαι,
 δηλ. ὑμᾶς, δπερ παρελείψθη ἐπίτηδες διὰ νὰ καταστῇ η̄ πρό-
 τασις δσον τὸ δυνατὸν γενική. — πολέμου ἀρχοντας = κάμινοντας
 ἀρχὴν τοῦ πολέμου. — ταύτῃ, η̄ ἀν δφηγῆσθε = εὕτως, δπως ἀν
 δποδείξητε (εἰς ὑμᾶς).

**3. Δημηγορίαι τοῦ Ἀρχιδάμου καὶ Σθνελαῖδου
ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς Σπάρτης καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἀπόφασις
τῶν Λακεδαιμονίων.**

(Κεφ. 79 - 87)

Κεφ. 79.

ἐπειδή, χρονικ. — τῶν ἔυμμάχων... τὰ ἐγκλήματα = τὰ παράπονα τῶν συμμάχων. — τὰ ἐς τοὺς Ἀθ. = τὰ κατὰ τῶν Ἀθην. — τῶν Ἀθ. ἢ ἐλεξαν = τὸν λόγον τῶν Ἀθ. — μεταστησάμενοι πάντας = κελεύσαντες πάντας (δηλ. τοὺς συμμάχους καὶ τοὺς Ἀθ.). ν' ἀπέλθωσι (τῆς ἐκκλησίας). — κατὰ σφᾶς αὐτοὺς = καθ' ἑαυτούς, μόνοι. — περὶ τῶν παρόντων, δηλ. πραγμάτων = περὶ τῆς παρουσίης καταστάσεως. — ἐπὶ τὸ αὐτό... ἔφερον, κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῆς δόσου = εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα κατέληγον. — ἀδικεῖν τε... καὶ πολεμητέα (= πολεμητέον) εἶναι, ἐπεξήγγυσις τοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ = διτι δηλ. οἱ Ἀθ. ἀδικοῦσι πλέον καὶ διτι πρέπει νὰ πολεμῶσι κατ' αὐτῶν. — ἐν τάχει = ταχέως. — παρελθών = ἀναβάς εἰς τὸ βῆμα. — Ἀρχίδαμος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἀπὸ τοῦ 469 - 427 π. Χ. — δοκῶν = δστις ἐθεωρεῖτο.

Κεφ. 80.

§ 1 - 2. καὶ αὐτὸς = καὶ ἐγὼ αὐτός. — ἥδη = μέχρι τοῦδε. — ἐμπειρος, δ' Ἀρχίδ. ἦτο βασιλεὺς ἀπὸ τοῦ 469· ἐπομένως δὲν ἦτο πλέον νέος. — τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ, δηλ. ἐν ἥπερ ἐγώ εἰμι = τοὺς συγηλικιώτας μου. — δρῶ, δηλ. δόμοις ἐμπείρους ὅντας = βλέπω διτι δόμοις εἶναι ἐμπειροι. — μήτε ἀπειρίᾳ... μήτε... νομίσαντα, παρατηρητέα ἡ ἐκφρασις δύο αἰτίων κατὰ διάφορον τρόπον: τοῦ α' κατὰ δοτκ. (ἀπειρίᾳ), τοῦ δ' διὰ μετχ. αἰτιολογχ. (νομίσαντα) = μήτε ἔνεκα ἀπειρίας... μήτε διότι ἐνόμισε (πρβλ. κεφ. 63, § 1: βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς). — τινα, δηλ. τῶν συγηλικιώτῶν μου. — τοῦ ἔργου = τοῦ πολέμου. — δπερ, δηλ. τὸ ἐπιθυμητσαι τοῦ πολέμου. — ἄν... πάθοιεν = ἥθελον πάθει. — οἱ πολλοί, ἐννοοῦνται οἱ νεώτεροι καὶ ἀπειρότεροι. — ἀγαθὸν καὶ ἀσφα-

λέσ (== ἀχίνδυνον), δηλ. εἶναι. — εὔροιτε δ' ἂν κτλ., ἐν τούτῳ περιέχεται ἡ πρόθεσις διὰ δὲ τοῦ πρὸς μὲν γάρ κτλ. (§ 3) μεταβάνει ὁ ῥήτωρ εἰς τὴν πίστιν. — τόνδε (δηλ. τὸν πόλεμον), μετάβασις ἐκ τοῦ γενικοῦ εἰς τὸ μερικόν· ἦτοι ἐκ παντὸς πολέμου εἰς τὸν προκείμενον πρὸς τοὺς Ἀθ. — οὐκ ἂν ἐλ. γενόμενον = ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο ἐλάχιστος = διὰ μέγιστος ἥθελε γίνει. — εἰ . . . τις (δηλ. ὑπῶν) ἐκλογῆσθαι = εἰ ἐκλογῆσθε = ἐάν ἥθελετε ἐξετάζει. — σωφρόνως = ἀπαθῶς.

§ 3 - 4. πρὸς τοὺς Πελοπ. καὶ ἀστυγείτονας = πρὸς τοὺς Πελ. καὶ μάλιστα (ἐν συγχρίσει πρὸς τοὺς μακρὰν οἰκοῦντας Ἀθ.) ὃς γείτονας. — παρόμοιος, δηλ. ἐστιν τὸ δὲ παρόμοιος = ἐν παραβολῇ δομοῖς. — ἡ ἀλητὴ = ἡ πολεμικὴ δύναμις. — διὰ ταχέων = ταχέως (περβλ. κεφ. 63, § 2: διὰ τάχους). — οἴον τε (δηλ. ἐστι) ἐφ' ἔκαστα (= εἰς πάντα τὰ σημεῖα) ἐλθεῖν = εἶναι δυνατὸν νὰ ἔλθωμεν πανταχοῦ (διότι δὲ ἔχθρος δὲν ἀπέχει πολὺ). — πρὸς δὲ ἄνδρας, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους. — ἕκας = μακράν. — τοῖς ἄλλοις ἀπασι = καθ' ὅλα τὰ ἄλλα. — ἐξήρτυνται = ἔχουσι παρασκευασθῆ. — πλούτῳ τε ἰδίῳ . . . ὅχλῳ, ἐπεξῆγησις τοῦ; τοῖς ἄλλοις ἀπασι. Παρατηρητέον τὸ πολυσύνδετον σχῆμα. — ὅπλοις = κατὰ τὰ ὅπλα (παντὸς εἶδους). — ὅχλῳ = κατὰ τὸ πλήθος. — οὐκ ἐν ἄλλῳ ἐνί γε χωρίῳ Ἐλ. = ἐν σύνενι ἄλλῳ τούλαχιστον Ἐλλ. χωρίῳ. Ἐκ τούτου συνάγεται διὰ αἱ Ἀθηναὶ ἵσσαν ἡ μεγίστη πόλις τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τοῦ Πελοπ. πολέμου. — πῶς χοή πρὸς τούτους, ἔντονος ῥητορικὴ ἐπανάληψις τῆς ἀρχῆς τῆς περιόδου (πρὸς δὲ ἄνδρας) διακοπείσης ὑπὸ τῆς παρεμπεσούσης ἀναφρά. προτάσεως: οἱ γῆν . . . ἔχουσι. — ὁρδίως, ἐνταῦθα = ἀπερισκέπτως. — πόλεμον ἀρασθαι = ν' ἀναλάβωμεν πόλεμον. — τίνι πιστεύσαντας (δηλ. ἴμας) ἀπαρ. ἐπειχθῆναι (δηλ. χοὶ) = εἰς τί πιστεύσαντες ἡμεῖς πρέπει νὰ σπεύσωμεν ἀπαράσκευοι. — πότερον . . . ἀλλά . . . ἀλλά . . . , ὑποφορά. — ταῖς ναυσί, δηλ. πιστεύσαντας χοή ἐπειχθῆναι. — ἡσσούς = κατώτεροι (δηλ. ἐκείνων ὡς πρὸς τὰ πλεῖα). — εἰ δὲ μελετήσομεν καὶ ἀντιπαρ = ἐάν δὲ ἀσκηθῶμεν καὶ ἡμεῖς ἐπίσης παρασκευασθῶμεν. — χρόνος ἐνέσται = θὰ μεσολαβήσῃ χρόνος. — ἀλλὰ τοῖς χρήμασι, δηλ. πιστεύσαντας χοή ἐπειχθῆναι. — πολλῷ ἔτι πλέον = ἔτι πολλῷ πλέον = ἀκόμη πολὺ περισσότερον. — τούτου = τούτων (δηλ. τῶν χρημάτων). — ἐλλείπομεν = ἔχομεν ἐλλειψιν. — ἐν κοινῷ

(= ἐν τῷ δημοσίῳ ταμείῳ)... ἐκ τῶν Ἰδίων, ὡς ἐν § 3: πλούτῳ τε Ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ.— ἔχομεν, δηλ. χρήματα· τοῦτο νοητόν καὶ εἰς τὸ φέρομεν (= συνεισφέρομεν). — ἑτοίμως = προθύμως.

Κεφ. 81.

§ 1 - 3. τάχ' ἂν τις θαρσοίη = ισως τις ἐκ τούτου γῆθελεν ἀντλήσει θάρρος· ὑποφορά. — τοῖς ὄπλοις (= τοῖς ὄπλιταις)... καὶ τῷ πλήθει, ἐν διὰ δυοῖν = κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ὄπλιτῶν. — αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀθ.)... ὑπερφέρομεν = ὑπερέχομεν αὐτῶν. — ἐπιφοιτῶντες = διὰ συγχῶν ἐπιδρομῶν (εἰς τὴν χώραν τῶν Ἀθ.). — τοῖς δὲ = τούτοις δὲ (δηλ. τοῖς Ἀθ.). — ἄλλῃ γῇ, δηλ. ἡ Ἰωνία καὶ ἡ Θράκη. — ὃν = ταῦτα ὃν. — ἐπὶ θαλάσσης = διὰ θαλάσσης. — ἐπάξιονται = θὰ εἰσάγωσιν ἔξωθεν. — εἰ δ' αὖ, διὰ τούτου εἰσάγεται νέον τι. — τοὺς ἔνυμάχους, δηλ. τῶν Ἀθ. — δεήσει = θὰ ὑπάρξῃ ἀνάγκη. — τούτοις (δηλ. τοῖς ἔνυμάχοις), ἀντκμ. τοῦ βοηθεῖν. — ναυσί, δοτκ. δργνκ. — τὸ πλέον οὖσι νησιώταις = διέστι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι νησιώται.

§ 4 - 6. τίς (= ποῖος) οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλ.; = λοιπὸν πᾶς θὰ πολεμήσωμεν ἡμεῖς; — εἰ μὴ γάρ ... κρατήσομεν ἢ ... ἀφαιρήσομεν (δηλ. αὐτοὺς) = διέτι ἐὰν δὲν νικήσωμεν αὐτοὺς ἢ ἐὰν δὲν ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ αὐτούς. — ναυσί, δοτκ. δργνκ. — τὰς προσόδους, τὰς προερχομένας ἀπὸ τῶν συμμάχων τῶν φόρου ὑποτελῶν. — ἀφ' ὃν = διὰ τῶν δποίων. — τρέφουσι = συντηροῦσι. — βλαψόμεθα τὰ πλείω (= πλείονας βλάβιας [ἢ οἱ Ἀθηναῖοι]) = θὰ ὑποστῶμεν περισσότερας βλάβας ἢ οἱ Ἀθην. — κάν (= καὶ ἐν) τούτῳ = καὶ ἐν τοικύτῃ περιπτώσει, καὶ ἀν δηλ. περισσότερον βλαβῶμεν. — οὐδὲ καταλύεσθαι = οὐδὲ νὰ διαλαττώμεθα. — ἔτι καλόν, δηλ. ἔστι = εἶναι πλέον ἔντιμον. — ἄλλως τε καὶ = καὶ μάλιστα. — εἰ δόξομεν = ἐὰν φανῶμεν. — ἀρξαὶ ... τῆς διαφορᾶς = δτι ἐγενόμεθα πρωταίτιο· τῶν ἔχθροπραξιῶν. — μᾶλλον, δηλ. τῶν Ἀθηναίων. — μὴ ... δή ... ἐπαιρώμεθα = ἀς μὴ παρακινώμεθα βεβχίως. — ἐκείνη γε τῇ ἐλπίδι = ὑπ' ἐκείνης τούλαχιστον τῆς ἐλπίδος. — ὡς κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ: ἐκείνη τῇ ἐλπίδι. — ἦν ... τέμωμεν = ἀν λεηλατῶμεν. — δέδοικα δὲ = τούναντίον φοβοῦμαι. — μή ... ὑπολίπωμεν = μήπως ἀφήσωμεν κληρονομίαν. — αὐτόν, δηλ. τὸν

πόλεμον. — οὗτως εἰκὸς = τόσον πιθανὸν εἶναι. — φρονήματι=διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν. — μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι=μήτε νὰ γίνωσι δοῦλοι (νὰ ἔξαρτηθῶσιν ἐκ) τῆς πατρίου των χώρας· κατ' ἔννοιαν: μήτε νὰ ὑποκύψωσιν εἰς ήματς, ἵνα σώσωσι τὴν πατρίδα των ἀπὸ τῆς δηγώσεως ήμῶν. — μήτε ὕσπερ ἀπ. κατ. τῷ πολέμῳ=μήτε ως ἀπειροὶ νὰ καταπλαγῶσιν ὑπὸ τοῦ πολέμου.

Κεφ. 82.

§ 1 - 3. οὐ μὴν οὐδὲ=ἀλλ' ὅμως οὐδὲ· συναπτέον τῷ κελεύω. — ἀναισθήτως = ἀπαθῶς· ἀποδοτέον τῷ ἔαν καὶ μὴ καταφωρᾶν. — αὐτοὺς κελεύω ... βλάπτειν, ή σύνταξις: κελεύω (ήμας) ἔαν αὐτοὺς (δηλ. τοὺς Ἀθην.) βλάπτειν τοὺς ἔντομοι. ήμῶν = συμβουλεύω νὰ ἀφήνωμεν ήμεῖς αὐτοὺς νὰ βλάπτωσι τοὺς συμμάχους ήμῶν. — καὶ ἐπιβουλεύοντας (δηλ. ήμῖν) μὴ καταφωρᾶν = καὶ νὰ μὴν ἔξελέγχωμεν (αὐτοὺς) θτὶ ἐπιβουλεύουσιν ήμᾶς (=θτὶ ἔχουσιν ἔχθρούς σκοποὺς καθ' ήμῶν). — ἀλλά, δηλ. κελεύω ήμας. — ὅπλα μὲν μῆπο κινεῖν = πόλεμον μὲν νὰ μὴν κινῶμεν ἀκόμη. — πέμπειν, δηλ. πρέσθεις πρὸς τοὺς Ἀθ. — καὶ αἰτιᾶσθαι μήτε πόλ. ἄγαν δηλοῦντας = καὶ νὰ παραπονῶμεθα (κατὰ τῶν Ἀθ.) μήτε φανερῶς κηρύττοντες πόλεμον. — μήθ' ὡς ἐπιτρέψομεν= μήτε δηλοῦντας ὡς ἐπιτρέψομεν (δηλ. τοῖς Ἀθ. βλάπτειν τοὺς ἔντομοις ήμῶν) = μήτε δηλοῦντες θτὶ θὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς αὐτοὺς (τοὺς Ἀθ.) νὰ βλάπτωσι τοὺς συμμάχους ήμῶν. — καὶ (=καὶ ἐν) τούτῳ (δηλ. τῷ χρόνῳ)= καὶ ἐν τῷ μεταξὺ (καθ' ὃν δηλ. χρόνον κάμνομεν τὰς διαπραγματεύσεις). — καὶ τὰ ήμέτερα αὐτῶν ἔξαρτιύεσθαι, τὸ ἀπρόφ. ἐκ τοῦ κελεύω = συμβουλεύω καὶ τὰς ἴδιας μικρὰς δυνάμεις νὰ παρασκευάζωμεν. — προσαγωγῆ = διὰ τῆς προσελκύσεως. — εἰ . . . προσληψόμεθα = εἰ . . . δυνησόμεθα προσλαβεῖν. — ἀνεπίφθονον (= ἀμεμπτόν) δὲ κτλ., διὰ τούτου ζητεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν αἰσχρὰν πρᾶξιν τῆς προσφυγῆς τῶν Λακ. εἰς τοὺς βαρύχρους. — ὅσοι, δηλ. ἐπιβουλεύονται. — προσλαβόντας διασωθῆναι, δηλ. πάντας αὐτοὺς=πάντες αὐτοὶ (ὅσοι κτλ.) νὰ διασωθῶσιν ἀφ' εὑ προσλάβωσι. — καὶ τὰ αὐτῶν (δηλ. τῶν ἔντομοις ήμῶν) ἀμα ἐκποριζώμεθα = καὶ τὰς δυνάμεις πρὸς τό: τὰ ήμέτερα αὐτῶν) ἀμα ἐκποριζώμεθα = καὶ τὰς δυνάμεις τῶν συμμάχων ἀς προσπαθῶμεν νὰ ἐτοιμάζωμεν ἐνταῦθα

ἀνεμένετο ἀντὶ ὑποτακτικ. (ἐκποριζώμεθα) ἀπαρμφ. ἐκπορίζεσθαι ἔξαρτώμ. ἐκ τοῦ κελεύω (τὰ ἡμέτερα ἔξαρτύεσθαι . . . καὶ τὰ αὐτῶν ἐκπορίζεσθαι). ἀλλά ἡ σύνταξις μετεβλήθη ἐνεκα τῆς μακρᾶς ἐν τῷ μεταξὺ παρενθέσεως. — ἐσακούωσί τι πρεσβ. ἡμῶν = δίδωσιν ἀκρότασίν τινα εἰς ἡμᾶς πέμποντας πρέστεις, δηλ. παραδέχωνται τὰ διὰ τῶν πρεστειῶν προτεινόμενα εἰς αὐτούς. — ταῦτα ἀριστα, δηλ. ἐστι = τοῦτο εἰναι ἀριστον = ἔχει καλῶς. — Ήν δὲ μή, δηλ. ἐσακούωσί τι. — διελθόντων ἐτῶν καὶ δύο καὶ τριῶν = μετὰ πάροδον ἐτῶν καὶ μάλιστα δύο ἢ τριῶν. — ἄμεινον ἥδη (= καλύτερον τότε πλέον), συναπτέον τῷ πεφραγμένοι, δπερ κυρίως=ώχυρωμένοι εἰτα μεταφρ.=παρεσκευασμένοι. — ήν δοκῇ, δηλ. ἡμῖν ίέναι ἐπ' αὐτούς. — ίμεν = θὰ ἐπέλθωμεν. — καὶ ίσως, συναπτέον τῷ μᾶλλον ἂν εἴκοιεν = καὶ ίσως εὐκολώτερον (ἢ νῦν) ἥθελον ὑποχωρήσει. — ἡμῶν, προσδιορίζει: τὴν παρασκευὴν καὶ τοὺς λόγους προετάχθη δι' ἔμφασιν. — ἥδη τὴν παρασκευὴν = τὴν παρασκευὴν, τὴν ἥδη γεγενημένην. — καὶ τοὺς λόγους, δηλ. ἀκούοντες, δπερ νοητέον ἐκ τοῦ ὅρῶντες. — αὐτῇ ὁμοίᾳ ὑποσημαίνοντας = δτι ὑποδεικνύουσι σύμφωνα μὲ αὐτὴν (δηλ. τὴν παρασκευὴν). Ἡ ἔννοια: ἐὰν οἱ Ἀθ. βλέπωσι τὰς πολεμικὰς ἡμῶν παρασκευὰς καὶ ἀκούωσιν ἡμᾶς ἀπειλοῦντας πόλεμον (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν προηγουμένην διαγωγὴν ἡμῶν: μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας), ίσως ἥθελον ὑποχωρήσει. — ἔχοντες καὶ . . . βουλευόμενοι, αἱ μετγ. προσδιορίζουσι: τὸ μᾶλλον ἂν εἴκοιεν αἰτιολογικῶς. — ἀτιητον=ἀλεγλάτητον. — περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὕπῳ ἐφθαρμένων, ἡ αὐτῇ ἔννοια καταφατικῶς καὶ ἀποφατικῶς: ἀντιθετικὸς παραλληλισμὸς πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἔννοιας.

§ 4-6. ἄλλο τι . . . ἡ ὅμηρον, κτύρμ. τοῦ τὴν γῆν = ώς ἄλλο τι παρὰ ώς ἐνέχυρον (παρεχόμενον ὑπὲρ εἰρήνης). — καὶ οὐκ ἡσσον, δσφ=καὶ μάλιστα τοσούτῳ μᾶλλον, δσφ. — ἄμεινον ἔξειργασται=καλύτερον εἰναι καλλιεργημένη. — ἡς = διὰ τοῦτο αὐτῆς. — ώς ἐπὶ πλεῖστον, δηλ. χρόνον. — καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν κατ. αὐτοὺς ἀλ. ἔχειν=καὶ νὰ μὴ ἔχωσιν αὐτοὺς ἀπροσβλητοτέρους, ἀφ' οὐ καταστήσωμεν εἰς ἀπόγνωσιν. Ἡ ἔννοια: Δὲν πρέπει δηγοῦντες τὴν χώραν τῶν Ἀθ. νὰ φέρωμεν αὐτοὺς εἰς ἀπόγνωσιν, διότι τότε θὰ ἔχωμεν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν μᾶλλον ἐπικινδύνους. — τοῖς τῶν ἐ. ἐγκλήμασι=ὑπὸ τῶν παραπόνων τῶν συμμάχων. — ἐπειχθέντες = παρακινηθέντες.

— δρᾶτε=προσέχετε.— ὅπως μή... πράξομεν=πῶς νὰ μὴ φέρωμεν τὴν Πελοπ. εἰς θέσιν αἰσχροτέραν καὶ ἀπορωτέραν (τῆς νῦν).⁷ Απορος θὰ εἶναι ἡ θέσις τῆς Πελοπ., διότι οἱ Ἀθ. διὰ τοῦ στόλου των ἥθελον κωλύσει τὰ ἀναγκαῖα τοῖς Πελ., αἰσχρὰ δέ, διότι οἱ Πελ. ἥθελον αἰτήσει εἰρήνην.— οἶόν τε, δηλ. ἔστι.— καταλῦσαι = διαλῦσαι.— πόλεμον δὲ ξύμ. ἀραμένους=πόλεμον δμως δταν δλοι δμου ἀναλάθωμεν.— τῶν Ἰδίων, δηλ. τῶν συμφερόντων (τῶν Κορινθ. καὶ Μεγαρέων [κεφ. 97, §4]).— ὁν οὐχ ὑπάρχει (=ἔξεστι)... καθ' ὅτι χωρήσει, πρόληψις=δς καθ' ὅτι χωρήσει οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι = δστις πῶς θὰ ἀποδῃ (= τὴν ἔκβασιν τοῦ ὄποιου) δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γνωρίζωμεν.— εὑπρεπῶς θέσθαι = ἀξιοπρεπῶς νὰ καταπαύσωμεν· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: ἔγκλήματα καταλῦσαι.

Κεφ. 83.

καὶ ἀνανδρία κτλ., διὰ τούτου ὁ Ἀρχ. ἀνασκευάζει τὴν κατηγορίαν τῆς ἀνανδρίας, ἦν ἡδύνατό τις νὰ ἐπιρρίψῃ αὐτῷ τὴν ωτῶρα συμβουλεύοντι. Ή σύνταξις τῆς προτ: καὶ μηδενὶ δοκείτω ἀνανδρία εἶναι πολλοὺς μὴ ταχὺ ἐπελθεῖν μιᾶς πόλει= καὶ κανεὶς δὲς μὴ νομίζῃ δτι εἶναι ἀνανδρία τὸ νὰ μὴ ἐπέλθωσι ταχέως πολλοὶ (δηλ. ήμετες) ἐναντίον μιᾶς πόλεως (δηλ. τῶν Ἀθηνῶν).— καὶ ἔκεινοις, δηλ. τοῖς Ἀθην. — οὐκ ἐλάσσους, δηλ. ήμῶν. — χρήματα φέροντες = καὶ μάλιστα εἰσφέροντες χρήματα· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Λακ., οἵτινες δὲν εἴχον συμμάχους φόρου ὑποτελεῖς.— ὅπλον τὸ πλέον, ἀλλὰ διπλάνης, αἱ γενκ. κατηγορηματικ. κτητικαὶ τοῦ ἔστιν = ὁ πόλεμος εἶναι ἔργον ὅχι τόσον ὅπλων, δσον δαπάνης= ὁ πόλεμος ἔξαρταται ὅχι τόσον ἀπὸ ὅπλα (=ὅπλιτας), δσον ἀπὸ δαπάνην (= χρηματικοὺς πόρους). — δι' ἦν = δι' ἡς. — τὰ ὅπλα ὠφελεῖ=τὰ ὅπλα καθίστανται ὠφέλιμα.— ἀλλως τε καί, δηλ. ὃν δ πόλεμος=καὶ μάλιστα ἐὰν δ πόλεμος εἶναι.— πρὸς θαλασσίους, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους. — πορισώμεθα = δὲς προμηθευθῶμεν.— αὐτήν, δηλ. τὴν δαπάνην (= τοὺς χρηματικοὺς πόρους). Ή ἐν τέλει τῆς προτάσεως θέσις τῆς λέξεως χάριν ἐμφάσεως.— καὶ μή... ἐπαιρώμεθα = καὶ δὲς μὴ παρακινώμεθα.— πρότερον, δηλ. πρὸν ἀν πορισώμεθα δαπάνην.— οἶπερ δέ... οὗτοι καί... προϊδωμεν, ἡ σύνταξις: ἀλλὰ ήμετες, οἶπερ καὶ τὸ πλέον τῆς αἰτίας τῶν ἀπο-

βαινόντων ἐπ' ἀμφότερα ἔξομεν, οὗτοι (=ἡμεῖς τὸ δλον=ῶσπερ ἡμεῖς — οὕτως ἡμεῖς) καὶ καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν (δηλ. τῶν ἀποβαινόντων) προΐδωμεν=ἀλλὰ καθὼς ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν τὴν μεγαλυτέραν εὐθύνην διὰ τὴν ἔκβασιν, τὴν εὐτυχῆ η τὴν δυστυχῆ, οὕτως ἡμεῖς ἃς σκεφθῶμεν ἡσύχως τι περὶ αὐτῆς τῆς ἔκβάσεως.

Κεφ. 84.

§ 1. τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, τὰ οὖδ. τῶν μετχ. καὶ ἐπιθέτων συνήθως παρὰ Θουκυδ. ἀντὶ ἀφρημένων οὔσιαστ. = τὴν βραδυτήτα καὶ μέλλησιν (πρβλ. κεφ. 36, § 1 — κεφ. 42, § 3). — μέμφονται μάλιστα = κατηγοροῦσι κατ' ἔξοχήν (οἱ σύμμαχοι πρβλ. περὶ τοῦ πράγματος κεφ. 69, § 4 — κεφ. 70, § 2 — κεφ. 71, § 4). — ἡμῶν, γενκ. κτητκ. τοῦ δ=τὸ δποίον (ἐλάττωμα) ἡμῶν. — σπεύδοντές τε γάρ... καὶ ἄμα..., τὰ δύο αἰτια, δι' ἀδὲν πρέπει οἱ Λακ. νὰ αἰσχύνωνται διὰ τὴν βραδύτητα καὶ μέλλησιν. — σπεύδοντες = ἐὰν σπεύδητε. — σχολαίτερον ἀν παύσαισθε=βραδύτερον δύνασθε νὰ παύσητε. — διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἔγχειρειν = διότι ἀπαράσκευοι ἐπιχειρεῖτε (τὸν πόλεμον). — καὶ ἄμα... νεμόμεθα, ἐλλιπῆς η φράσις = καὶ συγχρόνως δὲν πρέπει νὰ αἰσχύνῃσθε τὴν βραδύτητα καὶ μέλλησιν, διότι (δι' αὐτὴν) κατοικοῦμεν πόλιν ἐλευθέραν καὶ ἐνδοξοτάτην καθ' ὅλον τὸν χρόνον. "Αν δηλ. οἱ Λακ. δὲν ήσαν βραδεῖς καὶ μελληταί, δὲν θὰ είχον οὕτοι τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν καὶ τὴν δόξαν.

§ 2 - 3. δύναται... εἶναι, κυρίως = ἔχει τὴν δύναμιν νὰ εἰναι εἴτα = σὺδὲν ἀλλο εἶναι η. — μάλιστα = ἀκριβῶς. — σωφροσύνη ἔμφρων = φρόνησις λελογισμένη (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἀλογον, τὴν οὐχὶ μετὰ λόγου, φρόνησιν); — τοῦτο (δηλ. τὸ βραδὺ καὶ μέλλον), ὑποκμ. τοῦ δύναται. — δι' αὐτό, δηλ. τὸ βραδὺ καὶ μέλλον. — εὐπραγίαις οὐκ ἔξινθριζομεν=διὰ τὰς εὐτυχίας δὲν ὑπερηφανεύμεθα. — ξυμφροδαῖς ησσον ἐτέρων εἴκομεν=εἰς τὰς δυστυχίας δλιγάτερον ἀπὸ ἀλλους ὑποχωροῦμεν. — τῶν ξὺν ἐπαίνῳ ἔξιτρυνόντων ἡμᾶς, γενκ. ὑποκειμνκ. τοῦ ηδονῆ = ἔνεκα τῆς ηδονῆς (= τῶν ηδονικῶν λόγων), ην παρέχουσιν οἱ μετ' ἐπαίνου προτρέποντες ἡμᾶς. — ἐπὶ τὰ δεινά, δηλ. τοῦ πολέμου. — παρὰ τὸ δοκοῦν ἡμῖν = παρὰ τὴν δοξασίαν ἡμῶν. — ην τις ἄρα ξὺν κατη-

γορίᾳ παροξύνη = ἀν τυχόν τις κατηγορῶν ἡμᾶς ἐρεθίζῃ ὑπαινίσσεται τὰς κατηγορίας τῶν Κορινθ. ἐν κεφ. 67 - 71. — οὐδὲν μᾶλλον . . . ἀνεπέσθιμιν (ἐμπειρικὸς ἀριστος) = οὐδόλως περισσότερον μεταβάλλομεν γνώμην. — ἀχθεσθέντες = δυσαρεστηγέντες (διὰ τὰς καθ' ἡμῶν κατηγορίας). — πολεμικοὶ τε, ὅτε = καὶ οὕτω. — διὰ τὸ εὔκοσμον = διὰ τὴν σωφροσύνην. — τὸ μὲν = πολεμικοὶ μὲν (δηλ. γιγνόμεθα)· ἡ ἀπόδοσις: εὑβούλοι δέ. — ὅτι αἰδώς . . . εὐψυχία = διότι ἡ αἰδώς πλεῖστον μετέχει τῆς σωφροσύνης, ἡ δὲ εὐτολμία τῆς αἰσχύνης (= αἰδοῦς). Ἡ ἔννοια: ἐκ τῆς σωφροσύνης προέρχεται ἡ αἰδώς καὶ ἐξ αὐτῆς ἡ εὐτολμία. — εὑβούλοι δέ, δηλ. γιγνόμεθα. — ἀμαθέστερον . . . παιδευόμενοι = ὅτι παιδευόμεθα ἀμαθέστερον τῆς ὑπεροψίας τῶν νόμων (= ἡ ὥστε ὑπερορῶν τοὺς νόμους) = διότι παιδευόμεθα ἀμαθέστερον ἢ ὥστε νὰ καταφρονῶμεν τοὺς νόμους. Ο ρήτωρ εἰρωνεύεται ἐνταῦθα τὴν φράσιν τῶν Κορινθ. ἐν κεφ. 68, § 1 «ἀμαθίᾳ δὲ πλέονι πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε». — καὶ ἐνν χαλεπότητι σωφρονέστερον, δηλ. παιδευόμενοι = καὶ διότι παιδευόμεθα μετ' αὐτηρότητος σωφρονέστερον. — ἡ ὥστε αὐτῶν (δηλ. τῶν νόμων) ἀνηκούστειν = ἡ ὥστε νὰ μὴ ὑπακούωμεν εἰς αὐτούς. — καὶ μὴ κτλ., δηλ. παιδευόμενοι, ἐξ οὖτος ἔξαρτ. τὰ ἀπρμφ. ἐπεξιέναι καὶ νομίζειν· κατ' ἔννοιαν: καὶ ὅτι (=διότι) οὐχ οὔτως παιδευόμεθα, ὥστε κτλ. — τὰ ἀχρεῖα ἔννετοι ἀγαν δύντες=ὅς δύντες λίαν συνετοὶ εἰς τὰ ἀνωφελῆ πράγματα· διὰ τοῦ τὰ ἀχρεῖα ὑπαινίσσεται ὁ ρήτωρ πρὸ πάντων τὴν ἐν τοῖς λόγοις εὐστροφίαν καὶ δεξιότητα. — λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι = μὲ κομψοὺς λόγους μεμφόμενοι. Ἔννοει τοὺς Κορ., οἵτινες διὰ κομψῶν λόγων κατηγόρησαν τὰς παρασκευὰς τῶν Ἀθ. — ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι, δηλ. τοῖς πολεμίοις = δι' ἔργου νὰ ἐπεξερχόμεθα κατὰ τῶν πολεμίων ἀνομοῖως, δηλ. νὰ πράττωμεν ἔργα ἀνόμοια τοῖς λόγοις. — τὰς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους (δηλ. ταῖς ἡμετέραις διανοίαις) εἶναι = ὅτι τὰ διανοήματα τῶν ἄλλων εἶναι δημοια (πρὸς τὰ ἡμέτερα). — καὶ τὰς προσπ. τύχας οὐ λ. διαιρετάς, δηλ. εἶναι = καὶ ὅτι αἱ συμβαίνουσαι μεταβολαὶ τῆς τύχης δὲν δύνανται νὰ δρισθῶσι διὰ λόγου (δηλ. θὰ εἶναι κακαὶ ἢ καλαῖ).

§ 4. ὡς πρὸς εὖ βουλ. τοὺς ἐναντίους = πρὸς τοὺς ἐναντίους ὡς πρὸς (ἀνθρώπους) εὖ βουλευομένους = κατὰ τῶν ἐναντίων ὡς

κατ' ἀνθρώπων ὄρθως σκεπτομένων. — παρασκευαζόμεθα = ἀς παρασκευαζόμεθα. — οὐκ ἔξ ἐκείνων (δηλ. τῶν ἐναγτίων) . . . τὰς ἐλπίδας = δὲν πρέπει νὰ στηρίζωμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὰ μέλλοντα σφάλματα ἐκείνων. — ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν . . . προνοούμενων = ἀλλ' ἔξ ἡμῶν αὐτῶν ὡς ἀσφ. προνοούμενων = ἀλλ' εἰς τὴν ἀσφαλῆ πρόνοιαν ἡμῶν αὐτῶν. — πολὺ τε διαφέρειν κτλ., διὰ τούτου ἀποκρούει δ ῥήτωρ τὴν διαφορὰν τῶν Λακ. πρὸς τοὺς Ἀθ., ἦν ἐποίησαν οἱ Κορ. ἐν κεφ. 70. — κράτιστον δ' εἶναι = ἀλλὰ (πρέπει νὰ νομίζωμεν) δτι ἰσχυρότατος εἶναι ἐκείνος. — ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις = εἰς τὰ κατ' ἔσοχήν ἀναγκαῖα (δηλ. τὰ τοῦ πολέμου, καὶ οὐχὶ εἰς τὰ ἀχρεῖα, εἰς ἀ ἐπαιδεύοντο οἱ Ἀθ.).

Κεφ. 85.

§ 1. ταύτας . . . ἀς . . . μελέτας = ταύτας τὰς μελέτας, ἀς μελέται δὲ = ἀξιώματα, ἀρχαὶ (στηριζόμεναι εἰς τὸ ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεσθαι). — διὰ παντός, δηλ. τοῦ χρόνου = διαρκῶς. — ὁφελούμενοι = πρὸς ὁφελοὺς ἡμῶν. — ἔχομεν = τηροῦμεν. — μὴ παρῷμεν = ἀς μὴ ἀρήσωμεν. — ἐπειχθέντες, τοῦ δ. ἐλείγομαι = βιάζομαι. — μορίῳ = γρόνῳ. — βουλεύσωμεν = βουλευσόμεθα = ἀς ἀποφασίσωμεν. — καθ' ἡσυχίαν = ἡσύχως. — ἔξεστι, δηλ. καθ' ἡσυχίαν βουλεύεσθαι. — μᾶλλον ἐτέρων = μᾶλλον ἢ ἐτέροις. — διὰ ἴσχύν, δηλ. ἦν ἔχομεν.

§ 2. πέμπετε μὲν (δηλ. πρέσβεις) . . . πέμπετε δέ, ἐπαναφερά. — περὶ ὅν = περὶ τούτων, ἀ. — ἀλλῶς τε καὶ ἑτοίμων ὅντων αὐτῶν (δηλ. τῶν Ἀθ.) = καὶ μάλιστα ἐπειδὴ αὐτοὶ εἰναι ἔτοιμοι. — δίκαις δοῦναι = νὰ ὑποθέσωμεν εἰς δίκην. — ἐπὶ τὸν διδόντα (δηλ. δίκαις) = ἐπὶ τὸν βιολόμενον δοῦναι δίκαις. — οὖ, οὐ/απτέεν τῷ νόμιμον (δηλ. ἔστι). — πρότερον, δηλ. πρὸιν ἀν αἱ δίκαιαι δικασθῶσιν. — ὡς ἐπ' ἄδικοῦντα = καθὼς ἐναντίον ἀνθρώπου ἀδ. κούντος. — λέναι = νὰ ἐπέρχηται τις. — κράτιστα . . . καὶ . . . φιβερώτατα, κτυρμ. τοῦ ταῦτα = διέτι οὗτο (= ἐὰν ταῦτα πράξῃς) Ήτά λάθητε οὐ μόνον τὰς ἀρίστας (διὶ ἡμᾶς αὐτούς), ἀλλὰ καὶ τὰς τσθερωτάτας διὰ τοὺς ἐναγτίους ἀποφάσεις.

§ 3. δ Ἀρχ. τοιαῦτα εἴπε, δ συνετὸς λόγος τοῦ Ἀρχ., τοῦ ἐκπροσωποῦντος τὴν συντηρητικὴν ἀρχὴν τῶν βασιλέων, ἐνεποίησε

τὴν προσήκουσαν αἰσθησιν τοῖς ἀκροσταῖς (πρᾶλ. κεφ. 87): ἀλλὰ μετὰ μεγάλης δρμῆς ἀναστὰς ὁ ἔφαρος Σθενελάδας, ὁ ἐκπροσωπῶν τοὺς πολεμικοὺς ἐν Σπάρτῃ, διὰ βιαίου λόγου διαμαρτύρεται κατὰ πάσης ἀναδόλης τοῦ πολέμου. — τελευταῖος, κατγρμ. τοῦ παρελθόντος.—τῶν ἔφόρων, οἱ ἔφοροι ἐν Σπάρτῃ ἥσαν πέντε ἔχοντες μεγίστηγ δύναμιν.—ἐν τοῖς Λακ., ἡ ἐν = πρό.—διδε = ὡς ἕξῆς.

Κεφ. 86.

§ 1. τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς = τὴν μὲν πολυλογίαν· ἡ θέσις τοῦ ἐπιθ. (πολλοὺς) μετὰ τὸ οὐσιαστ. (λόγους) πρὸς ἔμφασιν.—οὐ γιγνώσκω = δὲν ἔννοιω. Οἱ Λακ. ἐθίρευον πάντοτε τὴν βραχυλογίαν. — ἐπαινέσαντες πολλὰ (σύστοιχ. ἀντικρ. = μάλα) = ἐν φ πολὺν ἐπήνεσαν.—οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι, τοῦτο ἀπέργυρον οἱ Ἀθ., διότι δὲν ἥθελον ν' ἀναγνωρίσωσι τοὺς Λακ. ὡς δικαστὰς (πρᾶλ. κεφ. 73, § 1). — καίτοι = καὶ δμως. — ἐγένοντο ἀγαθοί, ὡς συντελέσαντες πολὺ εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος (πρᾶλ. κεφ. 73, § 2 - 5).—πρὸς ἡμᾶς κακοὶ νῦν (δηλ. γίγνονται), ὡς δουλοῦντες τοὺς Ἑλληνας. — διπλασίας ζημίας, ἀν οἱ Ἀθ. ἥσαν φύσει κακοί, ἥσαν ἀξιοί: μιᾶς τιμωρίας, νῦν δμως είναι: διπλῆς, διότι ἔγειναν τοιούτοις, ἐν φ δὲν ἥσαν φύσει. — ὅτι = διότι.

§ 2 - 4. καὶ τότε, δηλ. ἦμεν. — καὶ τοὺς ἔμ. = καὶ διὰ τοῦτο τοὺς συμμάχους. — οὐ περιοψόμεθα ἀδικ. = δὲν θὰ παραβλέψωμεν ν' ἀδικῶνται. — οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν, δηλ. τοῖς ἔμμαχοις = οὐδὲ θὰ βραδύνωμεν νὰ βοηθῶμεν τοὺς συμμάχους. «Παινίσσεται τοὺς λόγους τοῦ Ἀρχ. ἐν κεφ. 82 καὶ 85, § 1 (« μηδὲ ἐπειχέντες... βουλεύσωμεν, ἄλλὰ καθ' ἥσυχίαν»).—οἵ γ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν = ἐπειδὴ οὗτοι τούλαχιστον δὲν μέλλουσι πλέον νὰ βλάπτωνται. Ἡ ἔννοια: Δὲν πρέπει νὰ ἀναδάλωμεν τὴν βοήθειαν τῶν συμμάχων, διότι καὶ τὰ παθήματα αὐτῶν γίνονται, δὲν ἔχουσιν ἀναδόλην. Παρατηρητέον τὸ λογοπαίγνιον ἐν τοῖς: μέλλήσομεν — μέλλουσι. — ἄλλοις (δηλ. τοῖς Ἀθ.) μὲν γὰρ κτλ., ἀνασκευὴ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Ἀρχ. ἐν κεφ. 80, § 3 - 4. — παραδοτέα, δ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ = παραδοτέον: ὡς καὶ κατωτέρω διακριτέα, τιμωρητέα (πρᾶλ. καὶ κεφ. 72, § 1).—οὐδὲ δίκαιαι... διακριτέα, ἄνευ γραμματικῆς συνδέσεως μετὰ τοῦ οὗς = οὐδὲ πρέπει:

γῆμεται νὰ λύωμεν τὰς πρὸς τοὺς Ἀθ. διαφορὰς διὰ δικῶν καὶ λόγων. Καὶ ἐνταῦθα ὑπαινιγμὸς κατὰ τῶν λόγων τοῦ Ἀρχ. ἐν κεφ. 85, § 2. — μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλαπτ. = ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ δὲν βλαπτόμεθα διὰ λόγου. Παρατηρητέον τὸ λογοπαίγνιον: λόγοις... λόγῳ. — ἀλλὰ τιμωρητέα (ῥημ. ἐπίθ. τοῦ τιμωρεῖσθαι, οὐχὶ τοῦ τιμωρεῖν) = ἀλλὰ πρέπει νὰ τιμωρῶμεν αὐτοὺς (τοὺς Ἀθ.). — παντὶ σιθένει = πάσῃ δυνάμει. — καὶ ὡς ἡμᾶς κτλ., ἡ σύνταξις: καὶ μηδεὶς διδασκέτω ὡς κτλ. Ἀπευθύνεται κατὰ τῶν λεχθέντων ἐν κεφ. 85, § 1-2. — ἀδικουμένους = ἐν φ. ἀδικούμεθα.

§ 5. ἀξίως τῆς Σπ. = καθὼς ἀξίζει εἰς τὴν Σπάρτην. — τὸν πόλεμον = τὸν προκείμενον πόλεμον. — μήτε ἔτει... μήτε καταρροδιδῷμεν, ἀλλὰ... ἐπίωμεν, παρατηρητέα ἡ ἐναλλαγὴ τῶν προσώπων. — μήτε... καταρροδιδῷμεν, ἡ κατὰ ἐν τῷ φ. πρὸς ἐπίτασιν = καὶ ἀς μὴ προδίδωμεν ἐντελῶς = καὶ ἀς μὴ ἀφίνωμεν ἐντελῶς εἰς τὴν τύχην των. — ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδ. = ἀς ἐπερχόμεθα κατὰ τῶν ἀδικούντων.

Κεφ. 87.

§ 1-2. ἐπειψήφιζεν = προέτεινε ψηφοφορίαν. — ἔφορος ὁν, ἡ μετχ. αἰτλγκ.: τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιψήφιζεν ἐν Σπάρτῃ εἶχον οἱ ἔφοροι, ἐν Ἀθήναις εἴχον τίνες; — ἐς τὴν ἐκκλ. τῶν Λακ., συναπίέον τῷ ἐπειψήφιζεν. — ὁ δέ, ἀν καὶ τὸ δικοῦμ. εἰναι τὸ αὐτό, ἐτέθη τὸ δ δέ, διότι: ἐν τῷ ἐπειψήφιζεν... ἐς τὴν ἐκκλ. τῶν Λακ. κείται ἡ ἔννοια τοῦ: καὶ ἡ μὲν ἐκκλησία τῶν Λακ. ἐψήφιστο. — κρίνουσι γάρ = ἐπειδὴ (οἱ Λακ.) ἐκφράζουσι τὴν γνώμην των. — βοῆ καὶ οὐ ψήφῳ = διὰ βοῆς καὶ οὐχὶ διὰ ψήφου (οὐδὲ διὰ χειροτονίας, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι). — οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν = ἔφη οὐ διαγιγνώσκειν = εἰπεν ὅτι δὲν διαχρίνει. — τὴν βοήν, διποτέρᾳ μείζων (ἐστί), πρόληψις = διποτέρᾳ βοῇ μείζων ἐστί = ποία ἐκ τῶν δύο φωνῶν εἰναι μεγαλυτέρα (ἡ τῶν ἀποδεχομένων ὅτι ἔχουσι λυθῆ αἱ σπονδαὶ ἡ ἡ τῶν ἀποκρουόντων τοῦτο). — βουλόμενος, μετχ. αἰτλγκ. — αὐτούς, ἀντικμ. τοῦ διμῆσαι = νὰ παρερμήσῃ αὐτούς. — φανερῶς ἀποδεικνυμένους (μετχ. τροπκ.) τὴν γνώμην = φανερῶς ἐκφράζοντες τὴν γνώμην των. Ἡ ἔννοια: Οἱ φιλοπόλεμοι Λακ. βλέποντες, πόσον πολλοὶ εἰναι, θὰ ἐλάμβανον θάρρος, ἐν φ. οἱ ἀποκρούοντες τὸν πόλεμον θὰ κατεπτοοῦντο ἐκ τῆς πλειονότητος

αὐτῆς τῶν ἀντιπάλων.—ὅτῳ... δοκοῦσι = εἰς ὅν τινα φαίνονται = δστις νομίζει. — λελύσθαι αἱ σπονδαὶ καὶ οἱ Ἀθ. ἀδικεῖν, κατὰ τοὺς δισχυρισμὸν τῶν Κορινθίων (ἐν κεφ. 67, § 1). — ἀναστήτῳ ἐς, βραχυλογίᾳ = ἀναστὰς ἵτω ἐς. — τὸ χωρίον = τὸν τόπον. — δείξας, προσδιορίζει χρονικῶς τὸ ρ. ἔλεξε.—ὅτῳ δὲ μὴ δοκοῦσι, δηλ. λελύσθαι αἱ σπονδαὶ = δστις δὲ νομίζει: δτι αἱ σπονδαὶ δὲν ἔχουσι: λυθῇ. — ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα = εἰς τὸν ἄλλον (=τὸν ἀπέναντι) τόπον (δηλ. σηκωθεὶς ἢς πορευθῆ).

§ 3 - 6. διέστησαν = διεχωρίσθησαν. — οἵς = οὗτοι, οἵς. — προσκαλέσαντάς τε (=οὖν) τοὺς ξυμμάχους, οὓς (καθὼς ἀναφέρεται ἐν κεφ. 79, § 1) αἱ Λακ. εἰχον διατάξει ν' ἀπέλθωσι τῆς ἐκκλησίας, ἵνα μόνοι συσκεψθῶσι. — βούλεσθαι δὲ (=ἀλλ' δτι ἥθελον), παρατηρητέα ἡ μετάθασις ἀπὸ τοῦ εἰδικοῦ λόγου (ὅτι σφίσι δοκοῖεν...) εἰς ἀπρμφ. (βούλεσθαι). — καὶ τοὺς πάντας ξυμ. = καὶ δλους δμοῦ τοὺς συμμάχους (διότι μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν Λακ. καὶ Κορινθίων εἴχον προσκληθῆ εἰς Σπάρτην τινὲς μόνον σύμμαχοι [κεφ. 67]). — παρακαλέσαντες = ἀφ' οὐ προσκαλέσωσι. — ψῆφον ἐπαγαγεῖν = ἐπιψηφίσαι. — κοινῇ = ἀπὸ κοινοῦ ἀποδοτέον τῷ βουλευσάμενοι καὶ τῷ τὸν πόλεμον ποιῶνται. — ἦν δοκῇ, δηλ. τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι. — οἱ μὲν = οὗτοι μὲν (δηλ. οἱ σύμμαχοι). — ἐπ' οἴκου = εἰς τὰς πατρίδας τῶν. — διαπραξάμενοι = ἀφ' οὐ κατώρθωσαν. — καὶ οἱ Ἀθ. πρέσβεις, δ καὶ = ωσαύτως καὶ. — ὕστερον, δηλ. ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. — ἐφ' ἄπερ = ταῦτα, ἐφ' ἄπερ. — χρηματίσαντες = ἀφ' οὐ διεπραγματεύθησαν. — διαγνώμῃ = ἀπόφασις. — τοῦ... λελύσθαι, ἐπεξήγησις τοῦ: ἡ διαγν. αὕτη = τοῦ δτι δηλ. αἱ σπονδαὶ ἔχουσι λυθῇ. — ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει καὶ δεκ., συναπτέον τῷ: τῶν τριακ. σπονδῶν προκεχωρηκυῖῶν, ἀντὶ τοῦ: ἐς τὸ τέταρτον ἔτος καὶ δέκατον προκεχωρηκυῖῶν καὶ ἐν τούτῳ (τῷ ἔτει) οὐσῶν = δτε αἱ τριακοντούτεις σπονδαὶ εἰχον προχωρήσει εἰς τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος καὶ ἡσαν ἐν αὐτῷ. Κατ' ἔννοιαν: κατὰ τὸ 14 ἔτος ἀπὸ τῆς συνομολογήσεως τῶν τριακοντοτετάρτων σπονδῶν (ἥτοι κατὰ τὸ 432 π. X.). — μετὰ τὰ Εὐβοϊκά, ἥτοι ἐν ἔτει 445 π. X.

**Γ. ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΔΙΑΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΝ ΣΠΑΡΤΗ, ΚΑΙ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΠΡΟ ΤΗΣ ΕΚΡΗΞΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ**

(Κεφ. 119 - 128, 139 - 146)

**1. Συνέλευσις τῶν συμμάχων ἐν Σπάρτη
καὶ ἀποτελέσματα αὐτῆς.**

(Κεφ. 119 - 128)

Κεφ. 119.

αῦθις, ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν κεφ. 67, § 1 - 3 καὶ κεφ. 87, § 4 λεγθέντα.—παρακαλέσαντες=προσκαλέσαντες.—ψῆφον . . . ἐπαγαγεῖν (=ἐπιψηφίσαι)=γὰ προτείνωσι ψηφοφορίαν.—πολεμεῖν, δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις.—ἐλθόντων . . . γενομένης, μετχ. χρονκ.=ὅτε ἐπανῆλθον οἱ πρέσβεις . . . καὶ ἐγένετο συνέλευσις.—ἀπὸ τῆς ἔνυμαχίας = ἀπὸ τῶν συμμάχων.—οἱ τε ἄλλοι, ἡ ἀπόδοσις: καὶ οἱ Κορίνθιοι.—οἱ πλείους, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τό: οἱ ἄλλοι.—ἄξιοῦντες=κελεύοντες.—δεηθέντες μὲν . . . ἵδια=παρακαλέσαντες μὲν καὶ πρότερον ἰδιαιτέρως (διὰ πρέσβεων δηλ., οὓς ἀπεστειλαν πρὸς αὐτοὺς) ἔκάστους χωριστὰ κατὰ πόλεις.—ώστε ψηφ. τὸν πόλεμον, ἀντὶ ἀπλοῦ ἀπρομφ.=ψηφ. τὸν πόλεμον.—δεδιότες, προσδιορίζει αἰτιολογκ. τὸ δεηθέντες.—περὶ τῇ Ποτειδ. = περὶ τῆς Ποτειδαίας.—μὴ προδιαφθαρῷ=μήπως (αὕτη) καταστραφῇ πρότερον (πρὸ τοῦ δηλ. ἐλθῃ παρὰ τῶν Πελοπ. βοήθεια).—παρόντες (= ἥκοντες) δὲ καὶ τότε, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δεηθέντες μὲν καὶ πρότερον = ἐλθόντες δὲ (δηλ. εἰς Λακεδαιμονα) καὶ τότε. Ἡ ἔννοια: οἱ Κορίνθιοι καὶ πρότερον ἥδη εἶχον παρακαλέσει διὰ πρέσβεων ἰδιαιτέρως ἔνα ἔκαστον τῶν συμμάχων νὰ

ψηφίσῃ ὑπὲρ τοῦ πολέμου καὶ τώρα οὕτοι ἥλθον εἰς τὴν Λακεδ., ἵνα πάντας δικοῦ τοὺς συμμάχους παρακαλέσωσι· νὰ ψηφίσωσιν ὑπὲρ τοῦ πολέμου.—τελευταῖοι ἐπελθόντες (=πάρελθόντες), πρᾶλ. κεφ. 67, § 5.

Κεφ. 120.

§ 1 - 2. οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα = δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ κατηγορήσωμεν (καθὼς δῆλ. κατηγορήσαμεν αὐτοὺς ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ ἡμῶν ἐν κεφ. 68 καὶ Ἑξ).—ώς οὖ καὶ αὐτοί... εἰσὶ = δτι καὶ αὐτοὶ δὲν ἔχουσιν ἀποφασίσεις τὸν πόλεμον. Οἱ Κορίνθ. ἐγγύώριζον δτι οἱ Λακκ. εἰχον ἥδη ἀποφανθῆ δτι αἱ σπονδαὶ ἔχουσι λυθῆ παρὰ τῶν Ἀθην. (πρᾶλ. κεφ. 87, § 3).—καὶ ἡμᾶς... ἔννηγαγον, νοητέον καὶ ἐν ταύτῃ τῇ προτάσει τὸ οὖ = καὶ (δτι) δὲν συνεκάλεσαν ἡμᾶς. — ἐξ τοῦτο = πρὸς τοῦτον τὸν σκοπὸν (δῆλ. ἵνα ψηφίσωμεν τὸν πόλεμον).—χοὶ γάρ... προσκοπεῖν, αἰτίολογεῖ 1) τό: καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμον εἰσὶ διὰ τοῦ: τὰ ἴδια ἔξισου νέμοντας, 2) τό: καὶ ἡμᾶς ἐξ τοῦτο νῦν ἔννηγαγον διὰ τοῦ: τὰ κοινὰ προσκοπεῖν = διότι πρέπει οἱ ἡγεμόνες διαχειρίζόμενοι ἀμερολήπτιας τὰ ἴδιαιτερα συμφέροντα (ἐκάστου μέλους τῆς συμμαχίας) νὰ προνοῶσι περὶ τῶν κοινῶν συμφερόντων (τῆς δῆλης συμμαχίας).—ἐν ἀλλοις=ἐν ἀλλαις περιστάσεσιν (ώς ἐν ταῖς συνελεύσεσι, ἐν ταῖς ἕστραταις, ἐν τῇ διοικήσει τοῦ στρατοῦ κτλ.).—ἐκ πάντων = ὑπὲρ πάντα (τὰ ἀλλα μέλη τῆς συμμαχίας).—ἡμῶν, δῆλ. τῶν ἔντιμάχων ἡ γενν. προετάχθη τοῦ: δοσοι κτλ. δὶ' ἔμφασιν οὕτω καὶ κατωτέρω τό: τοῖς κάτω τοῦ: ἦν κτλ.—Ἀθην.... ἐνηλλάγησαν = ἔσχον ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Ἀθηναίων. — οὐχὶ δέονται = δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην. — ὥστε φυλ. αὐτοὺς = ὤστε νὰ προσφυλαχθῶσιν ἀπ' αὐτοὺς (δῆλ. τοὺς Ἀθ.).—τοὺς δέ... κατφημένους (= κατοικοῦντας), ὑποκρ. τοῦ εἰδέναι, δπερ ἔξαρτ. ἐκ τοῦ χρῆ=οἱ δὲ κατοικοῦντες τὰ μεσόγεια μᾶλλον καὶ οὐχὶ ἐν παραλίαις τόποις (= ἐν πόρῳ) πρέπει νὰ γνωρίζωσιν. — τοῖς κάτω ἦν μὴ ἀμύνωσι=έὰν δὲν βοηθῶσι τοὺς παραθαλασσίους. — χαλεπωτέραν... δίδωσι = χαλεπωτέρα ἔσται αὐτοῖς ἡ κατακομιδὴ... καὶ (ἢ) πάλιν ἀντίληψις ὅν (= τούτων, ἢ) ἡ θάλ... δίδωσι = δυσκολωτέρα θὰ είναι εἰς αὐτοὺς ἡ καταβίβασις ἐκ τῶν μεσογείων εἰς τὰ παράλια (δῆλ. πρὸς ἔξαγωγὴν) τῶν προϊόντων τῆς χώρας καὶ ἡ

ἀντὶ τῶν προϊόντων πάλιν παραλαβὴ τούτων, τὰ ὅποια τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριον δίδει εἰς (τοὺς κατοικοῦντας) τὰ μεσόγεια. Ή ἔννοια: θὰ είναι δυσκολωτέρα ἡ εἰσαγωγὴ καὶ ἡ ἐξαγωγὴ τῶν προϊόντων τῆς χώρας.—καὶ τῶν νῦν λεγ. μὴ κακ. κριτάς... είναι, τὸ ἀπριμφ. είναι, καθὼς καὶ τὰ ἐπόμενα προσδέχεσθαι... βουλεύεσθαι, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ χρή—καὶ πρέπει νὰ μὴ είναι κακοὶ κριταὶ τῶν νῦν (ὑφ' ἡμῶν) λεγομένων.—ώς μὴ προσηκόντων=νομίζοντες δτι (τὰ νῦν λεγόμενα) δὲν ἐνδιαφέρουσιν αὐτούς. — ποτε... καīν μέχρι σφῶν τὸ δ. προειδίτην, ἐκ τοῦ προσδέχεσθαι=νὰ προσδοκῶσιν δτι δ κίνδυνος καὶ μέχρις αὐτῶν δύναται: νὰ προχωρήσῃ ποτέ. — εἰ τὰ κάτω προοῖντο = ἐὰν ἥθελον ἀδιαφορήσει διὰ τὰ παράλια. — οὐχ ἦσσον, δηλ. ἡ περὶ τῶν κάτω.

§ 3-5. διάπερο=διὰ τοῦτο δὲ ἀκριβῶς. — μὴ δικενεῖ δεῖ αὐτοὺς = πρέπει νὰ μὴ διστάζωσιν αὐτοί.—τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρ. μεταλαμβάνειν=ν' ἀνταλλάττωσι τὸν πόλεμον μὲ τὴν εἰρήνην. — ἀνδρῶν γάρ..., δ τε γάρ..., πολλὰ γάρ..., ἐνθυμεῖται γάρ..., ἡ μακρὰ σειρὰ αὕτη τῶν ἐνθυμημάτων εἰς τὸ στόμα τῶν Κορινθίων, οἵτινες προτίθενται νὰ παρεξένωσι τοὺς συμμάχους εἰς πόλεμον καὶ οὐχὶ νὰ διεγείρωσι σκέψεις περὶ αὐτοῦ προξενεῖ ἔκπληξιν θὰ ἤρκει μόνον ἡ ὑπ' αὐτῶν ὑπόδειξις τῶν ὅρων, ὑφ' οὓς συνετοὶ καὶ γενναῖοι ἀνδρες ἀνταλλάττουσι τὴν εἰρήνην μὲ τὸν πόλεμον.—ἀνδρῶν σωφρόνων... ἐστι = ἵδιον ἀνδρῶν φρονίμων είναι. — εἰ μὴ ἀδικοῦντο = ἐὰν μὴ ἀδικῶνται. — ἀγαθῶν = ἀνδρείων. — ἀδικουμένους = ἐὰν ἀδικῶνται. — ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν = νὰ μεταπίπτωσιν ἐκ τῆς εἰρήνης εἰς τὸν πόλεμον· κατ' ἔννοιαν: ν' ἀνταλλάττωσι τὴν εἰρήνην μὲ τὸν πόλεμον. — εὖ δὲ παρασχόν, αἰτιατκ. ἀπόλυτος = δταν δὲ παρουσιασθῇ κατάλληλος περίστασις. — ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι=ἐκ τοῦ πολέμου νὰ μεταπίπτωσι πάλιν εἰς συμβίθασμόν· κατ' ἔννοιαν = ν' ἀνταλλάττωσι πάλιν τὸν πόλεμον μὲ τὴν εἰρήνην. — μήτε... ἐπαίρεσθαι = μήτε νὰ ὑπεργρανεύωνται. — τῇ κατὰ πόλ. εὐτυχίᾳ = διὰ τὴν ἐν τῷ πολέμῳ εὐτυχίαν. — μήτε... ἀδικεῖσθαι = μήτε ν' ἀνέχηται τις ν' ἀδικήται. — τῷ. ἡσυχίᾳ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον = εὐχαριστούμενος διὰ τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰρήνης. Παρατηρητέα ἡ μετάβασις ἐκ τοῦ πληθ. ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους κτλ. εἰς τὸν ἐνικὸν ἡδόμενον (τινα). — δ τε... δικῶν... δ τε... πλεονάζων, αἰτιολογία τοῦ ἐπαίρεσθαι—

ἀδικεῖσθαι, ἐν χιαστῷ σχήματι. — δὸν γῶν = δὶστάζων (δηλ. ἔξ εἰρήνης πολεμεῖν). — τάχιστ' ἀν... τὸ τερπνὸν = τάχιστα δύναται ν' ἀφαιρεθῇ τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ἀταράχου βίου. — δι' ὅπερ δικνεῖ = διὰ τὴν δόποιαν εὐχαρίστησιν ἵσια ἵσια δὶστάζει. — εἰ δισυχάζει = ἔὰν διατελῇ ἡ συχάζων. — δ... πλεόναζων = δὲ παιδόμενος. — ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ = διὰ τὴν ἐν πολέμῳ εὐτυχίαν. — οὐκ ἐντεθύμηται = δὲν ἔχει λογαριάσει. — θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος = δτι ὑπεργφανεύεται δι' ἀναξιόπιστον πεποιθησιν (εἰς ἀδέσθαιόν τι, οἷον εἶναι ή ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ). — πολλά... κατωρθώμῃ (γνωμκ. ἀόριστος) = πολλά... κατορθοῦται (= ἐπιτυχάνουσι, εὐοδοῦνται). — κακῶς γνωσθέντα = ἀν καὶ κακῶς ἀπεφασίσθησαν. — ἀβονλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντων (=δντων) = ἐπειδὴ οἱ ἐναντίοι ήταν ἀπερισκεπτότεροι (δηλ. ἀπὸ τοὺς ἀλλούς τοὺς κακῶς ἀποφασίσαντας). — ἔτι πλείω, δηλ. ἐστίν. * καλῶς δοκ. βουλευθῆναι = ἀν καὶ ἐφάνησαν δτι καλῶς ἀπεφασίσθησαν. — ἐς τούναντίον αἰσχρῶς περιέστη (γνωμκ. ἀόριστ.) = καταντῶσι τούναντίον εἰς αἰσχρὸν τέλος (= λαμβάνουσι κακὴν ἔκθασιν). — ἐνθυμεῖται (= σχεδιάζει) γὰρ κτλ., αἵτιοιογει μόνον τὴν τελευταίαν πρότασιν: καὶ ἔτι πλείω... περιέστη. — διμοίᾳ τῇ πίστει (= μετὰ τῆς αὐτῆς πεποιθήσεως), συναπτέον καὶ τῷ: ἐνθυμεῖται καὶ τῷ: ἔργῳ ἐπεξέρχεται (= ἐμπράκτως ἐκτελεῖ). Ἡ ἔννοια: οὐδεὶς ἀνθρωπὸς συλλαμβάνει τὰ σχέδιά του καὶ τὰ ἐκτελεῖ μετὰ τῆς αὐτῆς πεποιθῆσεως· διότι ή πεποιθησίς του κατὰ τὴν σύλληψιν τῶν σχεδίων εἶναι μεγαλυτέρα ή κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. — μετ' ἀσφαλείας = μετὰ σταθερᾶς πεποιθῆσεως (εἰς τὴν βεβαίαν ἐπιτυχίαν). — δοξάζομεν = ἐνθυμούμεθα = σχεδιάζομεν. — μετὰ δέοντος δὲ = ἐνεκα δὲ φόβου. — ἐν τῷ ἔργῳ = ἐν τῇ ἐκτελέσει (τῶν σχεδίων). — ἐλλείπομεν = φαινόμεθα ἐλλιπεῖς = ἀποτυγχάνομεν.

Κεφ. 121.

§ 1. ήμεῖς δὲ κτλ., διὰ τοῦ δὲ (= οὖν) δὸριτωρ τὰς ἐν κεφ. 120, § 3 κ. ἔξ. ἐκφρασθείσας γενικάς ἀρχὰς ἐφαρμόζει νῦν εἰς τοὺς Πελοπον. (πρβλ. κεφ. 32, § 2). Ἐν τῇ § ταύτῃ περιέχεται ή πρόθεσις τοῦ λόγου. — καὶ ἀδικούμενοι, δ καὶ ἀνήκει τῷ ἐγείρομεν· ή ἀπόδοσις δὲ τούτου κατωτέρω: καὶ... καταθησόμενα. — καὶ ἕκανά, δ καὶ συνδέει τὴν μετχ. ἔχοντες μετὰ τῆς μετχ. ἀδικούμενοι

ἀμφότεραι αἱ μετγ. αἰτλγκ. = ἐπειδὴ ἀδικούμεθα καὶ (ἐπειδὴ) ἔχομεν. — ἐγκλήματα = παράπονα. — δταν ἀμυνώμεθα (ἀόριστ.) 'Αθ.= δταν ἀποκρύσωμεν τοὺς 'Αθ.— καταθησόμεθα = θὰ καταπάυσωμεν. — ἐν καιρῷ = ἐν καταλλήλῳ περιστάσει (= εῦ παρασχὸν [κεφ. 120, § 3]).

§ 2-4. κατὰ πολλὰ = διὰ πολλὰς αἰτίας¹ ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ 1) πρῶτον μέν, 2) ἐπειτα, 3) τε (ώς καὶ ἐν κεφ. 33, § 1). — ήμας εἰκός (δηλ. ἐστι) ἐπικρατῆσαι = εἰναι πιθανὸν ήμεῖς νὰ νικήσωμεν. — πλήθει προύχοντας καὶ ἐμ. πολεμ. = διότι ὑπερέχομεν κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν (δηλ. τὴν πεζοκήν). — ὅμοιώς πάντας ἐς τὰ παρ. ἴοντας = διότι πάντες ἀνεξιρέτως ἐκτελοῦμεν τὰς διαταγὰς (τῶν ἀνωτέρων). Διὰ τούτων ἔξαίρεται ή Σπαρτιατικὴ πεθηρχία. — ναυτικόν τε... ἔξαρτουσόμεθα (=θὰ ἔξιπλίσωμεν), παρατηρητέα ἡ μεταβολὴ τῆς συντάξεως (προύχοντας... ἴοντας... ἔξαρτουσόμεθα). — φ ἰσχύουσι = κατὰ τὸ ὅποιον ὑπερισχύουσι (οἱ 'Αθην.). — ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε... οὖσίας, δλληγη γνώμην ἔχει δ 'Αρχιδαμὸς ἐν κεφ. 80, § 4 καὶ δ Περικλῆς ἐν κεφ. 141, § 3. — δάνεισμα... ποιησάμενοι = ἀφ' οὐ δανεισθῶμεν (δηλ. τὰ ἐν Δελφοῖς καὶ 'Ολυμπίᾳ χρήματα). — ὑπολαβεῖν = νὰ προσελκύσωμεν εἰς τὸ μέρος μας. — οἴοι τ' ἐσμὲν = δυνάμεθα. — τοὺς ἔννοιας αὐτῶν (δηλ. τῶν 'Αθην.) ναυβάτας=τοὺς ἐπὶ μισθῷ ὑπηρετοῦντας ναύτας αὐτῶν. Νοοῦνται οἱ ἐπὶ τῶν 'Αττικῶν πλοίων ἐπὶ μισθῷ ὑπηρετοῦντες ἐκ τῶν συμμαχίδων πόλεων καὶ νήσων ναῦται. — ὀνητὴ = ἡγορασμένη· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: οἰκεία (= ἰδική των). 'Η ἔννοια: ή δύναμις τῶν 'Αθην. στηρίζεται ἐπὶ τῶν χρημάτων² ὡς ἐκ τούτου διὰ τῶν χρημάτων δύναται αὐτῇ νὰ ἐκνικήθῃ. — τοῦτο, δηλ. τὸ ὄνητή εἰναι. — τοῖς σώμασι τὸ πλέον (= μᾶλλον)... χρήμασι, ή ἔννοια: ή δύναμις τῶν Λακ. στηρίζεται ἐπὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν χρημάτων τῶν διατιθεμένων πρὸς πρόσκτησιν αὐτῶν³ κατὰ ταῦτα τὸ: τοῖς σώμασιν ἰσχύουσα ἀντιστοιχεῖ τῷ: οἰκείᾳ, τὸ δὲ: τοῖς χρήμασιν ἰσχύουσα τῷ: ὄνητῇ. — μιᾶς τε νίκη ναυμαχίας = καὶ οὕτῳ (=τε) διὰ μιᾶς (μόνης) κατὰ θάλασσαν νίκης (ήμῶν): κατ' ἔννοιαν = ἐὰν ἀπαξ ἐν ναυμαχίᾳ νικηθῶσιν (οἱ 'Αθην.) — κατὰ τὸ εἰκός = κατὰ πάσαν πιθανότητα. — ἀλίσκονται = ἀπολοῦνται = θὰ καταστραφῶσι. — εἰ δ' ἀντίσχοιεν... (= ἀν δηλοῦ ἥθελον δεῖξει ἀντοχήν), ἀφ' οὐ ή ἀπόδοσις (μελειήσομεν) εἰναι κατὰ μέλλ. χρόνον,

τὸ διγούμενον ἀνεμένετο καθ' ὑποτακτ. μετὰ τοῦ ἐὰν (ἐὰν δ' ἀντίσχωμεν) ἐτέθη δῆμος κατ' εὐκτικὴν πρὸς δήλωσιν τοῦ προβληματώδους. — μελετήσομεν... τὰ ναυτικὰ =^θ ἀσκηθῶμεν εἰς τὰ ναυτικά. — διταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἵσον καταστήσωμεν = διταν ἔξισώσωμεν τὴν ἐπιστήμην (δηλ. τὴν τῶν ναυτικῶν ἐμπειρίαν) πρὸς τὴν ἐκείνων (δηλ. τῶν Ἀθην.). Κατ' ἔννοιαν: διταν ἔξισωθῶμεν πρὸς τοὺς Ἀθ. κατὰ τὴν ναυτικὴν ἐμπειρίαν. — τῇ γε εὐψυχίᾳ = διὰ τῆς γενναιότητος τούλαχιστον. — δῆπου = βεβαίως. — περιεσόμεθα = θὰ ὑπερτερήσωμεν (αὐτούς). — ὁ γάρ κτλ., δηλ. ἡ εὐψυχία. — ὁ δ' ἐκεῖνοι... προύχουσι (δηλ. ἡμῶν, τοῦτο) = τοῦτο δέ, εἰς τὸ δόποῖον ἐκεῖνοι ὑπερέχουσιν ἡμῶν διὰ τῆς ἐπιστήμης των. — καθαιρετέον ἡμῖν ἐστι μελέτη = πρέπει ν' ἀποκτήσωμεν διὰ τῆς ἀσκήσεως.

§ 5. ἐς αὐτὰ = πρὸς τοῦτον τῶν σκοπὸν (δηλ. διὰ τὴν μακρὰν ἔξακολούθησιν τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέμου). Ἡ ἔννοια: πρὸς κάλυψιν τῶν δαπανῶν τῶν ἀπαιτουμένων διὰ τὴν μακρὰν ἔξακολούθησιν τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέμου θὰ συνεισφέρωμεν ἡμεῖς χρήματα, ἐνῷ ἡ προσέλκυσις πρὸς τὸ μέρος ἡμῶν τῶν ναυτῶν τῶν Ἀθ. θὰ γίνῃ διὰ τοῦ δανείσματος τῶν ἱερῶν χρημάτων (§ 3). — ἡ = εἰ δὲ μὴ (προβλ. κεφ. 140, § 1). — οἴσομεν = θὰ συνεισφέρωμεν. — ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὐτῶν = ἵνα αὐτοὶ εἰναι δοῦλοι τῶν Ἀθ. (διότι οἱ φόροι αὐτῶν ἔχρησίμευσον πρὸς αὐξῆσιν τῶν δυνάμεων τῶν Ἀθην., δι' ὧν αὐτοὶ ἐδουλοῦντο). — φέροντες οὐκ (ἀντὶ μὴ μετὰ τὸ εἰ) = δὲν θ' ἀποκάμωσι νὰ συνεισφέρωσι (χρήματα). — ἐπὶ τῷ τιμωρῷ... σώζεσθαι = ἵνα καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ συγχρόνως σωζόμεθα τιμωροῦντες τοὺς ἔχθρούς. — οὐκ (καὶ ἐνταῦθα ἀντὶ μὴ) ἀρα (εἰρωνικῶς) διαπανήσομεν = ἵσως δὲν θὰ δαπανήσωμεν. — ἐπὶ τῷ... μὴ κακῶς πάσχειν = ἵνα μὴ κακοποιώμεθα. — αὐτὰ (δηλ. τὰ χρήματα) ἀφαιρεθέντες = στερηθέντες αὐτῶν. — αὐτοῖς τούτοις = δι' αὐτῶν τούτων (τῶν χρημάτων). Ἡ ἔννοια: ἐάν ἡμεῖς τὰ ἰδιαῖμας χρήματα δὲν χρησιμοποιήσωμεν πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν αὐτῶν, οἱ Ἀθην. θ' ἀφαιρέσωσιν ἀφ' ἡμῶν τὰ χρήματα ταῦτα καὶ θὰ μεταχειρισθῶσιν ὡς μέσα πρὸς κακοποίησιν ἡμῶν.

Κεφ. 122.

§ 1. ὅδοι πολέμου = τρόποι πολέμου (= πρὸς ἐπιτυχῆ διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου). — ξυμμάχων τε ἀπόστασις, ἐπεξήγησις τοῦ

όδοι = δηλαδή καὶ παρακίνησις τῶν συμμάχων πρὸς ἀποστασίαν (ἀπὸ τῶν Ἀθην.). — μάλιστα παραίρεσις . . . τῶν προσόδων = γῆτις (ἀποστασία) κατ' ἔξοχὴν εἰναι ἀφαίρεσις (= μέσον ἀφαιρέσεως) τῶν εἰσοδημάτων. — αἰς = διὸ ὄν. — Ισχύουσι, δηλ. οἱ Ἀθην. — ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ = ἀνέγερσις ὁχυρωμάτων πρὸς βλάβην τῆς χώρας (αὐτῶν). — οὐκ ἀν τις νῦν προΐδοι = δὲν δύναται τις τώρα νὰ προΐδῃ. — πόλεμος . . . χωρεῖ (= προσθίνει), προσωποποία, γῆτις ἔξακολουθεὶ μέχρι τέλους τῆς περιόδου. — ἐπὶ δητοῖς = κατὰ ὥρισμένους κανόνας. — τὰ πολλά, ἐπιρρηματικῶς = ως ἐπὶ τὸ πολύ. — τεχνᾶται = ἐπιγοεῖ σχέδια. — πρὸς τὸ παρατυγχάνον = κατὰ τὴν ἑκάστοτε παρουσιαζομένην περίστασιν. — ἐν φῷ = ἐν τούτῳ δὲ (δηλ. τῷ πολέμῳ). — ὁ μὲν εὐδογήτως αὐτῷ προσομιλήσας = διὰ μὲν μετριοπαθῶς (= οὐχ! ἐμπαθῶς) συναναστραφεὶς μετ' αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πολέμου). — βεβαιώτερος (= ἀσφαλέστερος), δηλ. ἐστι. — ὁ δὲ ὁρισθεὶς περὶ αὐτὸν = δὲ μετὰ πάθους προσενεγκθεὶς πρὸς αὐτὸν (δηλ. τὸν πόλεμον). — οὐκ ἐλάσσω (= πλεύω [πταίσματα]) πταίει = περιπίπτει εἰς περισσότερα σφάλματα· ως β' ὅρος τῆς συγκρίσεως νοητέος: ἢ ὁ εὐδογήτως τῷ πολέμῳ προσομιλήσας.

§ 2-4. ἐνθυμώμεθα = ἀς σκεπτώμεθα. — ἀντιπάλους = ισοπάλους, ισοδυνάμους. — περὶ γῆς ὅρων = περὶ συνόρων γῆς. — οἰστὸν ἀν ἦν (= τοῦτο) θὰ ἡτο ὑποφερτόν. — νῦν δέ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: εἰ μὲν ἦσαν οὐτ. — ξύμπαντας = ὅλους ὅμοι. — ἵκανοι, δηλ. εἰσί. — καὶ κατὰ πόλιν = καὶ πρὸς ἑκάστην χωριστὰ πόλιν. — ἔτι δυνατώτεροι, δηλ. ἢ πρὸς ξύμπαντας. — εἰ μή . . . ἀμυνούμεθα = ἔτον δὲν θὰ ἀποκρούσωμεν. — καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἔκαστον ἄστιν, ἐπεξήγησις τοῦ ἀθρόοι = δλοι δμοδ, δηλ. καὶ ἑκάστη φυλὴ χωριστὰ καὶ ἑκάστη πόλις. — μιᾶς γνώμῃ = δμοφώνως. — δίχα γε ὅντας (δηλ. τῇ γνώμῃ), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: μιᾶς γνώμῃ = διχονοσῦντας βεβαίως. — ἀπόνως = ἀνευ κόπου. — κειρώσονται = θὰ καταβάλωσι. — τὴν ἥσσαν . . . ἵστω (τις) οὐκ ἄλλο τι φ. = ἀς γνωρίζῃ (τις) δτι: ἢ ἡττα δὲν φέρει ἄλλο τι. — εἰ καὶ δεινὸν (ἐστι) τῷ ἀκούσαι = ἀν καὶ δεινὸν εἰναι εἰς τινα ν' ἀκούση (τοῦτο). — ἀντικρὺς δουλείαν, τῷ ἐπίρρ. μὲ σημασ. ἐπιβέτου = πραγματικὴν δουλείαν. Ἡ ἔννοια τῆς § 2: ἐὰν ἐπολεμοῦμεν πρὸς ἀντιπάλους ισους περὶ συνόρων γῆς, διὰ πόλεμος θὰ ἡτο ὑποφερτός: διότι οἱ ἀντίπαλοι

ἥμῶν θὰ γῆσαν οἵσαι καί, ἐάν ἐνικώμεθα, θὰ ἐγάνομεν δλίγον ἔδα-
φος ἐκ τῶν ὅρων τῆς γῆς· ἀλλὰ τώρα θὰ πολεμήσωμεν πρὸς τοὺς
'Αθην., στίτινες εἶναι πολὺ ὑπέρτεροι ἥμῶν, καί, ἐάν νικηθῶμεν,
δὲν θὰ ἀπολέσωμεν ὀλίγον ἔδαφος, ἀλλ' αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν.—
ὅ = τοῦτο δὲ (δηλ. τὸ δουλεύειν). — καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι =
καὶ μὲ λέξεις (μόνον) νὰ θεωρηθῇ ὡς δυνατὸν (καὶ νὰ μὴ συμβῇ
πράγματι). — αἰσχρὸν (δηλ. ἐστι) τῇ Πελ. = εἶναι ἐπονεῖδιστον
διὰ τὴν Πελ. — καὶ πόλεις . . . κακοπαθεῖν, δ καὶ συνδέει τό: δ
καὶ τό: πόλεις . . . κακοπαθεῖν ἀμφότερα ὑποκυ. εἰς τὸ ἐνδοια-
σθῆναι = τοῦτο δὲ (δηλ. τὸ δουλεύειν) καὶ τὸ νὰ κακοπαθῶσι
τόσαι πόλεις (αἱ ἐν Πελ.) ὑπὸ μιᾶς (δηλ. τῶν 'Αθηνῶν). — ἐν ᾧ =
καὶ ἐν τούτῳ = καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει κατ' ἔννοιαν = καὶ
ἐάν τοῦτο συμβῇ. — ή δικ. δοκοῦμεν ἂν πάσχειν = ἡθέλομεν φανῆ
ἡ διτὶ δικαίως πάσχομεν. — ή διὰ δειλίαν ἀνέγεσθαι = ἡ διτὶ διὰ
δειλίαν ἀνεχόμεθα (δηλ. τὴν δούλωσιν καὶ τὴν κακοπάθειαν). — καὶ
. . . φαίνεσθαι (= δείκνυσθαι), ἐκ τοῦ δοκοῦμεν ἂν = καὶ διτὶ δει-
κνύσθαι κατώτεροι τῶν πατέρων. — ἡλευθέρωσαν, δηλ. ἀπὸ τῶν
Περσῶν. — ἡμεῖς δὲ κτλ., ἐν ζωηρῷ ἀντιθέσει πρὸς τό: πατέρων . . .
οἵ τὴν 'Ελ. ἡλευθέρωσαν. — οὐδὲ ἥμιν αὐτοῖς βεβαιοῦμεν = οὐδὲ
εἰς ἥμᾶς αὐτοὺς (οὐχὶ πλέον εἰς τὴν 'Ελλάδα πᾶσαν) ἔξασφαλιζο-
μεν. — αὐτό, δηλ. τὴν ἐλευθερίαν. — τύραννον δὲ ἐῶμεν ἐγκαίθε-
στιναι πόλιν = ἀλλ' ἀφίνομεν νὰ ἐγκατασταθῇ (ἐν τῇ 'Ελλάδi)
πόλις (δηλ. αἱ 'Αθηναὶ) τύραννος. — τοὺς δ' ἐν μιᾷ (δηλ. πόλει)
μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπότα-
ξιν: εἰ καὶ τοὺς ἐν . . . ἀξιοῦμεν κατ. = ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν
νὰ καταλύμεν τοὺς ἐν μιᾷ πόλει τυράννους. — οὐκ ἴσμεν, δηλ.
ἡμεῖς (οἱ ἀγορεύοντες Κορίνθ.). — ὅπως τάδε . . . ἀπίλλακται =
πῶς γὴ τοιαύτῃ διαγωγὴ ἥμῶν (τὸ ν' ἀφίνομεν δηλ. πόλιν τύραννον
ἐν τῇ 'Ελλάδi) εἴναι ἀπηλλαγμένη. — τριῶν τῶν μ. ἔνιμφορῶν =
ἐνὸς τῶν τριῶν μεγίστων ἐλαττωμάτων· ἡ ἐπεξήγησις ἀκολουθεῖ:
ἀξινεσίας ἡ μιλακίας (= δειλίας) ἡ ἀμελείας. — οὐ γὰρ δὴ πεφευ-
γότες ταῦτα . . . κεχωρήκατε = διότι βεβαίως δὲν ἔχετε προσῆ,
ἀφ' οὐ ἀπεφύγετε ταῦτα (δηλ. τὰ εἰρημένα ἐλαττώματα). — ἐπὶ
τίν . . . καταφρόνησιν, δηλ. τῶν 'Αθην. — ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν
= ἐπειδὴ δίπτει πολλοὺς εἰς σφάλματα. — τὸ ἐναντίον ὅνομα . . .
μετωνόμασται = ἔχει μετονομασθῇ (δηλ. ὑπὸ τῶν ὁρθῶς κρινόντων)

μὲ τὸ ἐναντίον ὅνομα. Ἡ ἔννοια τῆς § 4: τὸ ν' ἀφίνωμεν πόλιν τύραννον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐλέγχει ἢ ἀσυνεσίαν ἢ δειλίαν ἢ ἀμέλειαν διότι ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν διὰ ἔχετε ἀποφύγει τὰ εἰρημένα ἐλαττώματα καὶ διὰ ἀφίνετε τὰς Ἀθήνας τύραννον ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀπὸ καταφρόνησιν πρὸς τοὺς Ἀθ.: διότι αὐτὸς τὸ ἐλάττωμα — ἢ καταφρόνησις — εἶναι χειρότερον τῶν τριῶν προειρημένων· καθ' ὅσον καταφρόνησις = ἀφροσύνη.

Κεφ. 123.

τὰ... προγεγ... τί δεῖ μακρότερον... αἰτιᾶσθαι; = τίς ἡ ἀνάγκη νὰ κατηγορῶμεν διὰ περισσότερων (λόγων) τὰ προγενέστερα; κατ' ἔννοιαν = τίς ἡ ἀνάγκη νὰ ἐνδιατρίβωμεν περισσότερον περὶ τὰ προγενέστερα κατηγοροῦντες αὐτά; — ἢ ἐς ὅσον... ξυμφέρει = παρ' ὅσον συμφέρει. — τοῖς νῦν (= εἰς τὰ παρόντα), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: τὰ προγεγενημένα καὶ πρὸς τό: περὶ τῶν... μελλόντων. Ἡ ἔννοια: κατηγορίαι διὰ τὰ πρότερον γενόμενα ἐπιτρέπονται μόνον, ἐφ' ὅσον αὐταὶ συντελοῦσι πρὸς βελτίωσιν τῶν παρόντων. — περὶ (= ὑπὲρ) τῶν ἔπειτα μελλόντων, πλεονασμός: ἥρκει μόνον τό: περὶ τῶν ἔπειτα ἢ τό: περὶ τῶν μελλόντων: ἐτέθησαν δμως ἀμφότερα πρὸς ἴσχυροτέραν ἔξαρσιν τῆς ἔννοιας. — τοῖς παρ. βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαπωρεῖν = διαφυλάττοντες τὰ παρόντα πρέπει πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις ταλαιπωρίαις νὰ ὑφιστάμεθα καὶ ἄλλας νέας. — πάτριον (= πατροπαράδοτον), δηλ. ἐστί. — ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρ. κτᾶσθαι = ν' ἀποκτᾶτε διὰ τῶν κόπων τοὺς ἐπαίνους. — τὸ ἔθος, δηλ. τοῦ ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι. — εἰ ἄρα... νῦν... δλίγον προφέρετε = ἔὰν τυχὸν τώρα δλίγον ὑπερέχετε (δηλ. τῶν πατέρων). — πλούτῳ καὶ ἔξουσίᾳ, ἐν διὰ δυοῖν = ἔξουσίᾳ πλούτου = κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐκ τοῦ πλούτου προερχομένην. — δίκαιον, δηλ. ἐστι. — ἀ... ἐκτήθη... ἀπολέσθαι = δσα ἀπεκτήθησαν ἐν τῇ ἐνδείᾳ (= δτε ἡσθε ἐνδεεῖς) νὰ χαθῶσι (τώρα). — ἀλλὰ θαρσοῦντας... ἵεναι... ἐς τὸν π., τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ δεῖ = ἀλλὰ (πρέπει) μετὰ θάρρους νὰ πορευώμεθα εἰς τὸν πόλεμον. — κατὰ πολλὰ = διὰ πολλὰς αἰτίας (ώς καὶ ἐν κεφ. 121, § 2): ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: 1) τοῦ τε... χρήσαντος καὶ... ἔυλλήψεσθαι, 2) καὶ τῆς... ξυναγωνιουμένης, 3) σπονδάς τε κτλ. — τοῦ θεοῦ... χρήσαντος = διότι ὁ θεὸς ἐχρησμοδότησε. Οἱ Δακ. προτοῦ ἐπιχειρήσωσι τὸν παρόντα πόλεμον

είχον ἔρωτήσει διὰ πρέσεων τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν, ἢν ὁ πόλεμος
ζῆθελεν ἀποθῆν ὑπὲρ αὐτῶν· δὸς δὲ θεὸς είχεν ἀποκριθῆν αὐτοῖς δτὶς
θὰ νικήσωσι καὶ δτὶς αὐτὸς θὰ βοηθήσῃ αὐτοὺς καὶ προσκαλούμε-
νος καὶ ἀπρόσκλητος. — καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι
(=βοηθήσειν)=καὶ διότι ὑπεσχέθη δτὶς αὐτὸς θὰ βοηθήσῃ (αὐτούς).
— καὶ τῆς ἄλλης Ἐλλάς (καὶ ἡ δούλη τοῖς Ἀθην. καὶ ἡ ἐλευθέρα)
θὰ συναγωνισθῇ μεθ' ὑμῶν. — τὰ μὲν φόβῳ = ἐν μέρει μὲν ἔνεκα
φόβου (μὴ δηλ. ὑποδουλωθῆν ὑπὸ τῶν Ἀθην.). Τοῦτο λέγεται ἀνα-
φορικῶς πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἐλλάδα. — τὸ δὲ ὠφελίᾳ (=ἐπ’ ὠφε-
λίᾳ) = ἐν μέρει δὲ ἔνεκα ὠφελείας (ἴνα δηλ. ἐλευθερωθῆ). Τοῦτο
λέγεται ἀναφορικῶς πρὸς τὴν δούλην Ἐλλάδα. — ἃς γε καὶ δ
θεὸς . . . νομίζει παραβεβάσθαι = τὰς δποίας βεβαίως καὶ αὐτὸς δ
θεὸς νομίζει δτὶς ἔχουσι παραβαθῆ. — κελεύων, μετχ. τροπκ.
ἡδικημέναις (δηλ. ταῖς σπονδαῖς) . . . βοηθήσετε=θὰ διαφυλάξητε
τὰς σπονδάς, αἵτινες ἀδίκως ἔχουσι παραβαθῆ. — μᾶλλον, δ β' ὅρος:
ἢ λύσετε. — λύουσι (δηλ. σπονδάς) γάρ κτλ., αἰτιολογεῖ τὴν πρό-
τασιν: σπονδάς τε οὐ λύσετε πρότεροι.

Κεφ. 124.

πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον (αἰτιτκ. ἀπόλυτος) ὑμῖν = ἐπειδὴ
ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν παρέχεται εἰς δμᾶς εὔκαιρία εύνοεική. — καὶ
ἡμῶν τάδε (=ταῦτα) . . . παραινούντων=καὶ ἐπειδὴ ἡμεῖς συμβου-
λεύομεν τοῦτο (δηλ. τὸ πολεμεῖν). — κοινῇ = πρὸς τὸ συμφέρον
πάντων τῶν συμμάχων. — εἴπερ βεβαιότατον (δηλ. ἔστι) κτλ. =
ἔὰν βεβαίως ἡ ταυτότης τῶν συμφερόντων εἰναι ἀσφαλέστατος
δεσμὸς καὶ διὰ τὰς πόλεις καὶ διὰ τοὺς ἰδιώτας. — μὴ μέλλετε =
μὴ βραδύνετε. — Ποτ. ποιεῖσθαι τιμωρίαν (= βοηθεῖν) = νὰ βοη-
θήσῃ τοὺς Ποτειδαιάτας. — οὖσι Δωριεῖσι, σι Ποτειδ. ἥσαν ἀποι-
κοι τῶν Κορινθίων καὶ ἐπομένως δμόφυλοι τοῖς πλείστοις τῶν
Πελοπ. — οὖ (δηλ. τοῦ Δωριέας ὑπὸ Ἰώνων πολιορκεῖσθαι) πρό-
τερον ἦν τούναντίον, ἡ ἔννοια: πρότερον μόνον Ἰωνες ἐπολιορ-
κοῦντο ὑπὸ Δωριέων. Ἄγητορικὴ ὑπερβολὴ. — τῶν ἄλλων, μετ' ἐμ-
φάσεως προτάσσεται τοῦ: τὴν ἐλευθερίαν. — μετελθεῖν = νὰ ἐπι-
διώξητε. — ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται = διότι δὲν εἰναι πλέον δικαιοιον.—
περιμένοντας (δηλ. ἡμᾶς) τοὺς μὲν . . . βλάπτεσθαι, τοὺς δὲ . . . μὴ

πολὺ ὕστερον τὸ αὐτὸν πάσχειν = ἐν φήμεις ἀναβάλλομεν (καὶ δὲν κηρύγγωμεν τὸν πόλεμον), ἄλλοι μὲν ἔξημῶν (δηλ. οἱ Ποτεῖδαιςταὶ) νὰ βλάπτιωνται ἥδη, ἄλλοι δὲ μετ' διλίγον νὰ πάσχωσι τὸ αὐτὸν (δηλ. νὰ βλάπτωνται). — εἰ γνωσθῆσόμεθα = ἐὰν γνωσθῶμεν (δηλ. ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων). — ἔχουνελθόντες μέν, ἀμ. δὲ οὐ τολμῶντες = δτι συνήλθομεν μὲν (εἰς σύνοδον ἐν Σπάρτῃ), δὲν τολμῶμεν δὲ νὰ ὑπερασπισθῶμεν (τοὺς βλαπτομένους). — ἄλλὰ κτλ., ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ μέλλετε κτλ.—ἀφῆθαι, δηλ. ὑμεῖς = δτι ἔχετε φθάσει. — τάδε ἄριστα λέγεσθαι = τάδε (= ταῦτα), ἀλλέγεται (δηλ. ὡφ' ἡμῶν), ἄριστα (= συμφερώτατα) εἶναι. — τὸ αὐτίκα δ. = τὸν στιγμιαίον κίνδυνον. — τῆς δ' ἀπ' αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πολέμου) διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθ. = ἀλλ' ἐπιθυμήσαντες τὴν ἔξ αὐτοῦ (δηλ. τοῦ πολέμου) διὰ μακρότερον χρόνον προερχομένην εἰρήνην. — ἐκ πολέμου = διὰ τοῦ πολέμου. — μᾶλλον βεβαιοῦται = ἀσφαλεστέρα γίνεται. — ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι = τὸ δὲ νὰ μὴ ἀναλάβητε τὸν πόλεμον ἔξ ἀγάπης πρὸς τὴν ἡσυχίαν (τῆς εἰρήνης προβλ. κεφ. 120, § 3). — οὐχ διοιώσ, ὡς τὸ ἐκ πολέμου τὴν εἰρήνην βεβαιοῦσθαι. — καὶ τὴν καθ... καθεστάναι = καὶ νομίσαντες δτι ἡ πόλις (δηλ. αἱ Ἀθηναὶ), ἦτις ἔχει κατασταθῆ ἐν τῇ Ἑλλάδι τύραννος, ἔχει κατασταθῆ τοιαύτη ἐναντίον πάντων διοιώσ. — τῶν μὲν . . . τῶν δὲ = ἄλλων μὲν . . . ἄλλων δέ. — διανοεῖσθαι, δηλ. ἀρχεῖν. — παραστησώμεθα = ἀς ὑποτάξωμεν. — καὶ αὐτοί τε = καὶ οὗτοι (= καὶ) καὶ ἡμεῖς αὐτοί. — τὸ λοιπὸν = εἰς τὸ ἔξῆς.

Κεφ. 125.

ἐπειδή, χρονικ. — ἀφ' ἀπάντων, συναπτέον τῷ: γνώμην = τὴν ἀφ' ἀπάντων (= ἐκ μέρους δλων [= ὑπὲρ δλων] ἐκφρασθεῖσαν) γνώμην ἀντὶ ἀπλῆς γενν. = τὴν γνώμην ἀπάντων. — ψῆφον ἐπήγαγον = ἐπεψήφισαν (προβλ. κεφ. 87, § 4). — ἔξῆς = κατὰ σειράν. — καὶ μείζονι . . . πόλει, ἐπεξήγησις τοῦ: ἀπασιν ἔξῆς. — τὸ πλῆθος = ἡ πλειστηφία. — ἐψηφίσαντο, κατὰ πληθυντ., διότι τὸ ὑποκιμ. (τὸ πλῆθος) περιληπτικὸν (= οἱ πολλοί). Σχῆμα κατὰ σύνεσιν. — δεδογμένον αὐτοῖς, αἰτιατκ. ἀπόλυτος = ἀν καὶ αὐτοὶ εἴχον ἀποφασίσει (δηλ. τὸν πόλεμον). — ἀδύνατα = ἀδύνατον. — ἐπιχειρεῖν, δηλ. τῷ πολέμῳ. — ἀπαρασκεύοις οὖσιν = διότι ἦσαν ἀπροετοίμα-

στοι: — ἐκπορίζεσθαι... ἑκάστους=νὰ παρασκευάζωσιν ἔκαστοι. — ἐδόκει, δηλ. ἀπασιν=ἐφαίνετο καλὸν εἰς δόλους. — πρόσφρόα, δηλ. τῷ πολέμῳ=χρήσιμα διὰ τὸν πόλεμον: — καὶ μὴ εἴναι μέλλησιν=καὶ νὰ μὴ βραδύνωσιν. — ὅμιλος δὲ=ἄλλος δῆμος (παρὰ τὴν ἀπόφασιν δηλ. νὰ μὴ βραδύνωσι). — καθισταμένοις, ὃν ἔδει=παρασκευαζομένοις τὰ δέοντα=ἐν τῷ αὐτοῖς παρεσκεύαζον τὰ ἀναγκαῖα. — ἐνιαυτὸς μὲν οὐδὲ διετρίβῃ, ἔλασσον δὲ=ἄλοκληρον μὲν ἔτος δὲν κατηναλώθη, ἄλλος δὲιγώτερον (τοῦ ἔτους, ἦτοι 7 - 8 μῆνες). — πρὸν ἐσβαλεῖν (δηλ. αὐτοὺς) ἐς τὴν Ἀττ. καὶ τὸν πόλ. ἀρασθαι φανερῶς=πρὸ τῆς (πρώτης) εἰσδολῆς (αὐτῶν) εἰς τὴν Ἀττικὴν καὶ τῆς ἐπισήμου ἐνάρξεως τοῦ πολέμου.

Κεφ. 126.

§ 1 - 2. ἐν τούτῳ... τῷ χρόνῳ = κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον (καθ' ὃν δηλ. ἐγίνοντο αἱ πολεμικαὶ παρασκευαῖ). — ἐπρεσβεύοντο (= ἐπειπον πρέσβεις), δηλ. οἱ Δακ. καὶ οἱ σύμμαχοι αὐτῶν. — ἐγκλ. ποιούμενοι=παραπονούμενοι (κατὰ τῶν Ἀθην.). — ὅπως σφίσιν ὅτι μ. πρόφ. εἴη τοῦ π.=ἴνα ἔχωσιν δσον τὸ δυνατὸν (=ὅτι) μεγίστην πρόφασιν τοῦ πολέμου. — ήν μή τι ἐσακούωσι=ἐὰν (οἱ Ἀθ.) δὲν δίδωσιν ἀκρόασίν τινα (εἰς τὰ παράπονά των). — πρῶτον μὲν, ἡ ἀπόδοσις κατωτέρω ἐν κεφ. 139, § 1. — ἐκέλευον τοὺς Ἀθ.=ἀπῆτουν παρὰ τῶν Ἀθ. — τὸ ἄγος... τῆς θεοῦ, βράχυλογία ἀντί: τοὺς ἐκγόνους τῶν δρασάντων τὸ ἄγος τῆς θεοῦ (δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς)=τοὺς ἀπογόνους ἔκείνων, οἵτινες ἐπραξαν τὸ μίασμα πρὸς τὴν θεάν. — ἐλαύνειν (=ἐξελαύνειν)=νὰ ἐκδιώκωσιν. — τὸ ἄγος=τὸ μίασμα, ἡ μιαρὰ πρᾶξις. — τοιόνδε=τοιοῦτόν τι.

§ 3 - 6. Ὁλυμπιονίκης, νικήσας τῷ 640 π. X. — τῶν πάλαι, συναπτέον τῷ: ἀνήρ. — ἐγεγαμήκει = εἰλέτη νυμφευθῆ. — κατ' ἐκεῖνῶν τὸν χρόνον, δηλ. περὶ τὸ 620 π. X. — ἐτυράννει = ἦτο τύραννος. — χρωμένῳ τῷ Κύλωνι = εἰς τὸν Κύλωνα, δτε ἡρώτα τὸ μαντεῖον. — ἀνειλεν=ἐχρησμοδότησεν. — ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ μ. ἕορτῇ=κατὰ τὴν μεγίστην ἑορτὴν τοῦ Διός. — δύναμιν, δηλ. στρατιωτικήν. — ἀναπείσας=πείσας δι' ἐπανειλημμένων παρακλήσεων. — ἐπειδή, χρονικ. — ἐπῆλθον = ἤλθον κατόπιν (μετὰ τὸν χρησμὸν δηλ.). Παρατηρητέον ὅτι: ἐνταῦθα τὸ δ. ἐτέθη κατὰ πληθυντικόν. ἀριθμόν, ἀν καὶ τὸ ὑποκυμ. (Ὁλύμπια) είναι οὐδέτερον πληθθ. ἀριθμοῦ. Πῶς

ἔπρεπε νὰ τεθῇ τὸ ῥ.; — τὰ ἐν Πελοπ. (δηλ. τελούμενα), δ προσδιορισμὸς οὗτος προσετέθη, ἐπειδὴ καὶ ἐν Μακεδονίᾳ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐτελοῦντο Ὀλύμπια. — κατέλαβε τὴν ἄκρ., ἐν ἔτει 612 π. Χ. — ως ἐπὶ τυραννίδι = ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ γίνῃ τύραννος. — νομίσας, μετχ. τροπχ. — ἕορτήν τε τοῦ Διός μεγίστην είναι, ως ὑποκρι. νοητέον τό: τὰ Ὀλύμπια = δτι τὰ Ὀλύμπια ἡτο καὶ μεγίστη ἕορτὴ τοῦ Διός. — καὶ ἔσυτῷ τι προσήκειν Ὀλ. νενικηκότι = καὶ (δτι ἡ ἕορτὴ αὕτη τῶν Ὀλυμπίων) εἰχε σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτόν, διότι εἰχε νικήσει εἰς τὰ Ὀλύμπια. — εἰ δὲ . . . εἴρητο = εἰ δὲ ἡ μεγίστη (αὕτη) ἕορτὴ εἴρητο (δηλ. ὑπὸ τοῦ θεοῦ) ἐν τῇ Ἀιτ. ἡ ἀλλοθί που = ἐὰν δὲ ἡ μεγίστη αὕτη ἕορτὴ ὑπενοεῖτο ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἐν τῇ Ἀιτιῇ ἡ ἀλλαχοῦ κάπου. — ἔτι = περαιτέρω. — τε . . . οὐκ = οὔτε. — Διάσια, μεγάλη ἕορτὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖαις Ἀθήναις, πρὸς τιμὴν τοῦ Μειλιχίου Διός, τελουμένη κατὰ τὸν Ἀνθεστηριῶνα μῆνα παρὰ τὸν Ἰλισσὸν δι' ἔναιμάκτων θυσιῶν. — ἀ . . . μεγίστη = ἄ (Διάσια) καλεῖται μεγίστη ἕορτὴ Διός Μειλιχίου. — ἔξω τῆς πόλεως (δηλ. τελούμενα), συναπτέον τῷ: ἔστι . . . Ἀθηναίοις. — ἐν ᾧ, δηλ. ἕορτῇ. — πανδημεῖ = ἀπαξάπαντες (οἱ Ἀθ.). — θύουσι = προσφέρουσι θυσίαν. — ἴερεῖα = σφάγια. — θύματα = πλακούντια ἡ ζυμαρικά (ἀπεικονίζοντα ζῷα). — ἐπιχώρια = συνήθη εἰς τὸν τόπον. — δοκῶν δὲ ὅρθῶς γιγνώσκειν = νομίζων δὲ δτι: ὅρθῶς κατενόει (τὸν χρησμόν). — ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ, κατ' ἔννοιαν = κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν.

§ 7 - 8. αἰσθόμενοι = ἀφ' οὐ ἔμαθον (τοῦτο, δτι δηλ. δ Κύλων κατέλαθε τὴν ἀκρόπολιν). — ἐβιηθησαν . . . ἐπ' αὐτοὺς = ἔτρεξαν ἐναντίον αὐτῶν (δηλ. τοῦ Κύλωνος καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ). — προσκαθεδόμενοι, μετὰ σημασίας ἀορίστου = ἀφ' οὐ ἐστρατοπέδευσαν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως. — χρόνου ἐπιγιγνομένου = ἐπειδὴ παρήρχετο χρόνος (ἐν τῇ πολιορκίᾳ). — τρυχόμενοι τῇ προσ. = ταλαιπωρούμενοι ἐκ τῆς πολιορκίας. — οἱ πολλοί, παράθεσις εἰς τό: οἱ Ἀθηναῖοι ἀντί: τῶν Ἀθηναίων . . . οἱ πολλοί. — τοῖς ἐννέα ἄρχουσι, ὣν προστατεῖ δ Μεγακλῆς. — τὴν φυλακήν, δηλ. τοῦ Κύλωνος καὶ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ. — καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορι διαθεῖναι = καὶ μετ' ἀπεισορίστου ἔξουσίας (χωρὶς νὰ συμβουλευθῶσι τὴν ἐκκλησίαν τοῦ λαοῦ) νὰ κανονίσωσι τὰ πάντα. — ἦ ἀν ἄριστα διαγιγν. = δπως ἥθελον κρίνει ταῦτα ἀριστα. — τότε δὲ κτλ., ἐν

ἀντιθέσει πρὸς τὸν ὕστερον χρόνον, καθ' ὅν ἡ ἔξουσία τῶν ἐννέα ἀρχόντων περιωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σόλωνος. — τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν . . . ἔπρασσον = τὰς πλείστας τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων διενήργουν.

§ 9 - 12. φλαύρως (=κακώς)=εἰχον εὑρίσκοντο ἐν κακῇ καταστάσει.—σίτου τε καὶ ὅδ. ἀπορίᾳ=δι' ἔλλειψιν τροφῆς καὶ ὕστατος. — ἐκδιδράσκουσι = δραπετεύουσιν.— ὥς= ἐπειδὴ.—καθίζουσι = κάθηνται. — ἐπὶ τὸν βωμόν, δηλ. τῆς Ἀθηνᾶς. — ἀναστήσαντες αὐτοὺς=παρακινήσαντες αὐτοὺς νὰ καταλίπωσι τὸν βωμὸν (ἴνα μὴ οὗτος μωλυνθῇ ἐκ τοῦ θανάτου αὐτῶν).—οἱ τῶν Ἀθην. ἐπιτεραμμένοι τὴν φυλακὴν = ἐκεῖνοι ἐκ τῶν Ἀθην., εἰς οὓς εἶχε ἀνατεθῆ ἡ φύλαξις (τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει).— ὥς= δτε.—ἀποθνήσκοντας = δτε ἔμελλον ν' ἀποθάνωσιν. — ἐφ' ᾧ μηδὲν κ. ποιήσουσι, συναπτέον τῷ: ἀναστήσαντες αὐτοὺς=ἐπὶ τῷ δρῳ δτι δὲν θὰ κακοποιήσωσιν αὐτοὺς (=δτι δὲν θὰ φονεύσωσιν αὐτούς). — καθεξομένους δέ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σ. θεῶν ἐν τῇ π. διεργήσαντο = ἀλλὰ καὶ (ἄλλους) τινας, οἵτινες ἐκάθισαν ἵκεται, ἐνῷ παρήρχοντο (=ἐν τῇ παρόδῳ), ἐπὶ τῶν βωμῶν τῶν σεμνῶν θεῶν, ἐφόνευσαν. Σεμναὶ θεαὶ ἔννοοῦνται αἱ Εὔμενίδες, ὧν τὸ ἱερὸν ἐκείτο μεταξὺ τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου. — ἀπὸ τούτου = ἔνεκα τούτου.— ἔναγεις καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ=μιαροὶ καὶ ἀσεβεῖς πρὸς τὴν θεάν. — τὸ γένος τὸ ἀπ' ἐκείνων = οἱ ἀπόγονοι ἐκείνων, ιδίᾳ οἱ Ἀλκμαιωνίδαι, ὧν ἀρχηγὸς ἦτο δ. Μεγακλῆς. — ἥλασαν μὲν . . . ἥλασε δέ, ἀναφορά: τὸ ἔλαιον = ἔξελαιον. — Κλεομένης . . . ὕστερον (ἐν ἔτει 508), ἀφ' οὐ τῷ 510 οἱ φυγάδες Ἀλκμαιωνίδαι βοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Σπάρτης Κλεομένους ἔξεδιωξαν τοὺς Πεισιστρατίδας καὶ οὕτως ἐπανῆλθον εἰς Ἀθήνας, ἔξεδιωχθησαν ἐκ νέου οὗτοι (τῷ 508) ὑπὸ τοῦ ἀριστοκρατικοῦ Ἰσαγόρου, τοῦ πολιτικοῦ ἀντιπάλου τοῦ Κλεισθένους, τῇ βοηθείᾳ πάλιν τοῦ Λακεδ. Κλεομένους. — μετὰ Ἀθην. στασιαζόντων = τῇ συμπράξει: τῶν στασιαζόντων (μόνον) Ἀθηναίων (δηλ. τῆς πολιτικῆς φατρίας τοῦ Ἰσαγόρου). — ἀνελόντες = ἀνορύξαντες. — ἔξεβαλον = ἔξωρισαν. — κατῆλθον = ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα. — ὕστερον, δηλ. κατὰ τὸ αὐτὸν ἔτος (508), δτε ἀνεκλήθη καὶ δ Κλεισθένης. — ἔτι = ἔτι καὶ νῦν (δηλ. κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Θουκυδίδου).

Κεφ. 127.

δὴ = λοιπόν.— ἐκέλευον, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους.— δῆθεν, συναπτέον τῷ : τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες = κατὰ τὸ φαινόμενον πρὸ παντὸς ἐπιθυμοῦντες νὰ ἱκανοποιήσωσι τοὺς θεοὺς (ῶν τὰ ιερὰ ἐμπάνθησαν προβλ. κεφ. 126, § 11).— εἰδότες δέ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ δῆθεν = πράγματι δμως ἐπειδὴ ἐγνώριζον. — Περικλ. τὸν Ξ. προσεχόμενον αὐτῷ (δηλ. τῷ ἄγει) = δτι ὁ Περικλ., ὁ υἱὸς τοῦ Ξενθίππου, ἡτο ἔνοχος εἰς αὐτὸν (τὸ ἄγος). — κατὰ τὴν μητέρα = πρὸς μητρός· ἡ μήτηρ τοῦ Περικλέους Ἀγαρίστη ἡτο ἔγγονος τοῦ Κλεισθένους, ἔγγόνου τοῦ Μεγακλέους τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλκμένωνος. — νομίζοντες, μετχ. αἰτλγκ. — ἐκπεσόντος αὐτοῦ = ἐὰν αὐτὸς (ὁ Περικλ.) ἔξορισθῇ. — ὅπον ἀν σφ. προχωρεῖν = δτι εὔκολώτερον ἥθελον προχωρεῖ εἰς αὐτούς = δτι εὔκολώτερον ἥθελον ἐπιτύχει αὐτοῖς. — τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων = δσα ἀπῆτουν παρὰ τῶν Ἀθηναίων. — παθεῖν ἀν αὐτὸν τοῦτο = δτι αὐτὸς ἥθελε πάθει τοῦτο (δηλ. τὸ ἐκπεσεῖν=τὴν ἔξορίαν).— δσον, δηλ. ἥλπιζον.— διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς ὑποχρ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέον τό : τοῦτο τὸ πρᾶγμα, δηλ. ἡ ἀξίωσις τῶν Λακ. ἐλαύνειν τὸ ἄγος=δτι τοῦτο θὰ διαβάλῃ αὐτὸν πρὸς τοὺς πολίτας. — ὡς = διότι. — διὰ τὴν ἐκείνουν ἔνυφοροῦν = ἔνεκα τῆς ἀτυχίας ἐκείνου (τοῦ Περικλ.). Οἱ Λακ. τὴν μετὰ τῶν Ἀλκμαϊωνιδῶν συγγένειαν τοῦ Περικλ. θεωροῦσι δυστυχίαν τοῦ Περικλ. — τὸ μέρος = ἐν μέρει.— ἔσται = θὰ συμβῇ.— τῶν καθ' ἓαυτὸν = τῶν συγχρόνων του.— ἄγων = διευθύνων. — πάντα = κατὰ πάντα.— οὐκ εἴα, δηλ. τοὺς Ἀθηναίους. — ὑπείκειν = νὰ ὑποχωρήσωσιν. — ὥρμα = παρώξυνε.

Κεφ. 128.

ἀντεκέλευον . . . τοὺς Λακ. = ἀνταπῆτουν παρὰ τῶν Λακεδ.— τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος = τὸ ἐν Ταινάρῳ— ἀκρωτηρίῳ τῆς Λακωνικῆς — διαπραχθὲν μίασμα.— ἀναστήσαντες ἐκ τοῦ ἰεροῦ τοῦ Π. ἀπὸ Ταιν. τῶν Εἴλωτων ἵκέτας= παρακινήσαντες τοὺς Εἴλωτας ἵκέτας νὰ καταλίπωσι τὸ ἐν Ταινάρῳ ιερὸν τοῦ Ποσειδῶνος (ἐπὶ τῷ έρῳ δηλ. δὲν θὰ φονεύσωσιν αὐτούς).— διέφθειραν = ἐφόνευσαν.— δι' ὃ δὴ = καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς (διότι δηλ. ἐφόνευσαν τοὺς Εἴλωτας ἵκέτας).— τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι = δτι συνέβη δ γνωστὸς μέγας σει-

σμὸς (ἐν ἔτει 466). Τοῦτον ἀπέδιδον εἰς τὸν Ποσειδῶνα δργισθέντα διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀσέβειαν τῶν Δακεδ.—τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἄγος = τὸ πρὸς τὴν Χαλκίοικον ('Αθηνᾶν) μίασμα (τὸ συνδεόμενον δηλ. πρὸς τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Παυσανίου). Η' Ἀθηνᾶ ἐκαλεῖτο οὕτω (Χαλκίοικος), διότι ὁ ἐν Σπάρτῃ ναὸς αὐτῆς ἦτο χαλκοῦς (εἶχε δηλ. χαλκοῦς κίονας καὶ πύλας). — ἐλαύνειν αὐτοὺς = νὰ ἐκδιώκωσιν αὐτοὺς (δηλ. οἱ Δακεδ.).

2. Νέαι ἀξιώσεις τῶν Λακεδαιμονίων καὶ ἀπόφασις περὶ αὐτῶν ἐν Ἀθήναις.

(Κεφ. 139 - 146)

Κεφ. 139.

§ 1 - 2. ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβ. = κατὰ μὲν τὴν πρώτην πρεσβείαν (τὴν μνημονευθείσαν ἐν κεφ. 126, § 2).—τοιαῦτα ἐπέταξαν καὶ ἀντεκελεύσθησαν = τοιαῦτα διέταξαν καὶ διετάχθησαν καὶ αὐτοὶ (παρὰ τῶν Ἀθην.) πρεβλ. κεφ. 126, § 2 καὶ κεφ. 128, § 1. — περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσσεως = περὶ τῆς ἐλάσσεως (= ἐκδιώξεως) τῶν ἐναγῶν. — ὕστερον, ἐν ἔτει 432 π. Χ. — φοιτῶντες = συχνὰ ἐρχόμενοι. — Ποτειδαίας ἀπανίστασθαι = ν' ἀπέρχωνται ἀπὸ τῆς Ποτειδ. (ἢν ἐποιιόρκουν οἱ Ἀθην. κατὰ τὰ ἐν κεφ. 64, § 3 ἐξιστορηθέντα). — Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφίέναι = ν' ἀφίνωσι τὴν Αἴγιναν αὐτόνομον (πρεβλ. κεφ. 67, § 2). — ἐνδηλότατα = σκέψετατα. — προύλεγον, δηλ. τοῖς Ἀθηναίοις = δημοσίᾳ (= προ) ἐλεγον εἰς τοὺς Ἀθην. — τὸ περὶ Μεγαρ. ψήφισμα, περὶ τούτου βλ. ἐν κεφ. 67, § 4. — καθελοῦσι (δηλ. τοῖς Ἀθην.) μὴ (= οὐκ) ἂν γενέσθαι πόλεμον = δτι ἔχαν ἥθελον καταργῆσει τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα δὲν ἥθελε γίνει πόλεμος. — ἐν ᾧ, δηλ. ψηφίσματι. — εἴρητο αὐτοῖς μὴ χρῆσθαι ... ἀγορᾶ = ἡτο ἀπηγορευμένον νὰ κάμωσιν αὐτοῦ! (οἱ Μεγαρεῖς) χρῆσιν τῶν λιμένων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶν Ἀθην. καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς. — τὰλλα ὑπήκουον = εἰς τὰ ἄλλα (δηλ. εἰς τὴν λύσιν τῆς πολιορκίας τῆς Ποτειδαίας

καὶ εἰς τὴν ἀπόδοσιν αὐτονομίας εἰς τοὺς Αἰγινήτας) ὑπῆκουον (πρᾶλ. κεφ. 29, § 1). — τὸ ψήφισμα, δηλ. τὸ περὶ Μεγαρέων. — καθήρουν=κατήργουν. — ἐπικαλοῦντες ἐπεργασίαν Μεγαρ.=κατηγοροῦντες τοὺς Μεγαρεῖς διὰ καλλιέργειαν. — τῆς γῆς τῆς Ἱερᾶς καὶ τῆς ἀδρίστου = τῆς γῆς τῆς ἀριερωμένης εἰς τὰς Ἐλευσινίας θεᾶς Δήμητραν καὶ Περσεφόνην καὶ τῆς μὴ ἔχούσης ὅρια (ὡς ἀμφισβητουμένης εἰσέτι μεταξὺ Ἀθην. καὶ Μεγαρέων). — καὶ ἀνδρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων (= ἀποδιδρασκόντων) = καὶ διὰ τὴν ὑποδοχὴν τῶν δραπετεύοντων δούλων = καὶ διὰ ὑπεδέχοντος (οἱ Μεγαρεῖς) τοὺς δραπετεύοντας δούλους (τῶν Ἀθηναίων).

§ 3-4. ἀφικομένων τῶν τελ. πρ... Ραμφίου τε καὶ Μ. καὶ Ἀγ. = δτε ἔφθασαν οἱ τελευταῖοι πρέσβεις, δὲ Ραμφίας καὶ δὲ Μελήσιππος καὶ δὲ Ἀγήσανδρος. — καὶ λεγόντων = καὶ δτε ἔλεγον. — οὐδὲν ὄν (=τούτων ἀ) πρ. εἰώθεσαν (δηλ. λέγειν) = οὐδὲν ἐκ τούτων, τὰ δποῖα πρότερον συνήθιζον νὰ λέγωσι. — αὐτὰ δὲ τάδε = ἀλλὰ μόνον τὰ ἐπόμενα. — δτι, τοῦτο ἐνταῦθα ἐτέθη πλεοναστικῶς πρὸ τοῦ αὐτολεξεῖ ἀναφερομένου λόγου. — εἴη δὲ ἄν, δηλ. η εἰρήνη = ἥθελε δὲ διαιμένει η εἰρήνη. — εἰ... ἀφεῖτε = ἐὰν ηθέλετε ἀφήσει. — ποιήσαντες ἐκ. οἱ Ἀθ., τὸ ποιεῖν ἐκκλησίαν ὡς καὶ τὸ προτιμέναι γνώμας ἦτο καθῆκον κυρίως τῶν ἐν τέλει ἢ τῶν πρυτάνεων. — γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προστίθεσαν = ἐπέτρεπον εἰς ἔχοτοὺς νὰ ἐκφράσωσι τὴν γνώμην των. — ἐδόκει, δηλ. αὐτοῖς = ἐφαίνετο καλὸν εἰς αὐτούς. — ἀπαξ = ἀπαξ διὰ παντός. — περὶ ἀπάντων βουλ. = ἀφ' οὐ σκεψθῶσι περὶ βλων. — παριόντες = ἀναβαίνοντες εἰς τὸ βῆμα (πρᾶλ. κεφ. 67, § 4). — ἐπ' ἀμφότερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις = διχαζόμενοι κατὰ τὰς γνώμας ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: καὶ ὡς χρὴ π. κτλ. — καὶ ὡς μὴ κτλ., η σύνταξις: καὶ ὡς τὸ ψήφισμα μὴ εἶναι ἐμπόδιον εἰρήνης, ἀλλὰ ὡς χρὴ καθελεῖν αὐτό. — καὶ παρελθόν, δ καὶ ἀποδίδεται εἰς τὸν τε τὸν ἐν τῷ: ἄλλοι τε πολλοί. — λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, ἐπεξήγγησις τοῦ: πρῶτος Ἀθην. = δηλ. ἐκανώτατος καὶ εἰς τὸ λέγειν καὶ εἰς τὸ πράττειν. — τοιαῦτα περίπου (πρᾶλ. κεφ. 31, § 3).

Κεφ. 140.

§ 1. τῆς μὲν γνώμης... ἀεὶ τῆς αὐτῆς ἔχομαι = εἰς τὴν αὐτὴν μὲν γνώμην πάντοτε ἐμμένω· η ἀπόδοσις τοῦ μὲν κεῖται ἐν τῷ ὅρῳ

δέ.—μὴ εἶνειν Πελοπ., ἐπεξήγησις τοῦ: τῆς γνώμης τῆς αὐτῆς == δηλ. νὰ μὴ ὑποχωρῶμεν εἰς τοὺς Πελοπ.: ἐν τούτῳ κείται ἡ πρόθεσις τοῦ λόγου.—καίπερ εἰδὼς == ἀν καὶ γνωρίζω. —τοὺς ἀνθ. οὐ τῇ αὐτῇ δόργῃ ἀναπειθ. . . πράσσοντας = δτι οἱ ἀνθρωποὶ οὐχὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζῆλου καὶ πείθονται: νὰ πολεμῶσι καὶ ἐν τῇ πράξει (δηλ. ἐν τῷ πολεμεῖν) ἐνεργοῦσιν. Ἡ ἔννοια: ὁ ζῆλος, ὃν δεικνύουσιν οἱ ἀνθρωποὶ, δταν ἀποφασίζωσι τὸν πόλεμον, εἰναι μεγαλύτερος ἔκείνου, ὃν δεικνύουσι: κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου (πρβλ. τὸ αὐτὸν νόημα καὶ ἐν κεφ. 120, § 5 «ἐνθυμεῖται γάρ . . .»). — πρὸς δὲ τὰς ξυμφ. καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους == ἀλλ᾽ ἐτι συμφώνως πρὸς τὰς ἔκβάσεις μεταβάλλονται καὶ κατὰ τὰς γνώμας.—καὶ νῦν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ κεφ. ἀεί.—διμοῖα καὶ παραπλήσια, τὰ συνώνυμα ἐτέθησαν πρὸς ἐντονωτέραν ἔμφασιν τῆς ἔννοίας == ἐντελῶς παρόμοια.—ξυμβουλευτέα μοι δύτα=δτι δεῖ με ξυμβουλεύειν=δτι πρέπει νὰ συμβουλεύω.—καὶ τοὺς ἀναπειθ. ὑπῶν (δηλ. πολεμεῖν) δικαιῶ τοῖς κοινῇ δόξαισιν (δηλ. ἡμῖν) . . . βοηθεῖν == καὶ κρίνω δίκαιον δσοι ἔξ ὥμῶν πείθονται: (δηλ. νὰ πολεμῶσι) νὰ ὑποστηρίζωσι: τὰ κοινῶς ἀποφασισθέντα (= τὰς κοινὰς ἥμῶν ἀποφάσεις).—ἥν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα == ἐὰν τυχὸν κατὰ τι καὶ ἀποτυγχάνωμεν.—ἥ=ει δὲ μή.—μηδὲ κατορθοῦντας (=κατορθούντων ἡμῶν) τῆς ξυν. μεταποιεῖσθάλι=μηδέ, ἐὰν ἡμεῖς ἐπιτυγχάνωμεν, νὰ οἰκειοποιῶνται τὴν σύνεσιν (ἥτις δηλ. ἐπέφερε τὴν εύτυχη ἔκβασιν).—ἐνδέχεται γάρ κτλ., αἰτιολογεῖ τό: ἥν σφαλλώμεθα.—ἐνδέχεται γάρ τὰς ξυμφοράς . . . τοῦ ἀνθρώπου=διότι εἰναι δυνατὸν αἱ ἔκβάσεις τῶν ἐπιχειρήσεων ν' ἀποδῶσιν ὅχι δλιγάτερον ἀπροσδοκήτως (=ἀμαθῶς) παρ' δσον (=ἐπίσης ἀπροσδοκήτως, καθὼς) αἱ σκέψεις (=τὰ σχέδια) τοῦ ἀνθρώπου.—διόπερ=καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς.—δσα (=ἐν πᾶσι, δσα) ἀν παρὰ λόγον ξυμβῇ =εἰς δλα, δσα ἀν συμβῶσιν ἀπροσδοκήτως. — εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι = συνγθίζομεν νὰ κατηγορῶμεν.

§ 2-3. Λακ. δέ, μετάβασις εἰς τὴν πίστιν διὰ τοῦ συμπερασματικοῦ δέ (=οὖν πρβλ. κεφ. 32, § 2), διὰ τοῦ δποίου εἰσάγεται μερικὴ περίπτωσις ὑπαγομένη εἰς τὴν γενικήν.—πρότερον, δτε δηλ. ἐκώλυσον τὴν τείχισιν τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων. — ἐπιβουλεύοντες ἡμῖν=δτι εἰχον ἔχθρικούς σκοπούς καθ' ἥμῶν.—οὐχ ἥκιστα, λιτότης=μάλιστα=πρὸ πάντων.—εἰρημένον, ἀλτιατκ. ἀπόλυτος == ει καὶ εἴρηται, δηλ. ἐν ταῖς τριακοντούτισι σπονδαῖς = δν

καὶ εἰναι γεγραμμένον ἐν ταῖς τριακοντ. σπονδαῖς (ταῖς γενομέναις τῷ 445). Περὶ τοῦ πράγματος πρᾶθλ. κεφ. 78, § 4.—δίκαιος μὲν τῶν διαιφόρων ἀλλήλοις διδ. καὶ δέχεσθαι (δηλ. παρ' ἀλλήλων) = νὰ διποδάλλωμεν τὰς πρὸς ἀλλήλους διαιφοράς εἰς δικαστικὴν κρίσιν (πρᾶθλ. κεφ. 28, § 2).—ἔχειν δὲ κτλ., ἐκ τοῦ εἰρημένον = νὰ ἔχωμεν δ' ἔκατεροι.—πω = ἀκόμη μέχρι τοῦδε.—ἡμῶν διδόντων = ἐν ᾧ ἡμεῖς προτείνομεν (δηλ δίκαιος) = ἐν ᾧ ἡμεῖς προσφερόμεθα νὰ δικασθῶμεν (ὧς τοῦτο ἀναφέρεται ἐν κεφ. 78, § 4).—πολέμιψ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἔγκλ. διαιλέσθαι = διὰ πολέμου μᾶλλον ἢ διὰ λόγων τὰ (πρὸς ἡμᾶς) παράπονά των νὰ διαλύσωσι. — καὶ ἐπιτάσσοντες ἥδη, δις ἀρχοντες.—οὐκέτι αἰτιώμενοι, ώς ίσοι καὶ ὅμοιοι. — πάρεισι = παρευρίσκονται.—Ποτειδαίας τε κτλ., περὶ τῶν ἀξιώσεων τούτων τῶν Λακ. πρᾶθλ. κεφ. 139, § 1. — τὸ Μεγαρ. ψήφισμα = τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα. — οἱ δὲ τελευταῖοι (κτυγρ.μ.) οἵδε ἥκοντες = οὗτοι δὲ οἱ τελευταῖοι ἐλθόντες. — καὶ τοὺς Ἐλ. προαγορεύοντι (== φανερὰ λέγουσι) κτλ., περὶ τοῦ πράγματος πρᾶθλ. κεφ. 139, § 3.

§ 4-5. ὑμῶν δὲ μηδεὶς νομίσῃ... μηδ' ἐν ὑμῖν αὐτοῖς κτλ., ὑποφορά.—περὶ βραχέος ἀν πολεμεῖν = διὶ τοῦ ἡθέλομεν πολεμεῖ δι' ἀσήμαντον αἰτίαν. — εἰ... μὴ καθέλοιμεν = ἐάν δὲν ἡθέλομεν καταργήσει.—ὅπερ μάλιστα... εἰ καθαιρεθεῖη, τὸ δπερ κατὰ πρόληψιν ἐτέθη ώς ἀντικρ. τοῦ προύχονται, ἐν φ κυρίως τοῦτο εἰναι ὑποχρ. τοῦ καθαιρεθείη=ὅπερ (ψήφισμα) εἰ καθαιρεθείη, μάλιστα προύχονται=τὸ δποτὸν ἀκριβῶς ἐάν καταργηθῇ, κατ' ἔξοχὴν προφασίζονται. — μὴ (=οὐκ) ἀν γύγν. τὸν πόλεμον = διὶ δὲν ἡθελε γίνει δ πόλεμος. — μηδ'... ὑπολίπησθε ώς κτλ.=μηδὲ ἀρήσητε εἰς τὴν συνείδησίν σας κατηγορίαν, διὶ δι' ἀσήμαντον αἰτίαν ἀνελάθετε τὸν πόλεμον. Ἐπανάληψις τῆς αὐτῆς ἔννοιας (διὰ μικρὸν = περὶ βραχέος) ἐνταῦθα δρήτωρ ἀπευθύνεται πρὸς τὴν συνείδησιν τῶν ἀκροατῶν, ώς πρότερον (μηδεὶς νομίσῃ κτλ.) εἰς τὸν λογισμὸν αὐτῶν.—τὸ γὰρ βραχύ τι τοῦτο = διότι τοῦτο τὸ ώς ἀσήμαντόν τι θεωρούμενον.—πᾶσαν ὑμῶν... τὴν γνώμην, πρωθύστερον = ἔχει τὴν πειραν καὶ πᾶσαν τὴν βεβαίωσιν τῆς γνώμης ὑμῶν=ἐνέχει ἐν ἕαυτῷ τὴν ἔξέλεγξιν καὶ τὴν πλήρη ἐπιθεθαίωσιν τῆς γνώμης (= τῶν φρονημάτων) ὑμῶν. Ἡ ἔννοια: δι' αὐτοῦ τοῦ ἀσημάντου δύναται τις νὰ δοκιμάσῃ τὰ φρονήματα ὑμῶν (πρὸς τοὺς Λακεδ., ἀν δηλ. φοιτησθε αὐτοὺς ἢ δχι) καὶ βεβαιωθῇ περὶ αὐτῶν (τῶν φρονημάτων). — οἷς (=αὐτοῖς [τοῖς Λακεδ.] γάρ) εἰ ἔυγχωρήσετε=διότι, ἐάν εἰς αὐτοὺς (τοὺς Λακ.) ὑποχωρήσητε.—μεῖζον, δηλ. τῆς καθαιρέσεως τοῦ περὶ Μεγ. ψηφίσματος. — ἐπιταχήσεσθε, δηλ. ὑπὸ τῶν Λακεδ. = θὰ διαταχθῆτε ὑπὸ τῶν Λακ.—ώς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες=ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ δτε ἐκ φόδου (πρὸς τοὺς Λακ.) καὶ εἰς τοῦτο (δηλ. εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ περὶ Μεγ. ψηφίσματος) ὑπεχωρήσατε.—ἀπισχυρισάμενοι δὲ=ἐάν δὲ ἐντόνως ἀποκρούσητε (τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν).

— σαφὲς ἀν καταστήσαιτε αὐτοῖς = ἡθέλετε καταστῆσει εἰς αὐτοὺς κατάδηλον. — ἀπὸ τοῦ Ἰσού ὑμῖν μᾶλλον προσφέρεσθαι = νὰ προσφέρωνται πρὸς ὑμᾶς ὡς Ἰσοί: πρὸς Ἰσούς μᾶλλον (ἢ ὡς ἀρχοντες).

Κεφ. 141.

§ 1. αὐτόθεν δὴ (= λοιπὸν εὐθὺς) κτλ., εἶναι τὸ συμπέρασμα τῶν § § 2 - 5 τοῦ προηγουμένου κεφ. — διανοήμητε = ἀποφασίσατε. — ἢ ὑπακούειν = ἢ νὰ ὑποχωρῆτε. — πρὸν τι βλ. = προτοῦ πάθητε βλάβην τινά. — καὶ (= μήτε) ἐπὶ μεγάλῃ καὶ (= μήτε) ἐπὶ βραχ. (πρᾶθλ. κεφ. 140, § 4) προφάσει = μήτε διὰ μεγάλην μήτε διὰ μικρὰν πρόφασιν. — μὴ εἴξοντες (δῆλ. τοῖς Πελοπον. πρᾶθλ. κεφ. 140, § 1) μηδὲ ἔνν φόβῳ ἔξοντες (πρᾶθλ. κεφ. 140, § 5), αἱ μετρ. ἐκ τοῦ διανοήμητε ἐτέθησαν ἀντὶ ἀπρμφ. = μὴ εἴκειν . . . μηδὲ ἔχειν = νὰ μὴ ὑποχωρῷμεν μηδὲ νὰ ἔχωμεν μετὰ φόβου. — ἃ κεκτήμεθα = τὰς κτήσεις ἡμῶν. — δύναται = σημαίνει. — δούλωσιν = δουλείαν. — ἢ τε μεγ. καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις = πᾶσα ἀπαίτησις εἴτε μεγίστη εἴτε ἐλαχίστη. — ἀπὸ τῶν ὅμοιών (ἀρσενικ.) . . . τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη = ὑπὸ τῶν ὅμοιών ἐπιβαλλομένη εἰς τοὺς ἀλλούς (δῆλ. εἰς τοὺς ὅμοιούς). — πρὸ δίκης = προτοῦ νὰ γίνῃ δίκη. ἐπομένως = ἄνευ δίκης. Ἡ ἔννοια τῆς τελευταίας περιόδου: διανόσις ἐπιβάλλῃ ἐπιτακτικῶς τὰς ἀξιώσεις του εἰς τὸν Ἰσον καὶ δὲν Ηέλῃ νὰ διαλύῃ τὰς πρὸς αὐτὸν διαφοράς διὰ δικαστικῆς δόσου, τότε δεχόμενος τὰς ἀξιώσεις ἔκεινον — εἴτε μικρὰς εἴτε μεγάλας — θεωρεῖται ὡς δοῦλος καὶ οὐχὶ ὡς Ἰσος πρὸς Ἰσον.

• § 2 - 5. τὰ δὲ τοῦ πολέμου . . . ἀκούοντες, ἡ πρόθεσις τοῦ δευτέρου χυρίου μέρους τῆς πίστεως. — τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἔκατέροις ὑπαρχόντων, ἢ γενκ.: τῶν ὑπαρχόντων κατ' ἀφομοίωσιν πρὸς τὴν γενκ. τοῦ πολέμου ἀντί: τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τὰ ἔκατέροις ὑπάρχοντας ἔξαρτ. ἐκ τοῦ καθ' ἔκαστον ἀκούοντες = τὰ δὲ μέσα πρὸς διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου καὶ τοὺς πόρους τοὺς ὑπάρχοντας εἰς ἔκατέρους ἀκούοντες καθ' ἐν χωριστά. — ὡς οὐκ . . . ἀντικρ. τοῦ γνῶτε = γνῶτε ὡς ταῦτα, ἀ ἡμεῖς ἔχομεν, οὐκ ἀσθενέστεροια ἔσται = μάθετε διτα ταῦτα, τὰ δποια ἡμεῖς ἔχομεν, δὲν θὰ εἰναι ἀσθενέστερα (ἀπὸ τὰ τῶν Πελοπ.). — αὐτούργοι = καλλιεργοῦντες διὰ τῶν ἴδιων χειρῶν τοὺς ἀγρούς, γεωργοὶ (πρᾶθλ. κεφ. 142, § 7): οἱ μὲν Σπαρτιάται ἔκαλλιέργουν τοὺς ἀγρούς των διὰ τῶν δούλων, ἀλλ' οἱ περίοικοι καὶ οἱ ἀλλοὶ Πελοπ. διὰ τῶν ἴδιων χειρῶν. — τε . . . καὶ (= εὕτε) . . . ἐπειπα κτλ., τριμελῆς προκατασκευὴ μετὰ τὴν πρόθεσιν. — ἴδιψ = ἴδιαιτέρως. — ἐν κοινῷ (= ἐν δημοσίῳ ταμείῳ), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἴδια (πρᾶθλ. κεφ. 80, § 4). — χρονίων (= μακροχρονίων), ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βραχέως (= ἐπ' ὀλίγον.

χρόνον), ώς τὸ διαποντίων (=ύπερθαλασσίων) πρὸς τὸ ἐπ’ ἀλλήλους.—διὰ τό... ἐπιφέρειν, δηλ. πολέμους=διότι ἐπιφέρουσι πολέμους.—ὑπὸ πενίας, ή ὑπὸ =ἔνεκκα.—καὶ οἱ τοιοῦτοι κτλ., ή ἀνάπτυξις τῆς προκατασκευῆς ἔπειται χιαστικῶς, διότι 1) καὶ οἱ τοιοῦτοι... εἰργόμενοι ἀναφέρεται εἰς τό: ἄπειροι... ἐπιφέρειν, 2) αἱ δὲ περιουσίαι... ἀνέχουσιν εἰς τό: καὶ οὕτε ἵδια οὕτε... αὐτοῖς καὶ 3) σώμασί τε κτλ. εἰς τό: αὐτουργοί.—ἀπὸ τῶν ἵδιων... ἀπόντες... δαπανῶντες... εἰργόμενοι, αἱ μετκ. αἰτιολγκ. =διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (ἐὰν δηλ. στρατεύσωσι κατὰ γῆν καὶ θάλασσαν) καὶ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν των συγγρόνως ἀπουσιάζουσι (=καὶ τοὺς ἀγρούς των δὲν δύνανται νὰ καλλιεργῶσι) καὶ ἐκ τῶν ἵδιων χρημάτων δαπανῶσι (ώς μὴ λαμβάνοντες μισθόν ἐν τῇ στρατείᾳ) καὶ προσέτι καὶ τῆς θαλάσσης ἀποκλείονται (ἀπὸ τῶν θαλασσοκρατόρων Ἀθηναίων).—αἱ δὲ περιουσίαι, δηλ. τῶν χρημάτων =τὰ δὲ ἀρθρονα χρηματικὰ μέσα: ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: αἱ βίαιοι ἐσφρογαὶ=οἱ ἔκταχτοι φόροι (πρᾶλ. κεφ. 121, § 5).—ἀνέχουσι =βρεστάζουσι. —σώμασι... χρήμασι, δοτκ. δργανικά.—έτοιμότεροι (δηλ. εἰσι)=εἰναὶ προθυμότεροι.—οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων=οἱ διὰ τῶν ἵδιων χειρῶν ἐργαζόμενοι ἀνθρώποι. —τὸ μὲν (=τὰ μὲν σώματα) πιστὸν ἔχοντες... κἄν (=καὶ ἄν) περιγενέσθαι (=σωμῆναι) =ώς πρὸς μὲν τὰ σώματα, διότι πιστεύουσιν διτὶ δύνανται καὶ νὰ σωθῶσιν (κὐτὰ) ἐκ τῶν κινδύνων.—τὸ δὲ (=τὰ δὲ χρήματα) οὐ βέβαιον (ἔχοντες=οὐ πιστὸν ἔχοντες) μὴ οὐ προαναλώσειν =ώς πρὸς δὲ τὰ χρήματα (διότι:) δέν πιστεύουσιν διτὶ δὲν θὰ δαπανήσωσιν αὐτὰ πρότερον (πρὸ τοῦ τέλους δηλ. τοῦ πολέμου). ή ἀρνησίς μὴ οὐ ἐν τῷ ἀπριμφ. (ἀντί: μὴ) διὰ τὴν προηγουμένην ἀρνησίν οὐν (βέβαιον).—ἄλλως τε κἄν (=καὶ ἄν)... μηκύνηται =καὶ μάλιστα ἐὰν... παρατείνηται. —παρὰ δόξαν =παρὰ τὴν προσδοκίαν των. —εἰκός, δηλ. ἐστι.

§ 6-7. μάχῃ... μιᾷ =ἐν μιᾷ μάχῃ. — πρὸς ἀπαντας Ἐλ. =ἐναντίον δλιων δμοῦ τῶν Ἑλλήνων. —δυνατοί, δηλ. εἰσι. —ἀντισχεῖν =νὰ ἐναντιωθῶσι. — μὴ πρὸς δμοίαν ἀντιπ. =πρὸς ἀνομοτίαν ἀντιπαρασκευῆν (οἷα ἡτο ἡ τῶν Ἀθην.). —δταν, ἐνταῦθα (ώς καὶ ἐν κεφ. 142, § 1) αἰτιολγκ.=καθ’ δσον. — μήτε, ἀνήκει καὶ εἰς τό: χρώμενοι καὶ εἰς τό: ἐπιτελῶσι =ἐπειδὴ δέν ἔχουσιν ἐν βουλευτῆριον (ώς οἱ Ἀθην.) οὕτε εὐθὺς ἐκτελοῦσι τι ταχέως. Ἡ ἔννοια: Ἡ συμμαχία τῶν Λακεδ. δέν διηημύνετο ὑπὸ μιᾶς πολιτείας — τῆς Σπάρτης — ως ἡ τῶν Ἀθην. ὑπὸ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ ως ἐκ τούτου δέν ἡτο δυνατὸν οἱ Λακεδ. ταχέως νὰ ἐκτελέσωσι τι, ἀλλ’ ἐπρεπε κατὰ πρῶτον νὰ καλέσωσι πάντα τὰ μέλη τῆς συμμαχίας πρὸς σύσκεψιν. — πάντες τε ἴσοψηφοι δντες καὶ οἵδι διμόφυλοι =καὶ ἐπειδὴ πάντες ἔχουσιν ἴσον δικαίωμα ψήφου (δπερ δέν συνέδαινεν ἐν Ἀθήναις) καὶ δὲν εἰναι τῆς αὐτῆς φυλῆς (ώς οἱ Θηβαῖς, οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί, οἵτινες δέν ἦσαν Δωριεῖς). — τὸ ἐφ’ ἔαν-

τὸν ἔκαστος σπεύδῃ = ἔκαστος ἐπιδιώκῃ (μόνον) τὸ ἵδικόν του συμφέρον.—ἔξ ὧν = περιστάσεις ὑπὸ τὰς δροίας.—φιλεῖ, ἀπρόσωπον· ὡς ὑποκυμ. τό: μηδὲν ἐπιτελές γίγνεσθαι = συνήθως οὐδὲν ἔκτελεῖται.—καὶ γάρ=γάρ.—οἱ μὲν... οἱ δὲ=ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ.— ως μάλιστα, συναπτέον τῷ τιμωρήσασθαι τινα = νὰ ἔκδικηθῶσί τινα ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον (ώς εἰ Κορίνθιοι τοὺς Κερκ. καὶ Ἀθην.).— ως ἥκιστα, συναπτέον τῷ φιλεῖσαι, δπερ ἐκ τοῦ βούλονται = θέλουσιν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐλάχιστα νὰ καταστρέψωσι τὰ διάρχοντα των. Τὰ διάρχοντα τῶν συμμάχων θὰ κατεστρέψοντο, ἐὰν οὗτοι ἀπεμακρύνοντο τῆς πατρίδος των ἔνεκα πολέμου.— χρόνιοι = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου.— ἔκτιστες = συνεργόμενοι εἰς συνέδριον.— ἐν βραχεῖ μορίῳ, δηλ. τοῦ χρόνου=διάγονον χρόνον· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: (ἐν) τῷ πλέονι (χρόνῳ) = τὸν περισσότερον χρόνον.— σκοποῦντι τι τῶν κοινῶν = σκέπτονται τι περὶ τῶν κοινῶν (συμφερόντων).— ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: τὰ οἰκεῖα.— τὰ οἰκεῖα πρόσ.= φροντίζουσι περὶ τῶν οἰκείων (συμφερόντων).— οὐ... οἴεται βλάψειν = δὲν νομίζει δτι θὰ προξενήσῃ βλάψην.— παρὰ τὴν ἔαυτοῦ ἀμέλειαν = ἔνεκα τῆς ἀμελείας του.— μέλειν δέ τινι καὶ ἄλλῳ = ἄλλ' δτι καὶ ἄλλος τις φροντίζει.— ὑπὲρ ἔαυτοῦ = ἀντὶ ἔαυτοῦ.— ὕστε... λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀδρόνον φθ.= ὕστε ἀνεπαισθήτως τὸ κοινὸν συμφέρον ἐντελῶς (= ἀδρόνον) καταστρέφεται.— τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἀπάντων ἵδια δοξάσιματι = διὰ τὴν αὐτὴν γνώμην, ἣν πάντες ἔχουσι, ἀλλ' ἔκαστος ἵδιά (δτι δηλ. δὲν θὰ προξενήσῃ βλάσηγη ἢ ἀδιαφορία του, ἀλλ' δτι τὰς ἐλλείψεις του θὰ ἀναπληρώσῃ ἄλλος τις, δτις διμοίως διέπτεται ως καὶ αὐτός).

Κεφ. 142.

§ 1. μέγιστον δέ, προεξαγγελτικὴ παράθεσις = ὅπερ δὲ μέγιστον (= σημαντικώτατον) ἔστι διὰ τούτου δὲν εἰσάγεται νέον τι, διότι ἀνωτέρω (ἐν κεφ. 141, § 3) ἐγένετο λόγος δτι οἱ Πελ. στεροῦνται χρημάτων, ἀλλ' ἐμφατικῶς ἔξαιρεται ἔτι ἀπαξ τὸ σπουδιότατον — ἡ ἔλλειψις χρημάτων — ἔξ διλων τῶν μνημονευθέντων ἐν κεφ. 142, § 2-7 μειονεκτημάτων τῶν Πελοπον.— τῇ... σπάνει = διὰ τὴν ἔλλειψιν.— τῶν χρημάτων = τῶν ἀπαιτουμένων χρημάτων.— κωλύσονται, ἐν παθητκ. σημασίᾳ = κωλυθήσονται = θὰ ἐμποδισθῶσιν (δηλ. εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις των).— διαν... διαμέλλωσι = καθ' ὅσον ἐπιδραδύουσι (δηλ. εἰς τὸ ἔκτελεν τὰ δέοντα). Τὸ διαν ἐν αἰτλγκ. σημασίᾳ ως καὶ ἐν κεφ. 141, § 6.— σχολῆ αὐτὰ ποριζόμενοι = ως ποριζόμενοι αὐτὰ (τὰ χρήματα) δισκόλως.— οἱ καιροὶ = αἱ εὐνοϊκαὶ περιστάσεις.— οὐ μενετοί (δηλ. εἰσι) = δὲν περιμένουσιν (ἔως δτου δηλ. ἐτοιμασθῆ τις νὰ ἐπωφεληθῇ τὰς εὐνοϊκὰς αὐτὰς περιστάσεις).

§ 2 - 5. καὶ μὴν (= πρὸς τούτοις) οὐδὲ κτλ., ἐντεῦθεν ἀρχεται
ὅ Περικλ. ἀνασκευάζων τὰ ὑπὸ τῶν Κορινθίων ἐν κεφ. 121, § 2 —
κεφ. 122, § 1 λεγόμενα, δτι δηλ. οὔτοι θά καταβάλωσι τοὺς Ἀθ.
δι' ἐπιτειχίσεων ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ διὰ τῆς ἀσκήσεως αὐτῶν εἰς τὰ
ναυτικά. — οὐδὲ⁵ ἡ ἐπιτείχισις (δηλ. ἀξία ἐστὶ φοβηθῆναι) οὐδὲ τὸ
ναυτικὸν ἄξιον (δηλ. ἔστι φ.) φ. = οὐδὲ⁶ ἡ ἐπιτείχισις (= ἡ ἀνέγερσις
δχυρωμάτων) οὐδὲ τὸ ναυτικὸν εἶναι αξία ὥστε νὰ φοβηθῶμεν αὐτὰ
(= εἶναι αξία φόβου). — τὴν μὲν (δηλ. ἐπιτείχισιν), ἀντικρ. τοῦ
παρασκευάσσασθαι — ὅπερ ἔξαρτ. ἐκ τοῦ χαλεπὸν (ἔστι) —, τὸ δὲ
πόλιν ἀντίπαλον κτυρμ. = διότι ταύτην μὲν (τὴν ἐπιτείχισιν) εἶναι
δύσκολον νὰ παρασκευάσσωσιν (οἱ Πελοπ.) καὶ ἐν καιρῷ εἰργόντις
ώς μίαν πόλιν ἰσόπαλον (= ὥστε νὰ καταστήσωσιν αὐτὴν — τὴν
ἐπιτείχισιν — πόλιν ἰσόπαλον, δηλ. πρὸς τὴν ἡμετέραν). Ἡ ἀπόδο
σις τοῦ: τὴν μὲν κατωτέρῳ: τὸ δὲ τῆς θαλάσσης κτλ. (§ 6). —
ἡπού δὴ = πολλῷ μᾶλλον βέβαια (δηλ. χαλεπόν ἐστι παρασκευά
σσασθαι). — ἐν πολεμίᾳ (δηλ. γῇ) τε, εἰς τοῦτο ἀντιστοιχεῖ ἡ γενν.
ἀπόλυτος: καὶ οὐχ ἡσσον... ἡμῖδῶν ἀντεπιτειχίσμενων = καὶ ἐν φ
καὶ ἡμεῖς ἐπίσης (= οὐχ ἡσσον) ἔχομεν ἀνεγείρει δχυρώματα
κατ' ἔκεινων (ὧς τὴν Οἰνόην — φρούριον ἐν τοῖς μεθορίοις Ἀττικῆς
καὶ Βοιωτίας — καὶ αὐτὰς τὰς Ἀθήνας, αἰτινες ἡδη διάρχουσιν
ὧς ἀντεπιτειχίσις κατὰ πόλεως ἀντίπαλου τῶν Πελοπ.). — φρούριον,
β' εἰδος ἐπιτειχίσεως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ πόλιν ἀντίπαλον (§ 3),
ὅπερ τὸ α' εἰδος ἐπιτειχίσεως. — εἰ ποιήσονται, τοιοῦτον φρούριον
πράγματι ἐποίησαν οἱ Πελ. καὶ οἱ σύμμαχοι ἐν Δεκελείᾳ τῷ 413. —
τῆς μὲν γῆς, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ τι μέρος. — βλάπτωσιν ἀν=δύναται νὰ
βλάπτωσι. — καταδρομαῖς = δι' ἐπιδρομῶν. — αὐτομολίαις, δηλ.
τῶν δούλων τῶν Ἀθην., οἰτινες θὰ ἐπωφελοῦντο ταύτην τὴν εὐκαι
ρίαν, ἵνα τύχωσι τῆς ἐλευθερίας των. — ἵκανόν γε ἔσται, δηλ. τὸ
φρούριον. — ἐπιτείχιζεν τε... ἔκεινων = κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας
(= ἀφ' οὐ πλεύσωμεν) ἐς τὴν ἔκεινων ἐπιτείχιζεν τε. Ἡ ἔννοια: ἡ
ἀνέγερσις ἐχθρικοῦ φρουρίου ἐν Ἀττικῇ δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ
τοὺς Ἀθην. νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν ἐχθρικὴν χώραν καὶ ἔκει νὰ ἀνε
γείρωσι καὶ αὐτοὶ φρούρια. — καὶ... ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι = καὶ
διὰ τῶν νεῶν νὰ λαμβάνωμεν ἐκδίκησιν. — ἢπερ (= αἴστερ [ναυσὶ])
ἰσχύομεν = ἐν αἷς κυρίως ἔγκειται ἡ ἴσχυς ἡμῶν. — πλέον γάρ...
ἐμπειρίας=ἡμεῖς γάρ ἔχομεν πλέον ἐμπειρίας τοῦ κατὰ γῆν (δηλ.
πολέμου) ἐκ τοῦ ναυτικοῦ=διότι ἡμεῖς ἔχομεν περισσοτέραν ἐμπει
ρίαν τοῦ κατὰ Ἑράν πολέμου ὡς ἐκ τῆς περὶ τὰ ναυτικὰ ἐμπει
ρίας ἡμῶν (καὶ διὰ τοῦτο θὰ δυνάμεθα ἀποβιθαζόμενοι εἰς τὴν
ἐχθρικὴν χώραν νὰ ἀνεγείρωμεν ἐν αὐτῇ δχυρώματα καὶ νὰ βλά
πτωμεν αὐτήν). — ἡ ἔκεινοι ἐκ τοῦ κατ' ἡπειρον (δηλ. πολέμου) ἐς
τὰ ναυτικὰ = παρ' ὅσην (ἐμπειρίαν ἔχουσιν) ἔκεινοι εἰς τὰ ναυτικὰ
ώς ἐκ τῆς ἐμπειρίας αὐτῶν εἰς τὸν κατὰ Ἑράν πόλεμον.

§ 6 - 9. τὸ δὲ τῆς θαλ. . . γενέσθαι, ἀπόδοσις τοῦ ἐν § 3 «τὴν μὲν» = τὸ δὲ νὰ γίνωσιν ἔμπειροι τῆς θαλάσσης. — οὐδὲ ὅδιώς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἐν κεφ. 121, § 4 διισχυρισμοὺς τῶν Κορινθίων. — αὐτοῖς προσγενήσεται = θὰ προστεθῇ εἰς αὐτοὺς = θ' ἀποκτήσωσιν αὐτοὶ. — οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς . . . ἔξειργασθέ πω = διότι οὐδὲ ὑμεῖς ἀκόμη ἔχετε τελειοποιηθῆ (εἰς τὸ ναυτικόν). — μελετῶντες αὐτὸν (δηλ. τὸ ναυτικόν) = ἀν καὶ ἀσκήσθε εἰς αὐτό. — εὐθὺς ἀπὸ τῶν Μηδ. = εὐθὺς ἀπὸ τῶν χρόνων τῶν Μηδίκων. Τὸ πρῶτον μετὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην οἱ Ἀθην. τῆς συμβούλη τοῦ Θεμιστοκλέους ἐγένοντο ναυτικοί. — θιαλάσσοι = ναυτικοί. — οὐδὲ μελετῆσαι ἔσπομενοι (μετὰ παθτικ. σημασίας) = οἵτινες οὐδὲ θ' ἀφεθῶσι νὰ ἔξασκηθῶσιν (εἰς τὸ ναυτικόν). — διὰ τὸ . . . ἀεὶ ἐφορμεῖσθαι = διότι διαρκῶς πολιορκοῦνται. — ἄξιον, δηλ. λόγου. — ἀν τι δρῶν = δύνανται νὰ πράττωσι τι. — πρὸς μὲν δλίγας ἐφορμούσας = ἐναντίον μὲν δλίγων πλοίων (Ἀθηναϊκῶν) ἀποκληρόντων τοὺς λιμένας αὐτῶν. — καὶ (=καὶ ἀν) διακινδυνεύσειαν = δύνανται καὶ νὰ διακινδυνεύσωσι (χρίσμον μάχην). — πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες = διὰ τοῦ πλήθους ἐνθαρρύνοντες τὴν (εἰς τὰ ναυτικά) ἀπειρίαν των· κατ' ἔννοιαν = λαμβάνοντες θάρρος εἰς τὴν ἀγνοίαν των περὶ τὰ ναυτικά ἐκ τοῦ πλήθους αὐτῶν. — πολλαὶς δὲ εἰργόμενοι = διταν δημως ἀποκλήσινται ὑπὸ πολλῶν πλοίων. — ήσυχάσουσι = θὰ μένουσιν ἥσυγοι. — ἐν τῷ μὴ μελετῶντι, τὸ οὐδέτε. τῆς μετχ. ἀντὶ ἀφηγημένους οὖσιαστ. (πρᾶλ. κεφ. 36, § 1 «τὸ δεδίος») = ἐν τῇ μὴ ἀσκήσει = διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀσκήσεως. — ἀξινετώτεροι = ἀπειρότεροι. — δι' αὐτὸν = ἀκριβῶς δι' αὐτό. — δικηρούτεροι = ἀτολμότεροι. — τέχνης ἐστὶ = εἰναι ἔργον τέχνης (= ἔμπειρίας) = ἀπαιτεῖ ἐμπειρίαν. — ὥσπερ καὶ ἄλλο τι (δηλ. τέχνης ἐστίν), κατ' ἔννοιαν = εἰπεῖ τι καὶ ἄλλο = ὑπὲρ πᾶν ἄλλο. — οὐκ ἐνδέχεται = δὲν εἰναι δυνατόν. — διταν τύχῃ (δηλ. μελετώμενον) = διταν διθῆ εὔκαιρία. — ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι = νὰ μελετᾶται ὡς πάρεργον (οὐχὶ ὡς κύριον ἔργον). — ἄλλὰ μᾶλλον, κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐνδέχεται νογκέον τὸ δεῖ, ἐξ οὐ ἔξαρτ. τό: μηδέν . . . γίγνεσθαι = ἄλλὰ τούγαντίον πρέπει κανὲν ἄλλο ἔργον νὰ μὴ γίνηται πάρεργον πλησίον ἔκεινου (τοῦ ναυτικοῦ). Ἡ ἔννοια: δ Ἡέλων ν' ἀποκτήσῃ τὴν εἰς τὰ ναυτικά ἐμπειρίαν δὲν πρέπει ν' ἀσκήται εἰς ἄλλο τι ἔργον παρὰ μόνον εἰς τὰ ναυτικά.

Κεφ. 143.

§ 1 - 2. εἴ τε καὶ κτλ., ταῦτα λέγει ὁ Περικλῆς ἀναφορικῶς πρὸς τὰ ἐν κεφ. 121, § 3 ὑπὸ τῶν Κορινθίων λεγθέντα. — εἴ τε . . . πειρῶντο = προσέτι (= τε) ἐὰν ηθελον προσπαθήσει. — κινήσαντες τῶν Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς (= ἐν Δελφοῖς) χρημάτων = μετακι-

νήσαντες μέρος τῶν ἐν Ὁλυμπίᾳ η ἐν Δελφοῖς χρημάτων.—μισθῷ μείζονι, δηλ. τοῦ ὡρ' ἡμῶν διδομένου. Ὁ μισθὸς καὶ τὸ σιτηρέσιον τοῦ πληρώματος δὲν ἦσαν πάντοτε τὰ αὐτά· ὑπολογίζεται διτὶ διέσος δρος τοῦ ἡμερησίου μισθοῦ καὶ σιτηρεσίου ἵτο ἀπὸ τριῶν διδολῶν μέχρι μιᾶς δραχμῆς κατ' ἄνδρα.—ἡμῶν, συναπτέα ἡ γενν. τῷ: τῶν ναυτῶν. — ὑπολαβεῖν = νὰ προσελκύσωσιν εἰς τὸ μέρος τῶν. — τοὺς ἔνοντας, περὶ τούτων βλ. ἐν κεφ. 121, § 3.— μὴ διτῶν μὲν ἡμῶν ἐσβάντων ... μετοίκων=εἰ ἐσβάντες (δηλ. ἐς τὰς ναῦς) ἡμεῖς αὐτοὶ τε καὶ οἱ μέτοικοι μὴ ἡμεν ἀντίπαλοι=ἐάν εἰσβάντες εἰς τὰ πλεῖα μόνοι ἡμεῖς μετὰ τῶν μετοίκων (ἀνευ δηλ. τῶν ἔνοντων) δὲν ἡμεθα ἴσοπαλοι πρὸς τοὺς Πελ. (=ἴκανοι νὰ ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ τῶν Πελοπ.). Μέτοικοι δὲ ἐκαλοῦντο οἱ ξένοι, οἱ ἀντὶ φόρου, μετοίκιον καλούμενου (12 δρχμ. κατ' ἔτος), ἔχοντες τὸ δικαίωμα νὰ κατοικῶσιν ἐν Ἀθήναις· οὗτοι ὥφειλον νὰ συστρατεύωνται μετὰ τῶν πολιτῶν, οἱ μὲν εὑποροι τῶν μετοίκων ὡς ὅπλιται, οἱ δὲ λοιποὶ ὡς ἐρέται ἐν τῷ ναυτικῷ.—δεινὸν ἄν ην=θά ἢ το δεινόν.—νῦν δὲ = τῷρα ἔμως.— τόδε (= τοῦτο) ὑπάρχει, δηλ. εἰμεθα ἴσοπαλοι πρὸς τοὺς Πελοπ. ἡμεῖς μόνοι μετὰ τῶν μετοίκων. — τε ... καὶ ... ἔχομεν=οὐδὲ μόνον ... ἀλλὰ καὶ ἔχομεν.—δπερο κράτιστον, δηλ. ἐστίν. — κυβερνήτας, κατγρμ. εἰς τό: πολίτας=πολίτας ὡς κυβερνήτας. — τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν, τὸ ἀργυρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου = τοὺς ἄλλους ὑπηρέτας· ὑπηρέται δὲ ἐνταῦθα = οἱ τῆς ναυτικῆς τέχνης ἔμπειροι, ήτοι οἱ κυβερνήται, οἱ κελευσταί, οἱ πεντηκόνταρχοι, οἱ πρωφράται καὶ οἱ ναυπηγοί· οὗτοι ἀπετέλουν τὴν τρίτην τῶν τάξεων, εἰς δὲς διγρείτο τὸ πλήρωμα ἐκάστης νεώς. Τὴν πρώτην ἀπετέλουν οἱ ἐπιβάται, οἵτινες ἦσαν 10 ὅπλιται περίπου ἐν ἑκάστῃ τρίήρει, τεταγμένοι πρὸς τὸν πόλεμον, πρὸς τε τὰς ἐπιθέσεις καὶ τὴν ἀμυνὴν τὴν δὲ δευτέραν τάξιν οἱ ἐρέται, ναῦται ἢ ναυράται καλούμενοι, οἵτινες ἐκωπηλάτουν ἐν τρισὶν ἀπαλλήλοις σειραῖς καθήμενοι.—πλείους καὶ ἀμείνους, κτγρμ. εἰς τό: τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν.—καὶ ἐπί..., δ καὶ συναπτέος τῷ: οὐδεὶς... τῶν ἔνοντων κατ' ἔννοιαν = ὅχι μόνον ἡμεῖς οἱ πολίται μόνοι μετὰ τῶν μετοίκων εἰμεθα ίκανοι ν ἀντεπεξέλθωμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἔνοντων ναυτῶν ἥθελε δεχθῆ κτλ.— ἐπὶ τῷ κινδύνῳ = πρὸ τοῦ κινδύνου (δηλ. νὰ ἔξορισθῇ ἐκ τῆς πατρίδος του καὶ νὰ συναγωνισθῇ μετὰ τῶν Πελοπ. ἔχων δλιγωτέρας ἐλπίδας νίκης). — ἀν δέξαιτο, ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὰ ἀπρμφ. φεύγειν καὶ ἔνναγωνίζεσθαι. — τὴν αὐτοῦ (δηλ. πατρίδα) φεύγειν = νὰ είναι: ἔξόριστος ἐκ τῆς πατρίδος του. Οἱ ἐπὶ τῶν Ἀττικῶν πλοίων ὑπηρετοῦντες ἐπὶ μισθῷ ναῦται ἦσαν ἐκ τῶν συμμαχίδων τοῖς Ἀθην. πόλεων λοιπὸν ἐάν οὗτοι ηύτοιμόλουν πρὸς τοὺς Πελοπ., θά ἔξωρίζοντο ὑπὸ τῶν συμμάχων πολιτῶν των, οἵτινες θά ἡναγκάζοντο εἰς τοῦτο ὑπὸ τῶν συμμάχων αὐτῶν Ἀθηναίων.—μετὰ τῆς ἥσσονος ἐλπίδος (δηλ. τῆς νίκης)=

ἔχων τὴν ὀλιγωτέραν ἐλπίδα τῆς νίκης. — ὀλίγων . . . δόσεως, ή φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: ἔνεκα δόσεως μεγάλου μισθοῦ ὀλίγων ἡμερῶν (=δι' ὀλίγας ἡμέρας). — ἔκεινοις ξυνάγ. == γὰ συναγωνίζηται μετ' ἔκεινων (τῶν Πελοπ.).

§ 3-4. καὶ τὰ μὲν Πελ. κτλ., διὰ τούτων συγκεφαλαιοῖς ὁ δῆταρ τὰ περὶ τῶν μειονεκτημάτων τῶν Πελ. λεγθέντα ἐν κεφ. 141, § 3—κεφ. 143, § 2° διὰ δὲ τῶν: τὰ δὲ ἡμέτερα κτλ. μεταθαῖνει εἰς τὴν δήλωσιν τῶν πλεονεκτημάτων τῶν Ἀθην.—τούτων . . . ἀπηλλάχθαι = δι τι εἰναι ἀπηλλαγμένα (= ἐλεύθερα) τούτων (δηλ. τῶν ἐλλειψεων). — ὅνπερ (γενκ. τῆς αἰτίας) ἐκ. ἐμεμψάμην = διὰ τὰς δρποίας (ἐλλειψεις) κατηγόρησα ἔκεινους. — καὶ ἄλλα . . . ἔχειν = καὶ δι τι ἔχουσιν ἄλλα. — οὐκ ἀπὸ τοῦ Ἰσου, ἐπιτείνει τὸ μεγάλα = πολλῷ μείζονα = πολὺ μεγαλύτερα (δηλ. πλεονεκτήματα). — ἦν γ' ἐπὶ κτλ., δ γε ἐνταῦθα = γάρ = δηλαδή. — Ἰωσι, δηλ. οἱ Πελοπ.—οὐκέτι ἐκ τοῦ δμοίου ἔσται = δὲν θὰ εἰναι πλέον τὸ αὐτό.—Πελ. . . . τιμηθῆναι . . . ἀπασαν = τὸ νὰ λεγλατηθῇ μέρος τι τῆς Πελοπ. καὶ δλὴ ἀνεξαιρέτως ἡ Ἀττική. Ἡ ἔννοια: Ἡ δῆλωσις καὶ μέρους μόνον τῆς Πελοπ. θὰ ἔχῃ διὰ τοὺς Πελοπ. συνεπείας φοβερωτέρας ἢ ἡ δῆλωσις δλοκλήρου τῆς Ἀττικῆς διὰ τοὺς Ἀθηναίους.—οἱ μὲν, δηλ. οἱ Πελοπ.—ἔξουσιν, τὸ ἔχειν μετ' ἀπριφ. = δύνασθαι. — ἄλλην ἀντιλαβεῖν = ἄλλην (χώραν) εἰς ἀντικατάστασιν (δηλ. τῆς λεγλατηθέσης χώρας αὐτῶν) νὰ λάθωσιν. — ἀμαχεὶ = ἀνευ μάχης.—κατ' ἥπειρον = ἐν (τισι) παραλίοις τῆς ἔηρᾶς νοσῦνται ἵδια τὰ Θρακικὰ παράλια.—μέγα, δηλ. ἔστι.—τὸ τῆς θ. κράτος = ἡ κυριαρχία τῆς θαλάσσης.

§ 5. σκέψασθε δέ, διὰ τῆς φράσεως ταύτης ὁ δῆταρ θέλει νὰ διεγείρῃ τὴν προσοχὴν τῶν ἀκροατῶν προκειμένου νὰ δηλώσῃ οὗτος τὰ πολεμικὰ μέτρα, ἀτινα δρείλουσι: νὰ λάθωσιν οἱ Ἀθην. — οἱ μὲν γάρ, δ γάρ διασφητικός. — ἀν. . . ἥσαν = θὰ ήσαν. — ἀληπιότεροι = μᾶλλον ἀπρόσδλητοι (ἡμῶν). — δι τι ἐγγύτατα τούτου, (δηλ. τοῦ νησιώτας εἶναι) = δσον τὸ δυνατὸν πλησίεστατα τούτου, δηλ. ως νησιώτας.—διανοηθέντας (δηλ. ἡμᾶς) = ἀφ' οὐ σκεψθῶμεν: — τὴν γῆν = τοὺς ἀγρούς—οἰκίας, νοητέον τὸ ἄρθρον: τὰς ἐκ τοῦ: τὴν (γῆν) οἰκίας ἔννοει ἐνταῦθα, ως ἔξαγεται ἐκ τοῦ πόλεως . . . ἔχειν, τὰς ἀγροτικὰς οὐχὶ τὰς ἐν ἀστεῖ—πόλεως, τῆς ἀνω καὶ κάτω, δηλ. τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.—φυλακὴν ἔχειν = φυλάττειν, — καὶ Πελ. . . . μὴ διαιμάχεσθαι = καὶ μὴ διαιμάχεσθαι Πελ. πολλῷ πλείσσοι (ούσι) δργισθέντας ὑπὲρ αὐτῶν = καὶ νὰ μὴ πολεμῶμεν πρὸς τοὺς Πελ. ὅντας πολὺ περισσοτέρους ὀργισθέντες δι' αὐτὰ (δηλ. διὰ τὴν κατάλειψιν τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν οἰκιῶν).—κρατήσαντες = ἔναν νικήσωμεν.—οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα = θὰ πολεμῶμεν πρὸς αὐτοὺς (ὅντας) δχι ὀλιγωτέρους (ἡμῶν).—ἦν σφαλῶμεν = ἔναν ἡτηθῶμεν — τὰ τῶν ἔμμαχων = οἱ ἔμμαχοι.—δθεν = οἰς = δι' ὧν— προσαπόλλυται = πρὸς τῇ ἥττῃ ἡμῶν (προσ-) χάνονται: δ ἐνε-

στώς ἐνταῦθι ἐτέθη ἀντὶ τοῦ μέλλοντος, ἵνα δηλώσῃ τὴν μέλλουσαν πρᾶξιν ὡς μᾶλλον βεβίαν.—οὐ γάρ ἡσυχάσουσι (δηλ. οἱ ξύμμαχοι), κατ' ἔννοιαν=ἀποστήσονται γὰρ ἀφ' ἡμῶν.—μὴ ἵκ. ἡμῶν δυτῶν = ἐὰν ἡμεῖς δὲν εἰμεθα ἴκανοι.—τὴν τε κτλ., διὰ τοῦ τε εἰσάγεται τὸ γ' μέλος μετά τά: τὴν μὲν γῆν . . . τῆς δὲ πόλεως . . . —τὴν δόλοφυροσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι (=μή . . . δόλοφύρεσθαι), τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ χρὴ = καὶ νὰ μὴ δόλοφυρώμεθα διὰ τὰς οἰκίας καὶ τοὺς ἄγρους.—ἄλλὰ τῶν σωμάτων (=τῶν ἀνδρῶν)=ἄλλα διὰ τοὺς ἀνδρας.—τάδε . . . ταῦτα, δηλ. αἱ οἰκίαι καὶ ἡ γῆ.—κτῶνται, ἀρμόζει μόνον εἰς τὴν β' πρότασιν (ἄλλ' οἱ ἀνδρες ταῦτα) εἰς τὴν α' (οὐ γάρ τάδε τοὺς ἀνδρας) νοητέον κατὰ ζεῦγμα τὸ β. τίκτει.—αὐτούς . . . ἔξελθόντας . . . δηῶσαι = ἀφ' οὐ ἔξελθητε σεις οἱ Ἰδιοι (=αὐθερμήτως) νὰ καταστρέψητε.—ἄν . . . ἐκέλευον = θὰ προέτρεπον (ὑμᾶς).—αὐτιά, δηλ. τὰς οἰκίας καὶ τὴν γῆν.—τούτων ἔνεκα, δηλ. τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς.—οὐχ ὑπακούσεσθε=δὲν θὰ ὑποχωρήσητε (πρᾶθλ. τὴν αὐτὴν σημασίαν τοῦ β. καὶ ἐν κεφ. 140, § 5 καὶ κεφ. 141, § 1).

Κεφ. 144.

§ 1. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα κτλ., ἔξχολούθησις τῶν πλεονεκτημάτων τῶν Ἀθην., ὃν ἡ ἀρχὴ ἐγένετο ἐν κεφ. 143, § 4 διὰ τοῦ «ἢ γ' . . .» καὶ ἥτις διεκόπη ἐν τῷ μεταξὺ διὰ τῆς ὑποδείξεως (ἐν § 5) τῶν πολεμικῶν μέτρων, ἀινα ὅφειλουσι νὰ λάβωσιν οἱ Ἀθην. — ἔχω, δηλ., εἰπεῖν. — ἐξ ἐλπίδα = πρὸς διέγερσιν ἐλπίδος = ἵνα ἐμβάλω εἰς ὑμᾶς ἐλπίδα. — τοῦ περιέσεομαι = τοῦ δι τι θὰ νικήσωμεν (τοὺς Πελοπ.). — ἢν ἐθέλητε = ἀρκεῖ νὰ θέλητε. — ἀρχὴν μὴ ἐπικτᾶσθαι = νὰ μὴ ἐπεκτείνητε τὸ κράτος ὑμῶν. Ὑπανιττεῖται ἐνταῦθα τὴν εἰς Σικελίαν ἐκστρατείαν τῶν Ἀθηναίων. — ἀμα πολεμοῦντες = ἐν φυγγρόνως εύρισκεσθε ἐν πολέμῳ. — καὶ κινδ. αὐθαιρέτους μὴ προστ. = καὶ νὰ μὴ ἀναλαμβάνητε κινδύνους ἔκουσίους. — πεφόβημαι = φοβοῦμαι.— τὰς οἰκείας ἡμῶν ἀμαρτίας = τὰ ἔδια ἡμῶν σφάλματα. — τάς . . . διανοίας = τὰ σχέδια. — ἐκεῖνα, δηλ. τὰ πολλὰ καὶ ἄλλα πλεονεκτήματα, διτινα διεγείρουσιν ἐλπίδας νίκης. — ἀμα τοῖς ἔργοις = ἀμα τῇ ἐνάρξει τοῦ πολέμου.

§ 2. νῦν δέ, μετάχοις εἰς τὸν ἐπίλογον.— τούτοις, δηλ. τοῖς τῶν Λακεδ. πρέσβεσιν (πρᾶθλ. κεφ. 139, § 3). — ἀποκρινάμενοι, ἐκ ταύτης τῆς μετρ., ἥτις περιέχει τὴν κυρίαν ἔννοιαν τῆς προτάσεως, ἔκαρτ. αἱ ἐπόμεναι εἰδικ. προτάσεις: Μεγαρ. δι τι ἔάσομεν . . ., τάς τε πόλεις δι τι . . . ἀφήσομεν . . ., δίκαιας δὲ δι τι ἐθέλομε . . . — ἀποπέμψωμεν, δηλ. τούτους, δι περ νοητέον ἐκ τοῦ προγουμένου τούτοις. — Μεγαρέας μέν, προτάσσεται τοῦ δι τι χάριν ἐμφάσεως. οὕτω καὶ κατωτέρω προτάσσονται τοῦ δι τι αἰατιατκ. τάς τε πόλεις . . .

δίκας δέ. — ἦν καὶ Λακ. ξενηγ. μὴ ποιῶσι = ἐὰν καὶ οἱ Λακ. δὲν διατάττωσι διὰ νόμου ξενηλασίαν (ἐκ τῆς Σπάρτης). Ἡ ξενηλασία (= ἡ ἐκδίωξις τῶν ξένων) ἦτο ἀνατεθειμένη εἰς τοὺς ἐφόρους· οὗτοι ἥλαυνον τοὺς ξένους ἐκ τῆς Σπάρτης φοβούμενοι τὴν ἐπιθλαδήρος πρὸς τὰ ἔθη τῶν Σπαρτιατῶν ξενικῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τρόπων. — ἐκεῖνο, δηλ. ἡ ξενηλασία. — κωλύει, σχεδὸν = κωλύεται. — ἐν ταῖς σπονδαῖς, δηλ. τὰς τριακοντούτισι. — τόδε, δηλ. τὸ κατὰ τῶν Μεγαρ. ψήφισμα. — τάς τε πόλεις, μετὰ τὸν μὲν (Μεγαρ. μὲν) ἀνεμένετο δὲ δὲ (τὰς δὲ πόλεις): ἀλλ᾽ ἀντὶ αὐτοῦ ἐτέθη δ τε. — εἴ καὶ αὐτ. ἔχοντες ἐσπεισάμεθα = ἐὰν καὶ ἐκάμαμεν τὰς (τριακοντούτιδας) σπονδάς ἔχοντες αὐτὰς (τὰς πόλεις) αὐτονόμους. Ἡ ἔννοια: ἐὰν αἱ πόλεις ἡσαν αὐτόνομοι καὶ τότε, δτε ἐκάμαμεν τὰς σπονδάς. — καὶ δταν... ὡς βούλονται, ἡ σύνταξις: καὶ δταν κάκεῖνοι ἀποδῶσι ταῖς αὐτῶν πόλεσι αὐτονομεῖσθαι, ὡς βούλονται, μὴ ἐπιτηδείως σφίσι, τοῖς Λακεδ., ἀλλὰ (ἐπιτηδείως) αὐτοῖς ἐκάστοις (κατὰ σύνεσιν πρὸς τὸ: πόλεσι) = καὶ δταν καὶ ἐκεῖνοι (δηλ. οἱ Λακ.) ἐπιτρέψωσιν εἰς τὰς ἑαυτῶν πόλεις νὰ αὐτονομῶνται, δπως θέλωσι, δηλ. οὐχὶ δπως συμφέρει εἰς αὐτούς, τοὺς Λακεδ., ἀλλὰ δπως συμφέρει εἰς αὐτούς ἐκάστους (δηλ. τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων). — δίκας... δοῦναι, πρβλ. κεφ. 140, § 2. — πολέμου δ' οὐκ ἄρξομεν = πολέμου δὲ ἀρχὴν δὲν θὰ κάμωμεν. — ἀρχομένους δὲ = ἐὰν δμως (οὐτοις) κάμωσι ἀρχήν. — ἀμυνούμεθα = θ' ἀποκρούσωμεν (αὐτούς). — ταῦτα... ἀποκρίνασθαι = ταῦτα ν' ἀποκριθῇ. — δίκαια καὶ πρέποντα ἄμα (δηλ. ἐσι) = δίκαιον καὶ πρέποντο ἄμα. — τῇδε τῇ πόλει (= τῇ ημετέρᾳ πόλει), συναπτέα ἡ δοτκ. τῷ πρέποντα ἄμα.

§ 3 - 4. εἰδέναι, δηλ. ἡμᾶς. — ἀνάγκη, δηλ. ἔστι. — πολεμεῖν, ὡς ὑποκρ. νοητέα ἡ αἰτιατκ. ἡμᾶς. — ἔκουσιοι = ἔκουσίως. — μᾶλλον, δηλ. ἡ ἡγαγκασμένοι. — δεχώμεθα, δηλ. πολεμεῖν. — ἡσσον ἔγκεισομένους (δηλ. ἡμῖν)... ἔξομεν = θὰ ἔχωμεν τοὺς ἐναντίους διηγώτερον ἐπιθετικούς καθ' ἡμῶν. Ἡ ἔννοια: οἱ ἔχθροι μετ' διηγωτέρας προθυμίας καὶ θάρρους θὰ προσβάλωσιν ἡμᾶς. — ἐκ τε τῶν μεγ. κινδύνων, προτάσσεται τοῦ δτι χάριν ἐμφάσεως: ἔξαρτᾶται δ' ἡ πρότασις αὗτη ἐκ τοῦ εἰδέναι χρή. — περιγίγνονται = προκύπτουσιν. — οἱ γοῦν (= τούλαχιστον) κτλ., ἐφαρμογὴ τῆς γενικῆς παρατηρήσεως διὰ παραδείγματος. — ὑποστάντες Μήδ.=οἵτινες ὑπέμειναν τοὺς Μήδους (=τὴν προσδολὴν τῶν Μήδων). — καὶ (= καίπερ) οὐκ ἀπὸ τοσῶν δε (ἀναφορικῶς πρὸς τὰ πανταχοῦ δρατὰ σημεῖα τῆς ἀκμῆς καὶ ἰσγύος τῶν Ἀθηνῶν)... δρμώμενοι = ἀν καὶ δὲν είχον τόσα μέσα (δσα ἡμεῖς νῦν). — τὰ ὑπάρχοντα, δηλ. ἀντοῖς κατ' ἔννοιαν = ταῦτα, ἀείχον (δηλ. τὴν ἑαυτῶν πόλιν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ). — ἐκλιπόντες, ἐνδοτκ. μετκ., ὡς καὶ ἡ: δρμώμενοι, μεθ' ἡς συνδέεται. — γνώμῃ τε πλείονι ἡ τύχη = διὰ συνέσεως μᾶλλον ἡ διὰ τύχης. — τόλμῃ μεῖζονι ἡ δυνάμει = διὰ τόλμης μᾶλλον ἡ διὰ (πολεμικῆς) δυνάμεως. — ἀπέω-

σαντο = ἀπέκρουσαν.—ἔς τάδε προήγαγον αὐτὰ = εἰς τὴν παρούσαν ἀκμὴν ἀνύψωσαν τὴν ἀρχὴν τῆς πόλεως (= αὐτά) πρβλ. κεφ. 75, § 3.—ῶν = τούτων δὲ (δηλ. τῶν πατέρων).—οὐ χρὴ λείπεσθαι (δηλ. ἡμῖν) = δὲν πρέπει νὰ εἴμεθα κατώτεροι.—ἄλλα, δηλ. χρῆ.—ἀμύνεσθαι = ν' ἀποκρούωμεν.—καὶ τοῖς... παραδοῦναι = καὶ πειρᾶσθαι παραδοῦναι τοῖς ἐπιγιγνομένοις αὐτὰ μὴ ἔλασσω = καὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ παραδώσωμεν εἰς τοὺς ἀπογόνους (ἡμῶν) ταύτην τὴν ἀρχὴν (= αὐτὰ) δχ: μικροτέραν.

Κεφ. 145.

νομίσαντες = πεισθέντες.—ἄριστα, σύστοιχον ἀντικμ. τοῦ παρανεῖν = δτι ἀρίστην συμβουλὴν ἔδιδεν, τὸ ἐκέλευε, δηλ. ψηφίσασθαι.—τῇ ἐκείνου γνώμῃ = κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνου.—καθ' ἔκαστα = ὡς πρὸς τὰ καθ' ἔκαστα = ὡς πρὸς τὰς λεπτομερείας.—ὡς ἔφρασε (= καθὼς εἰπεν [δ Περικλῆς]), ἀνήκει μόνον εἰς τὸ καθ' ἔκαστα.—καὶ τὸ ἔμπταν, ἀντιτίθεται πρὸς τὸ καθ' ἔκαστα = καὶ ἐν γένει: τοῦτο ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: οὐδὲν κ. . . ποιήσειν κτλ. = δτι δηλ. οὐδὲν θὰ κάμωσι διατατόμενοι (ὑπὸ τῶν Λακεδ.) κτλ. Ἡ ἔννοια: ή ἀπόκρισις τῶν Ἀθην., γενομένη κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Περικλ., ως πρὸς μὲν τὰς λεπτομερείας ητο σύμφωνος πρὸς έσσα εἰπεν δ Περικλ. ἐν τῇ δημηγορίᾳ αὐτοῦ, γενικῶς δὲ περιελάμβανε τοῦτο, δτι δηλ. οὐδὲν θὰ πράξωσιν οὗτοι διατατόμενοι ὑπὸ τῶν Λακ., ἀλλὰ κτλ.—δίκη = διὰ δικαστικῆς δόσου.—κατὰ τὰς ξυνθ. = συμφώνως πρὸς τὰς ὑπαρχούσας συνθήκας (τίνας;).—ἴτιοιμοι εἶναι = δτι είναι πρόθυμοι.—διαλύεσθαι, ἐνταῦθα τὸ β. συνετάγθη ἐμπροθέτως (περὶ τῶν ἐγκλιμάτων): συγήθως συντάσσεται μετ' αἰτιατικ. (πρβλ. κεφ. 140, § 2) = νὰ διαλύωσι τὰ παράπονά των.—ἐπὶ ἵση καὶ δμοίᾳ (δηλ. μοίρᾳ) = μὲν ἵσα καὶ δμοια δικαιώματα (πρβλ. κεφ. 27, § 1).—οἱ μὲν, δηλ. πρέσβεις τῶν Λακεδ.—ἐπ' οἴκου = οἴκαδε.—οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσβεύοντο, δηλ. οἱ Λακεδ.

Κεφ. 146.

αἰτίαι...καὶ διαφοραί, κατγρμ. τοῦ αὐταὶ (= ταῦτα, δηλ. τὰ ἐκτεθέντα), δπερ ὑποκμ. τοῦ: ἐγένοντο.—ἀμφοτέροις, δηλ. τοῖς Πελοπ. καὶ Ἀθην.—ἀρξάμεναι = αἰτινες ἥρχισαν.—ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμν. καὶ (ἐν) Κερκ., δηλ. συμβάντων.—ἐπειμήνυντο = είχον ἐπικοινωνίας (= σχέσεις).—ἐν αὐταῖς = κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτῶν (δηλ. τῶν διαφορῶν).—ἀκηρύκτως = ἀνευ κήρυκος (ὅτις θὰ ητο ἀναγκαῖος ἐν ταῖς ἐπικοινωνίαις, ἐὰν δὲ πόλεμος ἐπισήμως εἴχε κηρυχθῇ).—ἀνιπόπτιως δὲ οὐ = δχ: δμως ἀνευ ὑπονοιῶν. —ξύγχυσις = παράβασις.

Ε

Επονδει ΚΕΙΤΑΙ

